

Tülay Çulha

Karaycanın Kısa Sözcüğü

Karayca-Türkçe Kısa Sözlük

Dil ve Edebiyat Dizisi 6

İstanbul 2006

Tülay Çulha: 10 Ocak 1975 tarihinde Kayseri’de doğan Tülay Çulha, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi (1998). Mersin’de Türkçe öğretmenliği yaptığı sırada Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Türk Dili Yüksek Lisans eğitimine başladı. Yüksek lisans çalışmasını 2000 yılında Araştırma görevlisi olarak göreve başladığı Kocaeli Üniversitesi’nde, *Karaylar ve Karayca* başlıklı teziyle tamamladı.

Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eski Türk Dili doktora programına devam etmektedir. Prof. Dr. Aysu Ata danışmanlığında “Kırım Karaycasıyla Yazılmış Bir Mecuma” başlıklı tezini hazırlamaktadır. Halen Kocaeli Üniversitesi bünyesinde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır.

Bu çalışmalarının dışında Kıpçak grubu Türk Dilleri ve özellikle Karayca üzerine çalışmalarına devam etmektedir. Prof. Dr. Henryk Jankowski’nin yardımlarıyla öğrenmiş olduğu İbrani harfli Karayca metinlerini okumaya devam etmektedir.

Çalışmaları: “Sereya Şapşal’a göre Kırım Karay Türkleri”, *Türk Dilleri Araştırmaları*, 12, İstanbul 2002: 97-188. Ankara Üniversitesi, DTCF, Türk Dili ve Edebiyatı Yayınları arasında 2006’da çıkan *DTCF’de Türkoloji’nin Öyküsü*, adlı ortak çalışmanın yazarları arasındadır. Bu çalışmaların dışında Polonya’da Prof. Dr. Henryk Jankowski başkanlığında yürütülen ve günümüze değin yayımlanmış olan Karayca dergilerin CD ortamına aktarılması projesinde de görev almıştır. Bu çalışmaların dışında W. Radloff tarafından yayımlanan *Proben der Volksliteratur der Nördlichen Türkischen Stämme*, adlı eserin VII. Cildi’nin yazıçevrimini yapmaktadır.

Karaycanın Kısa Sözcükleri
Karayca-Türkçe Kısa Sözlük

Tülay Çulha

Dil ve Edebiyat Dizisi: 6
Yayımlayan: Mehmet Ölmez
molmez@yildiz.edu.tr

İletişim adresi:
Mehmet Ölmez
YTÜ, Fen-Ed. Fak. T.D.E.
Davutpaşa Yerleşimi
34210 Esenler-İSTANBUL

Yayımlayan
Kebikeç Yayınları
Sanat Kitabevi
Karanfil Sok. 5/60
06650 Kızılay-Ankara
Tel. (90.312) 418 62 03
Tel. (90.312) 425 93 77

İstanbul 2006
ISBN 975-7981-36-2

© Tülay Çulha, Mehmet Ölmez
Bu kitap "Kitap Matbaası"nda basılmıştır.
Tel. (0212) 567 48 84

Tülay Çulha

Karaycanın Kısa Sözcükleri

Karayca-Türkçe Kısa Sözlük

Dil ve Edebiyat Dizisi 6
İstanbul 2006

İçindekiler

Önsöz.....	7
ÖZET.....	9
Söz Yapımı.....	18
Kısaltmalar ve Yararlanılan Kaynaklar.....	33
SÖZLÜK.....	39
Türkçe- Karayca Dizin.....	129
Türk Dilleri Dışındaki Dillerin Dizini.....	189
Almanca.....	189
Arapça.....	189
Ermenice.....	193
Farsça.....	193
Fransızca.....	195
İbranice.....	195
İngilizce.....	196
Lehçe.....	196
Moğolca.....	196
Orta Farsça.....	196
Rusça.....	196
Sanskritçe.....	197
Sogdca.....	197
Yunanca.....	198
Türk Dilleri Dizini.....	199
Azerice.....	199
Kıpçak-Kuman (Kodeks Kumanikus).....	199
Eski Türkçe.....	210
Karaçay-Balkar.....	221
Genel Türkçe.....	221
Kazakça.....	221
Kırgızca.....	235
Divân-ı Lugatî't-Türk.....	235
Türkiye Türkçesi.....	235
Eski Uygurca.....	235

ÖNSÖZ

Çalışmam, Kıpçak grubu Türk Dilleri ve Karayca çalışanlara kaynak teşkil etmesi ve yapılacak çalışmalara yardımcı olması amacıyla ortaya çıkmıştır. Ülkemizde bu konuda yapılmış çalışmaların azlığı da beni bu çalışmaya yönlendirmiştir.

Çalışmamı yaparken büyük ölçüde N. A. Baskakov, A. Zayançkovski'nin başkanlıklarında hazırlanan, *Karaimsko-Russko-Polskiy Slovar* adlı sözlükten ve yüksek lisans çalışmamın sözlük bölümünden yararlandım. Sonuçta ortaya çıkan çalışma, Karaycanın kısa sözlüğü oldu. Daha kapsamlı, daha büyük bir sözlük hazırlamak daha uzun bir zaman gerektireceğinden başlangıç mahiyetindeki çalışmamı yayımlayıp daha sonra geliştirmeyi uygun gördüm.

Çalışmayı oluştururken bir yöntemi oluşturmaya çalıştım; sözcüklerin hangi diyalekte ait olduğunu sözcüğün yanında italik olarak belirttim: *h* Haliç, *k* Kırım, *t* Trakay. Aynı zamanda bir sözcüğün birden fazla biçimi varsa onları da madde başında hangi diyalekte ait olduğunu belirterek yan yana verdim. Bunu yaparken amacım diyalektler arasındaki fonetik farklılıkların da görülebilmesini sağlamaktır. Sözcüğün anlamını verdikten sonra etimolojisini yapmaya çalıştım. Alıntı sözcüklerin hangi dilden alıntı olduğunu -tespit edebildiğim ölçüde- gösterirken asıl yazılarıyla da vermeye çalıştım. Orjinalini tespit edemediğim sözcüklerde hangi dilden alıntı olduğunu *Karaimsko-Russko-Polskiy Slovar*'da olduğu gibi verdim. İbrance sözcüklerin asıl biçimlerini -bulabildiğim ölçüde ve yardımını esirgemeyen Prof. Dr. Marcel Erdal'ın yorumları doğrultusunda- ME kısaltmasıyla verdim. Türkçe olan sözcüklerin ilk olarak Eski Türkçede yer aldığı şekli A. von Gabain, *Eski Türkçenin Grameri*, (Çeviren: Mehmet Akalın, TDK Yay. Ankara 1995)'den verip; Sir Gerard Clauson, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, (Oxford 1972) adlı eserdeki -hece sistemine göre sıralandığı için, genel kullanımı kolaylaştırmak amacıyla- sayfa numarasını verip, aslı uzunlukları Talat Tekin, *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, (Simurg Yay. Ankara 1995) kitabında yer alan sayfa numarasıyla verdim. Ayrıca sözcüklerin,

Kıpçak grubu içinde, Codex Cumanicus ve Kazakçada ne şekilde yer aldığını da gösterdim. Bu sözlükler abc sistemine göre sıralandığı için sayfa numarasını belirtmedim. Bunların yanı sıra akrabalık adları ve sontakıları verirken, Yong-Söng Li'nin, *Türk Dillerinde Akrabalık Adları* (Simurg Yay. İstanbul 1999), *Türk Dillerinde Sontakılar* (Kebikeç Yay. İstanbul 2004) çalışmalarından yararlandım ve kullandığım ölçüde sayfa numaralarını da belirttim. Ayrıca Moğolca alıntı sözcükler için Lessing (Los Angeles 1960)'in *Mongolian-English Dictionary* adlı sözlüğünü kullandım ve sözcüklerin yer aldığı sayfa numarasını verdim. Çalışmada Rusçadan alıntı yapılan sözcüklerin gittikleri Latince biçimlerine yer verilmemiş, Rusçada olduğu gibi verilmiştir.

Sözlüğü hazırlarken yer verdiğim sözcükler, *Karay Koltxaları*, *Maxtav Çozmaxları*, *Karay Yırları*, *Onarmax* dergisi, Kıırım Karaycasıyla yazılmış *Mecuma*'dan alınmıştır.

Sözlüğü hazırlarken hiçbir konuda yardımını, bilgisini ve kaynaklarını esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Mehmet ÖLMEZ'e teşekkür etmek istiyorum.

Tilay ÇULHA
Kocaeli

GİRİŞ

Karayca

Karaylar ya da Karaimler, Hazarlar döneminde (VII- XI)¹ Museviliği kabul etmiş az sayılı bir Türk topluluğudur. Karaylar son zamanlara kadar küçük gruplar halinde Litvanya'da (Vilnius'ta 146 , Trakai'da 68, Panevezis'te 25, dağınık olarak 35 olmak üzere toplam 273 kişi), Polonya'da (Varşova'da 23, Grandsk'ta 9, Vroslav'da 11, bu şehirlerin dışında 2 kişi olmak üzere toplam 45 kişi)² Ukrayna'da Lutsk ile Halicz kentlerinde ve Türkiye'de de (İstanbul'da) yaşamaktadır. Eski SSCB'de yaşayan Karayların toplam sayısı, 1959 sayımına göre 5900 idi; 1979'da bu sayı 3341 iken 1989 sayımında 2803; 2001 ve 2002 yıllarında yapılan sayımda ise 318 olarak verilmiştir³. Daha önceki istatistiklere göre 6000 olan nüfusun her geçen yıl azalması, asimilasyon (erime) ve göç ile açıklanabilir.

Türk toplulukları arasında önemli bir yer tutan Karayların adı, bağlı oldukları mezhepten gelmektedir. *karaim* sözcüğü, Aramî-İbranî dilinde *kara*, Arapça كَرِي (karie) "okumak" anlamındaki eyleme *im* çoğul eki getirilerek türetilmiştir. İbranice קראים "Karaim" sözcüğü ise "kutsal yazıyı okuyanlar" anlamında kullanılır. *Karaim*, *Karaim*, *Karaim*, *Karait*, ve hatta *Karavin* ve *Karaymen* olarak günümüze kadar gelmiştir.

Karayların kökenlerine ait en önemli bilgiyi dilleri oluşturur. Karayca, Türk dilleri arasında Kıpçak grubuna dahildir. Talat Tekin'in yapmış olduğu tasnifte ise Haliç Diyalekti, *tawlı* grubunun *yıl* alt bölümü içerisinde *its* alt-bölümüne girer; Troki (Trakay)

¹ Z. V. Togan, "Hazarlar ", *İslam Ansiklopedisi*, MEB Yayınları, C.5, İstanbul 1988, s. 397.

² L. Adamczuk, H. Koberkaite, S. Pilecki, *Karaimi na Litwie i w Polsce*, Warszawa 2003.

³ Adamczuk / Koberkaite, Piecki, a.g.e., s. 34.

Diyalekti ise, aynı grubun *kel-* bölümünün *toğuz* alt bölümüne dahildir.⁴

Karayca metinlerden anlaşılacağına göre Karayların, Bulgar, Hazar, Uz-Peçenek ve Kıpçak Kumanlarıyla karşılıklı etkileşimi sonucu Karayca doğmuştur.⁵ İkinci Dünya Savaşına kadar Karaycanın üç diyalekti vardı: Troki (Trakay), Haliç- Lutsk ve Kırım diyalektleri. Bunlardan Kırım Karaycası çok önce Kırım Tatarcası tarafından sömürülmüştür. Troki (Trakay), Haliç- Lutsk diyalektlerinin de bugün Slav dillerince hemen tümüyle sömürülmüş olduğu söylenebilir.⁶ Troki ve Haliç- Lutsk diyalektleri arasındaki farklar fazla olmamakla beraber ayırtıklar daha çok fonetik alandadır.

Karaycada Arapça ve Farsça alıntı sözcükler az sayılmayacak ölçüdedir. Bu durum Karayların uzun süre doğrudan İslam kültürünün etkisi altında kaldıklarını; Müslüman Türk halklarıyla, Tatarlarla yakın ilişkide olduklarını gösterir. Ayrıca İbrani yazı dilinin etkisiyle Karaycanın sözdizimini büyük ölçüde değiştirmiştir. Bütün bu etkilere rağmen Karayca, arkaik özellikler taşıması bakımından Türk Dilleri arasında önemli bir yere sahiptir. Örneğin Eski Türkçede yer alan *baz* "dirlik, huzur"; *iğir* "akşam" sözcüklerinin hala kullanılır olması, *kiyik* sözcüğünün "yabani hayvan" anlamıyla kullanılması anlambilimi açısından eskicil özellikler taşıdığına kanıt olarak gösterilebilir. Bunun yanında Eski Türkçe bir çok sözcüğün Karayca da hala kullanılıyor olması ve hem Tarihi hem modern Kıpçak dilleriyle ortak bir söz varlığı bulunması da dikkate değer bir özelliktir.

Karaylar dillerini 1930'lu yıllara kadar İbrani, Latin ve Kiril alfabeleri ile yazmışlardır. Pek çoğu dinî metin içeren elyazmaları ise İbrani alfabesiyedir.⁷

Gündümüzde Litvanya'da yaşayan -yaklaşık- 273 Karay içerisinde Karayca'yı konuşanlar vardır. Bunlar Vilnius ve Trakai'da oturmaktadır. Polonya'da yaşayan Karaylar içinde ise bu dili kullanan pek kalmamış gibidir. Sadece eski kuşaktan olanların pek azı bu dili anlamaktadır.

Karaylar hakkında yapılan çalışmalar içinde, en eski ve en önemlisinin Sereya Şapşal'ca (1873-1961) 1928 yılında *Türk Yılı*'nda yayımladığı "Kırım Karay Türkleri" adlı makalesinin olduğunu söyleyebiliriz.⁸ Bu makalede Şapşal, Karayların dinine, tarihine ve yaşadıkları coğrafyalara değindikten sonra Karayların edebiyatından örnekler verir. Kısa bir Karayca ve Türkçe sözlükle tamamladığı çalışmada konuyla ilgili önemli kitap ve makalelerden de bahsederek alıntılar yapar. Önemli bir diğer çalışma da Kowalski'nin Troki Diyalektinden metinlerin yer aldığı ve bu metinde geçen sözcüklerin kısa bir sözlüğünün yer aldığı Almanca çalışmasıdır.⁹

Karaylarla ilgili yapılan önemli bir faaliyet de 19- 21 Eylül 2003 tarihleri arasında Varşova'da yapılan "Karaj Kişlari" başlıklı, "Heritage of Karaims in Present Europe" konulu sempozyumdu. Dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan Karayların ve bilim adamlarının bir araya geldiği toplantının bildirileri Mariola Abkowitz ve Henryk Jankowski tarafından kitap haline getirildi.¹⁰

⁷ Tekin/ Ölmez, a.g.e., ss. 127.

⁸ Tülay Çulha, "Sereya Şapşal'a Göre Kırım Karay Türkleri", *Türk Dilleri Araştırmaları*, C.12, İstanbul 2002: 97-188.

⁹ Kowalski, Tadeusz, *Karaimische Texte im Dialekt von Troki*, Krakov 1929. Bu çalışmanın sonunda yer alan Karayca Almanca sözlüğün Türkçeye tercümesi Kemal Aytac tarafından yapılmıştır: Kemal Aytac, *Karayim Lehçesi Sözlüğü*, Engin Yay. Ankara 1996.

¹⁰ Mariola Abkowitz, Henryk Jankowski, *Karaj Kişlari*, Bitik, Wrocław 2004.

⁴ Talat Tekin, "Türk Dil ve Diyalektlerinin Yeni Bir Tasnifi", *Erdem*, C.13, 1989: 141- 168.

⁵ W. Zayonkowski, "Karaylar ve Onların Folkloru", *Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi*, S: 1-2, C 17-21, 1979- 1983, s.315.

⁶ Talat Tekin, Mehmet Ölmez, *Türk Dilleri/Giriş*, Yıldız, İstanbul, 2003: 127-128.

Karayca ile ilgili yapılan bir çalışma, Prof. Dr. Eva Agn s Csato ve Karaim Community tarafından gerçekleştirilen, ancak henüz ulaşamadığımız, *Karaim CD Project*'tir.

Litvanya ve Polonya'da yaşayan Karayların etno-sosyolojik yapısını inceleyen bir araştırmanın sonuçlarının yer aldığı *Karaimi na Litvie i w Polsce* adlı kitap da Karaylarla ilgili son dönemlerde yapılmış önemli bir çalışmadır.¹¹

Mark Lawrinovi 'in Karaycayı ve kendi kültürlerini yarınlara bırakmak ve gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla hazırladığı ve yayımlamadığı, sadece kendi çevresindekilere verdiği çalışmalar da Karayların dilleri ve folkloru hakkında kaynak teşkil etmektedir. Bu eserler, hem Karay dinine ait anlatılar ve masallar, hem de diğer Türk dillerinden Karaycaya aktarılan masallar içeren çalışmalardır.¹²

Karaylarla ilgili bir diğer çalışma da Michail Zajon kovskis'in hazırlamış olduğu asker Karaylar ve onların resimleriyle yaşam öykülerini anlatan kitap, görsel malzeme teşkil etmektedir.¹³

Karaycayla ilgili elimde bulunan en eski yayın, Karay dualarının ve bunların Litvanca karşılıklarının yer aldığı *Koltchalar*¹⁴ adlı eserdir.

2000 yılında vefat eden Litvanya Karaylarının din başkanı Hazan Mikolas Firkovi 'in hazırlayıp yayımladığı  alışmalar, Karayca eserler arasında önemli bir yere sahiptir. Bunlardan *David Biyniş Machtav  ozmachlary*,¹⁵ Karaim mezhebinin kurucusu Anan ben David'in övgü ilahilerinin yer aldığı dini bir eserdir. *Karaj*

¹¹ Lucjan Adamczuk, Halina Kobeckaitė, Szymon Piłeckı, *Karaimi Na Litvie i w Polsce*, Warszawa 2003.

¹² Mark Lavrinovi , *Aziř Jazyřnyň Jomachlary*, Troch 2003., Mark Lavrinovi , *Bir Bar  di*, Troch 2003, Mark Lavrinovi , *Karyndařlarynyznyn Chaznasy*, Troch 2002.

¹³ Michail Zajon kovskis, *Karajlar Javanlychta (Karaims on Military Service)*, Lietuvos Nacionalinis Muziejus, Vilnius 2000.

¹⁴ Szymon Firkowicz, *Koltchalar*, Wilno 1935.

¹⁵ Mikolas Firkovi s, *David Biyniş Machtav  ozmachlary*, Danielius, Vilnius 1994.

*Koltchalary*¹⁶, Karayların belli dönemlerde ve belli yerlerde okumaları gereken duaların yer aldığı bir kitaptır. *Mieř Karaj e  riantam*¹⁷, Karayca öğretmek amacıyla yazılmış pratik Karayca gramer ve konuşma kılavuzudur. *Šelomonun Mařallary*¹⁸, bu eser de Ahıd-ı Atik (Kitab-ı Mukaddes)'in bir kitabıdır. Gençlere Tanrı korkusu, hakikat, vicdan, hayırseverlik ve saygı gibi inanç ve ahlakı değerleri  ğretir. Eser, 1798'de bir din adamı tarafından yazılmış İbranice el yazmasının Litvanya alfabesi ve yaygın Türk alfabesiyle yazı çevrimini içermektedir. *Karaj Kalendary*¹⁹, 2001-2051 yılları arasında Karayların ibadet ve bayram günlerini gösteren bir takvimdir. *Karaj  yrtlary*²⁰, Karay Őairlerinin yazmış olduğu Őairlerin, Őarkıların yer aldığı Kiril harfleriyle basılmış bir kitaptır.

 p ychlej  ma Trochka, Lietuva Karajlamyn Jyrlary²¹, Litvanya Karaylarının Őiirlerini ve Őarkılarını yazarlarına göre tasnif ederek veren bir kitaptır. Firkovi 'in *Karaj Jyrlary* adlı eserinde yer alan Őiirleri de içeren kitap Litvanya alfabesiyle yazılmıştır.

Şu an yürütülmekte olan önemli bir çalışma da Karayların ikinci dünya savaşı öncesinde ve savaş döneminde çıkan dergilerinin CD ortamına aktarılması projesidir.

Aleksander Dubiński'nin *Caraimica*²² ise yazarın Karayca  zerine İngilizce, Türkçe, Lehçe ve Rusça kaleme aldığı makalelerin yer aldığı bir kitaptır.

Karaycayla ilgili yayımlanan sözlüklere gelince, Őüphesiz elimizdeki en önemli sözlük Baskakov ve Zayançkowski'nin de içinde

¹⁶ Mykolas Firkovi s, *Karaj Koltchalary*, Vilnius, 1993.

¹⁷ Mykolas Firkovi s, *Mieş Karaj e  riantam*, Danielius, Vilnius, 1996.

¹⁸ Mykolas Firkovi s, *Šelomonun Mařallary*, TDK Yayınları, Ankara 2000.

¹⁹ Mykolas Firkovi s, Karina Firkavi itė, Vladimiras Maşkevi , *Karaj Kalendary*, Maketavo 2001.

²⁰ Mykolas Firkovi s, *Karaj  yrtlary*, Вильнюс 1989.

²¹ Karina Firkavi itė, * p ychlej  ma Trochka*, Lietuva Karajlamyn Jyrlary, Vilnius, 1997.

²² Aleksander Dubinski, *Caraimica*, Warszawa 1994.

yer aldığı grubu hazırlanan²³ ve bizim de büyük ölçüde yararlandırdığımız, Karayca-Lehçe-Rusça sözlüktür. Ayrıca B. Levi'nin hazırlanmış olduğu Karaycanın Kırım diyalektinin Rusça-Karayca²⁴ sözlüğünü de belirtmek gerekir.

Radloff, yapmış olduğu derlemelerin VII. cildinde²⁵ Kırım ağızları adı altında derlediği, Karayca malzemeleri vermiştir. İbrani alfabesiyle basılmış eserin bir kısmının kiril harfli yazı çevrimiyle birlikte verilirken büyük bölümü İbranicedir. Daha sonra yazı çevrimini yapacağımız derlemeler, Kırım Karaycasıyla ilgili zengin halk edebiyatı malzemesi içermektedir. Karayca bulmacalardan atasözlerine, Halk hikayelerinden masallara, şiiirlere ve Rus Tiyatro eserlerinin Karaycaya tercümesine kadar bir çok malzeme yer almaktadır.

Ayrıca son yıllarda Karaycayla ilgili Henryk Jankowski'nin çalışmalarını sıralamak yerinde olacaktır:

- Henryk Jankowski, "Karaimska księgowość na Krymie", *Karaj Ključari*, Bitik, Wrocław 2004: 46-53.
- , "A Bible Translation into the Northern Crimean Dialect of Karaim", *Studia Orientalia*, 82, 1997: 1-84.
- , "On the Language Varieties of Karaims in the Crimea", *Studia Orientalia*, 95, 2003: 109-130.
- , "Position Of Karaim Among The Turkic Languages", *Studia Orientalia*, 95, 2003: 131-153.
- , "Karaims of The Crimes And Eastern Europe: Some Questions Of Ethnicity And Identification", *Studia Orientalia*, 2004.
- , "The Contents of Katyk's Mejuma" Yayınlanmamış makale.
- , "Two Prayers For The Day of Atonement Translated into The Luck-Haliez Dialect of Karaim", Yayınlanmamış makale.

- , "Reading Loose Sheets of Paper Found Among The Pages of Crimean Karaim *Mejunas*", *Mediterranean Language Review*, 16 (2005): 145-165.

Ayrıca Karayların folklorıyla ilgili çalışmalara, İstanbul Karaylarından merhum Çağatay Bedii Avramoğlu'nun iki çalışmasını verebiliriz.²⁶ Zayançkowski'nin Karayların folkloru ile ilgili mükalesi de dikkate değer bir çalışmadır.²⁷

Sözyapımı

Bu bölümde çalışmada yer alan ve türetme yoluyla yapılan sözcüklerdeki yapım eklerini maddebaşı olarak ekin görevini ve Türkiye Türkçesindeki kullanımını örneklerle verdik. Ayrıca her ekin OTG (Talat Tekin, *Orhon Türkçesi Grameri*, Ankara 2000), ETG (A. von Gabain, *Eski Türkçenin Grameri*, Çev: Mehmet Akalın, TDK Yay. Ankara 1995), OTWF (Marcel Erdal, *Old Turkic Word Formation*, Wiesbaden 1991) ve CC (Karl Grønbech, *Komanisches Wörterbuch*, Kopenhagen 1942)'da yer alıp almadığını inceleyerek; yer aldığı takdirde CC'da sayfa numarasına, diğer eserlerde ise madde başına gönderme yaparak yer verdik.

Karayca-Türkçe Sözlük

Çalışmayı oluştururken; sözcüklerin hangi diyalekte ait olduğunu sözcüğün yanında italik olarak belirttim: *h* Haliç, *k* Kırım, *t* Trakay. Aynı zamanda bir sözcüğün birden fazla biçimi varsa onları da madde başında hangi diyalekte ait olduğunu belirterek yan yana verdim. Bunu yaparken amacım diyalektler arasındaki fonetik farklılıkların da görülebilmesini sağlamaktır. Sözcüğün anlamını

²³ N. A. Baskakow, A. Zayançkowski, *Karaimsko-Russko-Polskiy Slovar*, Moskova 1974.

²⁴ B. Levi, *Русско-Карайский Словарь (Русь-Караи Сөздүк)*, Odessa 1996.

²⁵ W. Radloff, *Proben der Volksliteratur der Nördlichen Türkischen Stämme*, CiltVII, Akademi Yay. St.Petersburg 1896.

²⁶ Çağatay Bedii Avramoğlu, "İstanbul Karay Türklerinde Nişan ve Düşün Adetleri", *Türk Yurdu*, 2. C, Sa: 12, Mart 1961: 33-34. Çağatay Bedii Avramoğlu, "Karay Türkleri Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi", *Türk Kültürü Araştırmaları*, I, TKAE, Ankara 1964: 170-179.

²⁷ W. Zayançkowski, "Karaylar ve Onların Folkloru", *Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi*, XVII-XXII, Ankara 1979- 1983: 313-361.

verdikten sonra etimolojisini yapmaya çalıştım. Alıntı sözcüklerin hangi dilden alındığını -tespit edebildiğim ölçüde- gösterilen asıl yazılarıyla da vermeye çalıştım. Orjinalini tespit edemediğimiz sözcüklerde hangi dilden alındığını *Karatmsko-Russko-Polskiy Slovar*'da olduğu gibi verdim. İbranice sözcüklerin asıl biçimlerini -bulabildiğim ölçüde ve yardımını esirgemeyen Prof. Dr. Marcel Erdal'ın yorumları doğrultusunda- ME kısaltmasıyla verdim. Türkçe olan sözcüklerin ilk olarak Eski Türkçede yer aldığı şeklini, A. von Gabain, *Eski Türkçenin Grameri*, (Çeviren: Mehmet Akalın, TDK Yay. Ankara 1995) den verip; Sir Gerard Clauson, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, (Oxford 1972) adlı eserdeki -hece sistemine göre sıralandığı için, genel kullanımı kolaylaştırmak amacıyla- sayfa numarasını verip, aslı uzunlukları Talat Tokin, *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, (Simurg Yay. Ankara 1995) kitabında yer alan sayfa numarasıyla verdim. Ayrıca Kıpçak grubu içinde, Codex Cumanicus ve Kazakçada ne şekilde yer aldığını da gösterdim. Bu sözlükler abc sistemine göre sıralandığı için sayfa numarasını belirtmedim. Bunların yanı sıra akrabalık adları ve sontakıları verirken, Yong-Söng Li'nin, *Türk Dillerinde Akrabalık Adları* (Simurg Yay. İstanbul 1999), *Türk Dillerinde Sontakılar* (Kebikeç Yay. İstanbul 2004) çalışmalarından yararlandım ve kullandığım ölçüde sayfa numaralarını da belirttim. Ayrıca Moğolca alıntı sözcükler için Lessing (Los Angeles 1960)'in *Mongolian-English Dictionary* adlı sözlüğünü kullandım ve sözcüklerin yer aldığı sayfa numarasını verdim. Çalışmamda, Rusçadan alıntı yapılan sözcüklerin gittikleri Latince biçimlerine yer verilmemiş, sözcükler, Rusçada olduğu gibi verilmiştir.

Dizinler

Türkçe-Karayca Dizin

Türkçe- Karayca dizin bölümünde Sözlük bölümünde yer alan Karayca sözlüklere vermiş olduğumuz karşılıkları madde başı yaparak bir dizin oluşturmaya çalıştım. Bunu yapmaktaki amacım, çalışmanın daha rahat kullanılmasına katkı sağlamak idi.

Sıralamayı yaparken abc sıralmasını esas aldım. Ayrıca bir sözcüğü madde başı verirken onunla ilişkili sözcükleri de alt madde olarak sıraladım:

küçük: küçü

küçük çocuk: tıfil

küçük dağ: tavçeh

küçük dalga: tolhunçoh

küçük düşürmek: yuvuzlat-, bırıçla-

küçük ev: yuvçök

Köken Dizini

Karayca sözcüklerin etimolojisini yapmaya çalışırken sözcüklerin, -bulabildiğim ölçüde- alıntı yapılan dillerdeki orijinal biçimlerini vermeye çalıştım. Köken dizininde ise bu dilleri gruplandırarak sözcükleri listeler halinde verdik. Köken dizini oluştururken bu dilleri; Türk Dilleri dışındaki dillerin dizini (Arapça, Ermenice, Farsça, Fransızca, İbranice, İngilizce, Lehçe, Moğolca, Orta Farsça, Rusça, Sanskritçe, Sogdca, Yunanca) ve Türk Dilleri Dizini (Azerice, Kıpçak- Kuman (Kodeks Kumanikus), Eski Türkçe, Karayca- Balkar, Genel Türkçe, Kazakça, Kırgızca, Diwan-ı Lugatı't-Türk, Türkiye Türkçesi, Uygurca) olarak gruplandırdım.

SÖZYAPIMI

- +a-:** ET +A- (OTG § 180, ETG § 85, OTWF § 5.11, CC § 312)
Addan eylem türeten ektir, tıpkı Türkçedeki *baş* > *baş+a-*, *kan* > *kan+a-* eylemlerinde olduğu gibi.
aşa- "yemek yemek" < *aş*
- +aş:** ET +Xç (OTG § 152, OTWF § 2.12)
Addan ad türeten yapım ekidir, eklendiği sözcüğe bilyütme ve kuçültme işlevi kalan vurgulu bir ektir. Ad ve sıfat niteliğinde sözcükler türetir. Krş. TT *top* > *topaş*, *ana* > *anaş*, *bakar* > *bakraş* sözcüklerinde olduğu gibi.
artılaş "artık, fazlalık" < *artık*
- +ak:** ET +Ak (ETG § 59, OTWF § 2.34)
Addan ad türeten yapım ekidir, küçültme, sevimileştirme işlevi olan bir ektir, genellikle tek heceli sözcüklere gelerek benzetme ve kuçültme işleviyle sözcükler türetir. Krş. TT. *oğul* > *oğlak*:
başak "başak, buğday başağı" < *baş*
- +An:** ET +An (OTG 151, ETG § 56, OTWF § 2.51)
Bağlılık, güçlendirme ve çokluk görevindeki bir ektir. Krş. TT. *oğul* > *oğlan*, *er* > *eren* sözcüklerinde olduğu gibi.
erdin "becerikli, bilgili" < *er*
- +(A)r-ı** ET +Ar- (OTG § 182, OTWF § 5.45, CC § 312)
Adlardan eylem yapan bu ek ET döneminden itibaren günümüz Türk dillerinde görülür, ekendiği sözcükten esas olarak dönüşlü eylemler türetir, krş. TT. *ak* > *ağar-*, *kara* > *karar-*:
ahar- "ağarmak, beyazlamak" < *ak*
azar- "küçülme, azalmak, kısılmak" < *az*
- ar-, -Xr-:** ET -Xr-, -Ar- (OTG § 225, ETG § 161, OTWF § 7.51, 52, CC § 313)
Eylemden eylem türeten yapım ekidir, geçişli eylemler türetir,

kır TT. *git-* > *gider-*, *on-* > *onar-*:

↳ *aşur-* "geçirmek, aşurmak" < *aş-*

↳ *baş-* "eğilmek, baş eğmek" < *baş*

↳ *belgi-* "belirtmek, işaretlemek" < *belgi*

↳ *çıkarmak* < *çih-* < **taşık-ar-*

+Ay-ı ET +Ad- (OTG § 181, ETG § 86, OTWF § 5.43, CC § 312)

Bir şey olmak ya da yapmak anlamına gelen, addan dönüşlü eylemler türeten bir yapım ekidir:

↳ *bak-ur-* "oğilmek, meytetmek" < **bak-ür+ad-* > *baküray-*

↳ *eg-ük-* "bükülmek, eğilmek, eğrilmek" < *eg-ük+üy-* < *eg-ük+ad-*

↳ *kart-ay-* "ihtiyarlamak, yaşlanmak" < *kart+ay-* < *kart+ad-*

↳ *kıhır-ay-* "eğilmek, eğrilmek" < *kıhır+ay-* < *kıhır+ad-*

↳ *körk-ey-t-* "güzelleştirmek" < *körk-ey-t-* < *körk-ed-t-*

↳ *küç-üd-* "kuvvetlenmek, güçlenmek" < *küç+üd-* < *küç-üd-*

+At-: 1: ET +A-t- (OTG § 180, 227, ETG 85, 165, OTWF § 5.11, 7.56, CC § 312, 314)

Addan eylem türeten +A- ekinin ettirgen eylemler türeten -t- eki ile kaynaşmasından oluşmuş birleşik bir ektir. Birleşmeyle -t- ekinin işlevi körelmiştir. Bu ek "yapma" bildiren geçişli eylemler türetir. Tıpkı Türkçedeki *don* > *donat-*, *düz* > *düzet-*, *göz* > *gözet-*:

atut- "ad koymak, isim vermek" < *at*

azizet- "kutsallaştırmak" < *aziz*

boşat- "boşaltmak; affetmek, bağışlamak" < *boş*

+CA: ET +çA (ETG § 45, CC § 311)

Aslında eşitlik benzerlik bildiren bir çekim eki olan +CA eki, kalıplaşma yoluyla zamanla addan sıfat, zarf ve ad türeten bir yapım eki olmuştur:

ahça "para, akçe" < *ah*

dostça "kadın arkadaş, kız arkadaş, eş" < *dost*

eyice "iyice, oldukça iyi" < *eyi*

+Çak: ET +Çak (ETG § 46, OTWF § 2.12, CC § 311)

Küçültme, sevgi ve kuvvetlendirme işleviyle zarf ve ad türeten bir ektir. Krş. TT. *büyük* > *büyük(ke)cek*, *ılık* > *ılık(cak)*, *çabuk* > *çabuk(cak)*.

bitiçek "mektupçuk, küçük mektup" < *bitik*

+Ci: ET +çl (OTG § 153, ETG § 47, OTWF § 2.75)

Meslek mensubu ya da bir işi sürekli yapan anlamında adlar türetir. Türkiye Türkçesinin en işlek eklerinden birisidir. Birbirinden az çok farklı bir çok işlevi bulunur. Krş. TT. *baya* > *bayacı*, *göz* > *gözel*, *yatırım* > *yatırımcı*, *inat* > *inatçı*, *akıl* > *akılcı*.

arabacı "arabacı" < *araba*

avanç "şerh, kötülük yapan, habıs, günahkâr" < *avan*

elçi "elçi" < *el*

elikçi "şakaçı, alaycı" < *elik*

+Ar: ET +Ar (ETG § 204)

Asıl sayılardan üleştirme sayısı türeten bir ektir. Asıl sayı adı nite. Şindeki bütün sayılara gelebilir. Krş. TT. *bir* > *birer*, *dört* > *dörder*, *beş* > *beşer*.

dörtür "dörder" < *dört*

+gaç: ET +gAç (OTG § 158, OTWF § 2.43)

Addan ad türeten bir yapım ekidir. Eklandığı sözcüğe küçültme anlamı katar. Türkiye Türkçesinde kullanılmayan bir ektir.

ağaç "ağaç" < ET *i*, *ıgaç*

+gına: ET +kinyA (OTG § 165, ETG § 31, OTWF § 2.13)

Addan ad türeten bir yapım ekidir. Kuvvetlendirme ve küçültme anlamında sözcük türetir. Türkiye Türkçesinde kullanılmayan bir ektir.

azına "az biraz, bir parça" < ET. *azkinya* > *az*

+İl: (OTG § 192, ETG § 85, OTWF § 5.42, CC § 312)

Adan geçişli ve geçişsiz eylemler türeten bir ektir. Eski Türkçede işlek olduğu halde eklandığı sözcüğün yalın durumu çok kez, bu kökün başka türevleri aracılığıyla ortaya çıkmaktadır. Bu durum ekın Eski Türkçeden çok daha eski Türkçelere ait olduğu izlenimini güçlendirmektedir.

Türkiye Türkçesinde bazı eski türetmeler biçiminde bulunmaktadırlar. Yeni türetmelere elverişli bir ek değildir. Öyle ki bazı türetmelerde ek sözcüklerle kaynaşarak ayrılmaz bir üniteye gelmiştir. *ağır* > *ağır-* örneğinde olduğu gibi: *bağır* "ışık vermek, ışık saçmak, parıldamak" < *bağ*

+İk: 1-İ +İk (OTG § 186, ETG § 91, OTWF § 5.44, CC § 312)

Ek ş bildiren, addan geçişsiz eylemler türeten bir yapım ekidir. Eski Türkçede yaygın kullanıldığı halde Türkiye Türkçesinde sınırlı sayıda örnek bulunur. *aç* > *acı-*, *bir* > *birik-*, *göz* > *gözü-*, *geç* > *gecik-* örneklerinde olduğu gibi:

acı- "acıkmak, aç olmak" < *aç*

+(X)İ-: ET +İ- (ETG § 88)

Addan eylem yapım ekidir. Ünlü ile biten sıfatlardan "olma" bildiren eylemler türetir. Türkiye Türkçesinde sınırlı sayıda örnek bulunur: *duru* > *durul-*, *ince* > *incel-*, *küçük* > *küçül-*, *seyrek* > *seyrel-* örneklerinde olduğu gibi.

aşkar- "gösterilmek, meydana çıkarılmak" < *aşkar*

+(X)ıncı: ET +Xıncı (OTG § 172, ETG § 125)

Sıra sayı sıfatı türeten yapım ekidir. Türkiye Türkçesinde işlek bir ektir. Sayı adlarının tamamına gelebilir: *altı* > *altıncı*, *yedi* > *yedinci*, *on* > *onuncu* örneklerinde olduğu gibi:

beşinci "beşinci" < *beş*

dörtüncü "dördüncü" < *dört*

egirminci "yüzmüncü" < *egirmis*

ekinci "ikinci" < *eki*

eküncü "üçüncü" < *eki*

***klrA-**: **çoharah** "kaynak, mamba, pınar" < bkz. T. Tekin, { klrA } ile ilgili makalesi (*Acta Orientalia Hungarica* 1982. 503-513)

+**IA-**: ET +**IA-** (OTG § 189, ETG § 89, OTWF § 5.12)

Addan eylem türeten yapım ekidir. Oldukça işlek bir ektir. Türkiye Türkçesinde de çok kullanılan bir ektir. Eklendiği sözcükten geçişli ve geçişsiz eylemler türetir *avuç > avuçla-*, *bağ > bağla*, *dış > dışla-*, *düz > düzle-* *geniş > genişle-*, *kucak > kucakla-* *sabah > sabahla-*, *yavru > yavrua-* örneklerinde olduğu gibi:

abayla- "saymak, sayg. göstermek, değer vermek" < *abay*
adepilä- "öğretmek, tahsil etmek" < *adep*
ahçala- "para vermek" < *ahça*
alhuşla- "tekdış etmek, hayır dua etmek" < *alhuş*
anışla- "yapmak, unal etmek, hazırlamak" < *anuk*
anla- "anlamak" < *an*
aravla- "istemek, arzu etmek" < *arzu*
avurla- "ağırlamak" < *avur*
başla- "başlamak" < *baş*
bavla- "bağlamak düğümlemek" < *bay* < *bağ*
beklä- "kitlemek, kiltlemek; doldurmak, dolmak" < *bek*
belgillä- "işaret etmek, işaretlemek" < *belgi*
bernilä- "hediye etmek, armağan etmek, bağışlamak" < *bernä*
birçla- "lekelemek, küçük düşürmek" < *birç*
cahtla- "acele etmek, acele davranmak" < *caht*
çuvla- "çatırdamak, şakırdamak" < *çuv*

+**IAN-**: ET +**IA n-** (OTG § 189, 224, ETG § 89, 159, OTWF § 5.12, 7.211)

Addan eylem türeten yapım ekidir +**IA** ekıyla, **-n-** dönüşlülük ekinin birleşmesiyle ortaya çıkmış bir ektir Krş. TT. *ayak > ayaklan-*, *can > canlan-*, *ev > evlen-*, *kurt > kurtlan-*, *yağ > yağlan-*.

nelän- "kızılmak, öfkelenmek, hiddetlenmek" < *açuv*

aklä- "akıllanmak, uslanmak" < *akıl*

asaylan- "rahatlamak, sakinlemek, tadını çıkarmak; (Tanrı katında) huzur bulmak" < *asayış*

bahatırlan- "cesaretlenmek" < *bahadır*

comartlan- "cömert olmak" < *comart*

erklä- "güçlenmek, kuvvetlenmek" < *erk*

+**IAş-**: ET +**IA ş-** (OTG § 189, 226, ETG § 89, 164, OTWF § 5.12, 7.101)

Addan eylem türeten yapım ekidir +**IA-** ekıyla, **-ş-** işteşlik ekinin birleşmesiyle ortaya çıkmış bir ektir Krş. TT. *başka > başkalaş-*, *bir > birleş-*, *güzel > güzelleş-*, *sert > sertleş-*.

calış- "birleşmek" < *bir*

dostlaş- "dost olmak" < *dost*

+**IA-t-**: ET +**IA-t-** (OTG § 189, 227, ETG § 89, 165, OTWF 5.12, 7.561)

Addan eylem türeten yapım ekidir +**IA-** ekıyla, **-t-** ettirgenlik ekinin birleşmesiyle ortaya çıkmış bir ektir Krş. TT. *beyaz > beyazlat-*, *rahat > rahatlat-*.

aklä-t- "uslandırmak, aklını başına almasını sağlamak" < *akıl*

asayış'tı- "rahatlatmak, sakinleştirmek, tadını çıkartmak" < *asayış*

buzlat- "ayazlatmak, dondurmak" < *buz*

+**III:** ET +**İlg** (OTG § 167, ETG § 4, OTWF § 2.91)

Addan sıfat türeten işlek bir yapım ekidir. Sımp olma anlamında sıfatlar türetir.

Türkiye Türkçesinde de en işlek oklerden birisidir. Birbirine yakın ve farklı işlevlerde kullanılır *benek > benekli doğu > doğulu*, *güneş > güneşli*, *merak > meraklı* örneklerinde olduğu gibi:

abaylı "saygıdeğer, muhterem" < *abay*

açuvlu "hiddetli, öfkeli" < *açuv*

akıllı "akıllı, uslu" < *akıl*

alîşli "takdis edilmiş, kutsal" < *alîş*
anlaylı "anlayışlı, bilgili" < *anla*
ayıplı "ayıplanmış, utanç verici bir iş yapmış" < *ayıp*
bahalı "pahalı, ederi, değeri yüksek" < *baha*
balkıvlu "ışıklı, parlaklı, parlak" < *balkıv*
belgili "işaretili, belirtili" < *belgi*
bilüvü "tanıdık" < *bilüv*
biyançlı "sevinçli, neşeli" < *biyanç*
borçlu "1. borçlu; 2. suçlu" < *borç*
canlı "canlı, yaşayan, sağ" < *can*
faşmanlı "günaahkar, hatalı, kötü, fena" < *faşman*
 faydalı "yararlı, faydalı" < *fayda*

+lik, +lık: ET **+lixk** (OTG § 168, ETG § 54, OTWF § 2 77)

Addan sıfat türeten yapım ekidir, varlık bildirir. Türkiye Türkçesinde de yaygın olarak kullanılan bir ektir. *baş* > *başlık*, *dolma* > *dolmalık*, *yemek* > *yemeklik*, *tuz* > *tuzluk*, *kötü* > *kötülük* örneklerinde olduğu gibi:

açıklık "açıklık" < *açık*
açlık "açlık" < *aç*
ahallilik "yaşlılık, ihtiyarlık" < *ahallih*
anlık "şu, bu" < *an*
arıklık "zeyiflik, kuruluk" < *arık*
artışaçlık "artık, fazlalık" < *artışaç*
asayışlık "cennet hazzı" < *asayış*
aşayışlık "huzur, dinginlik, sükunet" < *asayış*
aşlık "çavdar" < *aş*
avalılık "uzaklık, eskilik" < *avalih*
avanlık "yolsuzluk, kamusuzluk, günaah" < *avan*
avurluk "ağırılık" < *avur*
ayrılık "ayrılık, ayrı olma durumu" < *ayr(i)r-*
azatlık "özgürlük" < *azat*
azızlık "azızlık, azız olmak" < *azız*
azlık "sıkıntı, kıtlık" < *az*
bahaturluk "cesaret, yüreklilik" < *bahadır*

başlık "1. baş, ilk, önce; 2. başlama, asıl, esas, ana, 3. tepe, başlık, üst kısım" < *baş*
bazlık "dirlilik, huzar, rıza, tasvip" < *baz*
borlalık "bağ, balıçe" < *borla*
comartlık "cömertlik" < *comart*
dünyalık "dünyalık, dünyaya ait" < *dünya*
duşmanlık "düşmanlık" < *duşman*
hezârgânlık "bezirganlık, tüccarlık" < *hezârgân*
birlik "birlik" < *bir*
biyiklik "büyüklük, yücelik" < *biyik*
biylik "beylik, hükümdarlık" < *biy*
boluşluk "yardım" < *boluş*
boşluk "boşluk" < *boş*
çebârlık "icâfâfet, zerafet, güzellik, füsun" < *çebâr*
dosluk "dostluk" < *dost*
eksiklik "eksiklik, yetersizlik" < *eksik*
eminlik "emniyet, güvenlik" < *emin*
enlik "önlük, göğüslük" < *en*
esânlık "sağlık, sıhhat, esenlik" < *esân*

+rah, +rak: ET **+rah, +rak** (ETG 346, 412, OTWF § 2.22)

Eski Türkçede karşılaştırmalı sıfatlar türeten işlek bir ektir. Türkiye Türkçesinde zaman içinde aşınmasıyla "oldukça" anlamı veren köçülme sıfatları türeten bir ek olarak kalmıştır. *acı* > *acırak*, *boz* > *bozrak* (Gencan, 2001, s 210) örneklerinde olduğu gibi:

aharah, *aharak* "büyük, baş, başkan" < *aha*
avlahrah "daha geniş, genişçe" < *avlah*
acrah "daha az" < *az*
baharah "daha pahalı, kıymetli" < *baha*
burunrah "daha önce, daha evvel" < *burun*
comartrah "daha cömert, fazla cömert" < *comart*

+rk-a-, +rha-a-: ET **+rkA** (OTG § 190, ETG 96, CC § 312)

Addan eylem türeten yapım ekidir. Türkiye Türkçesinde bu ek

İşlerliğini yitirmiştir, kullanılmayan bir ektir
açırğan- "darılmak, öfkelenmek" < *açı*
açırhan- "sınırlanmak, öfkelenmek, hiddetlenmek" < *açı*

+ı: ET *+slg* (OTG § 174, ETG § 73, OTWF § 2.32, CC)
 Aıdan benzerlik, yakınlık, andırma gösteren sıfatlar türeten
 yapım ekidir Krş TT *çocuk* > *çocuksu erkek* > *erkekisi, kadın*
 > *kadınısı*:

artışsı "daha, daha fazla, ziyade" < *artış*
ayrıştı "tahsis edilen, ayrılan" < *ayrış*

+sız: ET *+slz* (OTG § 175, ETG § 61, 82, 213, OTWF § 2.8)
 Yokluk oks.klık bildiren sıfatlar türeten bir yapım ekidir. Sahip
 olma kond.nde bulundurma anlamında sıfatlar türeten *+ll* ekinin
 karşıt.d.r. Krş TT *anlam* > *anlamsız, bilgi* > *bilgisiz, can* >
canlısız, ev > *evsiz, tat* > *tatsız.*

adsız "adsız, isimsiz" < *ad*
akılsız "akılsız, düşüncesiz, ussuz" < *akıl*
aysız "yemeği olmayan, aç" < *aç*
bilimsiz "bilinmeyen, tanınmayan" < *bilim*

+da-: ET *+la-* (ETG § 101, OTWF § 5.13, CC § 312)
 Aıdan oylan türeten yapım ekidir. Geçişli eylemler türetir
 Türkiye Türkçesinde ses yansımali eylemlere gelerek "etmek"
 anlamında geçişli eylemler türetir *acıda-*, *gıcırda-*, *fokurda-*,
tıkırda- gibi, Türkiye Türkçesinde *aldan-* eylemnde görülür
alda- "aldatmak, yalan söylemek" < *al*

-A: ET *-A* (OTG § 193, ETG § 105, CC § 313)
 Eylemden ad türeten yapım ekidir. Türkiye Türkçesinde ulaç eki
 olarak kullanılır. Bazı eylemlerde kablaşarak ad türetmiştir. *diz-*
 > *etise, öt-* "geçmek" > *öte, geç-* > *geçe, çevir-* > *çevre, devir* >
devre örneklerinde olduğu gibi.

ayıra "da, -dan, üzerine, üstüne" < *aşır-*
şüvrö "çevre, çember" < *çevir-*

-Ak: ET *gak* (ETG § 114, OTWF § 3.327, CC § 313)

Eylemden ad türeten yapım ekidir. Türkiye Türkçesinde işlek bir
 caktır Eylemin sık sık yapıldığını anlatan sözcükler türetir. Ayn.
 zamanda yer ve araç adları türetir *dur-* > *durak, kavuş-* >
kavuşak, uç- > *uçak, yat-* > *yatak* örneklerinde olduğu gibi.
balık "bölük, grup, sürü, sürek" < *böl-*

-İlir-: ET *-Tlr-* (OTG § 228, ETG § 166, OTWF § 7.571, CC § 314)

Eylemden eylem türeten yapım ekidir. Etkirgen çatılı eylemler
 türetir. Türkiye Türkçesindeki işlek eklerdendir. Geçişli ve
 geçişsiz eylem kök ve gövdelerine gelerek "oldurma" ve
 "yapıtırma" bildiren geçişli eylemler türetir. *aç-* > *açtır-*, *dol-* >
doldur-, *öl-* > *öldür-*, *tut-* > *tuttur-* örneklerinde olduğu gibi.

alıştır- "alışmasını sağlamak, alıştırmak" < *alış-*

bastır- "bastırmak" < *bas-*

bildir- "bildirmek, haber vermek" < *bil-*

beğendir- "beğendirmek, mecbur etmek, zorlamak" < *beğen-*

endir- "indirmek, alçaltmak" < *en-*

(N) v / -Ø: ET *-(X)g* (OTG § 196, ETO § 108, OTWF § 3.101, CC § 313)

Eylemden ad türeten yapım ekidir. Eski Türkçede eylemden ad
 türeten *-(X)g* eki dilin gelişme sürecinde eriyip kaybolunca
 eylemin son ses ünsüzü ile kaynaşan bağlama ünsüzleri *-g*
 ekinin yemini almıştır. Krş. TT. *sür-* > *sürü yaz-* > *yazı*

açı "acı, deri, ızdırap" < *açı-*

açır "hiddet, öfke, kızgınlık" < *açı-*

aldav "yalan, yalancılık" < *alda-*

anlav+lu "anlayışlı, bilgili" < *anla-*

avruv "ağrı, sızı, sancı" < *avri-*

balkuv "panlı, panlıdama" < *balkı-*

buuv "bağ, köstek" < *ba-*

buluv "bilgili, erbab" < *bil-*

enuv "batma, gurup" < *en-*

evuv "etmek, eylemek" < *et-*

-gAn, -han: ET *-gAn* (OTG § 198, OTWF § 3.324, CC § 313)

Eylemden ad türeten yapım ekidir. Bir işi yapanı gösteren ad olarak kullanılan çok işlek bir sıfat-fil yapım ekidir: *al-* > *alan*, *bilinme-* > *bilinmeyen*, *böl-* > *bölen*, *çarp-* > *çarpan*, *gez-* > *gezen*, *yat-* > *yatan*

alcagan "çilgin" < *alca-*

aşhan "geçmiş" < *aş-*

aythan "söyleyen, söz eden" < *ayt-*

bilgân "bilen, bilgili" < *bil-*

degân "diyen, söyleyen" < *de-*

-gİç: ET *-gİç* (OTWF § 3.21, CC § 313)

Eylemin gösterdiği işi yapanı veya işten etkileneni gösteren adlar türeten bir ektir. Türkiye Türkçesinde de az kullanılan bir ektir. *başlan-* > *başlangıç*, *bit-* > *bitiş*, *dal-* > *dalgıç*, *sor-* > *sorguç* örneklerinde olduğu gibi

çizgiç "kalem" < *çiz-*

-(X)vçİ: ET *-(X)g+çİ* (OTG § 196, 153, ETG § 108, 47, OTWF § 3 101, 2 75, CC § 313, 311)

Eyleyici adları türeten yapım ekidir. Eylemden ad yapım eki olan *-(X)g* ile addan ad yapım eki olan *+çİ* ekinin birleşmesiyle oluşmuş bir ek gurubudur. Krş. TT *satıcı* < *sat-ıçtı* < *sat-ig+çİ* *açırhanuvçu* "meydan okuyan, kışkırtıcı, küstahça davranan, hiddetlendirici" < *açırhan-*

alhişlavçu "takdis eden, hayır dua eden" < *alhişla-*

aluvçu "alıcı" < *al-*

anlatuvçu "öğretici, ibret verici" < *anlat-*

anlavçu "anlayan, bilen" < *anla-*

aşkartuvçu "gösteren, meydana çıkarıcı" < *aşkarti-*

aşavçu "yemek yiyen kişi" < *aşa-*

aşuvçu "geçici, aşan" < *aş-*

azhırtuvçu "azdırıcı, yoldan çıkarıcı, yanıltıcı" < *azhırt-*

azuvçu "sefil, çapkın, yoldan çıkmış" < *az-*

buluvçu "gözetici, gözcü, bakıcı" < *bak-*

beklävçü "bekleyici, koruyucu, kapayan, kılıtleyen" < *beklâ-*

berivçü "verici, veren" < *ber-*

berivçü "verici, veren" < *ber-*

buluvçü "bilici, bilgici" < *bil-*

bulivçü "bilici, bilgici" < *bil-*

boluvçu "mevcut var olan" < *bol-*

boşatuvçu "boşaltıcı" < *boşat-*

buşurhanuvçu "ara açıcı, kavgacı" < *buşurhan-*

çahırvuvçu "davet eden, çağırıcı" < *çahır-*

çahırvuvçu "yayımlayan, çıkarıcı, editör" < *çahır-*

çahırvuvçu "çıkarıcı" < *çah-*

erklänuvçü "bay, bey, efendi; idareci, yönetici" < *erklän-*

eyituvçü "ışık veren, duyan" < *eyit-*

etivçü "yerine getiren, gerçekleştiren" < *et-*

-gIn: ET *-gIn* (ETG § 113, OTWF § 3.112, CC § 313)

Eylemden ad türeten yapım ekidir. Geçişli ve geçişsiz eylem köklerinden anlamı pekiştirilmiş sıfatlar türeten çok işlek bir ektir. Krş. TT. *az-* > *azgın*, *bez-* > *bezgin*, *bil-* > *bilgin*, *bit-* > *bitkin*, *coş-* > *coşkun*, *dal-* > *dalgın*:

bilgin "bilme, vakıf olma, bilim, bilgi" < *bil-*

-hala-: *bashala-* "çığnemek, ayakları altında ezmek" < *bas-* bkz.

E.R. Temişev s. 439-440'a göre, Türkiye Türkçesindeki *ala / ele-* ekine benzer bir işlevi vardır. Krş. Tatarca *algala-* "suroklı almak, zaman zaman almak", Başkurçça *kıvala-*, Tatarca *kıvala-*, Azen Türkçesi *govala-* vb.

-lu: ET *gl. -kl* (OTG § 160, ETG § 60, OTWF § 3 110, CC § 313)

Eylemden ad türeten yapım ekidir. Tek heceli eylem kök ve çeşitli çatı eki almış eylem gövdelerinden adlar türetilir. Türkiye Türkçesinde de çok işlek bir ektir. *as-* > *askı*, *at-* > *atık*, *çal-* > *çalı*, *dol-* > *dolgu*, *iç-* > *içki*, *sil-* > *silgi*, *sev-* > *sevgi*, *sez-* > *sevgi*, *sor-* > *sorgu* örneklerinde olduğu gibi

açılı "üzüntü" < *aç-*
çalı "müzik aleti" < *çal-*

-lır-: ET *gür-* (OTG § 220, ETG § 155, OTWF § 7.541, CC § 314)

Eylemden eylem türeten yapım ekidir. Ettirgen çatılı eylemler türetir.

azır- "yoldan çıkararak, aldatarak, yanıltarak" < *az-*

-lı, -ık: ET *-Xk* (OTG § 204, ETG § 127, OTWF § 3.102, CC § 313)

Eylemden ad türeten yapım ekidir. Türkiye Türkçesinde de çok işlek bir ektir. Bu ekle türetilen sıfatlarda yapılmış, bitmiş bir iş nitelik olarak üzerinde taşıma özelliği vardır. *aç-* > *açık*, *alı-* > *alışık*, *bat-* > *batık*, *buruş-* > *buruşuk*, *çatla-* > *çatla*, *kop-* > *kopuk*, *sök-* > *sökük* örneklerinde olduğu gibi:

açık "açık" < *aç-*

artık "artık" < *art-*

aynık "ayık" < **ayıt-* < *adı-*

ayrık "tahsis edilen, ayrılan" < *ayır-*

bitik "mektup, yazı, bölüm" < *biti-*

buyruk "buyruk, emir" < *buyur-*

-Xı-: ET *-il-* (OTG § 222, ETG § 156, OTWF § 7.311, CC § 314)

Eylemden eylem türeten yapım ekidir. Edilgen çatı ekidir. Türkiye Türkçesinde de en işlek eklerdendir. Hem çatı eki (edilgen) hem de eylem kök ve gövdelerine getirilerek "o'ma" ya da "yapılma" bildiren yeni eylemler türetir: *aç-* > *açıl-*, *bak-* > *bakıl-*, *göm-* > *gömül-*, *kur-* > *kurul-* örneklerinde olduğu gibi:

açıl- "açılmak, açık hale gelmek" < *aç-*

ayırıl- "ayrılmak, uzaklaştırılmak" < *ayır-*

ayıl- "söylenmek" < *ayıl-*

bayıl- "bayılmak, kendünden geçmek" < **bay-*

biçil- "biçilmek" < *biç-*

-(I)n-: ET *-m-* (OTG § 224, ETG § 159, OTWF § 7.211)

Eylemden eylem türeten yapım ekidir, dönüşlü eylemler türetir. Türkiye Türkçesindeki en işlek eklerdendir. Eylemin yaptığı iş, işi yapana yani özneye döner. *dile-* > *dilen-*, *giy-* > *giyin-*, *öv-* > *öviln-*, *süsle-* > *süslen-* örneklerinde olduğu gibi:

hasan- "endişelenmek, endişeye düşmek" < *alhasa-*

an- "tutunmak, tutmak" < *al-*

am- "temizlenmek, arınmak" < *arı-*

aylan- "dönmek, dönüp durmak" < *ayla-*

ahin- "bakmak, bakınmak" < *bak-*

aman- "banyo yapmak, yıkanmak" < *çom-*

İş: *I-I -Xş* (OTG § 217, ETG § 130, OTWF § 3.103, CC § 313)

Kişiyi bildiren, eylemden ad türeten bir yapım ekidir. Türkçede kul plâşmış ifadelerde kullanılır: *açıl-ış* *anla-y-ış* *da-ran-ış* *geç-ış*, *kutul-uş*, *yaşa-y-ış* örneklerinde olduğu gibi.

alış- "takdis, hayır dua" < *alika-*

beriş- "alış-veniş, alım satım işi" < *al-* ve *ber-*

çıkış- "çıkma, çıkış" < *çık-*

karış- "lanet, beddua" < *karha-*

İş: ET *-Xş-* (OTG § 226, ETG § 164, OTWF § 7.101, CC § 314)

Eylemden eylem türeten yapım ekidir, işteş çatılı eylemler türetir. Türkiye Türkçesinde de işlek bir ektir. *ağla-* > *ağlay-*, *bak-* > *bakış-*, *bekle-* > *bekleş-*, *er-* > *eriş-*, *kayna-* > *kaynaş-*, *sev-* > *seviş-* örneklerinde olduğu gibi.

boluş- "yardım etmek, yardımcı olmak, yardım göstermek" < *bol-*

öplüş- "öpmek" < *öp-*

savuş- "çekilip gitmek" < *sav-*

talış- "ağız kavgası yapmak, tartışmak, çekişmek" < *tala-*

tanış- "tanışmak" < *tanı-*

İş: ET *-Xt-* (OTG § 227, ETG § 165, OTWF § 7.561, CC § 314)

Eylemden eylem türeten yapım ekidir, ettirgen çatılı eylemler türetir. İşlek bir ektir. Krş. TT. *boya-* > *boyat-*, *çürü-* > *çürüt-*, *kuzı-* > *kazıt-*, *kork-* > *korkut-*

akı- "akmasını sağlamak, akmasına yol açmak" < *ak-*

alhasat- "ürkütme, korkutma" < *alhasa-*
anlat- "anlatma" < *ayla-*
arıt- "yıkama, temizleme, arıtma" < *arı-*
çirit- "çürütme, bozma" < *çirit-*
eksilt- "küçültme, azaltma, eksiltme" < ET *egst-*

-iz-: ET *-Xz-* (OTG § 231, ETG § 167, OTWF § 7.551, CC § 314)
Eylemden eylem türeten yapım ekidir, ettirgen çatılı eylemler türetilir. Bu ek Türkiye Türkçesinde bir kaç sözcükte kaynaşmış ve kalıplaşmış durumdadır *em-* > *em-is-iz-* örneğinde olduğu gibi.

ahiz- "dökme, ekim, boşaltma" < *ak-*

-m-: ET *-Xm* (OTG § 207, ETG § 118, OTWF § 3.106, CC § 313)
Eylemden ad türeten yapım ekidir. Krş. TT. *bak-* > *bakım, dur-*
> *durum, kavra-* > *kavram, seç-* > *seçim, uçur-* > *uçurum* :
atlam "adım" < *atla-*

-miz-: ET *-miz* (OTG § 208, ETG § 119, OTWF § 3.109, CC § 313)
Eylemden ad türeten yapım ekidir, master ekidir. Eylemin gösterdiği oluş, kış ve durumları belirten adlar yapar. Krş. TT *aç-* > *açma, bak-* > *bakma, çıkış-* > *çıkışma, görüş-* > *görüşme*.
açuvlanma "darılmak, öfkelenmek" < *açuvlan-*

-mah-: ET *-maz* (OTG § 209, ETG § 120, CC § 313)
Eylemden ad türeten yapım ekidir, master ekidir. Eylemdeki soyut hareketleri adlandıran, onları ad biçimine sokan bir ektir. Her türlü eylem kök ve gövdesine gelebilir. Bu yüzden dildeki eylem sayısından kullanımı olan bir ektir. Krş. TT. *aç-* > *açmak, bak-* > *bakmak, geç-* > *geçmek, göç-* > *göçmek* :
azmah "dolaşma, gezip dolaşma" < *az-*
barmah "varma" < *bar-*

-vuh-: ET *-gUk* (ETG § 114, OTWF § 3 22)
Eylemden ad türeten bir yapım ekidir. Eylemden ad yapan *-gU*
ve addan ad yapan *+(A)k* eklerinin birleşmesiyle oluşmuştur.
alhasavuh "telaş, endişe, heyecan, galeyan" < *alhasa-*

Kısaltmalar ve Yararlanılan Kaynaklar

A10	Almanca
A1	Arapça
A2	Azerice
Bak	Bakınız
C	Codex Cumanicus
Ç	Çağatayca
111	bak. Sir Gerard Clauson, 1972
E	Ermenice
111Y1	bak E. V Sevortyan, 1974- 2000.
E1	Eski Türkçe
F	Farsça
F1	Fransızca
G	Genel Türkçe
H	Karayca'nın Halîç diyalekti
I	İbranice
İ1	İngilizce
İ2	İtalyanca
K	Karayca'nın Kırım diyalekti
K1	Karayca
K1Hal.	Karaçay-Balkar Türkçesi:
K2	Kırgızca
K3	karş. aşt. rınız
K4	Kazakça
L	Karayca'nın halîç diyalekti (Halîç-Lutsk diye de anılır.)
111AA	bak Yong-Söng Li, 1999
111S	bak Yong-Söng Li, 2004
L1	Litvanca
M1	Marce. Erdal
M2	Klasik Moğolca, bak. Lessing, 1960
111F	Orta Farsça
111O	Osmanlıca
111R	Rusça

Skr	Sanskritçe
Sla.	Slav dilleri
Sog.	Soğdça
t	Karayca'nın Trakya diyalekti
Tat.	Tatarca
T.T.	Türkiye Türkçesi
TDBUÜ	bak. T. Tekin 1995
Uyg.	Uygurca
Ünl.	Ünlem
ya.	yer adı
Yun.	Yunanca

- Abkowiec, Mariola ve Henryk Jankowski, *Karaj Kuşları*, Bitik, Wrocław 2004.
- Adameczuk L., Koberkaite, H., Pilecki, S., *Karamı na Litwie i w Polsce*, Warszawa 2003.
- Akay, Aydın Safa, "Kaybolmakta Olan Bir Türk Halkı: Karayimler", *Kök Araştırmalar*, C 1, Sa 2, Güz 1999, 203-213 ss.
- Atalay, Besim, *Divanı Lügati't- Türk Tercümesi*, TDK Yay Ankara 1992 (tipk. basım).
- Avramioğlu., Çağatay Bedii, "İstanbul Karay Türklerinde Nişan ve Düşün Adetleri", *Türk Yurdu*, C. 2, Sa 12, Mart 1961, 33-34 ss.
- , "Karay Türkleri Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi", *Türk Kültürü Araştırmaları*, I, TKAE, Ankara 1964, 170-179 ss.
- Aytaç, Kemal, *Karayım Lehçesi Sözlüğü*, Engin Yay. Ankara 1996.
- Baskakov, N. A., Zayançowski, A , *Karaimsko-Russko-Polskiy Slovar*, Moskva 1974
- Bozkurt, Fuat, "Karay Türkçesi", *Türk Dili Dergisi*, C. 5, Sa: 26, Eylül 1991, 7-13 ss.
- Clauson, Sir Gerard, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Oxford 1972.
- Çalha, Tülay, "Sereya Şapşal'a Göre Kıym Karay Türkleri", *Türk Dilleri Araştırmaları*, C 12, İstanbul 2002, 97-188 ss.

- Dubiński, Aleksander, *Caraimica*, Warszawa 1994.
- El Lal, Marcel, *A Grammar of Old Turkic*, Brill, Leiden&Boston, 2004.
- , *Old Turkic Word Formation*, I-II, Wiesbaden 1991
- Etikonis, Mykolas, *Karay Hırları*, Вильнюс 1989.
- , *David Brynū Machtav Čozmachlary*, Danielius, Vilnius 1994.
- , *Karaj Koltchalary*, Vilnius 1993.
- , Karina Firkavičiūtė, Vladimiras Maškevič, *Karaj Kalendary*, Maketavo 2001.
- , *Mieñ Karajçe Örtanlam*, Danielius, Vilnius, 1996.
- , *Šelomonın Maşallary*, TDK Yayınları, Ankara 2000
- Karina Firkavičiūtė, *Čypėchlej Učna Trochka*, Lietuva *Karajlarnyn Jyrlary*, Vilnius 1997.
- Kirkowiec, Szymon, *Koltchalar*, Wilno 1935.
- Кубань, А. von , *Eski Türkçenin Grameri*, Çeviren Mehmet Akalın, TDK Yay Ankara 1995.
- Çioncan, T. N., *Dilbilgisi*, Ayraç Yay. Ankara 2001.
- Кронбеck, Karl, *Komanisches Wörterbuch*, Kopenhagen 1942
- Jankowski, Henryk, "Karamı Accounting in the Crimea", *Karaj Kuşları*, Bitik, Wrocław 2004.
- , "Karamıs of The Crimea And Eastern Europe Some Questions Of Ethnicity And Identification", *Studia Orientalia*, 2004
- , "On the Language Varieties of Karamıs in the Crimea", *Studia Orientalia*, 95, 2003, 109- 130 ss
- , "Position Of Karamıs Among The Turkic Languages", *Studia Orientalia*, 95, 2003, 131-153 ss
- , "Reading Loose Sheets of Paper Found Among The Pages of Crimean Karamıs Meşames", *Mediterranean Language Review*, 16 (2005), 145-165.
- , "Two Prayers For The Day of Atonement Translated into The Luck Halcız Dialect of Karamıs", Yayınlanmamış makale
- , "Yeni Yayınlanan Karay Dua Kitapları", *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sa: 1, Bahar 1996, 262-271
- Kahane, Henry&Renée, Tietze, Andreas, *The Lingua Franca in the Levant*, ABC Kitabevi, İstanbul 1988.

- Kalafat, Yaşar, "Karay Türkleri", *Türksoy*, Sa. 8, Ocak 2003, 23-27 ss.
- Kowalski, Tadeusz, *Karaimische Texte im Dialekt von Troki*, Kraków 1929.
- Lavrinovič, Mark, *Azîş Jazyşınyn Jomachlary*, Troch 2003.,
- , *Bir Bar Êdi*, Troch 2003,
- , *Karyndaşlarymyzyzyyn Chaznasy*, Troch 2002.
- Lessing, Ferdinand D., *Mongolian-English Dictionary*, University of California Press, Los Angeles 1960
- Levi, B., *Русско-Караимский Словарь (Русь-Караи Сөздүк)*, Odessa 1996
- , "1641- 1642'de Bir Karayıt'ın Türkiye Seyahatnamesi", Çeviren: F Selçuk, *Yakıflar Dergisi*, Sa: 3, Ankara 1956, 97-106 ss.
- Li, Yong-Söng, *Türk Dillerinde Akıbalık Adları*, Sımsurg Yay. İstanbul 1999.
- , *Türk Dillerinde Sontaklar*, Kobikeç Yay. İstanbul 2004.
- Mayer, Gustav, *Türkische Studien. Türkçe İncelemeleri*, Hazırlayan Mehmet Ölmez, Kobikeç Yay. Ankara 1998.
- Ölmez, Mehmet, "Çağataycadak. Eskiçil Ögöler Üzerine", *Dil ve Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu 2003: Mustafa Canpolat Armağanı*, yay. Aysu Ata, Mehmet Ölmez, Ankara 2003: 135-142.
- , "Altayca-Türkçe Sözlük, Prof. Dr. Emine Gürsoy-Naskali, Muvaffak Duranlı, TDK Yay. Ankara 1999" (Tanıtım yazısı), *Türk Dilleri Araştırmaları* C. 11, İstanbul 2001, 191-236 ss
- Radloff, W., *Proben der Volkslitteratur der Nördlichen Türkischen Stämme*, Cl. VII, Akademi Yay. St. Petersburg 1896.
- , *Versuch eines Wörterbuches der Türk-Dialecte I*, St. Petersburg 1893.
- , *Versuch eines Wörterbuches der Türk-Dialecte II*, St. Petersburg 1899
- , *Versuch eines Wörterbuches der Türk-Dialecte IV*, St. Petersburg 1911.

- Radloff, W., *Versuch eines etymologischen Wörterbuches der Turksprachen*, He. 5. s. 1969.
- Orlyan, E. V., *Etimologičeskiy Slovar' Tyurkskih Yazıkov, Obščetyurkskiye i meştyurkskiye osnovı na glasniye*, Moskva C. 1 1974
- Reisigl, F., *A Comprehensive Persian-English Dictionary*, Iran University Press, Routledge, London and New York 1988.
- Reisigl, F., Talat, "On the structure of Altaic Echoic Verbs in {-kİrA}", *Acta Orientalia Hungarica*, Vol.36 (1982) 1-3, 503-513 ss
- , "Türk Dil ve Dialektlerinin Yeni Bir Tasnifi", *Erdem*, C.13, 1989, 141- 168 ss.
- , "New Examples of Zetacism", *Türk Dilleri Araştırmaları 1991*: 145-150
- , *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, Sımsurg Yay. Ankara 1995
- , *Orhon Türkçesi Grameri*, Ankara 2000.
- , Mehmet Ölmez, *Türk Dilleri/Giriş*, İstanbul. Sımsurg Yayınlar., 1999.
- , Ölmez, E. R., *Сравнительно-Историческая Грамматика Туркских Языков, Морфология*, Москва 1988.
- , Ölmez, Andreas, *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lügati, Sprachgeschichtliches und Etymologisches Wörterbuch des Türkeli-Türkischen*, C.1, Sımsurg Yay. İstanbul-Wien 2002.
- , Ölmez, Z. V., "Hazarlar", *İslam Ansiklopedisi*, MEB Yayınları, C.5, İstanbul 1988, s. 397
- , Ölmez, Hasan Avni, "Karaim Çalışmaları", *Türk Kültürü*, Sa. 443, C. 38, Mart 2000, 188-192 ss.
- , Ölmez, A., "Karaim Edebiyatı", Çeviren: İker Pak, *Türk Lehçeleri ve Edebiyatı Dergisi*, S.5, Şubat 1996, 13-20 ss.
- , Ölmez, Michail, *Karaylar Javanlychta (Karaim on Military Service)*, Lietuvos Nacionalinis Muziejus, Vilnius 2000
- , Ölmez, W., "Karaylar ve Onların Folkloru", *Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi*, Sa. 1-2, C.17-21, 1979- 1983, 313- 361

SÖZLÜK

â: / anl. eyl

âb: / su. √ Far. آب

âbâh t, abak hk: 1. put; 2. ilah, tanrı. √ Yun.

âbâyla-: hkt saymak, saygı göstermek, değer vermek. √ Mo abagayla- 3a, Kzk abayla-

âbâyılı ht saygıdeğer, nuhterem. √ abay+lı, abay için krş. abayla-

âbbaşılıh: t sıvama, macunlama; macun.

âbdest: k aptes. √ Far. آب دست

âbra-: hkt saklamak, gizlemek √ *ab+ra-, CC abra-

âbba: k merak, kuşku belirtir. √ Ar. عجب

âdaha: t ejder, ejderha. √ Far ادرها, Kzk. âdaha

âcem: k İran, İranlı. √ Ar. عجم

âç: kt aç, acıkmış. √ ET âç TDBUÜ 171, ED 17, CC aç, Kzk. aç

âç-ı kt açmak. √ ET aç-, ED 18, CC aç-, Kzk aç-

âçı: kt acı, dert, ızdırıp. √ ET *hâçig > açig > açi TDBUÜ 172, ED 21, CC açi

âçı-: t acımak, acı doymak. √ açi-, ED 20

âçılıh-: t acıkmak, aç olmak √ aç+ılıh-, âçık ED 19

âçık: t açık. √ aç-ıh < ET açuk ED 22

âçıklık: k açıklık. √ açık+lık

âçıl-ı kt açılmak, açık hale gelmek. √ aç-ıl-, CC açıl-, Kzk açıl-

âçırğan-h, âçırhan- kt, âçırhan- t : darılmak, öfkelenmek. √ açi+rga-n-, CC acirgan-

âçırğanuvçu: t meydan okuyan, kışkırtıcı, küstahça davranan, hiddetlendiren. √ âçırhan-uvçu

âçıthı: t üzüntü. √ *açıgu > açi-t-gu > açıl- ED 21, krş. Kzk açıtqi "maya"

âçılıh: t açlık. √ aç+lık

âçuv: kt hiddet, öfke, kızgınlık. √ açi-g, ED 21, CC açuv, Kzk. açuv

âçuvlan-: kt kızmak, öfkelenmek, hiddetlenmek. √ açuv+lan-, Kzk. açuvlan-

âçuvlanma: h darılma, öfkelenme. √ açuvlan-ma

âçuvlu: kt hiddetli, öfkeli. √ açuv+lu, Kzk açuvlu

âd: hkt ad, isim. √ ET âd TDBUÜ 172, ED 32, CC ad, Kzk ad

âdam: hkt adam, insan. √ İbr. adam

âdeplâ-: t öğretmek, eğitmek, terbiye vermek. √ Ar. اءء ve Krş. +lâ-

adet: *t* âdet, alışkı, töre. √ Ar. عادت, Kzk *âdet*
Adem: *t* Edom, az çok bugünkü Ürdün'un arazisini kaplayan bir memleket √ İbr. ME *Edom*
adenny: *ht* Tanrı. √ İbr. "tek Tanrı'dan bahsederken veya ona hitabederken kullanılan bir kelime" ME
adsız: *ht* adsız, isimsiz. √ *ad+sız*
advokat: *t* avukat √ Rus адвокат, Kzk *advokat*
afiyet: *k* sağlık, esenlik. √ Ar. عافية
Afraym: *t* Efrayım, Hz. Yusuf'un oğullarından biri. √ İbr ME *Efrayım*
afle: *ht* hafta. √ Far. افة
aga: *ht*, *aga k:* büyük, ihtiyar; ağabey, amca. √ Mo *ağa* 59b, Li TDAA 149
agız: *k* ağız. √ *agız* TDBUÜ 171, ED 98, CC *agız*, *avız*, Kzk *avız*
ağla-: *k* ağlamak. √ krş. ET *igla-*, *yigla-* TDBUÜ 175, ED 85, CC *igla-* *ila-*, Kzk *jila-*
ağ: *t*, *ak ht:* ak, beyaz. √ ET *âk* TDBUÜ 171, ED 75, CC *ak*, Kzk *aq*
**ah- k, ah- t, ak- ht: akmak, (s.) geçmek. √ ET *ak-*, ED 77, CC *ah-*, Kzk *aq-*
ahaç: *kt* ağaç. √ ET *t+gaç*, ED 79, CC *agaç*, Kzk *ağaç***

aşadut: *t* birlik, dayanışma. √ İbr.
ahalkça: *t* bayan, hanımefendi, küçük hanım. √ Mo. *ağa* ve Rus. *+ışka*
ahaliş: *t* ihtiyar, yaşlı. √ *aha+lış* < *akalık*, Kzk *ağalık*
ahalkış: *t* yaşlılık, ihtiyarlık √ *ahaliş+lış*
ahar-: *hkt* ağarmak, beyazlamak. √ ET *âkar-* TDBUÜ 171, Kzk *ağar-*
aharah: *t*, *aharak ht:* büyük, baş, başkan. √ *aha+rah*
Aharen: *hkt* Hz. Harun, Hz. Musa'nın kardeşi, onun yardımcısı olarak laratloğullarına gönderilen peygamber
ahça: *t*, *ahç t:* para, akçe. √ ET *akça*, CC *akça*, Kzk *ağça*
ahçala-: *t* para vermek. √ *ahça+la-*
ahın: *t* şimdiki, bugünkü
ahır: *k* ahır, hayvan daru. √ Far. اهور
ahızdır-: *hkt* dökmek, akıtmak, boşaltmak √ ET *ak-iz-dir-*
ahiret: *k* insanın öldükten sonra dinap sonsuza dek kalacağına inanılan yer, öbür dünya. √ Ar. آخرت
ahu: *k* ceylan, karaca; güzel, ince, zarif kadın. √ Far. احو
akul: *k* akıl, us. √ Ar. عقل, Kzk *aqıl*

akullan-: *k* akıllanmak, uslanmak. √ *akıl+lan-*, Kzk *aqıldan-*
akıllat-: *k* uslandırmak, aklını başına almasını sağlamak. √ *akıl+lat-*
akıllı: *k* akıllı, uslu √ *akıl+lı*, Kzk *aqıldı*
akılsız: *k* akılsız, düşünce-siz, usuz. √ *akıl+sız*, *akılsız*
akınlı: *h* akıllı, zeki, uslu; → *akılı*. √ Ar. عا ve Krş. *+li*
akırtınlı: *k* ihtiyat, ihtiyatlılık, temkinlilik
akıt-: *k* akmasını sağlamak, akmasına yol açmak. √ *ak-it-*, ED 81
akşam: *k* akşam. √ krş. Far شام, ED 96, CC *akşam*, Kzk *ağşam*
al I: *k* kırmızı, al. √ *âl* TDBUÜ 171
al II: *k* hile, aldatma √ ET *âl* TDBUÜ 171, ED 120, CC *al*
al III: *k* ön, ön taraf. √ *hâl* TDBUÜ 172, Li TDS 567 dipnot 608
al-: *hkt* almak. √ *al-*, ED 124, CC *al-*, Kzk *al-*
ala: *hkt*, *ela k:* karışık renkli, çok renkli, alaca, ela, göz rengi. √ LT *âla* TDBUÜ 170, ED 126, CC *ala*, Kzk *ala*
alaçlı: *t* örtme, saklama, kulübe. √ CC *alaçuk* (köken için bkz. M. Ölmez, TDA 11,

İstanbul 2001, s. 194)
alamot: *h* müzik aleti, √ İbr.
alankasar: *k* dev, devasa √ krş. Radloff I 358, "mutkan, kararsız, saf", Kaz. *alam+kasar*
alar, anar h, anlar ht: onlar, III. çoğul kişi adı. √ ET *al+lar*
alaylı: *t* her günlük, günlük. √ *alayoh;* Krş. ESTY I *alay III* "öyle, o şek. lde" s. 133
albom: *t* albüm, resimleri koymaya yarayan bir tür defter. √ Rus. альбом
alca-: *t* çıldırmak, delirmek, kurdurmak. √ Krş. Kır., K.-Bal. *alca-* ESTY I *alç* maddesi s. 145
alcagan: *t* çilgin √ *alca-gan*
alda-: *hkt* aldatmak, yalan söylemek √ *âlta-* > *alda-* TDBUÜ 170, ED 133, CC *alda-*, Kzk *alda-*
aldavı: *ht* yalan, yalancılık. √ *alda-v*, ET *aldag*, ED 133
alom: *k* dünya, cihan; evren. √ Ar. عالم
alet: *k* âlet, bir işi yapmaya yarayan nesne. √ Ar. آلت
aley: *t* öyle, böyle, şöyle. CC *alay;* → *alayoh*
alışa-: *t* ürkmek, korkmak, endişelenmek. √ *alışan-*: *t* endişelenmek, endi-

şeye düşmek. √ *alhasa-n-*
alhasat-ı: *t* ürktirmek, korkut-
mak. √ *alhasa-t-*
alhasavuh: *t* telaş, endişe, heye-
can, galeyana. √ *alhasa-vuh*
alham: *h* ilham, esin. √ Ar. *الهام*
alhiş: *kt* takdis, hayır dua. √ ET
alka-ş, ED 137, CC *algış*
alhişla-ı: *t* takdis etmek, hayır
dua etmek. √ *alhiş+la-*, CC
algışla-
alhişlavçu: *t* takdis eden, hayır
dua eden. √ *alhişla-vçu*
alhişle: *kt* takdis edilmiş, kutsal
∇ *alhiş+lı*, CC *algışlı*
al(i)n: *hkt* alın, başın ön kısmı;
ön, huzur, nezd, yan √ **hâlin*
TDBUÜ 172, ED 147, CC
alin, Krş. Kzk *mayday*, Li TDS
571
alın-ı: *ht* tutunmak, tutmak √ *al-*
m-, ED 148
alış-: *kt* değişmek, değiştirmek,
yerine koymak. √ *al-ış-*, ED
153, CC *alış-*
alış-beriş: *t* alış-veriş, alım
satım işi. √ *al-ış ber-ış*, ED
152, 153, Kzk *alış-beriş*
alıştır-: *kt* alışmasını sağlamak,
alıştırmak. √ *alış-tır-*
Allah: *k* Allah, Tanrı. √ Ar. *الله*,
Kzk *Alla*
alt: *k* alt, aşağı. √ Krş. ET *altın*,
ED 130, CC *alt*, Li TDS 573
dipnot 617

altı: *hkt* altı. √ *altı*, ED 130, CC
altı, Kzk *altı*
altın: *hkt* altın. √ ET *altın*, ED
131, CC *altın*, Kzk *altın*
aluvçu: *ht* alıcı. √ *al-ıvçu* > *al-*
uvçu, Kzk *aluvşı*,
aman: *k* aman, yardım ya da bir
suçun bağışlanması isteğini
belirtir. Ar. *امان*
ambar, *anbar*: *k* genellikle tahıl
saklanan yer, ambar, tahıl
ambarı. √ Far. *انبار*, CC *ambar*,
Kzk *ambar*
amen: *h* amin! Tanrı kabul
etsin. √ İbr
amma: *k* ama, fakat √ Ar *لا*
an: *t* an, en kısa zaman parçası.
∇ Ar *ان*
ana: *hkt* 1. ana, anne; 2. ana,
esas, temel. √ *ana*, ED 169,
CC *an*, Kzk *ana*, Li TDAA
119
ança *t*, *ançah* *h*, *ançab*, *ançeh* *t*,
ançak *kt*: *ançak* √ ED 172, →
T.T. *ançak*, CC *ança*, *ançak*
anda: *hkt* onda, 3. tekil kişi
adının bulunma durumu. √
ET *anta* ED 176
ondak *ht*, *antek* *t*: kadar, onun
gibi, öyle. √ ET *anı+tdğ* >
antak > *andak* ED 177
andan: *ht* ondan. III. tekil kişi
adının çıkma, ayrılma duru-
mu. √ *ol+dan*, ET *andan* ED
177

andıy: *h* böyle, öyle. √ *an+diy*
krş. *andak*, Li TDS 464, CC
andı
Angliya: *y.a.* İngiltere. √ Rus.
Англия
anı: *h* 3. tekil kişi adının belirt-
me durumu
anıpla- *h*, *anıkla-* *kt*: yapmak,
imal etmek, hazırlamak. √ ET
anuk+la- ED 183, CC *anıkla-*,
Krş. Kzk *anıqta-*
anıık: *ht* hazır, tamam. √ ET
ânuk TDBUÜ 171, ED 182
anıı: *ht* onun, onunki, III. tekil
kişi adının ilgi durumu. √
anıı
anııüçün: *ht* onun için. √ *anıı*
ilçün
anıı *t*, *anıız* *t*: henüz. √ Far.
انور, CC *anıı*
anıı: *h* onun, Krş. *anıı*
anı: *t* ne ne. √ Leh. *ani*
anıık: *hkt* angut kuşu, bir tür su
kuşu
anıla-: *ht* anlamak. √ ET *ây+la-*
TDBUÜ 171, ED 186, CC
ayıla-, Kzk *ayda-*
anılat-: *ht* anlatmak. √ ET *ayıla-t-*
anılatuvçu: *ht* öğretici, ibret
verici. √ *ayılat-uvçu*
anılavçu: *h* anlayan, bilen. √
ayıla-vçu
anılavlu: *t* anlayışlı, bilgili. √
ayıla-ılu
anııı: *t* şu, bu. √ *an+ııı*

anı: *hkt* anı, yemin. √ *anı*
TDBUÜ 171, ED 176, CC
anı, Kzk *anı*
antropologiya: *t* antropoloji,
insabilim. √ Rus. *антрополо-*
логия, Kzk *antropologiya*
ara: *hkt* ara, orta; ara, aralık. √
**hāra* TDBUÜ 173, ED 196,
CC *ara*, Kzk *ara*, Li TDS 87
ara-: *hkt* aramak, bulmaya
çalışmak. √ ET *ârğa-* TDBUÜ
171, ED *arka-* 1217
Arab: *k* Arap. √ Ar. *عرب*, Kzk
arab
araba: *hkt* araba, √ *araba*, CC
araba, Kzk *arba*
arabaçı: *h* arabacı. √ *araba+çı*,
Kzk *arbaşı*, *arbakeş*
araha: *k* votka içki, Kzk *arak*
aran: *hkt* ağıl. √ *aran* ED 232,
Kzk *aran*
arheolog: *t* arkeolog, arkeolo-
jiyle uğraşan, kezi bilimi √
Rus. *археолог*, Kzk *arheolog*
arhiv: *ht* arşiv. √ Rus. *архив*,
Kzk *arhiv*
arı: *hkt* ara; öteki, diğer; -den
sonra, ötesinde, arkasında. √
krş. ET. *marı*, *anarı*, *ayarı*,
ED 190, CC *ara*, Kzk *ara*, Li
TDS 74
arıı: *t* kötü, fena. √ ET *aruk*,
ED 214, CC *arıı*, Kzk *arıı*
arıııı: *t* zayıflık, kuruluk. √ ET
arık+lık, ED 218, Kzk *arıııı*

- arın-:** *hkt* temizlenmek, arınmak. √ *arı-n-* TDBUÜ 171, ED 235, CC *arın-*
- arısian:** *t* arıan, aslan. √ ET *arısian*, ED 238, CC *arısian*, Kzk *arısian*
- arıt-:** *hkt* yıkamak, temizlemek, arıtmak. √ *arı-t-*, ED 207, CC *arıt-*
- arka:** *hkt* arka, sırt, arka taraf. √ *arka*, ED 215, CC *arha*, Kzk *arka*, Lı TDS 579 dipnot 626
- aronı:** *h* gemi
- arı:** *hkt* arı, arka. √ **hārī* ED 200, CC *arı*, Kzk *arı*, Lı TDS 587
- art-:** *h* artmak, çoğalmak. √ *art-*, ED 201, CC *art-*, Kzk *art-*
- artıharı, artıkarı:** *h* geri, geriye. √ ET **art+garu* > *art+ğarı*, ED 200
- artıh:** *t* fazla, -den fazla, artık. √ *art-ık* > *art-ıh*, ED 204, CC *artık*, Kzk *artıh*, Lı TDS 101
- artıhaç:** *t* artık, artan. √ *artıh+aç*
- artıhaçlıh:** *t*, *artıhaçlıh* *h*: artık, fazlalık. √ *artıhaç+lıh*
- artıhsı:** *t* daha, daha fazla, ziyade, çoğu, en çok. √ *artıh+stg* > *artıhst*, ED 205, Lı TDS 97 dipnot 42
- arav:** *hkt* temiz, pak. √ ET *ārīg* TDBUÜ 172, ED 213, CC *arav*
- arzula-:** *k* istemek, arzu etmek. √ Far *ارزول*; ve Krş. *+la-*
- asayış k, asayış t:** huzur, sükunet, sakin, dingin. √ Far. *لساوش*
- asayış bag:** *k* cennet. √ *asayış* ve *bag*
- asayışlan-:** *hk* rahatlamak, sakinleşmek, tadını çıkarmak; (Tanrı katında) huzur bulmak. √ *asayış+lan-*
- asayışlat-:** *hk* rahatlatmak, sakinleştirmek, tadını çıkartmak. √ *asayış+lat-*
- asayışlıh k, asayışlıh t:** huzur, dinginlik, sükunet; cennet hazı. √ *asayış+lıh*
- Ashriya:** *t* Asur devleti
- asistent:** *t* asistan, yardımcı. √ Rus. *ассистент*, Kzk *assistent*
- astra-:** *ht* saklamak, gizlemek. √ Mo. *asra-* 56
- astravçu:** *h* saklayıcı, örtbas edici. √ *astra-vçu*
- astri:** *hkt* çok, pek, gayet, aşırı, son derece. √ ET *asru* > Mo. > ED 264, CC *asru*, Lı TDS 117 dipnot 59
- aş:** *hkt* aş, yemek. √ *āy* TDBUÜ 172, ED 253, CC *aş*, Kzk *as*
- aş-:** *kt* aşmak, geçmek. √ *āy*-TDBUÜ 172, CC *aş-*, Kzk *as-*
- aşa-:** *hkt* yemek yemek. √ *aş+a-*, ED 256, CC *aşa-*, Kzk *asa-*

- aşağı k, aşalm ht:** aşağı. √ *aşak*, ED 259, krş. Kzk *astı*
- aşaharın:** *t* aşağıda, altında
- aşavçu:** *t* yemek yiyen kişi. √ *aşa-vçu*
- aşhan:** *t* geçmiş. √ *aş-gan* > *aş-han*
- aşih-:** *t* acele etmek, acele davranmak. √ *aş-ık-*, ED 259
- aşır-, aşur-:** *t* geçirmek, aşır-mak. √ *aş-ır-*, ED 265, Kzk *asır-*
- aşıra:** *ht* -den geçce, üzenne, üstüne. √ *aşır-a*, Lı TDS 118
- aşk:** *k* aşk, sevi. √ Ar. *عشق*
- aşkara:** *t* açık, sarıh, aşikar, apaçık. √ Far. *اشكار*, CC *aşkara*
- aşkarily:** *t* gösterilmek, meydana çıkarılmak. √ *aşkar+ıl-*
- aşkart-:** *t* göstermek. √ *aşkar-et-*
- aşkartuvçu:** *t* gösteren, meydana çıkarıcı. √ *aşkart-uvçu*
- aşlıh:** *t* çavdar. √ *aş+lık*, ED 261, CC *aşlık*
- aşsız:** *t* yemeği olmayan, aç. √ *aş+sız*, ED 265
- aşuvçu:** *t* geçici, geçen, aşan. √ ET *aş ıgçı* > *aş-uvçu*
- at I:** *hkt* ad, isim, → ad
- at II:** *hkt* at, beygir. √ *at*, ED 33, CC *at*, Kzk *at*
- at-:** *hkt* atmak, fırlatmak. √ *at-* ED 36, Kzk *at-*

- ata:** *hkt* ata, baba, oca, soy. √ *ata*, ED 40, CC *ata*, Kzk *ata*, Lı TDAA 110
- ataf-:** *ht* kız çocuğuna ad koymak, isim vermek. √ *at+a-*, ED 42, Kzk *ata-*
- ateş:** *k* ateş, od. √ Far *اتش*
- atla-:** *hkt* atlamak, sıçramak. √ *atla-*, CC *atla-*, Kzk *atla-*
- atlam:** *hkt* üstünde, -den fazla. √ *atla-m* Lı TDS 120
- av:** *hkt* ağ. √ ET *āg* TDBUÜ 171, ED 3, CC *ag*, Kzk *av*
- aval hkt, evvel kt:** evvel, önce. √ Ar *اول*, CC *aval*
- avaldahı:** *ht* öncökü. √ *aval+dahı* (< ET *+dakt* < *+da+kt*)
- avaldan:** *ht* eskiden beri, öteden beri, evelden, önceden. √ *aval+dan*
- avallıh:** *ht* eski, geçmiş, çok önceden olan. √ *aval+lıh*
- avallıhlıh:** *h* uzaklık, eskilik. √ *avallıh+lıh*
- avan:** *ht* günahkarlık, kötülük. √ İbr. ME *avan*
- avançı:** *t* şerr, kötülük yapan, habis, günahkâr, kötü yarıdılı. √ *avan+çr*
- avanlıh, avanlıh:** *t* yolsuzluk, kanunsuzluk, günah. √ *avan+lıh*
- avaz:** *hkt* ses, seda. √ Far. *اواز*, CC *avaz*

avlet: *k* dönüş, geri gelme. √ Ar. عودت
 avör: *t* hava. √ İbr. ME *avör*
 avlah: *t* geniş, oni açık. √ CC *avlak*, Kzk *avlaq*
 avlahlat-: *t* genişletmek. √ *avlah+la-t-*
 avlahrah: *hkt* daha geniş, genişçe. √ *avlah+rah*
 avruv: *hkt* ağır, sızi, sancı. √ ET *hāgrig* TDBUÜ 172, ED 90, CC *agrık*, Kzk *avru*
 avtobus: *t* otobüs. √ Rus. *автомобиль*, Kzk *avtobus*
 avyal: *hkt* ağır. √ ET *āgil* TDBUÜ 171, ED 83, Kzk *avla*
 avur: *hkt* ağır. √ ET *āgır* TDBUÜ 171, ED 88, CC *agir*, Kzk *avır*
 avurla-: *ht* √ *avur+la-* < ET *agırla-*, ED 94, CC *agırla-*, Kzk *avırla-*
 avurluk *h*, avurluk *t*: ağırlık. √ *avur+luh*, ED 93, Kzk *avırlıq*
 avuz: *hkt* ağız. √ ET *āgız* TDBUÜ 171, ED 98, CC *agız*, *avuz*, Kzk *avız*
 ay I: *hkt* ay, dünyanın uydusu. √ *hāy* TDBUÜ 173, ED *āy*, s.265, CC *ay*, Kzk *ay*
 ay II: *t* eyl, hey! √ *ay* ED 265, CC *ay*, Kzk *ay*
 aya: *hkt* aladoğan, çaylak
 aya-: *hkt* acımak, merhamet et-

mek, esef etmek. √ Krş. ET *aya-*, ED "saygı göstermek" 267, Kzk *aya-*
 ayah *h*, ayah *t*: ayak. √ ET *adak*, ED 45, CC *ayat*, Kzk *ayaq*
 ayıp: *hkt* ayıp, utanç verici. √ Ar. *آيب* → TT. *ayıp*
 ayıpla: *h* ayıplanmış, utanç verici bir iş yapmış. √ *ayıp+h*, Kzk *ayıpla*
 ayır-: *hkt* ayırmak, uzaklaştırmak, aralamak. √ *adır-*, ED 66, CC *ayır-*, Kzk *ayır-*
 ayırç: *t* ayrı, tek başına. √ *ayır-ıç*
 ayırıl-: ayırtılmak, uzaklaştırılmak. √ *ayır-il-*
 ayıt- *hkt*, *eyt-* *k*: konuşmak, söylemek. √ *ayıt-*, ED 268, CC *ayt-*, Kzk *ayt-*
 aytan-: *hk* dönmek, dönüp durmak. √ *ayla-n-*
 ayaektis: *k* cuma günü. √ Ar. *أيام*; ve Krş. *kın* < *kün*, → CC *ayna*
 aynalı: *t* ayık. √ < **ayın-ık*, Krş. ET *adın-* (*adın-* I ED 61)
 ayrış-: *t* tahsis edilen, ayrılan. √ *ayır-ış+ı*, Krş. ET *adruk* (< *adır-ık*) ED 65
 ayrılık: *k* ayrılık, ayrı olma durumu. √ *ayır-il-ık*
 aythun: *h* söyleyen, söz eden, konuşan. √ *ayt-hun*

ayıl-: *hkt* söylenmek. √ *ayıl-il-*, ED 269, CC *ayıl-*, Kzk *ayıl-*
 az: *hkt* az, çok olmayan. √ *hāz* TDBUÜ 173, ED 277, CC *az*, Kzk *az*
 az-: *hkt* aldatmak, yanıltmak. √ *hāz-* TDBUÜ 173, ED 280, Kzk *az-*
 azar-: *hkt* küçülmek, azalmak, kısılmak. √ *az+ar-*
 azay-: *kt* yolunu kaybetmek, yolunu şaşırarak, günah işlemek. √ Krş. ET *az-* ve CC *azay-*
 azaymah: *t* günah işleme
 azat: *ht* hür, erkin, azat olmuş. √ Par. *آزاد*, CC *azat*, Kzk *azat*
 azatlı: *t* özgürlük, özgür. √ *azat+lıh*
 azbar: *hkt* çiflik
 azhna: *ht* az biraz, bir parça. √ ET *azkunya* > *az+gına*, ED 284
 azhur-: *kt* yoldan çıkararak aldatan yanıltan. √ *az-hır-*, ED 283
 azhurtavça: *h* azdırıcı, yoldan çıkarıcı, yanıltıcı. √ *azhur-t-uvçu*
 azıh: *t* azık, iye, erzak. √ ET *āzık* TDBUÜ 172, ED 283, CC *azık*, Kzk *azıh*
 aziz: *h* kutsal, mukaddes. √ Ar. *آزيز*, CC *aziz*, *haziz*
 azizet-: *h* kutsallaştırmak. √ *aziz* ve *et-*

azizlik: *t* azizlik, aziz olma. √ *aziz+lik*
 azık: *t* sıkıntı, kıtlık. √ *az+lık*, ED 286
 azmah: *t* dolaşma, gezip dolaşma. √ *az-mah*
 azrah: *h* daha az. √ *az+rah*, ED 289
 azavçu: *t* sefil, çapkın, yoldan çıkarıcı √ *az-uvçu*
 Babilonya: Babil
 bade: *k* şarap, içki. √ Far. *باد*
 badehu: *k* ondan sonra √ Ar. *بعد*
 bag-bostan *hkt*, bah bestan *t*: cennet. √ Far. *باغ بوستان*
 Bagdad: *y.n.* Bağdat. √ Ar. *بغداد*
 bağvan: *k* bahçıvan, bağıcı. √ Far. *باغبان*, Kzk *bağban*
 bah-: *t* bakmak √ *bak-*, ED 311, CC *bak-*, *bah-*
 baha: *ht* paha, fiyat, eder. √ Far. *بها*, Kzk *bağa*
 bahadır *hkt*, bahatır *hkt*, behatır *ht*: kahraman, alp. √ Mo. *bagatur* 68b > Far. *بهاادر*, CC *bagatur*, *bahatur*, ED 313
 bahak: *ht* pahalı, ederi, değeri yüksek √ *baha+lı*, CC *bahalı*, Kzk *bağalı*
 bahalı: *t* pahalılık. √ *baha+lıh*
 bahana: *hkt* direk, sütun, dayanak, destek. √ Far. *بانه*
 Kzk *bağana*

baharağ: *ht* daha pahalı, daha kıymetli √ *baha+rağ*
bahaturlan-: *hkt* cesaretlenmek √ *bahatur+lan-*
bahatırlık t, bahatırlıq k: cesaret, yürekulük. √ *bahatur+lıh*
bağça: *hkt* bahçe, bağ. √ *Far.* باغ, *Kzk* *bağ*
Bahçisaray: *hkt* y.a. Bahçesaray
bahın-: *hkt* bakmak, bakınmak. √ *ET* *bak-in-*, ED 316
bahıvçu *hkt*, bakıvçu *ht*: gözetici, gözetü, bakıcı. √ *bak-ıvçu*
bala: *hkt* çocuk, yavru. √ *bāla* TDBUÜ 172, ED 332, *Kzk* *bala*, *Li* TDS 193 dıpnol 501
balçık k, balçıq t: balçık, kal. √ *ET* *balçık*, ED 333, *CC* *balçuk*, *Kzk* *balşıq*
balıq: *t* balık. √ *bālik* TDBUÜ 172, ED 335, *CC* *balık*, *Kzk* *balıq*
balıkı-: *hkt* ışık vermek, ışık sağlamak, parıldamak. √ *balık+ı-*, *CC* *balık-*, *Kzk* *balıq-*
balıkav: *ht* parıltı, parıldama. √ *balık+g* > *balıkuv*
balıkuvlu: *t* ışıklı, parıltılı, parlak. √ *balıkuv+lu*
bar: *hkt* var, var olan. √ *bār* TDBUÜ 172, ED 353, *CC* *bar*, *Kzk* *bar*
bar-: *hkt* varmak, gitmek, gelmek. √ *bar-*, ED 354, *CC* *bar-*,

Kzk *bar-*
baraski: *t* cuma günü
barça: *hkt* herkes; her vakit, daima. √ *bar+ça*, ED 356, *CC* *barça*
barında: *t* her yerde. √ *bar+ı+n+da*
barmağ: *t* varma. √ *bar-mağ*
bart: *ht* var. √ *Krş.* *ET* *bār*
barsağarı, baytsağarı: *k* her yerde
baruh: *t* kutsanmış. √ [*br.* *bas-* *hkt* basmak, yürümek. √ *bas-*, ED 370, *CC* *bas-*, *Kzk* *bas-*
basaha: *ht* eşik, basamak. √ *bas-*, *Kzk* *basıq*
başhala-: *t* çığnemek, ayakları altında ezmek. √ *baş-hala-*
bastır-: *hkt* basmak, bastırmak; yayımlamak. √ *bas-ır-*, ED 372
baş: *ht* 1. baş, kafa; 2. baş, temel, ana. √ *baş*, ED 375, *CC* *baş*, *Kzk* *bas*, *Li* TDS 135
başak: *t* başak, buğday başağı. √ *baş+ak*, ED 378, *Kzk* *masaq*
başka: *ht* başka, diğer, öteki; -den başka; *CC* *başka*, *Kzk* *baksa*, *Li* TDS 135
başla-: *kt* başlamak. √ *baş+la-*, ED 381, *CC* *başla-*, *Kzk* *basta-*
başlık: *t* 1. baş, ilk, önce; 2. başlama, asıl, esas, ana, 3. tepe,

başlık, üst kısım. √ *baş+lık*, ED 381
başur-: *kt* eğilmek, baş eğmek. √ *baş+ur-*
bat-: *hkt* batmak, dalmak. √ *bat-*, ED 298, *CC* *bat-*, *Kzk* *bat-*
bav: *hkt* bağ, köstek. √ *ET* *bā-g* > *bav*, TBUÜ 172, ED 310, *CC* *bav*, *Kzk* *bav*
Bavel: *ht* y.a. Babul
bayıl-: *k* bayılmak, kondinden geçmek. √ *ET* *bay-ıl-*, *krş.* *Ticize bayıl-* I
bayla-: *ht* bağlamak, düğümlemek. √ *ET* *bag+la-* > *bayla-*, ED 314, *CC* *bagla-*, *Kzk* *bayla-*
baytbağ: *t* alçak, namussuz, fena; kötü, çirkin. √ *Far.* بابت
baz: *ht* dirlik, huzur. √ *bāz*, ED 388
bazar: *hkt* çarşı, pazar. √ *Far.* بازار, *CC* *bazar*, *Kzk* *bazar*
bazır-: *k* şişmanlamak. √ *bazır+ır-*; *tır* için *TT*. *deli+ır-*
bazıq: *t* kalın, yağlı, şişman. √ *CC* *bazık*
bazlık *ht*, bazlıq *t*: dirlik, huzur; rıza, tasvip. √ *baz+lık*, *CC* *bazlık*
begün-: *t* beğenmek, hoşuna gitmek. √ *krş.* *beğen-*
begünç: *t* heves, sevdâ, emel. √ *begünç*
bek: *t* kuvvetli, güçlü, sağlam,

pek. √ *bek*, ED 324, *CC* *berk*
beldn-: *t* kitlemek, kilitlemek, doldurmak, dolmak. √ *bek+ld-*, ED 326
beklävçn: *t* bekleyici, koruyucu, kapayan, kilitleyen. √ *beklävçil*
belgi: *t* işaret, iz. √ *ET* *belgi*, ED 340, *Kzk* *belgi*
belgilln-: *t* işaret etmek, işaretlemek; ifade etmek, manasına gelmek. √ *belgi+ld-*, ED 342, *Kzk* *belgille-*
belgilln: *t* işaretli, belirtili. √ *ET* *belgilln* > *belgi+ht* ED 341, *Kzk* *belgili*
belgirt-: *t* belirtmek, işaretlemek. √ *belgi+r-t-*, ED 341, *CC* *belgirt-*
ber-: *t* vermek. √ *bār-*, TDBUÜ 182, ED 354, *CC* *ber-*, *Kzk* *ber-*
bern: *t* buraya, burasına. √ *Krş.* *ET*. *bērū*, TDBUÜ 180, ED 356, *CC* *bert*, *Kzk* *bert*, *Li* TDS146 dıpnol 88
berekat: *t* bolluk, bereket. √ *Ar.* بركات, *CC* *barakat*, *Kzk* *bereke*
berivçü, berävçü: *t* verici, veren. √ *ber-ıvçü*
bernäl: *t* hediyâ, armağan. √ *Radloff* IV, 1603 (Yalnızca Karayca, 1 ve t diyalektleri için verilmiş.)
bernälä-: *t* hediyâ etmek, arma-

- ğan etmek, bağışlamak. √ *bernā+la-*
- beslä-: *t* beslemek, yedürmek. √ *beslä-*, CC *besle-*, *besle-*
- beş: *t* beş. √ *bēš*, TDBUÜ 182, ED 376, CC *beş*, Kzk *bes*
- beşinç: *t* beşinci. √ *beş+inç*, ED 383
- betür: *t* daha fena, daha kötü, beter, Kzk *beter*
- bewle: *t* böyle, bunun gibi. √ *krş*. T.T. böyle
- bez-: *t* bilmek, usanmak. √ *bez-* ED 389, CC *bez-*, Kzk *bez-*
- bezärgän, bezärgän: *t* tüccar. √ *Far*. بزرگان CC *bazargan*
- bezärgänlik: *t* bezarganlık, tüccarlık. √ *Far*. *bezärgän* ve *Krş*. *+lik*
- bıla: *ht* ile, *ito* birlikte. √ *Li* TDS 161
- birçla-: *h* lekelemek, küçük düşürmek. √ *birç+la-*
- birhi: *ht* boru
- bibhoteka: *t* kütüphane, kitaplık. √ *Rus*. библиотека
- bibliya: *t* mukaddes kitap. √ *Rus*. библия
- biçil-: *k* biçilmek; kesilmek. √ *ET* *bıç-il-*, ED 295
- bil-: *h* bilmek, anlamak, tanımak. √ *bil-*, ED 330, CC *bil-*, Kzk *bil*
- bilä-: *hk* bilemek, yontmak. √ *bilä-*, ED 332, CC *bile-*, Kzk
- bile-*
- biñbil, bülbül: *k* bülbül. √ *Ar*. بلبل, CC *biñbil*, Kzk *bulbul*
- bıldır-: *h* bildirmek, haber vermek. √ *bil-dir-*, ED 334, CC *bildir-*, Kzk *bildir-*
- bilgän: *hkt* bilen, bilgili. √ *bil-gän*
- bilgi: *k* nişanlıya verilen hediye. √ *ET* *bélek>Mo. beleg>>krş*. ED 338
- bilgin: *ht* bilme, vakıf olma, bilim, bilgi. √ *bil-gin*
- bilivçü, bilüvçü: *t* bilici, bilgici. √ *bil-ivçü < bil-ig+çü*, ED 340
- biläv: *t* bilgisi, erbab. √ *bil-äv*
- bilövlü: *t* tanıdık. √ *bil-äv+lä < bil-ig+lg*. ED 341
- bilüvsüz: *t* bilinmeyen, tanımayan. √ *bil-äv+süz < bil-ig+süz*, ED 342
- biñ *k* mla *t*: bin. √ *ET* *miñ*, ED *biñ* 346, CC *miñ*, Kzk *miñ*
- bin-: *t* binmek. √ *bin-* ED 348, CC *min-*, Kzk *min-*
- bir: *hkt* bir. √ *ET* *bē*, TDBUÜ 183, ED 353, CC *bir*, Kzk *bir*
- birdän: *hk* birlikte, beraber. √ *bir+dän*
- birgü: *t* biri, dınsı. √ *bir+gü*, CC *birge*, Kzk *birge*
- birri: *hkt* biri, (her) biri. √ *bir+ri*
- birisi: *hkt* bir, bınsı. √ *bir+si*
- birleş-: *k* birleşmek. √ *bir+láš*
- birlik: *hkt* birlik; rıza tasvip. √

- bir+lik*, CC *birlik*, Kzk *birlik*
- bit: *ht* bit, böcek. √ *bit* TDBUÜ 176, ED 296, CC *bit*
- bit-: *hkt* büyümek, bitmek, yetişmek. √ *büt-* ED 298, CC *bit-*, Kzk *bit-*
- bitçek: *t* mektupçuk, küçük mektup. √ *ET* *bitik+çek*
- bitik: *hkt* mektup, yazı; bölüm. √ *ET* *biti-g*, ED 301, CC *bitik*, Kzk *bitik*
- bitiş: *t* kar, gelir, kazanç
- bitişik: *t* verimli, bereketli. √ *bitiş+ik*
- bitöv: *k* kişkinlik, şış, çiban
- bitrağ: *t* biraz, az, bir parça
- biy: *hkt* bey, bay, efendi. √ *ET* *bēg*, TDBUÜ 180, ED 322, CC *bey*
- bıyan-: *k* beğenmek, sevindir-mek, hoşnut etmek. √ → T.T. *beğen-*, CC *biyen-*
- biyanç: *t* sevinçle, sevinç, içinde. √ *biyan-ç*, CC *beyenç*
- biyançlı: *t* sevinçli, neşeli. √ *biyanç+lı*
- biyändir-: *t* begendirmek, mecbur etmek, zorlamak. √ *biyän-dir-*
- biyik: *hkt* büyük, izi. √ *ET* *bedük*, ED 302, CC *beyik*, *Krş*. Kzk *ülken*
- biyiklik: *hkt* büyüklük, yücelik. √ *biyik+lik*, ED 304, CC *beyiklik*, *Krş*. Kzk *ülkendik*
- biyiktügi: *t* büyük gibi, büyük olmak. √ *biyik teg+i*
- biyın: *k* hakim, şahup. √ *ET* *begüm*
- biylik: *hkt* beylik, hükümdarlık. √ *biy+lik* ED 326
- biz: *t* 1. çoğul kişi adı. √ *biz*, ED 388, CC *biz*, Kzk *biz*
- bizdän: *t* bizden, 1. çoğul kişi adının çıkma, ayrılma durumu. √ *biz+dän*
- bizgü: *t* bize, 1. çoğul kişi adının yönelme durumu. √ *biz+gü*
- bizim: *h* bizim
- bizil: *t* bizi, 1. çoğul kişi adının belirme durumu. √ *biz+il*
- bizim: *t* bizim, 1. çoğul kişi adının ilgi durumu √ *biz+im*
- boğ: *t* gübre, bok. √ *boğ* / ED 311, CC *boh*, Kzk *boğ*
- bol-: *hkt* olmak. √ *böl-* TDBUÜ 177, ED 332, CC *bol-*, Kzk *bol-*
- bolak: *ht* imkan, olabirlik
- bolta: *kt* balta, nacak. √ *baitu*, ED 333, Kzk *balta*
- bolum: *k* durum, vaziyet
- bolus: *h* yardımı. √ *boluş* ED 345 CC *boluş*
- boluş-: *kt* yardım etmek, yardımcı olmak, yordam göstermek. √ *bol-uş-*, CC *boluş-*

boluşluğ, boluşluğ: *t yardım. √ boluş+luğ*
boluvçu: *t mevcut var olan. √ bol-uvçu*
borc h, borç kt : *vazife, görev. √ Sog. borç > bōrç TDBUÜ 177, CC borç, Kzk borç*
borçlu: *t 1. borçlu; 2. suçlu. √ borç+lu, CC borçlu, Kzk borçlu*
borlaklı: *t bağ, bahçe √ O. Far bur ve Krş + la+lık*
boş: *kt boş. √ boş TDBUÜ 177, ED 376, CC boş, Kzk boş*
boşat-: *kt boşaltmak; affetmek, bağışlamak √ boşat-, CC boşat-, Kzk boşat-*
boşatlık h, boşatlık t: *rica etme, dileme, mağdret. √ krş. ET boşat- ED 377*
boşatuvçu: *t boşaltan. √ boşat-uvçu*
boşluğ: *t boşluk. √ boş+luğ ED 381*
boy: *hkt endam, vücut, boy, uzun boy √ boy ED 384, CC boy, Kzk boy*
boydalı: *t bekar*
boyn: *hkt boyun. √ böyn TDBUÜ 177, ED 386, CC boyun, Kzk boyun*
boynuz: *hkt boynuz, duruk, kölelik*
bozul-: *k bozulmak. √ buzul- ED 391*

bögövre-: *k susuzluğunu gidermek*
böklä-: *h kapamak, kapatmak, kilitlemek*
bölä-: *t saklamak; kundaklamak, kundağa sarmak. √ ET böle-, TDBUÜ 180, ED 322, CC bele-, Kzk böle-*
böläk: *h bölük, grup, sürü, süre. √ böl-äk, ED bölük, bölük s.339, Kzk böläk*
börk: *kelpak. √ börk, ED 362, CC börk*
bört-: *kuvvet toplamak, güç toplamak; eşmek. √ bört-"dokunmak" ED 358, Kzk bört-*
börü: *k kurt. √ bört, TDBUÜ 184, ED 356, CC bört, Kzk bört*
böyle: *k böyle, bunun gibi. √ ET bu öd+le*
Brüssel: *y.a. Brüksel*
bu: *hkt bu. √ bō TDBUÜ 177, ED 291, CC bu, Kzk bu*
buday: *ht buğday. √ ET bugday, bugdäy ED 312, CC bogday*
bugün, bügün: *k bugün. √ Krş. bugün, CC bukün, Kzk bugün*
bugünkü: *t bugün olan, bugünkü. √ bugün+kü*
buhov: *k dizgin, kelepçe. √ ET bukağ, ED bukağ 314*
bul-: *k bulmak. √ bul ED 332, Krş. CC tap-, Kzk tap-*

bular: *t bunlar. √ bu+lar*
bulut: *hkt bulut. √ ET bulut, ED 333, CC bulut, Kzk bulut*
bundi: *hkt böyle, öyle, gibi. √ bu+n+di Li TDS 464*
bunluğ: *t bu, şu. √ bu+n+luğ*
bunluğka: *t bunun için. √ bunluğ+ka*
bununüçün: *t bunun için, bu yüzden. √ bu+n+ün için*
bunyat: *t temel, taban. √ Far بؤن, CC bunyat*
bunyatet-: *ht temellendirmek, kurmak. √ bunyat et-*
burun: *hkt önce, -den önce, evvelki; burun. √ ET burun, ED 366, CC burun, Kzk burun, Li TDS 188*
burunhu: *hkt önceki, evvelki, eski, burun+hu, CC burunhu, Kzk burunhu*
burunrah: *t daha önce, daha evvel. √ burun+rah*
buzurhanuvçu: *ht ara açan, kavgacı; söylenen, murtdanan. √ buşurhan-uvçu, ED buş-"rahatsız etmek, kızdırmak" s.384, buş-urğ-n-ıçç*
but: *hkt but, uyluk, bacak. √ ET büt TDBUÜ 179, ED 298, CC but, Kzk but*
butah h, butağ t: *dal, budak, kol. √ Krş. ET. butuk, ED 301, CC butak, Kzk butağ*

butek: *t bunun kadar, bunun gibi. √ ET bu teg*
butahamer: *t yavru geyik*
bavun: *ht organ, üye. √ Krş. ED bog-un ~ bog-um 316*
buyruk h, buyruğ t: *buyruk, emir. √ buyur-uh > buyruk, ED 387, CC buyuruk, buyruk, Kzk buyruğ*
buyur-: *k buyurmak, emretmek. √ buyur-, ED 387, CC buyur-, Kzk buyur-*
buz: *hkt buz, dolu tansı. √ büz TDBUÜ 179, ED 389, CC buz, Kzk buz*
buz-: *hkt bozmak, sakatlanmak, tahrip etmek. √ buz-, ED 389, CC buz-, Kzk buz-*
buzlat-: *ht ayazlatmak, dondurmak. √ buz+lat-, Kzk muzdat-*
buzov: *ht buzağı, dana. √ buzağ ED 391, CC buzov, Kzk buzov*
buzovlu: *ht yavrulu inek, buzağı. √ buzov+lu*
bükürly-: *t eğilmek, meylenmek. √ ET *bük-ür-ad- > bükürdy-, CC bürger-, Krş Kzk bükürly-*
büräl-: *k bulamak, yuvarlamak*
bürk-: *k saçmak, sormak*
bürtük: *k tane, tohum, çekirdek √ Krş ED bürt-"dokunmak" 358, Kzk bürtük*
bütün: *k bütün, tüm, cümle, hep. √ bütün, ED 306, CC*

bütün, Kzk *bütün*
büvräk: *t* böbrek; iç, içeri. √
bögrek ED 328, Kzk *büyrek*
cahtla- *ht*, *cahtla-* *ht* acele
 etmek, acele davranmak. √ Ar.
 حاض ve Krş. *+la-*
can: *kt* can, ruh. √ Fer. جان, CC
can, Kzk *can*
canlı: *kt* canlı, yaşayan, sağ. √
can+lı, Kzk *candı*
ceb: *kt* cep. √ Ar. جيب
cehennem: *t* cehennem. √ Ar.
 جهنم, Kzk *cahannam*, *cannam*
cemal: *k* yüz güzelliği. √ Ar.
 جمال
cenaat: *k* cenet. √ Ar. جنات, Kzk
cannat
cevahtir: *k* cevherler, kıymetli
 taşlar. √ Ar. جواهر
cevrı: *k* eza, eziyet, cefa. √ Ar.
 جور
cıda-: *h* dayanmak, sabretmek,
 tahammül etmek. √ Mo. *çida-*
 176b
cimat: *t* topluluk, cemaat. √ Ar.
 جماعت
cımbal: *t* bir müzik aleti
cins: *t* cins, kabı.e, uyrak, boy √
 Ar. جنس, CC *cins*, Kzk *cıns*
cilbe: *k* cilve, naz, kırım. √ Ar.
 جلوه
cin: *k* cin, gözle görünmez
 yaratık. √ Ar. جن, Kzk *cin*
ciren: *k* coylan. √ Mo. *cegere(n)*
 1043b

civan: *k* yakışıklı genç erkek. √
 Far. جوان
Clıyon: Siyon Dağı
cogap: *k* cevap. √ Ar. جواب, CC
covap, Kzk *cavap*
comart: *kt* cömert, eli açık. √
 Far. جواد
comartlan-: *t* cömert olmak. √
comart+lan-
comarthlı: *t* cömertlik. √ *comart*
+lılı
comartırah: *t* daha cömert, fazla
 cömert. √ *comart+rah*
cahur: *t* çukur, mahzen. √ ET
 چukur, ED 406, CC *çugur*,
 Kzk. *şunqır*
çarım: *t* 1. çarpışma, çalışma,
 müsademe; 2. ceza, suç. √ Ar.
 جارم, CC *curum*
cavet: *t* nakarat
cevher: *h* cevher. √ Ar. جواهر
çabor: *t* kenesada serpilmiş bir
 tür tütsü. √ İbr
çağı: *kt* saç. √ ET *saç* ED 794,
 CC *saç*, Kzk *şay*
çağ- *t*, *saç-* *kt*: saçmak, ekmek,
 ekim yapmak. √ ET *saç-*, ED
 794, CC *saç-*, Kzk *şay-*
çagir kt, *çahır kt*: rakı, şarap,
 içki. √ *çagir* ED 409
çahır: *kt* çakır, altın suyu. √
çakır ED 409
çahır-, *çahır-*: *kt* çağırnak, ses-
 lenmek. √ ET *çakır-* TDBUÜ
 172, CC *çahar-*, Kzk *şagır-*

çahıruvçu: *t* davet eden, çağı-
 ran. √ *çahır-uvçu*
çal-: *kt* vurmak, atmak, fırlat-
 mak, salmak. √ *çal-* ED 417
çalı: *k* müzik aleti. √ *çal-hı*
çalışma: *k* çalışma, teşebbüs. √
çalış-ma ED 421
çalman: *t* duvar, tahta, çit
çaman: *t* 1. tembel, üşengeç; 2.
 künyon, çörek otu. √ CC
çaman
çanç-: *t* sokmak, batırmak, sap-
 lamak. √ ET *sanç-*, ED 835,
 CC *sanç-*, Kzk *şanşı-*
çara: *t* kase, tabla, tabak
çarpınma: *h* yıkanmak
çatır: *kt* çadır. √ Skr. *chattrā* >
 Far. چتر. ET. *çatır* TDBUÜ
 172, CC *çatır*, Kzk *çatır*
çaya: *kt* kurnaz, sinsî
çebâr: *t* şirin, sevimli, cana
 yakın, CC *çeber*, Krş. Kzk
şeber
çebârlık: *t* letafet, zerafet, gü-
 zellik, füsün. √ *çebâr+lık*, Krş.
 Kzk *şebertlik*
çëçäk: *t* çiçek. √ *çëçek*, ED 400,
 CC *çiçek*, Kzk *şëçek*
çegirtkâ: *t* çekirge. √ ET *çëkür-*
ge, ED 416, Kzk *şëgirtke*
 Çeşoslovakıya: *y.a.* Çekosla-
 vakya,
çek: *k* sınır, hudut, uç. √ Kzk *şek*
çek-: *kt* çekmek, tartmak. √ *çek-*,
 ED 413, Kzk *şek-*

çelik: *k* çelik
çengâğ-: *k* mücadele etmek, sa-
 vaşmak, çarpışmak
çeray: *t* yüz, çehre, suma
çerep: *k* kap kacak kınğı
çerim: *t* pineklöme, uyuklama
çeriv: *t* savaş; asker. √ ET *çërig*,
 TDBUÜ 180, ED 428, CC
çeri, *çeyri*
çëş-: *t* çözmek, açmak. √ *şëş-*
 ED 857, Kzk *şëş-*
çëyah: *t* vicdansız, namussuz
çeyahlı: *t* vicdansızlık, namus-
 suzluk, küstahlık, yüzüstülük
çeynavı: *t* çignenmiş, ezilmiş. √
 Krş. CC *çayna-*
çeypa-: *kt* kırmak, imha etmek,
 öldürmek
çeypavçu: *kt* katil, cellat, kötü
 adam
çibuk: *t* çubuk. √ *çibük* ED 395,
 CC *çibuk*, Kzk *şibük*
çih: *t* çiy. √ *çig*, *çif* TDBUÜ 176,
 ED 413, CC *çik*, Kzk *şig*
çih-, *çih-*: *t* çıkmak, gitmek. √
 ET *çik-*, ED 405, CC *çik-*, *çih-*,
 Kzk *şig-*
çihar-, *çihar-*: *t* çıkarmak. √
çih-ar- < *taşık-ar- ED 316
 CC *çigar-*, Kzk *şigar-*
çiharuvçu: *t* yayımlayan, çıkaran,
 editör. √ *çihar-uvçu*
çihus: *t* çikin, bohça. √ Krş.
 Tietze *çikin*
çihış: *kt* çıkma, çıkış. √ *çih-ış*,

ED 412, Kzk *şığıs*
çıhançın: *t* çıkan. v *çih-uvçu*
çınlıh: *t* alışmak, alışık olmak. v
 CC *çınık-*, ED 425, Kzk *şınıq-*
çırcıçelç: *t* kütübes havayalanna
 bakan
çırcıh: *t* serçe, serçe kuşu. v CC
çırcık
çırah, çirah: *t* mum, meşale,
 çıra. v Far. *چراغ* CC *çirak*,
 Kzk *şırağ*
çirlah: *t* su, dere, ırmak, çay. v
 CC *çirlak*
çayır: *t* kötülük, bela
çayna-: *t* çiğnemek, geviş getir-
 mek v CC *çayna-*, Kzk
şayna-
çizgiç: *ht* kalem. v *çiz-giç*
çibin: *t* sinek. v ET *çipin*
 TDBUÜ 176, Krş. ED *şinek*
 838, CC *çibin*, Kzk *şibin*
çirlik: *ht* çürük, çürümüş. v CC
çerek, Kzk *şirik*
çirilm: *ht* uyuklama, uyku, uyu-
 şukluk
çirilmet-: *ht* uyuklamak, pinek-
 lemek
çirilt-: çürütmek, bozmak. v ET
çirli-t-, Kzk *şirli-*
çoharık: *t* kaynak, memba,
 pınar. v T. Tekin +kirA-
çom-: *ht* yılmak. v ET *çöm-*,
 ED 422
çomun-: *t* banyo yapmak, yıkan-
 mak. v *çom-un*

çoz-: *t* söylemek, mırıldanmak
çozmah: *t* ilahi; şarkı, türkü. v
çoz-mah
çök-: *ht* eğmek, eğilmek,
 çökmek. v *çök-*, ED 413, CC
çök-, Kzk *şök-*
çöküç: *k* çekiç, balyoz. v Far.
چکش, CC *çakuç*
çölnak: *k* çönlük v CC *çömlük*,
 Kzk *şölmek*
çöplä-: *k* toplamak, gagalamak.
 v CC *çöple-*, Kzk *şöpte-*, ED
çöp "ortu" +le- 394
çöprü: *t* maya, bira mayası
çuv: *k* gürlütü, patırtı, uğultu
çuvla-: *t* çatırdamak, şakırda-
 mak. v *çuv+la-*, CC *çuvla-*,
 Kzk *şuvla-*
çüv(ü)r-: *k* çevirmek, döndür-
 mek. v ET *çevür-*, ED 398,
 CC *çövr-*
çäv-: *k* atmak, salmak, sallan-
 mak
çävri: *k* çevre, etraf, etrafında.
 v ET *çevür-d-*, CC *çövre*, L1
 TDS 635 dipnot 664
da: *ht* ve, da, dahı; öyle, şöyle;
 demek ki, ise. v *taki > dahi >*
dahi > da, CC *da*, Kzk *da*
dädä: *h* amca. v Rus. *дядя*
Dagestan: *y.a.* Dağıstan. v Rus.
дагестан
dağ: *h* 1. dalaka; 2. çatı, dam
dabi: *ht* dahi, da, de; → *da*. v
taki > daki > dahi, CC *dagi*,

tagı, Kzk *dagi*
dahil: *k* için, içinde v Ar. *داخل*
dahıt: *t* çatı, dam. v krş. Alm
dach
Damask: *y.a.* Şam. v Rus.
Дамаск
darya ht, derya k: derya,
 okyanus. v Far. *دریا*
davet: *k* davet, çağrı. v *دعوت*
David: *ht* Anan bin David,
 Karaim mezhebinin kurucusu.
davşan: *h* tavşan. v *tavişgan* ED
 447, Krş. CC *koyan*, Kzk
koyan
daya: *k* süt nane, süt anne. v Far
دایه
de-: *ht* demek, söylemek. v ET
id-, ED 433, CC *de-*, Kzk *de-*
debeha: *ht* kurban, kurbanlık. v
 İbr.
degän: *ht* diyen, söyleyen. v *de-*
gän
demograf: *t* nüfus bilimci. v
 Rus. *демограф*
demografiya: *t* nüfus bilimi. v
 Rus. *демография*
departament: *t* daire, şube,
 başkanlık. v Rus. *департамент*
derä: *t* kadar, -caya kadar. v L1
 TDS 480
derakab: *k* hemen arkasından. v
 Far. *در عقب*
deraşa: *ht* varız. v İbr
derviş: *k* derviş. v Far. *درویش*

deve k, tevli t: deve. v CC *iöve*,
 Kzk *tiye*
devlät: *h* kudret, güç. v Ar. *دولت*
devran: *k* dünya. v Ar. *دوران*
devşir-: *k* toplamak. v krş.
 Tietze *devşir-*, *devşir- < der-*
şir-
deyi: *k* diyerek. v *de-y-i*
deyin: *k* -e kadar, varıncaya
 kadar. v CC *deyin*, Kzk *deyin*,
 L1 TDS 473
dialekt: *t* ağız, lehçe. v Rus.
диалект
dil: *k* dil. v ET *id-*, ED 489, CC
til, Kzk *til*
din: *ht* inanç, inanma, din,
 inanış. v Ar. *دين*, Kzk *din*
din yesli: *ht* din adamı
digle- k, tınla- k: dinlemek v
 ET *tuyla-*, ED 522, CC *uyla-*,
 Kzk *myda-*
direktor: *t* müdür v Rus. *ди-*
ректор
divan: *k* büyük meclis. v Ar
ديوان
divane: *k* deli. v Far. *دیوانه*
divil, givil h, tüvül: değil. v
tegiil ED 480, CC *devil*
domuz ht, tonhuz t: 1. domuz;
 2. kaba bir adam. v ET *tonuz*,
 ED 527, CC *tonuz*, Kzk *doñuz*
dori: *ht* nesil, soy, kuşak. v İbr
dost: *ht* dost, ahbab. v Far.
دوست, CC *dost*, Kzk *dos*
dostça: *t* kadın arkadaş, kız

arkadaş, eş. √ *dost+ça*
dostlaş-: kt dost olmak. √ *dost*
+laş-, Kzk *dostas-*
dostluq: t dostluk. √ *dost+luq*,
 Kzk *dostuq*
dört: hkt dört. √ ET *tört*
 TDBUÜ 184, ED 534, CC
dört. Kzk *tört*
dörtür: t dörder. √ *dört+er*
dörtünçü: hkt dördüncü. √
dört+ünç ED 535
duman k, tuman hi: duman, is.
 √ *tumän*, ED 507, CC *tuman*,
 Kzk *tuman*
dünya: hk dünya. √ Ar. *دوليا*,
 CC *dunya*, Kzk *düniye*
dünyalıq: t dünyalık, dünyaya
 ait √ *dunya+lıh*
düşman: kt düşman. √ Far.
دوشمن, CC *düşman*, Kzk
düşpan
düşmanlık: t düşmanlık. √
düşman+lıh, Kzk *düşpandıq*
tutuq-: k tutuşmak, yanmak. √
tut-uq- ED 462
duvar: t duvar. √ Far. *دوار*, CC
duvar, Kzk *duval*
dükkan: k dükkan. √ Ar. *دكان*, Kzk
dükən
dürlü: k türlü, çeşitli. √ *türlüg*
 ED 546, CC *türlü*, *türlendi*,
 Kzk *türlü*
düş, tüş: k uyku, düş, rüya. √ ET
tüş, TDBUÜ 185, ED *tüş* 2
 559, CC *tüş*, Kzk *tüş(III)*

düş-, tüş-: k düşmek, yıkılmak.
 √ *tüş-* ED 560, CC *tüş-*, Kzk
tüş-
düşinkem: k canım!. √ Rus.
Душа: can, ruh
e-: hkt etmek, eylemek, olmak
 ek eylemi. √ *er-* ED 194, CC
er-, Kzk *e-*
eda: davranış, tavır. √ Ar. *إد*
edem: t cennet. √ İbr.
edirek: h daha iyi
efendi: k boy anlamında ünlem.
 √ Yun. *efendi* krş. Mayer 37.
egän: t sırt, omuz. √ *egin* ED
 109
eger: hk eğer, ise, şayet. √ Far.
أ, CC *eger*, Kzk *eger*
egi: h iyi √ ET *edgä*, ED 51, CC
eygi, Kzk *tygi*
egirek: h daha iyi. √ *egi+rek*
egirmi: hk yirmi. √ ET *yegirmi*,
 ED 915, Kzk *iyirma*
egirmäçti: hk yirminci. √
egirmi+çti, *yegirmi+ç* ED
 915
eki: hkt iki. √ ET *ëti* TDBUÜ
 181, ED *ëkti* 100, CC *ëkti*,
 Kzk *eki*
ëkinel hk, ëkinçi t, İkinçi h:
 ikinci. √ *ëkt+nel*, *ëkkinç* ED
 110, CC *ëkinçi*, Kzk *ëkinçi*
ëkizäk: t çift, çift. √ *ëkiz* ED
 119
ëksi: t ikisi, her ikisi. √ ET
ëk(i)+st

ëksik: hkt eksik, yetersiz, sıkın-
 ı, kıtlık. √ ET *ëgsük*, ED 116,
 CC *ëksik*
ëksiklik: hkt eksiklik,
 yetersizlik. √ *ëksik+lik*, ED
 117, CC *ëksiklik*
ëksil-: kt eksilmek, azalmak. √
ëksil- ED 117
ëksit-: hkt küçültmek, azaltmak,
 eksiltmek. √ ET *ëgsü-t-*, ED
 117, CC *ëksit-*
ëkskursant: t turist, gezici. √
 Rus. *ëкскурсант*
ëkskursiya: t gezi, ziyaret. √
 Rus. *ëкскурсия*
ëkspediciya: t araştırma. √ Rus
ëкспедиция
el: el; yurt, vatan. √ ET *el*
 TDBUÜ 181, ED 121, CC *el*,
 Kzk *el*
elän: ht insanlar, adamlar
elbise: k giysi. √ Ar. *لبسة*
elçi: kt elçi. √ *el+çti*, ED 129,
 CC *elçi*, Kzk *elçi*
element: t eleman. √ Rus. *эле-*
мент
elik: ht şaka, latife. √ MK. *elük*,
 CC *elik*
elikçi: t şakacı, alaycı. √ *elik+çti*
elijahu ht, Hiyah ht: Elijah √
 İbr.
elt-: t iletmek, taşımak, getir-
 mek. √ ET *elet-*, ED 132, CC
elt-
eivan: k renkler. √ Ar. *ألوان*

emgäk kt, ömgäk t:emek,
çalışma. √ ET *emge-k*, ED
 159, Krş. CC *emgek*, Kzk
eybek
emla: hkt sadık, güvenilir, can-
 dan bağlı, sadakatlı. √ Ar. *أمين*
emnilik: hk emniyet, güvenlik.
 √ *emlu+lik*
emir I: h hayat, ömür. √ Ar.
عمر, Kzk *ömür*
emir II: k emir, buyruk. √ Ar.
امر, Kzk *ömür*
en: ht genişlik, en. √ *eni* TDBUÜ
 181, ED 165, Kzk *en*
en-: hkt inmek. √ ET *eni*-
 TDBUÜ 181, ED 168, CC *en-*,
 Krş. Kzk *en-*
enayət: ht göz, Tanrının gözü. √
 krş. Ar. *عناية*
ençam: k nihayet, son. √ Ar.
انچام
endäm: k boy bos √ Ar. *اندام*
endi: hk şimdi, bugün. √ ET
amti > emil > endi, ED 156
endür-: h indirmek, alçaltılmak. √
en-dür- ED 180, CC *endür-*
ëq: ht en üstünlük derecesi, en.
 √ ET *ey*, ED 166, CC *ey*, Kzk
ey
enküy-: t bükülmek, eğilmek,
 eğrilmek. √ ET *ey-ük+ed >*
ey-ük+ey, Kzk *enkey-*
enlik: h önlük, göğüsük. √ ET
önj > en+lık
ensä: ht ense, art kafa. √ ET

eyse, CC *eyse*
enliv: *t* batma, gurup. √ *en-iv*
er: *hkt* erkek, koca. √ ET *er*,
 TDBUÜ 181, ED 192, CC *er*,
 Kzk *er*, Li TDAA 229
erän: *hkt* becerikli, bilgili, layık,
 iyi, üstün kişi, erkek kırsı;
 koca. √ *er-en* ED 232, Li
 TDAA 231
erän: *hkt* dudak. √ *idak* TDBUÜ
 178, ET, *irin*, ED 232, Krş.
 CC *erin*, Kzk *erin*
erläçük: *t* tembel, miskin, hay-
 laz. √ ET *erin-çek*, ED 235,
 CC *erınçek*, Kzk *erınçek*
erk: *hkt* kuvvet, güç, kudret,
 takat. √ *erk*, ED 220, CC *erk*,
 Kzk *erik*
erklän-: *hkt* güçlenmek, kuv-
 vetlenmek. √ *erk+län-*, ED
 227
erklänüvçü: *t* bay, bey, efendi;
 idareci, yönetici. √ *erklän-
 ivçil*
erlily-: *t* evlenmek. √ *er+lily-*
 ED 230
eränik: *h* 1. örnek; 2. nakış,
 desen, motif. √ Kzk *örnek*
ersä: *k* ise. √ *er-sä*
ertä: *hkt* sabah. √ *erte*, ED 202,
 CC *erte*, Kzk *erte*
es: *hkt* akıl, us, zeka. √ *es*,
 TDBUÜ 180, ED 240, CC *es*,
 Kzk *es*
esä: *hkt* eğer, ise, şayet. √ ET *er-*

se
esänlik: *k* sağlık, sıhhat, esenlik.
 √ O.Par. ve Krş. +*lik*, Kzk
esendik
esir-: *hkt* susuzluğunu gidermek,
 sarhoş olmak. √ ET *errü-*, ED
esir- 251, CC *esir-*, Kzk *esir-*
eski: *k* eski. √ *eski*, ED 246, CC
eski, Kzk *eski*
esna: *k* sıra, an. √ Ar. *سنة*
esnah: *k* asıllar, kökler. √ Ar.
سناخ
es: *k* dost, ahbab. √ ET *es*
 TDBUÜ 181, ED 253
esäk: *kt* eşek. √ ET *esgek*, ED
 260, CC *esek*, Kzk *esek*
esik: *kt* eşik, kapı, giriş. √ ET
esik TDBUÜ 181, ED 260,
 CC *esik*, Kzk *esik*
esim: *t* saç örgüsü. √ ET *isin*
esit-: *kt* ısıtmak, duymak. √ ET
esit-, ED 257, CC *esit-*, Kzk
esit-
esitüvçü: *kt* ısıtan, duyan. √ *esit-
 ivçü*
et: *hkt* et, gıda maddesi. √ *et*, ED
 33, CC *et*, Kzk *et*
et-: *hkt* etmek, eylemek. √ ET *et-*
 TDBUÜ 182, ED 36, CC *et-*
etek: *hk* 1. etek; 2. taban, dağın
 eteği. √ *etek* ED 50, Kzk *etek*
etik: *hkt* çizme. √ *etik*, TDBUÜ
 180, ED 50, CC *etik*, Kzk *erik*
etmääk *h* ötmääk *kt* okmek. √ ET
etmek, ED 60, CC *etmek*,

ötmek

etol: *h* ötekt
etliv: *ht* etmek, eylemek. √ *et-iv*
etlivçü: *t* yerine getiren, gerçek-
 leştiren. √ *et-ivçü*
éver: *h* sunir, asap
evlat: *k* evlat, çocuk. √ Ar. *اولاد*
owle: *k* öyle, şöyle
ey: *ht* ey, hey!. √ *ey*, ED 265,
 Kzk *ey*
éyl: *h* iyi; → *eyl*. √ ET *edgü*
eyice: *k* iyice, oldukça iyi. √
eyice
eyle-: *k* eylemek, yapmak. √
edgü, 1:D 57
ez-: *hk* ezmek, basmak, çığne-
 mek. √ *ez-*, ED 279, Kzk *ez-*
fakir: *k* yoksul, fakara. √ Ar. *فقير*
farba: *ht* boya, renk. √ Leh.
farba
farst: *ht* duyar
faşmanik: *ht* günahkar, hatalı,
 kötü, fena. √ Far. *فشان* ve
 Krş. +*li*
ayda: *hkt* fayda, yarar. √ Ar.
فائدة
aydah belma: *h* kazanmak. √
aydah bol-ma
aydah: *hkt* yararlı, faydalı. √
aydah+li
fehüm: *k* anlama, anlayış. √ Ar.
فهم
felaket: *k* bela. √ Ar. *فلكة*
felek: *k* 1. gökyüzü, sema; 2.
 âlem, dünya. √ Ar. *فلك*

fesfese: *k* 1. gevezelik, dedi-
 kodu, 2. evham, kuruntu √
 krş. T T, vasvese <Ar. *وسوسة*
fezallik: *k* fezlekeler, hülâsa.ar,
 özeller. √ Ar. *فرائد*
fikir: *hkt* fikir, düşünce. √ Ar.
فكر, Kzk *pıkr*
fil: fil. √ Ar. *فيل*, CC *fil*, Kzk *pil*
 Finlandiya: *y.a.* Finlandiya
firyat: *ht* feryat, haykırış. √ Far.
فريد
folklor: *t* halkbilimi. √ Ing. *folk-
 lore*
for: *ht* defa, kere, kez, sefer
foto: *t* fotoğraf √ Rus. *фото*
fragment: *t* parça, fragman. √
 Rus. *фрагмент*
 Franciya: *y.a.* Fransa
frolü: *t* altın √ Krş. *flori* <It
store "altın para"
funktliya: *t* fonksiyon. √ Rus.
функция, Kzk *funktliya*
funt: *t* libre, (409.5) gram. √
 Rus. *фунт*, Kzk *funt*
gabbay: *hkt* veznedar, hazine-
 dar. √ lbr
gaflet: *k* dalgınlık, dikkatsizlik
 √ Ar. *غفلت*
galgal: *ht* daire. √ Ar. *دائرة*
gam, ham: *k* gam, keder, ızdı
 rap. √ Ar. *حَم*, CC *gam*
gayet: *k* nihayet, uç, son. √ Ar.
غاية
gayip: *k* gizli olan, göze görün-
 meyen. √ Ar. *غيب*

- gayrı: *k* başka, diğer, -den başka, öteki. √ Ar. غير, L1 TDS 228
- guzab: *k* kızgınlık, öfke. √ Ar. غضب
- gelin *k*, kella *h*: evlenmek için hazırlanmış kız, gelin. √ *kellin*, ED 719, CC *kellin*, Kzk *kellin*, L1 TDAA 315
- gemara: *t* kamora
- genç: *ht* refah, göneng, mal, varlık. √ Far گنج
- gendli: *k* kendi. √ ET *kentu*, ED 728, CC *kendi*
- geneologiya: *t* soy, geçene. √ Rus. генеалогия
- Genova: *y.a.* Cenova
- geografya: *t* coğrafya √ Rus. география
- gerçek: *k* gerçek
- gerdan: *k* gardan, boyun. √ Far گردن
- gerdek: *k* gelin ve damadın yalnız kaldıkları oda. √ CC *kertek*
- gerebi: *ht* gemi, savaş gemisi, tekne. √ Yun *kereb*, Krş Kahane, Tietze 519
- gergef: *k* nakış işlemeye yarayan çerçeve. √ Far. گسک
- gerli: *k* arka, art. √ *keri*, ED 736, CC *keri*, Kzk *keri*
- Germaniya: *t* Almanya. Rus. германия
- gevher: *k* o.mas, cevher. √ Far گوهر
- gibi: *kt* gibi √ *kib* ED 686, CC *kibi*
- gılıy: *t* kurtarıcı, din adamı. √ İbr
- gimnazya: *t* kolej, lise. √ Rus. гимназия
- gir-: *k* girmek √ ET *kir*-TDBUÜ 183, ED 735, CC *kir*-, Kzk *kir*-
- git-: *kt* gitmek. √ ET *ke-*, ED 700, CC *ket*-, Kzk *ket*-
- giy-: *k* giymek. √ ET *ked*-, ED 700, CC *key*-, Kzk *kly*-
- gizli: *k* gizli, görünmez, saklı. √ *kiz* ED 756
- govda *k*, gövdä *t*: gövde, vücut; cisim, madde. √ Far. Kzk *kevde*
- göğüs: *k* göğüs. √ *kögüs* ED 714, CC *kögüs*
- gök *k*, kök *kt*: gök, gökyüzü, sema √ *kek* TDBUÜ 184, ED 708, CC *kök*, Kzk *kök*
- göl: *k* göl. √ *köl* TDBUÜ 184, ED 715, CC *köl*, Kzk *köl*
- gömür: *k* kömür. √ ET *köy-mür*, CC *könür*, Kzk *kömir*
- gönder-: *k* göndermek, yollamak. √ *könder*- ED 730, CC *könder*-
- göri: *t* mezar, kabır, sîn. √ Far. گور, CC *kör*, Kzk *kör*
- görüldü- I: *kt* görüldemek. √ *görül+da*-
- görüldü- II: *t* anlatmak

- görüşür-: *k* görüştümek. √ *körüş*- ED 748, *görüş-ür*-
- göster-: *k* göstermek, görmesini sağlamak √ *körtür*- ED 740, Kzk *körset*-
- götür-: *k* götürmek. √ *kötür*- ED 706, CC *kötür*-, Kzk *kötür*-
- göz: *k* göz. √ ET *köz* ED 756, CC *köz*, Kzk *köz*
- grupa: *t* grup, takım. √ Rus. группа
- gubernator: *t* vali. √ Rus. губернатор
- guf: *ht* vücut, gövde √ İbr.
- gül: *k* gül. √ Far. گل
- guldür-: *k* güldürmek. √ *kül-tür*- > *gul-dür*-, ED 718, Kzk *küldür*-
- gülşen: *k* gül bahçesi. √ Far. گلشن
- güzar: *k* gül yanaklı, al yanaklı. √ Far. گلزار
- gümüş: *k* gümüş. √ ET *kümüş* ED 723, CC *kümüş*, Kzk *kümüş*
- gümüyle-: *k* gümüyle işlemek. √ *kümüş+le*
- gün: *k* gün, güneş. √ *kun* ED 725, CC *kün*, Kzk *kün*
- günah: *k* günah √ Far. گناه, Kzk *kune*
- güneş: *k* güneş. √ ET *küneş* ED 734
- günlük: *k* günlük. √ *gün+lük*, Kzk *kundik*
- güreş-: *k* güreşmek, güreş tutmak. √ *kürü-ş*- ED 748, Kzk *küres*
- güzel: *k* güzel, hoş
- haber: *ht* söylenti, rivayet √ Ar. خبر, CC *haber*, Kzk *haber*
- habarçeh *t* haber, küçük söylenti. √ *habar+çeh*
- habarlı: haberli, haberdâr, haberi olan. √ *habar+lı*, Kzk *habarlı*
- Habeş: *k* Habeşistan kıtasında yaşayan halk. √ Ar. حبش
- hadir: hazırlık. √ Ar. حاضر
- hadirlä-: hazırlamak, yapmak √ *hadir+lä*
- hadirlämä: *h* hazırlama. √ *hadir+lä+mä*
- hadirlan-: *hk* hazırlanmak. √ *hadir+lan-*
- hafız: *k* 1. saklayan, koruyan; 2. ezberleyen. √ Ar. حافظ
- haham: *ht* haham. √ İbr
- hahan: *ht* Karay piskoposu
- hakan: *k* İmparator, kral
- hal: *k* imkan, olanak. √ Ar. حال
- hale: *t* şimdi, bugün. √ Ar. حالا
- haleginä: *t* şimdi, b.gün. √ *hal+ginä*
- halk: *ht* aynı ülkede yaşayan insanlar. √ Ar. خلق
- halsiz: *ht* hal olmayan, bitkin. √ *hal+siz*
- ham: *k* yaş, nemli., ham. √ Far. خم, Krş. CC *ham*

- hammeşa:** *t* her zaman, her vakit, daima. √ Far. همیشه, CC *hamşa*
- han:** *hkt* kiral, sultan. √ Far. خان, CC *kan han*, Kzk *han*
- handaa:** *k* nereden, nerden. √ ET *kandin*, ED 634
- hanım:** *k* bayan, hanım. √ L1 TDAA 244
- hanlı:** *k* hanı, nerede, ne oldu. √ ET *kam*, ED 633
- hanlaş:** *t* zayıf, güçsüz. √ İbr ME *hallaş*
- hanlaşlı:** *t* zayıflık, kuvvetsizlik. √ *hanlaş+lıh*
- hanlık:** *t* devlet, hanlık, ülke. √ *han+lı*, CC *kanlık*, Kzk *handıq*
- hanuz:** *ht* daha, da, bir de. √ Far. هنور
- har:** *hkt* her. √ Far. هر
- haraplavcu:** *h* küfreden, küfürbaz, kafir. √ Ar. خراب ve Kır. +*la-vcu*
- harblr:** *tk* her biri. √ *har+blr*
- harlı:** *ht* yabancı, meçhul. √ Ar. غريب
- harp:** *k* kavga, dövüş, savaş √ Ar. حرب
- has:** *k* mahsus, özel. √ Kzk *خاص*, Kzk *has*
- hasil:** Tanrı
- hasret:** *k* özlem. √ Ar. حسرت
- hasta:** *hkt* hasta. √ Far. حسته
- hastalan-:** *hkt* hastalanmak. √
- hasta+lan-*
- hastalık:** *t* hastalık. √ *hasta+lıh*
- haşgaha:** *ht* nezaret, gözetme. √ İbr.
- hatan:** *ht* 1. nişanlı, sözlü; 2. yeni evli √ İbr
- hatem:** *k* mühür, üstü mühürlü yüzük. √ Ar. ختم
- hatır:** *k* gönül. √ Ar. خاطر
- haver:** *ht* yoldaş, arkadaş. √ İbr.
- Havva:** *ht* Adem'in karısı. √ Ar. حواء, CC *ave*, *hava*
- hay:** *kt* ey, hey!
- hayal:** *k* insanın kafasında canlandırdığı şey. √ Ar. خيال
- hayat:** *k* yaşam, hayat. √ Ar. حيات
- hayıf:** *ht* yazık √ Ar. حيف
- hayıflı-:** *t* acınmak, merhamet etmek √ *hayıf+lı-*
- hayıfsun-:** *t* acınmak, merhamet etmek √ *hayıf+sun-*
- hayıfsunavcu:** *t* merhametli, yufka yürekli. √ *hayıfsun-avcu*
- hayır:** *k* iyi, faydalı, yararlı. √ Ar. خير
- hayran:** *k* şaşmış, şaşa kalmış. √ Ar. حيران
- haz:** *ht* hoşlanma, haz, haz alma. √ Ar. حظ
- hazan:** *ht* din adamı, hazan √ İbr. "duayı -müzik bakımından- icra eden kimse oluyor Yani İslam'da imam karşılığı değil." ME

- Hazar:** *y.a* Hazar Denizi ve bölgesi
- hazır:** *hkt* iyilik, hayır √ Ar. خير
- hazine:** *k*, **hazna:** *hkt*: devlet malının, devlet parasının saklandığı yer. √ Ar. خزينه
- hiç:** *hkt*, **hiç:** *kt* yok denecek kadar az olan, yok gibi, hiç, hiç (bir şey). √ Far. هیچ, CC *heç*
- heçlik:** *hkt* yokluk, hiçlik. √ *heç+lik*
- hoşal:** *h* kılıse mihrabı, sunak. √ İbr.
- hokim:** *k* hokim, doktor √ Ar. حاكم
- hokimlik:** *k* hekimlik, doktorluk. √ *hokim+lik*
- helal:** *k* haram olmayan şey. √ Ar. حلال
- helalhoş-:** *k* hakkını birbirine bağışlamak. √ *helal+leş-*
- hçlek:** *h* parça, kısım. √ İbr.
- hem:** *t* ve, ile, da √ Far. هم
- heman:** *k* hemen, derhal. √ Far. همان
- hep:** *k* bütün, tüm
- hepsi:** *kt* hepsi, tamamı, bütün. √ *hep+sı*
- her:** *hkt* hep, bütün. √ Far. هر, CC *her*
- hergez:** *k* herkes, insanların tamamı. √ Far. هرگز
- herglz:** *k* asla, katıyen, hiçbir zaman √ Far. هرگز, CC *hergiz*
- hasab:** *k* alacaklı veya borçlu olma durumu. √ Ar. حساب
- hevra:** *ht* cemiyet. √ İbr.
- hey:** *hkt*, **hey:** *ht*: ey, hey!
- heybe:** *k* heybe, torba. √ Ar. حبه
- hic:** *kt* bayram
- hicla-:** *kt* kutlamak, tören yapmak. √ *hic+la-*
- hırba:** *k* üst giysisi, hırka √ Ar. خرقه
- hişim:** *hkt* hişim, gazap, hiddet, öfke. √ Far. خشم
- hiyar:** *hkt* salatalık, hiyar. √ Far. CC *heyar*
- hızıya:** *ht* Hızıya, Yahuda kralı
- hiçbir:** *k* hiçbir. √ *hiç+bir*
- hidayet:** *k* doğru yol. √ Ar. هدايت
- himmet:** *k* yardım, kayırma. √ Ar. همت
- hind:** *k* Hint, Hindistan. √ Ar. هند
- hisae:** *k* pay. √ Ar. حصه
- hoca:** *kt* zengin, varlıklı. √ Far. خوجه, Kzk *qoca*
- hocalan-:** *t* zenginleşmek, zengin olmak. √ *hoca+lan-*
- hocalık:** *k*, **hocalıq:** *ti* zenginlik, varlıklı olma √ *hoca+lıh*
- Holandiya:** *y.a* Hollanda
- hor:** *hkt* fena, kötü √ Far. خور, Kzk *gor*
- horlan-:** *ht* ayıplanmak, aşağılanmak, horlanmak √ *hor+lan-*
- horlavcu:** *ht* tekdir, ayıplama,

- yerme. v *hor+la-veñ*
hoş: *k* hoş, beğenilen. v Far. خوش, CC *hoş*, Kzk *hoş*
hürmât: *t* hürmet, saygı. v Ar. حرمت, CC *hormat*, Kzk *gürmet*
hristiyan: Hıristiyan. v Yun. *khristianos*, Kzk *hristian*
hronika: *t* günün olayları, haberler. v Rus. *xronika*
hucra: *t* oda, hücre; yapı, binyo. v Ar. حجرة, CC *hucra*
humması: *h* kutsal kitap; Tevrat'ın, Hz. Musa'nın Sina dağından getirdiği ilk beş kitabı. v İbr. "beş sözcüğünden geliyor" ME
huppai: *ht* taç giyme; takdis etme. v İbr. "dügünde gelinle güveyi'nin başlarının üzerinde tutulan bir şey" ME
huru: *k* cennette yaşadığına inanılan kızlara verilen ad, hürî. v Ar. حوری
huzur: *k* dirlik, rahatlık. v Ar. حضور
ıngır, ıgır *k*, ıngır *t*: akşam, akşam vakti. v ET *ıgır*, ED 188, Kzk *ıgır*
ıblt-: *t* ıslatmak, nemiendirmek
ıç: *t* ıç, mide, ıç karın, yürek. v *ıç*, CC *ıç*, Kzk *ıç* L1 TDS 659
ıç-: *ki* içmek. v *ıç-*, ED 19, CC *ıç-*, Kzk *ıç-*
ıçeri: *k* içeri, içeride. v ET *ıç+kerü*, ED *ıçgerü* 25, CC

ıçeri, Kzk *ıçeri*, L1 TDS 663 d:pnol 678

ıçim *k*, ıçün *t*: için, amacıyla, maksadıyla; ...den dolayı, yüzünden. v *üçün* ED 28, CC *üçün*, Kzk *üçün*, L1 TDS 525

ıçkârtin: *t* içeride. v *ıç+ker+tin*

ıçkeri: *t* içeri; → *ıçeri*

ıçki: *kt* içki, içme. v ET *ıçgü* ED *ıç-ki*, Kzk *ışindik*

ıçtâgl: *t* içteki, içerde olan. v *ıç+te+gi*

ıçüvçö: *t* içmeyi seven, içkiye düşkün. v *ıç+üvçü*

ıdar: *ht* idare, yönetim. v Ar. اداره

ıfade: *k* anlatma, anlatış. v Ar. افاده

ıgin-: *h* eğilmek. v **eg-in-*

ıgıt I: *h* öğüt, nasihat. v *öğüt* ED 102

ıgıt II: *ht* genç, yığıt. v *yığıt* ED 911, CC *yegit*, Kzk *jigıt*

ıgıtli-: *h* kandırmak, öğütlemek. v *ıgıt+le-*

ıgıtlık: *t* yığıtlık, gençlik. v *ıgıt+lık* ED 912, CC *yegitlik*, Kzk *jigittik*

ıgırâk: *t* daha genç. v *ıgıt+rek*

ığ-: *t* yıkmak, ezmek. v *yık-* ED 897, CC *yıh-*, Kzk *jiğ-*

ığçü: *t* yıkan, ezen, yıkıcı. v *ığ-çü*

ihmal: *k* gereken ilgiyi göstermeme. v Ar. اهمال

ihsan: *k* iyilik, lütuf, bağış. v Ar. انصاف

iken: *k* esnasında, -dığı halde. v ET *i-ken*

ikrar: *k* dil ile söyleme, bildirme. v Ar. اقرار

il: *ht* yıl. v ET *yıl*, ED 917, CC *ııl*, *ıl*, Kzk *jıl*

ilan-: *t* ağlamak; → *ağla-*

ilan: *t* yılan. v ET *yılan*, ED 930, CC *yılan*, *ılan*, Kzk *jılan*

ilen: *k* ile, birlikte. v L1 TDS 241

ilme: *k* bilme, biliş. v Ar. علم, Kzk *ğilm*

ilin-: *hkt* takılmak. v ET *il-in-*, ED 148, CC *ilin-*

ilk: *kt* ilk. v *ilk*, Kzk *ilki*

ilkia: *k* baş, başlangıç. v *ilk+in*

imân-: *t* sıklıkmak, kuşkulanmak. v ET *ayman-* > *aymân-* > *emân-*, ED *eymen-* 274, CC *emen-*

imânc: *t* utanç, utanma. v *imân-ç* ED 274

imâncik: *t* mahcup, şaşkın. v *imânc+li*

imâncılık: *t* mahcubiyet, şaşkınlık. v *imânc+lık*

imdat: *k* yardım. v Ar. امداد

imdi: *k* buna göre, şu halde. v ET *amti* "şimdi, buna göre" ED 156, CC *emdi*, Kzk *endi*

imurta: *t* yumurta. v *yumurtğa*, *yumurtğa* ED 938, CC

yumurtka, Kzk *jumurtğa*

imperiya: *t* imparatorluk. v Rus империя

imşah: *t* yumuşak. v *yumşa-k* ED 938, CC *yumşak*, Kzk *jumşaq*

imşatavçu: *t* yumuşatıcı. v *imşat-uvçu*

inan: *hkt* inanış, inanç. v ET **ina-m* ED *ina-* 171, Kzk *namm*

inank: *ht* sadık, sadakatlî. v *inam+li*, CC *inamli*, Kzk *namndi*

inankh *h*, inankh *t*: doğruluk, sadakat, bağlılık. v *inam+lih*

inan-: *hkt* emîn olmak, inanmak, kanmak. v ET *inan-* ED 188, CC *inan-*, Kzk *nan-*

inanuvçu: *t* inanan, inançlı, dindar. v *inan-uvçu*

ince *k*, inç *t*: ince, zayıf. v ET *yınçke* > *inçke* TDBUÜ 183, ED 945, CC *inçke*, Kzk *jınyıke*

inced-: *k* inceltmek. v ET *inçke+l-t-*

incener: *t* mühendis. v Rus.

incir: *kt* incir. v Far. انجور, CC *incir*, Kzk *incir*

incirlik: *kt* incirlik. v *incir+lık*

inçkälâmîl: *t* inceleme, analiz. v *yınçgeleme*, ED *yınçkele-* 946

inçkälüvçü: *t* inceleyen, analiz eden. \checkmark *inçkele-veçü*
indü-: *t* çagırmak, seslenmek \checkmark ET *in+te-* \rightarrow *ünde- inde-*, ED 180, CC *inde-*, Kzk *ünde-*
indir: *t* harman yeri, harman. \checkmark CC *indir*
inäk hkt, inek hk: *inck*, \checkmark *inck* ED 184, CC *inck*, Krş. Kzk *stıvr*
inna: *ht* nine, büyük anne. \checkmark Li TDAA 100
inşallah: *k* Tanrı dilerse. \checkmark Ar الله شاء
inteleğent: *t* aydın. \checkmark Rus *интеллекент*
intikam: *k* öc alma. Ar. انتقام
ip: *ht* ip, tel. \checkmark *yip* ED 870, CC *ip*, Kzk *ip*
ir: *ht* yr türkü. \checkmark ET *yr*, *ir*, CC *ir*, Kzk *jr*
ir-: *h* hafiften esmek. \checkmark *er-* "ermek, ulaşmak" ED 194
irah: *t* uzak. \checkmark ET *irak*, *yrak*, ED 214, CC *irak*, *irah*, Kzk *jrak*
iran: *y.a.* İran. \checkmark Rus. *Иран*
irānç: *hk* tiksinti, nefret. \checkmark *yigran-ç* ED 914, \rightarrow TT *iğrenç*, CC *yirenç*, Kzk *jerkeniç*
irānçlīg: *h* pislik, fenalık, kötülük, alışıklık. \checkmark *trenç+ lig*, Kzk *ferkeniç*
irli-: *hkt* enmek, dökülmek. \checkmark ET

erli- ED 198, CC *irt-*, Kzk *ert-*
irt-: *t* yırtmak. \checkmark ET *yirt-*, ED 958, CC *yirt-*, Kzk *jirt-*
ise: *k* ise. \checkmark *i-se*
isim: *k* isim, ad. \checkmark Ar. اسم, Kzk *esim*
İslam: *t* İslam, Müslümanlık. \checkmark Rus. *Ислам*
İsrael: *t* İsrail. \checkmark Rus.
issi: *ht* sıcak, ılık. \checkmark ET *isi-g*, ED 296, CC *issi*, Kzk *istiq*
isto-: *k* istemek. \checkmark ET *iste-*, *izde-*, ED 243, Kzk *iste-*
iste-: *h* eklemek, ilave etmek, krş. *ista-*
İstoriya: *t* tarih. \checkmark Rus. *история*
İş: *ht* iş, çalışma; hal, durum. \checkmark ET *İ* TDBUÜ 182, ED 254, CC *İş*, Kzk *İş*
İşan-: *ht* inanmak. \checkmark *işen-* ED 264
İşanç: *ht* inanç. \checkmark *işan-ç*
İşanuvçu: *t* inanan, inançlı. \checkmark *işan-ıvlu*
İşçi: *ht* işçi. \checkmark *İş+çl*, ED 257, CC *İşçi*, Kzk *İşçi*
İşit-: *t* işlemek, elverişli duruma getirmek. \checkmark *İş+İt-*, ED 262, CC *İşit-*, Kzk *İste-*
İşlavçu, İşlävçü: *t* işçi, çalışan, işleyen. \checkmark *İş+İt-ıvçu*
İştir-: *t* toplamak. \checkmark *İş-İtr-*, *İş-
 ET İş-* \rightarrow ED 256
İt: *hk* it, köpek. \checkmark ET *İ* TDBUÜ 176, ED *İ* 34, CC *İt*, Kzk *İt*

İtalyan: *y.a.* İtalya. \checkmark Rus. *Итальян*
İti: *h* uç, amır. \checkmark ET *İtig* ED 889.
İtil: *ht* uçlu; keskin, sivri. \checkmark *İt+İg*
İta: *ht* büyük baba, dede, ata. \checkmark Li TDAA 97
İv: *h* ev. \checkmark ET *eb. ev*, ED 3, CC *ev*, Kzk *İy(i)*
İy: *h* iyilik, hayır
İy-: *hkt* 1. göndermek, yollamak. 2. bırakmak, izin vermek. \checkmark ET *İd-* TDBUÜ 175, ED 37, Kzk *İtber-*
İyil-: *h* eğilmek. \checkmark *İyil-* ED 106
İyüvçü: *h* gönderen, gönderici. \checkmark *İy-İvçü*
İzah: *t* kılt
İzdem: *h* izlemek. \checkmark ET *İ+de-me* TDBUÜ 183, ED *İste-* 243
İzin: *k* izin. \checkmark Ar. إذن
İzle-: *ht* izlemek. \checkmark ET *İ+İt-*, ED *İz* 277, Krş. CC *İzde-*, Kzk *İzde-*
İzlävçü: *h* araştırmacı, izleyici. \checkmark *İzİt-ıvçü*
Kabağ: *t* kapı, avlu kapısı. \checkmark *İabak* ED 582, Krş. Kzk *İabağ*
Kabil: *hkt* mümkün, olabilir. \checkmark Ar. قابل
Kabuk: *hk* kabuk. \checkmark CC *kabuk*, Kzk *İabağ*
Kabul: *ht* kabul. \checkmark Ar. قبول, CC *kabul*, Kzk *İabağ*

kabulet-: *ht* kabul etmek, razı olmak. \checkmark *kabul et-*, Kzk *İabağda-*
kabulleh: *ht* kabul, rıza, mutabakat. \checkmark *kabul+İh*
kabus-: *ht* yapışmak, asılmak. \checkmark ET *İap-un-*, ED *İap-* 580
kaç-: *ht* kaçmak. \checkmark *İağ-*, ED 589, CC *İağ-*, Kzk *İağ-*
İağın: *ht* ne zaman, ne vakit. \checkmark *İağın*, ED 592, CC *İağın*, Kzk *İağın*
kada-: *ht* 1. çakmak, kaktmak; 2. emretmek \checkmark Mo. *kada-* 902, CC *kada-*, Kzk *İada-*
kadar: *ht* ölçüsünde, derecesinde, kadar, -e kadar. \checkmark Ar. كادار, Kzk *İadar*, Li TDS 25
kadav: *ht* çivi. \checkmark CC *kadav*, Kzk *İada*
kadeh: *k* kadeh. \checkmark Ar. كده
kafi: *k* yeter. \checkmark Ar. كافي
kaki-: *t* öskelenmek. \checkmark ET *kaki-*, CC *kagi-*
kahır: *ht* hiddet, öfke, gazap. \checkmark Ar. كهر
kahıra-: *ht* kötülemek, kızmak, hiddetlenmek. \checkmark Ar. كهر ve Krş. +a-
kahkan: *t* ruble
kahra-: *ht* kötülemek, kızmak, hiddetlenmek. \checkmark Ar. كهر ve Krş. +a-
kahuvçu: *t* harmancı.
kahve: *k* kahve. \checkmark Ar. قهوه

- kallı:** *k* söyleyen, manmış, aklı yatmış. √ Ar. **كَلِي**
- kal-:** *ht* kalmak, √ *kāl-* TDBUÜ 173, ED 625, CC *kal-*, Kzk *gal-*
- kala:** *ht* kale. √ Ar. **كَلَا**, CC *kalaa*
- kaldır-:** *ht* kaldırmak; bırakmak. √ *kaltur-* ED 619, Kzk *qaldır-*
- kalm I:** *ht* 1. kalm; 2. sika, güre √ *kalm* ED 622, CC *kaliş*, Kzk *qalış*
- kalm II:** *t* çeyiz. √ *kaliş* ED 622, Kzk *qalış*
- kalk-:** *hk* varmak, yetişmek. √ *kalk* ED 619
- kalkan:** *ht* kalkan; miğfer, başlık. √ *kalkān* CC *kalkan*, Kzk *qalqan*
- kalkanla-:** *ht* üstünü örtmek, kapamak. √ *kalkan+la-*
- kakra-:** *ht* titremek, ürpermek. √ Kzk *qaltıra-*
- kaltravuş:** *t* titreme, titreyiş, ürperme
- kamaş-:** *t* körletmek, √ *kama-y-* ED 629
- kamçı:** *t* kamçı. √ *kamçu* ED 626, CC *kamçı*, Kzk *qamçı*
- kamer:** *k* ay, kamer. √ Ar. **كَمَر**
- kammat:** *h* büyüklük, intlik; büyüme, yükselme, artma. √ İbr. "miktar, nicelik" ME
- kammatlı:** uzun boylu, boylu boslu. √ *kammut+lu*
- kan:** *ht* kan. √ *kān* TDBUÜ 173, ED 629, CC *kan*, Kzk *qan*
- kanat:** *hkt* kanat. √ ET *kānat* TDBUÜ 173, ED 635, Kzk *qanat*
- kanatlı:** *ht* kanatlı. √ *kanat+lıg* ED 638, Kzk *qanattı*
- Kandahar:** *y.a.* Kandahar
- kandidat:** *t* aday, namzet. √ Rus. *кандидат*
- kamb:** *ht* kanlı. √ *kan+h*, CC *kanlı*, Kzk *qandı*
- kap:** çuval, kese. √ *kāp* TDBUÜ 173, ED 578, Krş. CC *kapuş*, Kzk *qap*
- kapı-:** *k* kapamak, örtmek. √ *kap-a-*
- kapalı:** *k* kapalı, kapanmış. √ ET *kapu-gli*
- kapşuğ:** *t* kese, para kesesi, çuval. √ *kap+çuğ*, ED *kapşuğ* 581, Krş. CC *kapuş*, Kzk *qapşuğ*
- kapla-:** *ht* kapamak, örtmek. √ *kap+la-*, Kzk *qapla-*
- kaplavçu:** *ht* kaplayıcı, kaplayan. √ *kapla-çu*
- kapıcı:** *k* kapıcı. √ *kapıç+çı* ED 584
- kar:** *ht* kar. √ *kār* TDBUÜ 173, ED 641, CC *kar*, Kzk *qar*
- kara:** *ht* kara, siyah. √ *kara* ED 643, CC *kara*, Kzk *qara*

- kara-:** *ht* takip etmek, gözlemek. √ *qara-* ED 645, Kzk *qara-*
- karaşlamak:** *h* çapul, yağma, soygun. √ *qaraş+la-* ED 658
- Karaim:** *hkt* Karay. √ İbr. Kzk *qarayım*
- karandaş t, karındaş ht:** 1. kardeş, erkek kardeş; 2. akraba. √ *karındaş* ED 661, CC *karındaş*, Kzk *qarındaş*, Li TDAA 158
- karanlı:** *ht* karanlık. √ ET *karangu*, ED 662, CC *karangu*, Kzk *qarangu*
- karanlık h, karanlık t:** karanlık. √ *karanlı+lıg*, Kzk *qaranguşluğ*
- karanya:** *ht* ceza. √ Leh. *karainy*
- karar-:** *ht* kararmak. √ *karar-* ED 663, CC *karar-*, Kzk *qaray-*
- karatenli:** *ht* papaz. √ *kara tonliğ* ED 643, 520
- karavaş:** *t* hizmetkar, uşak. √ ET *karabaş*, ED 644, CC *karavaş*
- karay:** *ht* Karay, Karay Türkleri
- karayçe:** *ht* Karayca, Karay Türkçesi. √ *Karay+çe*
- karaylıg:** *ht* Karay halkı. √ *Karay+lıg*
- kardaş:** *t* kardeş, erkek kardeş; → *karındaş*. √ *kardaş* ED 662, Li TDAA 158
- kargı:** *k* ucu sivri mızrak. √ *kargı* ED 653
- karğa:** *ht* karga, kuzgun. √ ET *kārga* TDBUÜ 173, ED 653, Kzk *qarga*
- karış:** *t* lanet, beddua. √ *karış* ED 654, CC *kariş*, Kzk *qariş*
- karı:** *k* koca, ihtiyar, yaşlı. √ ET *kārı* TDBUÜ 173, ED 644, CC *karı*, Li TDAA 245
- karıl-:** *t* kısmak, boğazında kalmak, CC *karıl-t-*
- kar(ı)n:** *ht* karın. √ *karın* ED 661, CC *karın*, Kzk *qarın*
- karış:** *t* boş. √ *karış* ED 663, Kzk *qarış*
- karış-:** *t* karıştırmak, yerini değiştirmek. √ *karış-* ED 664, Krş. CC *karış-*, Kzk *qarış-*
- karpaymak:** *t* eğilme, eğilme, bükülme. √ **karp+ay-*
- karşı:** *ht* karşı. √ *karşı* ED 663, CC *karşı*, Kzk *qarşı*, Li TDS 283
- kart:** *ht* ihtiyar, koca, kart. √ *kart* ED 647, CC *kart*
- kartay-:** *ht* ihtiyarlamak, yaşlanmak. √ ET *kart+ad-*
- kartlıg:** *t* ihtiyarlık, kocalık, yaşlılık. √ *kart+lıg*
- karav:** *ht* cevap, karşılık. √ Krş. CC *karav*

- kaş:** *t* kaş. √ *kāş* TDBUÜ 173, ED 669, CC *kaş*, Kzk *qas*
- kat:** *ht* kat, huzur, nezdi, yar; kat, tabaka. √ *kat* ED 593, CC *kat*, Kzk *qat*, Li TDS 679
- kati:** *ht* kati, sert. √ ET *katig*, ED 597, CC *kati*, *katt*, Kzk *qatt*
- katiş:** *t* katık, yemek. √ *kat-ik* ED 598, Kzk *qatig*
- katıl-:** *ht* dokunmak. √ *katıl-* ED 601
- katılış:** *t* katılık. √ *katı+ılış*, Kzk *qatılış*
- katın:** *ht* kadın, hanım, eş. √ ET *kātin* TDBUÜ 173, ED 602, CC *katın*, Li TDAA 247
- katınçoş:** *t* genç kadın. √ *katın+çoş*
- katış:** *t* karışık, katılmış. √ *kat-ış*, Kzk *qatış*
- katış çibin:** *t* köpek sineği
- katla-:** *ht* 1. tekrarlamak; 2. eklemek. √ *kat+la-*, Kzk *qatta-*
- katmer:** *k* bir şeyi oluşturan katlardan her biri. √ Kzk *qatpar*
- Katolik:** *t* Katolik. √ Rus. *kamolnik*
- kattır-:** *ht* katılaştırmak, sertleştirmek
- kavha:** *ht* kavga. √ Far *قوا*
- kavhacı:** *t* kavgacı. √ *kavha+cı*
- kavil:** *k* söz, söz verme. √ Ar. *قول*
- kavod:** *ht* şeref, namus. √ İbr. *kavşarılıh* *h*, *kavşarılıh* *t*: kaybetme, kaybolma; ölüm, yok olma
- kavvana:** *t* niyet, kasıt. √ İbr.
- kay(ı)nl-:** *ht* çevrilmek, bükülmek, kıvrılmak; çıkmak; ayrılmak
- kaya:** *ht* kaya, kepez, yalıyar. √ *kaya* ED 674, CC *kaya*
- kayda:** *ht* nerede. √ *kayn+da* ED ,Kzk *qayda*
- kaydan:** *ht* nereden. √ Kzk *qaydan*
- kayış:** *ht* kaygı, deri, tase. √ ET *kadgu*, ED 598, CC *kaygı*, Kzk *qaygı*
- kayışlı:** *ht* kaygılı, derili. √ *kayış+lı*, *kayışlıg* ED 600, Kzk *qaygılı*
- kayır-:** *ht* önemsemek, merak etmek, üzölmek. √ ET *kadgur-*, ED 599, CC *kaygır-*, Kzk *qaygır-*
- kayın:** *t* kayın, ak ağaç. √ CC *kayın*, Kzk *qayın*
- kayır-:** *ht* çevirmek, bükmek, kıvrımak. √ → *kaytar-*, Kzk *qayır-*
- kayıl:** *k* söyleyen. √ Ar. *قال*
- kayna-:** *ht* kaynamak. √ **kān-* ED 678, CC *kayna-*, Kzk *qayna-*
- kayna:** *ht* kaynana. √ Krş. Kzk *qayın ene*

- kayrı:** *h* başka, diğer. √ CC *kayra*, *kayrı*
- kaysı:** *ht* hangi, nasıl, nasıl bir, Kzk *qaysı*
- kayt-:** *ht* dönmek. √ ET *kayt-*, ED *kadı-* 597, CC *kayt-*, Kzk *qayt-*
- kaytar-:** *ht* döndürmek, çevirmek. √ *kayt-ar-* ED 676, CC *kaytar-*, Kzk *qaytar-*
- kaytır-:** *ht* döndürmek, çevirmek. √ *kayt-ır-*
- kayyam:** *ht* bozulmaz, sarsılmaz, sağlam. √ Ar. *قام*
- kayyamet-:** *ht* sağlamlaştırmak √ *kayyam et-*
- kaz-:** kazmak. √ *kaz-* ED 680, Kzk *qaz-*
- kazan-:** *h* kazanmak. √ ET *kazgan-*, ED 683, CC *kazgan-*
- kazık:** *ht* kazık. √ ET *kazguk*, ED 682, Kzk *qazıq*
- kazıksız:** *t* kazıksız. √ *kazış+sız*
- kebek:** *h* köpek
- keç-:** *h* geçmek. √ *keç-* ED 693, CC *keç-*, Kzk *keç-*
- keçli:** *h* geç. √ ET *kēç+e*, TDBUÜ 182, ED 694, CC *keçe*, *kıçe*, Kzk *keşe*
- keçik-:** *t* geçirmek, geç kalmak. √ ET *kēç+ik-*, ED 696, Kzk *keşik-*
- keçin-:** *t* geçirmek; eğlenmek, sabretmek. √ ET *keçün-* ED 698
- keçindir-:** *t* geçindirmek; eğlenmek, gönül oyalamak. √ *keçün-dir-*
- keçinüvçü:** *t* geçinen; eğlenen. √ *keçün-üvçü*
- keçir-:** *t* geçirmek, taşımak. √ ET *keç-ür-*, ED 698, CC *keçir-*
- keçkurun:** *t* akşam, akşamleyin, akşama doğru. √ *kēç+kurun*; -*kurun* "-e yakın, -e doğru" Li TDS 333
- keçlik:** *t* zaman, çağ, devir. √ *keç+lik*
- keçrük:** *t* daha geç, geç vakit. √ *keç+rük*
- kedürgü:** *t* yandaki, öbürü √ *keder+gü*
- kegliz:** *t* gök yüzü. √ <**kök yilal*
- kek:** *h* düşmanlık, hiddet, öfke, husumet. √ *kek* ED 707, CC *ken*, Kzk *kek*
- keklik:** *k* keklük. √ *keklik* TDBUÜ 181, ED 710, Kzk *keklik*
- kel-:** *h* gelmek. √ ET *kēl-*, ED 715, CC *kel-*, Kzk *kel-*
- kektir-:** *t* getirmek √ *kel-tür-* ED 716, CC *keltür-*, Kzk *keltür-*
- kektürüvçü:** *t* getiren. √ ET *keltür-üvçü*
- keliv-:** *t* gelme, geliş. √ *kel-üv-*, Kzk *kelis*
- keman:** *k* yay. √ Far *قمان*
- kemend:** *k* ucu ilim.kılı kaygan, uzun ip. √ Far. *كمد*

- kenik:** *k* kenik. √ → *kenik* ED 838, Kzk *kenik*
- keniş-:** *t* kaybetmek, yitirmek √ *keniş-* ED 724, Krş. CC *keniş-*
- ken:** *h* geniş, enli, açık. √ ET *kēy*, TDBUÜ 182, ED 724, CC *key*, Kzk *key*
- kenar:** *k* kenar, uç. √ Far. *کنر*, Kzk *kenere*
- kenarlı-:** *t* genişletmek, büyütmek. √ *ken+ar-l-*
- keniş:** *t* öğüt, nasihat, tavsiye. √ ET *keniş*, ED 734, CC *keyiş*, Kzk *keniş*
- kenesa:** *ht* Karay Türklerinin ibadet yeri. √ Ar. *كنيسه*
- kenilik:** *h* genişlik, enginlik. √ *ken+lik* ED 732, CC *kenlik*
- kenkeneta:** *t* birdenbire ansızın
- kerik:** *ht* gerek, lazım, ister. √ ET *kerge-k* ED 742, CC *kerak*, Kzk *kerak*
- kerâklî:** *ht* gerekli, elzem. √ *kerak+il* ED *kergeklig* 744, CC *keraklı*, Kzk *keraklı*
- keriksiz:** *ht* gereksiz, lüzumsuz. √ *kerak+siz* ED *kergeksiz* 744, Kzk *kereksiz*
- kertli:** *ht* hakikat, doğru, gerçek. √ ET *kertli*, ED 738, CC *kerti*
- kertîlik:** *ht* gerçeklik, doğruluk, hakikat. √ *kert+lik*
- kes-:** *h* kesmek. √ *kes-* ED 748, CC *kes-*, Kzk *kes-*
- kesil-:** *hk* kesilmek. √ *kes-il-* ED 750, Kzk *kesil*
- keskin:** *ht* keskin, kesici. √ *keskin*
- kesilvçü:** *ht* kesici, keson. √ *kesilvçü*
- keş:** *t* ok kılıfı. √ *keş* ED 752, CC *keş*
- ket-:** *ht* gitmek. √ ET *kēt-*, TDBUÜ 182, ED 700, CC *ket-*, Kzk *ket-*
- ketkâli-:** *t* gitmek, yolculuk yapmak
- ketir-:** *t* getirmek. √ *ket-ür-*, ED *kē-er* 705
- ketirüvçü:** *t* getiren, getirici. √ *ketir-üvçü*
- ketivçü:** *t* giden, gidici. √ *ketivçü*
- kovlHen-:** *h* bir.ne ya da bir şeye hayran hayran bakmak. √ ? Ar. *كلل+ten-*
- keyifsiz:** *k* keyifsiz. √ Ar. *كئيب*; Krş. *+siz*
- keyre:** *t* nereye
- kez-:** *h* gezinmek, dolaşmak. √ *kez-* ED 757, CC *kez-*, Kzk *kez-*
- kibin:** *ht* Karaylara özgü içme lahana veya et konarak yapılan bir tür çörek
- kibla:** *ht* dua eden yan, taraf, yön. √ Ar. *قبلة*
- koblular:** *ht* Tanrıya ait, Tanrının bulduğu. √ *kibla+lar*

- kuş:** *t* düdük, kava., flüt
- kuşbir-:** *t* bağlamak, haykırmak. √ ET *kuş+bir-* > *kuş+bir-*, CC *kuşbir-*, Kzk *kuşbir-*
- kul-:** *ht* kulanmak, yapmak, görevini yerine getirmek. √ *kul-*, ED 616, CC *kul-*, Kzk *qul-*
- kuş:** *ht* kılıç. √ *kuş* ED 618, CC *kuş*, Kzk *qış*
- kuşçeh:** *t* alışkanlık. √ Krş *kuş* kılıh *h*, *kuş* *t*: kılık, k.yafet. √ *kuş* ED 620, CC *kuş*, *kuş*, Krş Kzk *qış*
- kuşlu:** *t* iy. görünümü, iyi giyimli. √ *kuş+lu*, CC *kuşlu*, Kzk *qışlu*
- kuşlu:** *t* kötü giyimli. √ *kuşlu* *+siz*
- kul-:** *ht* yapımak, yerine getirmek. √ *kul-ü-* ED 623, CC *kuş-*
- kuşçu:** *t*, *kuşçu* *ht* yapan, yapıcı; suçlu, fail. √ *kuş-çu*
- kuşur:** *ht* eğri. √ *kuşur* ED 639, CC *kuşur*, Kzk *qışur*
- kuşuray-:** *ht* eğilmek, eğri.mek. √ *kuşur+ad-* > *kuşuray-*, Kzk *qışuray-*
- kuşuruk:** *t* eğrilik; kuralızsızlık, kusur. √ *kuşur+uk*, Kzk *qışuruk*
- kuş:** *kuş*, *kuşlar:* *ht* makas. √ ET *kuş* ED 582, CC *kuş*
- kuş:** *ht* kazınmak, tırmalamak. √ *kuş-* ED 643, Kzk *qır-*
- kuş:** *ht* 1. felaket, musibet; 2 mikrop. √ **kuş-*
- kuş:** *t* kuş, kırık. √ *kuş* ED 656, Kzk *qırav*
- kuş:** *ht* kırılmak, ölmek. √ *kuş-*, CC *kuş-*
- Kırım:** *ht* y.a. Kırım
- kuş:** *ht* uç, kopar, mür, köşe, kıyı; Krş. Lı TDS 688
- kuş:** *h* kırık. √ *kuş* ED 651, Kzk *qırık*
- kuş:** *ht* kırmak, sıkıştırmak, bastırmak. √ *kuş-* ED 665, CC *kuş-*, Kzk *qış-*
- kuş:** *ht* kısa. √ ET *kuş-ga*, ED 667, CC *kuş-ga*, Kzk *qış-ga*
- kuş:** *ht* darlık, dar olma. √ ET *kuş+kuş* < *kuş-kuş*, ED *kuş* 666, Kzk *qış+kuş*
- kuş:** *k* kuşak. √ *kuşak* ED 668, CC *kuşak*
- kuş:** *ht* 1. ezmek, zulüm etmek; 2. basmak. √ Krş CC *kuş-*, Kzk *qış-*
- kuş:** *ht* ezme, zulüm, s.kinti, üzüntü. √ *kuş-v*
- kuş:** *ht* kuş. √ *kuş* ED 670, CC *kuş*, Kzk *qış*
- kuş:** *ht* sayı, adet, ölçü. √ Krş. Ar. *قياس*
- kuş:** *ht* sadece, ancak
- kuş:** *ht* 1. ıstırap, acı; 2 yorgunluk. √ ET *kuş* ED
- kuş:** *ht* acılı, ıstıraplı. √ *kuş+lu*

kıynal-: *ht* acı çekmek, ıskence çekmek. √ *kıyn+al-*, CC *kıynal-*
kız: *ht* genç kız, kız evlat. √ ET *kız* TDBUÜ 176, ED 679, CC *kız*, Kzk *qız*, Li TDAA 204
kız-: *ht* kızmak, yannak, ısınmak, tutuşup yanmak. √ *kız-* ED 681, CC *kız-*, Kzk *qız-*
kızıl: *ht* kırmızı, kızıl. √ *kızıl* ED 683, CC *kızıl*, Kzk *qızıl*
ki: *ht* öyle, şöyle. √ Far. *ك*
kıblık: *hkt* gibi, bu gibi, benzeri, şöyle. √ **kıblık*, Krş. *kıblık* ED 686, Krş. ET. *kip*, CC *kıblık*, Li TDS 307
kıblık: *h* bir çok
kiçli: *hkt* küçük. √ ET *kiçli*, ED 696, CC *kiçli*, Kzk *kiçli*
kiçiräki: *ht* daha küçük. √ *kiçir+äki*, Kzk *kiçir+äki*
kiçkär-: *t* azalmak, eksilmek. √ ET *kiçig+är-*
kim: *ht* kim. √ *kim* ED 720, CC *kim*, Kzk *kim*
kimen: *t* kamyon
kın: *ht* ağıt; yamık, dokunaklı. √ İbr. ME *kına*
kip: *hkt* güllü, kurvetli. √ Krş. Li TDS 752
kiplä-: *hkt* kuvvetlendirmek, güçlendirmek, takviye etmek. √ *kip+lä-*
kiplik: *ht* kuvvet, güç, takat. √ *kip+lik*

kippl: *h* kemikçik, küçük kemik
kir-: *hkt* girmek. √ ET *kir-*, ED 735, CC *kir-*, Kzk *kir-*
kirış: *ht* giriş. √ *kir-iş* ED 747, Kzk *kirış*
kirivçü: *ht* giriş. √ *kir-ivçü*
kirpiç: *ht* tuğla, kerpiç. √ *kerpiç* ED 737, CC *kerpiç*, Kzk *kirpiç*
kirplik: *hkt* kerpiç. √ *kirplik* ED 737, Kzk *kirplik*
kistun-: *ht* iç geçirmek, ah çekmek
kişli: *hkt* kişi, kimsa, kadın. √ ET'de *kişli* "insan, kişi" ve *kışt* "kadın" ED 752, CC *kişli*, Kzk *kışt*, Li TDAA 249
kıtab: *h* kitap. √ Ar. *كتاب*, Kzk *kitab*
kiyirme: *h* ithal etme. √ ET *kiyir-me* ED
kly-: *hkt* giymek. √ ET *ked-*, ED *ked-* 700, CC *key-*, Kzk *kty-*
klydir-: *hkt* giydirmek. √ *kly-dir-*
klyik: *hkt* 1 vahşi, yabani; 2. gaddar, merhametsiz. √ ET *keyik*, ED 755, CC *keyik*, Kzk *kiyik*
kiyir-: *ht* giydirmek. √ *kiy-tr-*
kiyirävçü: *t* giydiren, giydirci. √ *kiy-tr-ävçü*
kiyiti: *ht* elbise, giysi, giyecek. √ *kiy-it*, Kzk *kiyiti*
kizine: *h* kız. √ ? *kız+gına*
klä-: *ht* istemek, -eceği gelmek.

√ Far. + G.T. *la-*, Kzk *qala-*
kläk: *ht* istek, dilek; heves, arzu, iştah; nefis
klämivçü: *t* istemeyen, talep etmeyen. √ *klä-mä-ivçü*
klävçü: *t* isteyenler, talipler. √ *klä-ivçü*
kleñçli: *ht* dilenci. √ *kle-ñçli*
koba: *ht* donanma, teçhizat
kobulaş-: *t* karışmak
kobuz: *ht* kopuz, çalgı aleti. √ ET *kopuz*, ED 588, CC *kopuz*, Kzk *qobuz*
kobuzlä-: *ht* kopuz çalmak. √ *kopuz+lä-*
koca: *k* yaşlı, ihtiyar. √ CC *koca*, Kzk *qoca*, Li TDAA 232
koç: *k* damızlık erkek koyun. √ Krş. *koçkar* ED 592, Krş. CC *koçkar*, Kzk *qoçkar*
koçuy: *ht* bay, beyefendi. √ İbr. "kavad sözcüğüyle ikinci şahıs iyelik ekinden oluşmuş" ME
kogut: *t* horoz. √ Leh. *kogut*
kohen: *t* rahip. √ İbr
kol: *ht* kol; el. √ *köl* TDBUÜ 178, ED 614, CC *kol*, Kzk *qol*
kol-: *ht* istemek, dilemek. √ ET *kol-*, ED 616, CC *kol-*
kolayk: *ht* hoş, tatlı, Krş. Kzk *qalayk*
kolma: *ht* istek, dilek. √ *kol ma*
kolmaş: *ht* dilek, istek. √ *kol-maş*

koltaja, koltja: *t* rıca, dilek, yalvarma, yalvarış. √ ET *kol-t-ja*
koluvçu: *ht* isteyen, dileyen. √ *kol-uvçu*
komitet: *t* komite. √ Rus *комитет*
komuz: *ht* böcek, haşere. √ ET *komuz*, ED 641, Kzk *qoçuz*
komuzla: *ht* böcekli, kurtlu. √ *komuz+lu*
kon-: *ht* konmak, durmak. √ *kon-* ED 632, CC *kon-*, Kzk *qon-*
konah: *t* misafir, konuk. √ *kon-ah* ED 637, CC *konak*, Kzk *qonah*
konahlı: *t* ziyaret. √ *konah+lı*, CC *konaklık*
kondar-: *ht* kurmak, yapmak, inşa etmek. √ Krş. *kondur-* ED 636, CC *kondur-*
kondaravçu: *ht* mimar. √ *kondar-avçu*
kongres: *t* kongre, kurultay, toplantı. √ Rus. *конгресс*
Konstantinopol: *y.a.* İstanbul
konşu: *t* komşu. √ ET *konşı*, ED 640, CC *konşı*
kontakt: *t* temas. √ Rus. *контакт*
konuk: *k* konuk, misafir. √ *kon-uk*, ED 637, Kzk *qonah*
kopita: *t* ırnak, hayvan ırnağı. √ Rus. *копыто*

kepta: *t* köfte √ Far. كفتة
kora: *ht* engel, set √ ?
korah: *ht* Korah, Edom'un oğlu
keran: *ht* Kuran √ Rus. *Kopan*
korh-: *t* korkmak, korku
 duymak. √ ET *kork-*, ED 651,
 CC *kork-*, Kzk *qorıq-*
korhınçlı: *t* korkunç, korkutu-
 cu. √ *korh-ınç+lu* < *korhınç-*
lığ ED 657, Kzk *qorqınışt*
korhut-: *t* korkutmak. √ *korh-*
ut-, ED *korhit-* 655, CC
korkut-, Kzk *qorqıt-*
korhuv: *t* korku. √ *korh-uv*, CC
korku, Kzk *qorqınış*
korhuvçu: *t* korkan, korkak √
korh-uvçu, CC *korkunçı*
koy-: *t* i, katmak, eklemek; 2.
 çiftleştirmek. √ *köş-* TDBUÜ
 178, ED 670, Kzk *kos-*
koşu: *k* kütüp, güğüm
koşul-: *t* katılmak, eklemek √
koş-ıl- 673, CC *koşıl-*, Kzk
qosıl-
kotan: *ht* ahır, ağıl. √ Krş. Mo.
köşän "şehir, kasaba; şehir
 sarı, sur, duvar", Radloff II
 606-607. Kzk *qotan*
kotar-: *ht* 1. bıdırmak, haberdar
 etmek, 2. boşaltmak. √ Krş.
 Kzk *qotar-*
kotaruvçu: *ht* boşaltan √ *kotar-*
uvçu

kov- k, kuv- ht: kovmak,
 kovalamak, sürmek. √ *kov-*
 ED 580, Kzk *quv-*
kovul: *h* demirci, nalbant. √
 Leh. *kowal*
kovşat-: *t* bozmak, kırmak. √ ET
koguşa-t-, ED *kogşa-t-* 614
kovuş: *t* kadeh. √ ET *koguş*, ED
 613, Krş. CC *kovuş*
koy: *ht* koyun, toklu. √ ET *kony*,
köny, TDBUÜ 178, ED *köñ*
 632. → T.T *koyun*
koy-: *ht* koymak, biraz karıştır-
 mak √ ET *kod-*, ED *köğ-* 595,
 CC *koy-*, Kzk *qoy-*
koyan: *ht* tavşan. √ ED *koyan*
 678, CC *koyan*
koy(u)n: *ht* koyun, bağır, sine,
 göğüs. √ ET *koyun*
koyuvçu: *ht* koyan. √ *koy-uvçu*
kozha-: *ht* sallamak, ırgalamak.
 √ ET *kozga-*, Kzk *qozga-*
köbü: *k* zırh, kalkan. √ Kzk
köbe, CC *kübe*
köbäv: *t* şiş, şişlik √ **köp-*
köç-: *t* göçmek, göç etmek. √
köç- ED 694, CC *köç-*, Kzk
köy-
kögöt: *k* ot. √ ET *kök* ve *ot*
kögürçün: *k* güvercin. √ ET
kögürçken, ED *kögürçgün*
 713, CC *kügürçin*, Kzk
kögerşin
kölügü: *ht* gölge. √ ET *köligä*,
 ED *kölige* 718, CC *kölege*,

Kzk köleşke
köl(ü)n *ht*, *köngül* *ht* gönül,
 kalp, yürek. √ *köngül* ED 731,
 CC *köngül*, Kzk *köngül*
köm-: *ht* gömmek. √ *köm-* ED
 721, CC *köm-*, Kzk *köm-*
köndär-: *ht* göndermek. √ Krş.
köndgär- ED 730, Krş. CC
könder-
köndürüvçü: *t* gönderici, gön-
 deren. √ *köndär-üvçü*
könä, könä: *k* doğru, gerçek,
 hakiki, gerçeğe uygun. √ ET
köni, ED 726, CC *köni*
köp: *k* çok. √ *köp* ED 686, CC
köp, Kzk *köp*
köp-: *ht* tecrübe etmek, dene-
 mek. √ *köp-* ED 687
köplük: *t* çokluk, bolluk; yüce-
 lik. √ *köp+lük*, Kzk *köplük*
kör-: *k* görmek. √ *kör-* ED 736,
 CC *kör-*, Kzk *kör-*
körä: *ht* -e göre, -e nazaran,
 birbirine uygun olarak. √ *kör-*
d-, → *kora* L1 TDS 322
körgüz-: *ht* göstermek. √ ET
kör-güz-, CC *körgüz-*, Krş.
 Kzk *körsel-*
körk: *ht* güzellik, füsün. √ *körk*
 ED 741, CC *körk*
körküyt-: *ht* güzelleştirmek. √
körk-ed- ve *-t* > *körk-ey-t-*,
 ED 743, Kzk *körkeyt-*
körküä: *ht* güzel, sevimli. √
körk+lü ED 743, CC *körkü*

körüm: *ht* dış, harici. √ Krş. ET
körüm "görme, görüş" ED 745
körümlä: *ht* görülen, görülür, √
körüm+lä ED 745, CC
körümlä
körün-: *ht* görünmek, belirmek
 √ *kör-ün-* ED 746, CC *körün-*,
 Kzk *körin-*
körüvçü: *ht* seyirci. √ *kör-üvçü*
köşe: *k* köşe √ Far. كوشة
kötür-: *ht* götürmek; (sea) yük-
 seltmek. √ *kötür-* ED 706, CC
kötür-, Kzk *köter-*
kötürüvçü: *ht* götürən, taşıyan.
 √ *kötür-üvçü*
köy: *k* köy
közi: *ht* göz. √ *közi* ED 756, CC
közi, Kzk *közi*
közlük: *ht* gözlük. √ *közi+lük*
 ED 760
Krakow: *y.a* Krakov
kuç-: *ht* sarmak, kucaklamak,
 başına basmak. √ ET *küç-*,
 TDBUÜ 179, ED 590, CC
kuç-, Kzk *quş-*
kuçan: *ht* kucak. √ ET *kuç-ak* >
kuç-ah, TDBUÜ 179, ED 591,
 Kzk *quşaq*
kuçıjla-: *t* sarmak, kucak-
 lamak. √ ET *kuç-ıh+la-*, ED
 591, Krş. Kzk *quşaqta-*
küdrät: *ht* kudret, kuvvet, güç,
 takat. √ Ar. قدرت

- kul:** *ht* 1. kul, köle; 2. hizmetkar, uşak. √ *kul* ED 615, CC *kul*, Kzk *qul*
- kulaç:** *ht* kulaç. √ *kulaç* ED 618, Kzk *qulaş*
- kulaçla-:** *ht* do. aşmak, sokakları arınılmak. √ *kulaç+la-* ED 618, Kzk *qulaşta-*
- kulağ:** *hkt* kulak. √ ET *kulğak*, ED 621, CC *kulak*, Kzk *qulaş*
- kulağ sal-:** *hkt* kulak vermek, dinlemek, Kzk *qulağı şalıv*
- kulluğ:** *ht* kulluk, kölelik, birinin esiri olma. √ *kul+luğ*, CC *kulluk*, Kzk *quldıq*
- kultura:** *t* kültür, medeniyet. √ Rus. *культура*
- kum:** *hkt* kum. √ *kum* ED 625, CC *kum*, Kzk *qum*
- kuman:** *t* gi. güm, kap. √ Kzk *quman*
- kumursıñıw t, kumursıka ht:** karınca. √ ET *kumursığa*, ED 628, Kzk *qumırsıqa*
- kunuştur-:** *t* doğrultmak, yöneltmek; toplatmak. √ *kun-uş-tur-* < **kun-* (krş. *kön-*)
- kur-:** *ht* kurmak, hazırlamak, yapmak √ *kur-* ED 643, CC *kur-*, Kzk *qur-*
- kura:** *ht* saman
- kurban:** *ht* kurban. √ Ar. *كربان*, CC *kurban*, Kzk *qurban*
- kurbanla-:** *ht* kurban etmek. √ *kurban+la-*
- kurbanlıq, kurbanlıq:** *ht* kurbanlık. √ *kurban+lıq*, Kzk *qurbanlıq*
- kurbet:** *k* gurbet. √ Ar. *كربت*
- kursa- h, kurşa- t:** döndürmek. √ ET *kur+şa-*, Krş. ED "bağlamak" 665, Kzk *qursa-kursak:* *ht* kursak. √ ET *kurşsağ* ED , CC *kursak*, Kzk *qursaq*
- kurt:** *ht* kurt, solucan, parazit. √ *kört* TDBUÜ 179, ED *kurt* / 652, CC *kurt*, Kzk *qurt*
- kuru:** *k* kuru. √ ET *kurı-ğ* > *kuru*, CC *kuru*, Kzk *qurgaq*
- kuru-:** *ht* kurumak. √ ET *kört*-TDBUÜ 179, Kzk *qurt*
- kuruvçu:** *ht* yerleştiren, koyan. √ *kur-uvçu*
- kus-:** *ht* kusmak. √ *kus-* ED 666, CC *kus-*, Kzk *qus-*
- kuşu:** *ht* kusmak. √ *kus-ju*, Krş. Kzk *qusıq*
- kuş:** *ht* kuş. √ *kuş* ED 670, CC *kuş*, Kzk *qur*
- kuşak:** *k* kuşak, bele sarılan kumaş
- kut:** *ht* saadet, mutluluk. √ *kut* ED 594, Kzk *qut*
- kuthar-:** *t* kurtarmak. √ ET *kurtğar-* > *kutğar-* ED 649, CC *kutğar-*, Kzk *qutğar-*
- kutğaruvçu:** *t* kurtarıcı. √ *kutğar-uvçu*

- kutla-:** *ht* 1. açmak, bildirmek; 2. kız çocuğuna ad koymak, takdis etmek. √ *kut+la-* Krş. Kzk *qutlaqta-*
- kutlu:** *ht* mesut, mutlu, bahtiyar. √ *kut+lu* < *kut+luğ* ED 601, CC *kutlu*, Kzk *qutlu*
- kutsuz:** *ht* bedbaht, mutsuz. √ *kut+suz* ED 606, Kzk *qutsuz*
- kutul-:** *ht* kurtulmak, serbest kalmak. √ *kutul-* ED 650, CC *kutul-*, Kzk *qutul-*
- kutur-:** *h* çıldırmak, delirmek, kudurmak. √ *körtu-* TDBUÜ 180, ED *kutur-2* 605, CC *kutur-*, Kzk *qutur-*
- kuturgan:** *h* çılgın. √ *kutur-gan*
- kuvan-:** *ht* sevinmek, hoşnut olmak, memnun olmak. √ ET *kiv+a-n-*, Kzk *quvan-*
- kuvanç:** *t* kıvanç, sevinç, neşe. √ ET *kvan-ç*, Krş. Kzk *quvanç*
- kuvat:** *ht* kuvvet, güç, kudret. √ Ar. *كوت*, Kzk *quvat*
- kuvşur-:** *t* birleştirmek, kurmak, yapmak. √ ET *kavışur-* < *qavşur-* ED 588
- kuvuvçu:** *ht* takipçi, takip eden. √ *kuv-uvçu*
- kuy-:** *ht* dökmek. √ *kud-*
- kuyaş:** *ht* güneş, gün. √ ET *kün+eş*, ED 734, CC *kuyaş*
- kuyruğ:** *ht* kuyruk. √ ET *kuğruk*, ED 604, CC *kuyruk*, Kzk *quyrıq*
- kuyu:** *hkt* kuyu. √ *kuğuğ* ED 598, CC *kuyu*, fakat Krş. Kzk *qudıq* < Krş. Ölmez, Canpolat Armağanı, 135-142 ss.
- kuyul-:** *ht* dökmek. √ *qoy-ul-* ED 677, Kzk *qoyul-*
- kubbä:** *k* kubbe. √ Ar.
- küç:** *ht* güç, kuvvet. √ *küç* TDBUÜ 185, ED 693, CC *küç*, Kzk *küç*
- küçy-:** *k* kuvvetlenmek, güçlenmek, takviye etmek. √ ET *küç+üd-* > *küçdy-*, ED 696, Kzk *küçey-*
- küçw:** *k* güçlü, kuvvetli. √ *küç+ül* < *küçlüğ* ED 697, CC *küçül*, Kzk *küçü*
- kügürt:** *k* küçürt. √ Ar. *كركرت*, Kzk *kükürt*
- küheylan:** *k* soylu Arap atı. √ Ar *كحيلان*
- kükly-:** *k* kokmak
- kül:** *k* kül. √ *kül* / ED 715; CC *göl*
- kül-:** *ht* gülmek. √ *kül-* ED 715, CC *kül-*, Kzk *kül-*
- kültkä:** *k* 1. gülme, gülüş; 2. alay, istihza. √ *külgü*, *kültgü* ED 718
- kümüş:** *k* gümüş. √ *kümüş* ED 723, CC *kümüş*, Kzk *kümüş*
- kün:** *k* gün. √ *kün* TDBUÜ 185, ED *kün* / 725, CC *kün*, Kzk *kün*

- kündüzi:** *hkt* gündüz. √ *küntüz*
ED 729, Kzk *kündüz*
- künlü:** *k* güneşli. √ *kün+lü*
- künüşü:** *k* gülüşleyen, kışkanç.
√ *künü+çü*, CC *künüşü*
- künüş-** *kt*, **künüş-** *kt*: gülüş-
lemek, kışkanmak. √ ET
künt+lü > *künüş-*, ED 733,
CC *künüş-*
- künüşlüvçü:** *kt* gülüşleyen, kışka-
nan, kışkanç. √ *künüşlü-vçü*
- künüşlük:** *k* kışkançlık. √ ET
künü+lük
- künüşlük:** *k* kışkançlık, hasret. √
künü-v+lük
- küşen-:** *k* özlemek, hasret çek-
mek; canı sıkılmak. √ ET
küşe-n- TDBUÜ 185, ED
küşe- 750, CC *küşen-*
- küşev:** *k* oksül
- küşenç:** *k* istek, arzu, emel,
özlem. √ *küşen-ç* ED 751, CC
küşenç
- küt-:** *k* gülmek. √ ET **küt-* >
küt-, ED 701, CC *küt-*, Kzk
küt-
- kütüvçü:** *k* güdücü, güden. √
küt-üvçü
- küvdür-:** *k* yakmak, kavurmak.
√ ET *küy-dür-* <*künydür-* ED
730, CC *küydür-*, Kzk *küydür-*
- küz:** *k* güz, sonbahar. √ ET *küz*,
TDBUÜ 185, ED 757, CC
küz, Kzk *küz*
- küzgü:** *k* 1. ayna; 2. sonbahar. √
küzki ED 759, Kzk *küzgi*
- ladan:** *t* günlük, buhur. √ Rus.
ладан
- lakm:** *k* ama, fakat. √ Ar. لکن
- Latın:** *t* Latin. √ Rus. *Латынь*
- lazım:** *k* gerek, gerekli. √ Ar.
لازم
- leb:** *k* dudak. √ Far. لب
- Leh:** Leh, Polonyalı
- Lehistan:** *y.a.* Polonya
- leksiya:** *t* ders, konferans. √
Rus *лекция*
- Letuva:** *y.a.* Litvanya
- literatura:** *t* edebiyat, yazın. √
Rus. *литература*
- Nvyatan:** *ht* ejderha.
- lotok:** *ht* tabla, tezgah. √ Rus.
лоток
- lupa:** *t* körfez, koy. √ Lit.
- luvahtar:** *ht* takvim
- ma:** *k* bana. √ ET *mana*
- masrab:** *t* batı. √ Ar. مغرب
- masna:** *k* hikaye, hikaye etme,
aniatma. √ Ar. مثل
- maç:** *t* kedi. √ *maç* ED 766,
Kzk *meçe*, *meçi*
- maggefa:** *t* felaket, musibet. √
İbr. ME *maggefa*
- mahat:** *ht* ... diye, için, → CC
magat
- mahir:** *k* becerikli, mahir. √ *ماهر*
- mahmur:** *k* uyku sersemi. √ Ar
مخمور

- mahmet:** *t* Muhammed, Hz.
Muhammed. √ Ar. محمد
- mağrama:** *ht* ölmüş kadının
yüzüne örtülen örtü. √ Ar.
محرم
- mahsen:** *k* yer altı deposu. √ Ar.
مخزن
- mahsud:** *k* istenen, niyet edilen,
amaçlanan. √ Ar. مقصود
- mahta-:** *hkt* övmek, methetmek.
√ Mo. *mahta-* 520a, CC
mahta-, Kzk *mahta-*
- mahtat-:** *hkt* övülmek. √ *magta-*
t-
- mahtan-:** *hkt* övülmek, övün-
mek. √ *mahta-n-*, Kzk
mahtan-
- mahtlav ht**, **mahtov kt**: övgü. √
mahta-v, Kzk *mahtlav*
- mahtavla:** *t* şanlı, şöhratli. √
magtav+lu, Kzk *mahtavli*
- mahzen:** *k* üzgün, üzüntülü. Ar.
مخزن
- makbul:** *k* kabul edilen, uygun
görülen, makbul. √ Ar. مقبول
- mal:** *hkt* mal, varlık; küçük ve
büyük baş hayvan. √ Ar. مال
Kzk *mal*
- malah, malah:** *ht* melek. √ Ar.
ملك
- malhemli-:** *ht* merhem sürmek,
üstüne merhem koymak. √ Ar.
مرهم ve Krş. +*la-*
- mama:** *ht* anne. √ Leh. *mama*,
Li TDAA 122
- man I:** *k* yan, taraf, yön
- man II:** *ht* kudret helvası, irmik
√ → ET. *men*
- mağlay:** *ht* alın. √ CC *mağlay*,
Kzk *mağday*
- markav:** *ht* iki tekerlekli araba
√ Ar
- markiz:** *ht* marki. √ Rus. *мар-*
куз
- marıval:** *k* saçma, saçma sepan
- masal:** *ht* masal, hikaye. √ Ar
مسل
- masiyah:** *h* Mesih, İsa. √ İbr.
ME *masiyah*
- maşal:** *hkt* masal, hikaye; Krş.
masal
- maşlake:** *kt* yazı makinesi,
daktilo. √ Rus. *машинка*
- materyal:** *t* malzeme, geroç. √
Rus. *материал*
- mavut:** *h* para
- maya:** *k* bana. √ ET *maya*
- mazzal:** *ht* saadet, mutluluk. √
İbr.
- meccan:** *k* kendini kaybetmiş,
çilgin, deli. √ Ar. مجنون
- meccuma:** *k* cönk, Karay halk
edebiyatı ürünlerinin toplandı-
ğı kitap. √ Ar. مجموعة
- meded:** *k* yardım, imdat. √ Ar.
مدد, CC *medet*, Kzk *medet*
- meğer:** *k* meğer, oysa. √ Far. مگر
- mekaa:** *k* yer, mevki. √ Ar. مكان
- meleğ:** *h* kral, melik. √ Ar. ملك
- melevşe:** *k* menekşe. √ Far. بنفشه

- melun: *k* lanetli, lanetlenmiş. √ Ar. ملعون
- meme: *k* meme
- memleket: *k* memleket, ülke. √ Ar. مملكة, Kzk *memleket*
- men: *hk* ben, 1. tekil kişi adı. √ ET *men* ÊD *ben* 346, CC *men*, Kzk *men*
- Monâşe: *ht* Monasse, Yusuf'un oğlu
- mene: *k* mana, anlam. √ Ar. معنى, Kzk *magına*
- merâsîlâ-: *t* miras kalmak. √ Ar. ميراث ve krg. +/â-
- merdivon: *k* merdiven. √ Far. دريدان
- meriva: *k* tartışma, kavga
- merubba I: *k* büyük
- merubba II: *k* dörtgen, kare şeklinde karakterler. √ Ar. مربع
- meselat: *k* meseleler, olaylar. √ Ar. مسالآت
- mesrur: *k* sevinmiş, sevinçli. √ Ar. مسرور
- most: *k* sarhoş, kendinden geçmiş √ Ar. مست
- meşayih: *k* şeyhler. √ Ar. مشايخ
- meşevre, meşevret: *k* müşavere, danışma. √ Ar. مشورت
- meşkul: *k* bir işle uğraşan. √ Ar. مشغول
- metah: *k* satılacak mal, eşya. √ Ar. متاع
- metod: *t* usul, yöntem. √ Rus. метод, Kzk *metodıqa*
- Mevla: *k* Tanrı, efendi, sahip, malik. √ Ar. مولا
- meydan: *k* alan, saha. √ Ar. ميدان
- Mezopotamiya: *y.a.* Mezopotamya
- mih: *k* çivi. √ Far. ميخ, CC *mih*
- Mısır: *k* Mısır. √ Ar. مصر
- mızrak: *k* süngü, cıda. √ Ar. موزق
- mübar: *ht* çöl, sahra. √ İbr.
- midya: *t* midye. √ Rus. мидия
- midraş: *ht* dinî okul. √ İbr.
- mişdaş: *ht* tapınak, mabed. √ İbr. mişdaş "mukaddes sözcüğüyle aynı kökenden" ME
- mihenk: *k* denek taşı. √ Ar. محك
- mihman: *k* misafir, konuk. √ Far. مهمان
- mihrab: *k* camilerde Kâbe yönünü gösteren duvarda bulunan oyuk yer. √ Ar. محراب
- mie-: *bınmek*. √ ET *hâi*-TDBU' 183, ED *bin*- 348, CC *min*-, Kzk *min*-
- mihnasip: *k* mihnasip, uygun. √ Ar. مناسب
- minhab: *ht* âdet, alışkanlık. √ İbr. ME *minhag*
- mişhal: *k* açılan, çözülen. √ Ar. مشحل
- mnister: *t* bakan, vekil. √ Rus. министр

- minlân-: *k* bin kere büyümek, artırmak. √ ET *miy+le-n-*
- miaval: *k* tarz, yol, suret, şekil. √ Ar. موال
- miskin: *kt* fakir, yoksul, sefil, zavallı, biçare. √ Ar. مسكين
- Misri: *ht* y.a. Mısır
- mişpaşa: *t* akraba
- miy: *hkt* beyin, dimağ. √ ET *miyl*, ED **bâi* 348
- miyil: *t* akrâli. √ *miy+li*
- mizraş: *ht* doğu, şark. √ İbr.
- mo: *ht* olumsuzluk eki. √ Krş. CC *mâ*, Kzk *ma*
- mode: *ht* günah çıkarma. √ İbr. "fiilen 3. şahıs tekil şekli, 'itiraf ediyor' anlamında" ME
- moed: *k* bayram. √ İbr.
- moget: *t* belki. √ Rus. может
- mohor: *ht* mühür, damga. √ Far. مهر, CC *mohor*, Kzk *mör*
- Mongol: *t* Moğol. √ Rus. Монгол
- mor: *k* mor renk
- more: *ht* öğretmen, hoca. √ İbr. *more* "more sözcüğünün 3 tekil şahıs iyelik eki eklenmiş şekli olabilir" ME
- moroz: *ht* soğuk, ayaz. √ Rus. мороз
- Moze: *k* Musa, Musa peygamber. √ İbr.
- maakim: *k* öğretmen. √ Ar. معلم
- muft: *ht* boşuna, boş yere. √ Far. مفت
- muhabbet: *k* sevgi. √ Ar. محبت
- Muhammed: *kt* Muhammet. √ Ar. محمد
- mukaddeme: *k* öne geçen, önde giden. √ Ar. مقدمه
- muna: *hkt* işte, burada √ ET *mu+n+a*, CC *muna*
- muncabla-: *k* bonouklamak, bonoukla süslemek. √ ET *mönçuk+la*-TDBU' 178, ED *monçuklan-* 767, Kzk *monçaqta-*
- murad: *k* arzu, istek, dilek. √ Ar. مراد, CC *murad*, Kzk *murat*
- murdar: *ht* kirli, pis. √ Far. مردار, CC *murdar*
- Muslim, Müslim: *kt* Müslüman. √ Ar. مسلم
- Musulman: *kt* Müslüman, Krş *Muslim*. √ Ar. مسلمان
- muşk: *t* misk. √ Ar. مسك
- muyay-: *t* kederlenmek, üzülme
- muzhul: *ht* elemli, kederli
- mübarek: *k* bereketli. √ Ar. مبارك, Kzk *mubarag*
- müde: *k* iyi, sevinçli haber. √ Far. مزده
- müceveri: *k* mücevher, cevher ile süslenmiş, elmalı. √ Ar. مجوهر
- mühlet: *k* mühlet, bir işin yapılması için verilen zaman. √ Ar. مهلت

- Müsliml:** *t* Müslüman. √ *Müslim+lı*
- müşahede:** *k* müşahede, gözlem, bir şeyi gözle görme. √ Ar. مشاهد
- müşkül:** *k* güç, zor, çetin, müşkül. √ Far. مشکل Kzk müşkil
- müvəş hk, müvəş h:** köşe, bucak. √ *müvəş* ED 771, CC *müvəş*
- nağış kt, nağış kt:** nağış, işleme. √ Ar. ناغش CC *nağış*, Kzk *nağış*
- nağışla-:** *kt* nağışlamak, süslemek, işlemek. √ *nağış+la-*, CC *nağışla-*, Kzk *nağışta-*
- namaz:** *k* namaz. √ Far. نماز Kzk *namaz*
- namot:** *ht* mal, var-yok, varlık, nimet. √ Ar. نعمت
- nar:** *hkt* nar. √ Far. نار, CC *nardan*, Kzk *anar*
- nasih:** *k* nasih
- nasli:** *h* prens
- nasihat, nasihat:** *k* öğüt, nasihat. √ Ar. نصيحة Kzk *nasihat*
- navi:** *ht* nebi, peygamber. √ İbr
- navilik:** *ht* nebilik, peygamberlik. √ *navi+lik*
- nazar:** *k* bakış, nazar. √ Ar. نظر Kzk *nazar*
- ne:** *kt* ne √ *nə* TDBUÜ 181, ED 774, CC *ne*, Kzk *ne*
- nebi:** *k* peygamber; → *navi*. √ Ar. نبي
- neçä:** *t* kaç, ne kadar. √ *ne+çä* ED 775, CC *neçe*, Kzk *neçe*
- neçik:** *t* nasıl, ne. √ *neçä+ök*, ED *neçik* 775, CC *neçik*, Kzk *neçik*
- nege:** *ht* niçin. √ *ne+ge*, CC *nek*, Kzk *nege*
- neğlaça:** *t* halen, şimdi, bugün
- nek:** *t* niçin, neden, ne diye; → *nege*
- nekäs:** *t* tembел, avare. √ Far. نكس, Krş. Kzk *nekes*
- nehk:** *t* ne
- nemede, nemet:** *t* hiçbir şey. √ *nemede* ED 777, Krş. CC *neme*
- neul:** *k* ne
- neräli:** *t* nesne, şey. √ *ne+ersä*
- nezer:** *t* kartal, kara kuş. √ İbr.
- netäk:** *t* kaç, ne kadar. √ *ne+teg*
- neñçün:** *t* niçin. √ *ne+ñçün*
- neyle-:** *k* ne yapmak, ne söylemek. √ ET *ne ve eyle* > *ne+eyle-*
- nice:** *k* kaç, ne kadar; → *neçä*
- niçün:** *k* niçin, neden; → *neñçün*
- niggun:** *h* melodî, ezgi, ahenk. √ Ar. ?
- nil:** *ht* nehir, ırmak. √ Krş. CC *nil*, Kzk *nil*
- Nil:** *ht* Nil, Nil nehri. √ Ar. نيل
- niñdi t, niñdiy kt:** hangi, nasıl, nasıl bir. √ *ne+n+di* L1 TDS 464
- nine:** *k* büyükanne

- nişan h, nişan kt:** işaret, iz. √ İbr. نشان, CC *nişan*
- nişle-:** *k* ne yapmak, ne söylemek. √ *ne+işle-*
- nişlan:** *hkt* tamamlanmış. √ İbr
- Niวยอร์ก:** *t* y.a. New York
- niyet:** *hkt* niyet, kasıt. √ Ar. نية Kzk *niyet*
- nor:** *h* her zaman, daima
- nora:** *ht* in, yuva. √ Rus. нора
- nur:** *hkt* nur. √ Ar. نور, CC *nur*, Kzk *nur*
- nuş:** *k* tatlı, içki, şeret. √ Far. نوش
- oba I:** *hkt* yığın, küme. √ *oba* ED 5, Krş. CC *oba*, Kzk *oba*
- oba II:** *kt* mezar, çukur, siper
- oda:** *hk* oda. √ *otäg* ED 46
- ofir:** *t* Tevrat'a göre güneyde, Habeşistan Yemen veya Doğu Afrika'da bulunan, güzel, zengin bir yer. √ İbr.
- ogri k, ogriy h:** hırsız. √ ET *ogri*, ED 90, CC *ogri*, Kzk *uri*
- oğlan:** *k* oğul, erkek evlat. √ ET *oğlan*, ED 83, CC *oğlan*, Kzk *ul*, L1 TDAA 197
- oğul:** *k* oğul. √ ET *oğul*, ED *oğul* 83, CC *oğul*, *ovul*, L1 TDAA 199
- oho:** *t* oho!
- ohota:** *t* oldukça, çok, pek çok, gayet
- oñşa-, okşa- k akşa- t:** benzetmek. √ ET *okşa-*, ED *axşa-l*
- 97, CC *okşa-*, *uvşa-*, Kzk *uğşa-*
- oku- t, oñu-, oku- kt** okumak. √ ET *ok-*, ED 79, CC *ok-*, Kzk *oq-*
- oñutuvçu:** *t* öğretmen, okutman √ *oñu-t-uvçu*
- oñuvçu:** *t* okuyucu, okur, okuyan. √ *oñu-vçu*
- ok:** *hkt* ok. √ ET *ok*, ED 76, CC *ok*, Kzk *oq*
- okut-:** *k* okutmak. √ *okut-* ED 81, Kzk *oqut-*
- okrom t** başka, diğer. √ Leh. *okrom*
- ol I:** *ht* işaret sıfatı. √ ET *ol*, ED 123, → T.T. *o*, Kzk *ol*
- ol II:** *ht* *o*, 3. tekil kişi adlı. √ ET *ol*, ED 123, → T.T. *o*, CC *ol*, Kzk *ol*
- olca:** *hkt* 1. çıkarma, üretme; 2. esir, tutsak. √ Mo. *olca* 610a, Krş. CC *olça*, Kzk *olca*
- oleala-:** *hkt* esir olmak. √ *olca+la-*, Kzk *oleala-*
- oldah:** *t* o da. √ ET *ol dah*
- olur-:** *ht* oturmak. √ ET *olur-*, ED *olur-* 150, CC *olur-*, Kzk *otir-*
- oluruş:** *t* oturuş, oturma; meclis, sohbet. √ *olur-uş*, Kzk *otiris*
- oluravçu:** *t* oturan. √ *olur-uvçu*
- on I:** *hkt* haklı, adil; çok, bol,

berakelli v *oğ* I 166, Krş. CC
oğ, Kzk *oğ*
 oñ II: *hkt on*. v *õn* TDBUÜ 177,
 ED 166, Kzk *on*
 oñar-: *ht onarmak*, gelişmek,
 inkişaf etmek. v ET *oñ+ar-*,
 ED **oña-r-* 189, CC *oñar-*
 onaruvçu: *t onaran*, geliştiren. v
onar-uvçu
 ondan: *k ondan*. v *o+n+dan*,
 ED *andan*, *andın* 177
 onhal-: *ht düzelmek*, iyileşmek.
 v ET *oñal-*, ED 185, CC *oñal-*,
 Kzk *oñal-*
 onhalt-: *ht düzelmek*, iyileş-
 tirmek. v *onhalt-*, CC *oñalt-*,
 Kzk *oñalt-*
 onhaltuvçu: *ht doktor*, hekim. v
onhalt-uvçu
 onış: *hkt onış*. v *on+ış*
 oñış: *t aç gözle*, tamahkar
 or-: *hkt biçmek*. v *or-* ED 194,
 Kzk *or-*
 ora-: *k biçmek*, ekin biçmek. v
 ET *or-a-* > *ora-*, Krş. Kzk
ora
 orah: *t ekin biçme*, biçim. v ET
or-gak, ED 216, Kzk *orag*
 orahçı: *t orakçı*, ekin biçen. v
orah+çı, Kzk *orahçı*
 oram: *hkt sokak*, cadde. v *oram*,
 Räsänen 364: Çağ., Tat. Kar
oram "cadde, mahalle"
 organ: *h organ*, aza, üye. v Fr
organe, CC *organa*, Kzk

organ
 organizasiya: *t kurma*, tesis
 etme, düzenleme. v Rus.
organizatsiia
 orman: *hkt orman*. v CC *orman*,
 Kzk *orman*
 ornat-: *hkt oturtmak*, bindirt-
 mek, yerleştirmek. v ET *orun*
+a-t-, ED 235, CC *orna-t-*,
 Kzk *orna-t-*
 orta: *hkt orta*. v ET *orta*, ED
ortu 203, CC *orta*, Kzk *orta*,
 Li TDS 698
 ortah: *t ortak*, mülsterak, ortakçı,
 koca veya karı. v *orta+k* ED
 205, CC *ortak*, Kzk *ortaq*, Li
 TDAA 233
 ortahlıh: *t ortaklık*. v
orta+k+lık, ED *ortuk+lık* 205
 ortancı: *hk ortanca*
 oruç: *kt oruç*. v O.Far. *ruç*, CC
oruç, Kzk *oraza*
 oruçla-: *t oruç tutmak*, oruçlu
 olmak. v *oruç+la-*
 or(u)u: *hkt yer*, mahal, mekan. v
 ET *orui*, ED 233, CC *orui*,
 Kzk *orui*, Li TDS 705
 orus I: Rus. v Kzk *orus*
 orus II: *h savay*, muharebe. v
 ET *ur-us-* > *ur-us-*, ED 239,
 Kzk *uris*, *orus*
 oşol: *t öteki*. v ET *us-* *oş ol*, ED
oş I 254, CC *oş ol*
 ot: *hkt ateş*, od. v ET *höt*
 TDBUÜ 177, ED 34, CC *ot*,

Kzk *ot*
 otlyot, otlyot: *k harf*. v İbr.
 "çoğul, harfler" ME
 otlak: *k yayla*, mera. v ET
ot+la-k, ED *otluk* 55, CC
otlamak
 otlan-: *k (hayvan) otlamak*. v
otla-n- ED 58, Kzk *otla-n-*
 otıraç: *ht ada*. v *orta+ç*, CC
ortaç
 otun: *hkt odun*. v ET *hötun*
 TDBUÜ 178, ED *otun* 60,
 Kzk *otun*
 otuz: *ht otuz*. v *otuz*, ED *otuz*
 74, CC *otuz*, Kzk *otuz*
 otyam: *hkt* 1. pelesenk yağı,
 merhem; 2. sert, keskin (baha-
 rat); 3. güzel kokulu
 ova: *k yazı*, ova. v *ova* ED 5
 oyan-: *hkt uyan-* *t uyanmak*. v
 ET *odug+an-* > *odgan-* >
oygan-, ED *odun-* < *oygan-* 62,
 CC *uyan-*, Kzk *oyan-*
 oyat-: *hkt uyandırmak*. v ET
odgat- > *oygat-*, ED *odgur-*
 48, Kzk *oyat-*
 oyav I: *t gerçeklik*, hakikat
 oyav II *t*, oyuv II *kt uyanık*,
 gözli açık, ayık. v CC *oyav*,
 Kzk *oyav*
 oyna-: *hkt oynamak*. v ET
oyun+a- > *oyna-*, ED 275, CC
oyna, Kzk *oyna-*
 oynat-: *hkt oynatmak*. v *oyna-t-*
 ED 275, CC *oyna-t-*

oyun: *hkt* 1. oyun; 2. müzik,
 musika. v ET *oyun* TDBUÜ
 177, ED 274, CC *oyun*, Kzk
oyun
 oyuv I: *ht nakış*, işleme, motif. v
 ET *oy-uv*
 oz-: *kt önüne geçmek*, ileri
 geçmek. v *öz-* TDBUÜ 177,
 ED 279, CC *öz-*, Kzk *öz-*
 öbüğ-: *t öpüşmek*. v ET *öp-üş-*,
 CC *öp-üş-*
 öç: *kt düşmanlık*, husumet,
 hasımlık; intikam, öç alma. v
 ET **höç* > *öç*, TDBUÜ 184,
 ED 18, CC *öç*, Kzk *öç*
 öğüt: *k öğüt*, nasihat. v ET *öğüt*,
 üt, ED *öğüt* 102, Kzk *ugit*
 öğüz: *t öküz*, boğa. v ET *öktüz*,
 ED 120, CC *öğüz*, Kzk *öğüz*
 öksüz: *k öksüz*, yetim. v ET
ög+süz ED *ögsüz* I 116, Li
 TDAA 123
 öktüm: *t mağrur*, gururlu. v
öktem ED 102, CC *öktem*,
 Krş. Kzk *öktem*
 öktämliän-: *t gururlanmak*, ifti-
 har etmek. v *öktäm+lä-n-*, CC
öktemliän-, Krş. Kzk *öktemde-*
n-
 öktämlik(g): *kt gurur*, iftihar. v
öktäm+lik, CC *öktemlik*, Kzk
öktemdik
 öktür-: *k ağlamak*, hümgür hün-
 gür ağlamak. v ET *öktür-*, Krş.
 CC *öğür*, Kzk *öktür-*

öl-: *kt* ölmek. √ ET *öl-*, ED 125, CC *öl-*, Kzk *öl*
ölek: *t* ölek √ ET *elge-k* > *ele-k* > *öle-k*, ED *elgek* 143, CC *elek*, Kzk *elek*
ölat: *k* yara, ülsür, salgın hastalık. √ Krş. ET. *ölez*
ölçü-: *t* ölçmek, tartmak √ CC *ölç-*, Kzk *ölçe*
ölçüv: *t* ölçü. √ *ölçü-v*, CC *ölçe*, Kzk *ölçev*
öktür-: *kt* öldürmek. √ *öl-tür* ED 133, CC *öldür-*, Kzk *öktir-*
öktürüvçü: *t* öldürücü, öldüren, katil. √ *öktür-üvçü*
öle: *kt* ölü. √ *öl-üg* ED 142, CC *öle*, Kzk *öle*
ölüm: *kt* ölüm. √ *öl-üm* ED 146, CC *ölüm*, Kzk *ölüm*
ölümül: *kt* ölümü. √ *ölüm+ü* < *ölüm+lug* 147, CC *ölümülh*, Kzk *ölümd*
ömür: *k* ömür, yaşam. √ Ar. *عمر*, Kzk *ömür*
ömürlük: *k* ebedî. √ *ömür+lük*, Kzk *ömürlük*
ömüvçü: *t* emen, emici. √ ET *em-igçü* > *öm-ivçü*, Kzk *emivçü*
ön: *k* 1. ön, 2. baş, başlangıç. √ *ön* ED 167, CC *ön*, Kzk *ön*, Lı TDS 357
önce: *k* 1. ilk; 2. değerli, kıymetli. √ *ön+ce*
öngü: *t* başka, diğer, öteki. √

Krş. ET. *öngü*, Kzk *öngü*, Lı TDS dipnot 368
öngürük: *t* daha başka, en farklı olan. √ *öngü+rük*
öp-: *kt* öpmek. √ *öp-1* ED 5, CC *öp-*, Kzk *öp-*
öpkü I: *k* 1. dargınlık, güceniklik; 2. hiddet, öfke, gazap. √ *öpke* ED 9
öpkü II: *k* akciğer. √ *öpke* ED 9, CC *öpke*
öpkülü-: *t* birden çok kere öpmek. √ *öp-küle-* ED 9, CC *öpkele-*
öpküsü: *k* öfkesiz, sakin. √ *öpkü+siz*
örkän: *t* örme, örülme; ip, urgan. √ *ör-me* ED 231, CC *örken*, Kzk *arqan*
örnek: *t* örnek. √ Kzk *örnek*
örte: *t* sabah. √ ED *erte* 202, CC *erte*, Kzk *erte*
örtü-: *t* yakmak, örtmek, tüyle-rini yakmak. √ ET *ört+ü*, ED 208, Kzk *örte-*
örtürük: *t* oldukça erken. √ *örtü+rük*
ös-: *kt* büyümek, gelişmek. √ Mo. *ös-* 645a, TDBUÜ 183, ED 241, CC *ös-*, Kzk *ös-*
östür-: *t* götürmek, kurtarmak, uzaklaştırmak; büyütme, yetiştirmek. √ *ös-tür-*
östürüvçü: *t* kurtaran, uzaklaştıran; yetiştiren, büyüten. √

östür-üvçü
öt: *kt* öd, safra. √ ET *öt*, TDBUÜ 183, ED *öt* / 35, CC *öt*, Kzk *öt*
öt-: *kt* 1. geçmek; 2. yaşamak. √ ET *öt-*, ED *öt-1* 39, Kzk *öt-*
ötkünç: *k* ödünç, geçici. √ Krş. ET. *ötek*, Kzk *ötkünçü*
övkelen-: *k* öskelenmek, hiddetlenmek. √ *öpke+le-n-* ED 9
öyle: *k* öyle, onun gibi. √ *öyleg* < **öyle* ED 55
öz: *k* kendi, kendisi; dönüşlülük adlı. √ *öz* TDBUÜ 183, ED *öz* / 278, CC *öz*, Kzk *öz*
özük: *k* öz, un, buğday unu. √ ET *öz+ük*
özün: *k* çay, nehir, ırmak. √ krş. ET *özken*, Kzk *özen*
özgü: *t* başka. √ *öz+gü*, CC *özge*, Kzk *özge*, Lı TDS 373 dipnot 382
padşah: *k* hükümdar, padişah. √ Far. *پادشاه*, Kzk *padşa*
pak: *ht* pak, temiz. √ Far. *پاک*
Palestina: *t* y.a. Filistin
panayır: *hkt* panayır. √ Yun. *panegyris* krş. Mayer 67.
panevezis:
papuç: *hkt* ayakkabı. √ Far. *پاپوش*
paralan-: *hkt* penşan olmak. √ Far. *پارچه* Krş. *+la-n*, Kzk *parala-n-*
parça: *k* parça, küçük şey. √ Far. *پارچه*, Kzk *parça*

parç: *k* parça; → *parça*. √ *پارچه*
parla-: *k* parlamak, ıyık saçmak. √ Kzk *parla-*
parmak: *k* parmak. √ CC *bar-mak*, Kzk *barmaq*
parnasa: *h* gelir, kazanç, kâr. √ İbr.
pare: *ht* firavun. √ İbr.
pas: *k* pas. √ Far. *پاس*, Kzk *pas*
pasuğ: *ht* 1. tekilif, öneri; 2. misra
pay: *hk* hisse, pay. √ Kzk *pay*
peç: *t* soba, ocak. √ Rus. *печь*, CC *peç*, Kzk *peş*
Peçeneg: *t* Peçenek kavmu
peder: *k* baba. √ Far. *پدر*
pek: *k* 1. sert, katı; 2. alışılmış olandan çok
pençe: *k* pençe. √ Far. *پنجه*
perde: *k* perde. √ Far. *پرده*, Kzk *perde*
peri: *k* çok güzel, alımlı kadın. √ Far. *پری*, Kzk *peri*
Pers: *t* Fars, İran. √ Rus. *Перс*
peruşan: *k* dağınık, karışık. √ Far. *پرشان*
pesağ: *t* Paskalya. √ İbr.
peş: *k* arka, art. √ Far. *پس*, Lı TDS 710
peşat: *ht* Karaycaya çevrilmenden verilmiş İbranice metin. √ İbr. ME *peşat*
peygamber: *k* peygamber, nebi. √ Far. *پیغمبر*, CC *paygambar*, Kzk *paygambar*

plr: *ht* 1. yaşlı, ihtiyar; 2. kutsal. √ Far. *پلر*, Kzk *plr*
poezya: *t* şiir, nazım. √ Leh. *poezja*
poklada: *h* yatak çarşafı
politika: *t* politika, siyaset. √ Rus. *политика*
Polonia: *t y. a.* Polonya
privilegiya: *t* ayrıcalık, üstünlük, imtiyaz. √ Rus. *привилегия*
problema: *t* problem, mesele. √ Rus. *проблема*, Kzk *problema*
profesör: *t* profesör. √ Rus. *профессор*, Kzk *professor*
programa: *t* program. √ Rus. *программа*
prepaganda: *t* propaganda. √ Rus. *пропаганда*
prepagandist: *t* propagandacı. √ Rus. *пропагандист*
prosent: *t* yüzdelik oran, yüzde. √ Rus. *процент*
proses: *t* süreç, seyir. √ Rus. *процесс*
proyekt: *t* proje, plan, tasarı. √ Rus. *проект*
proza: *t* nesir, düz yazı. √ Leh. *proza*
pus et-: *k* öpmek. √ Ar. *پوس*, Krş. *et-*
puset: *k* öpücük, öpme. √ Ar. *پوسه*
püşkürme: *k* sık sık ve tek tek benekler durumunda

rabbân: *ht* 1. Yahudi, Musevi; 2. Talmudçu, Talmud'a inanan. √ İbr. "Allah ya da 'haham' olan rabb sözcüğünün bir şekli" ME
rabbânîh: *ht* Yahudilik. √ *rabbânîh*
rabbanski: *ht* Yahudi; → *rabbân*
râçîh: *h* acele, hızlilik
rah: *k* yol, üstil. √ Far. *راه*
rahim: *k* acıma, esirgeme, koruma. √ Ar. *رحم*
rahmet: *t* merhamet. √ Ar. *رحمت*
rahmetli-: *t* acımak, merhamet etmek. √ *rahmet+li-*
rahmetlävçü: *t* acıyan, merhamet eden. √ *rahmetli-+vçü*
rahmetli: *hkt* lütüfkâr, iyilikçi. √ *rahmet+li*
raht: *k* at takımı, yol levazımı. √ Far. *راحت*
rakiya: *h* gök, göksel, semavi. √ İbr. ME *rakiya*
raki: *hk* raki. √ Far. *راق* → Kzk *araq*
rakip: *k* rakip. √ Ar. *راقب*
rast: *hkt* doğru, adaletli, haklı, adil. √ Far. *راست*
rastla-: *hkt* haklı kılmak. √ *rast+la-*
rastlıh h, rastlıh hkt: haklılık, doğruluk, hakikat. √ *rast+lıh*
raş: *hkt* günahkar, kötülükçü. √ İbr.

ravl: *k* söyleyen, hikaye eden, anlatan. √ Ar. *راوي*
ravuy: *h* uygun, münasip, gerekli, lüzumlu
redaksiya: *t* redaksiyon, düzeltme. √ Rus. *редакция*, Kzk *redaksiya*
redaktor: *t* redaktör, düzenleyici, düzeltici. √ Rus. *редактор*, Kzk *redaktor*
regaat: *k* rekât. √ Ar. *ركعت*
reka: *t* çay, nehir, ırmak. √ Rus. *река*
rekomendasıya: *t* tavsiye etme. √ Rus. *рекомендация*
resim: *h* emir, buyruk. √ Krş. Ar. *رسم*
resmen: *k* resmi olarak, devlet adına. √ Ar. *رسمًا*
revan: *k* yürüyen, giden. √ Far. *روي*
reviziya: *t* kontrol, yoklama, revizyon. √ Rus. *реvisия*, Kzk *reviziya*
ribbi: *ht* haham, yahudi papazı. √ İbr. "rabb+i, yani iyelik ekiyle kullanılmış biçim" ME
rical: *k* belli mevki sahibi kimseler. √ Ar. *رجال*
rivayet: *k* söylenti, haber. √ Ar. *روایت*
Roma: *t y. a.* Roma
Rosıya, Rusya: *t y. a.* Rusya. √ CC *rusi*
Rumuniya: *t y. a.* Romanya

rusvay: *ht* 1. yüz karası, rezalet, 2. utandırma. √ Far. *روسوي*, Kzk *räsüva*
rusvayla-: *ht* hakaret etmek, tahkir etmek. √ *rusvay+la-*, Kzk *räsüvala-*
rusvaylavçü: *t* hakaret eden, aşağılayan. √ *rusvayla-+vçü*
rusvaylı: *ht* aşağılık, rezalet. √ *rusvay+lı*
rusvaylıh t ruvaylık h: aşağılık, rezalet. √ *rusvay+lıh*, Kzk *räsüvalıq*
ruşen: *k* aydın, parlak; belli, meydanda. √ Far. *روشن*
sa: *t* sana. √ ET *sağa*, ED 781
saat kt, sahat ht: saat. √ Ar. *ساعت*, CC *saat*, *sahat*, Kzk *sağat*
sabah: *k* sabah. √ Ar. *صباح*
saban: *hkt* pulluk, saban. √ *saban* ED 790, CC *saban*, Kzk *saban*
saç: *k* saç. √ ED *saç t* 794, CC *saç*, Kzk *şaş*
saçıl-: *k* (tohum) ekilmek, dikilmek. √ *saç-ıl-* ED 797, Kzk *şasıra-*
safa: *t* saflık, herraklık; gönül şenliği. √ Ar. *صفا*
sağ k, sav hkt: sağ, sağlam, sıhhatli, esen, canlı. √ *sag* ED 809, CC *sag*, *sav*, Kzk *sav*
sağçı: *k* bahçıvan
sahm-: *hkt* hatırlamak, hatırdan

tutmak. √ ET *sakı-n-*, ED 812, Krş. CC *sagin-*, Krş. Kzk *sagin-*
sahinç: *hkt* hafıza, anak, bellek. √ *sahin-ç* ED 812, Krş. CC *saginç*, Krş. Kzk *sağınç*
sahinçh: *t* akıllı, hafızası kuvvetli. √ *sahinç+h* < *sakınçlığ* ED 814, Kzk *sağınçh*
sahinçhş: *t* akıllılık. √ *sahinç+lıh*
sahinuvçu: *t* hatırlayan. √ *sahin-uvçu*
sahış: *kt* düşünme, düşünce, tefekkür. √ *sakı-y* ED 816, Krş. CC *sagış*
sahışet: *t* düşünmek. √ *sahış et-*, Krş. CC *sağışa-*
sahışla-: düşünmek, tefekkür etmek. √ *sahış+la-*, CC *sagışla-*
sahıman: *k* sağmal (inek)
sakçı: *t* bekçi. √ ET *sak+çı*, ED 806, Kzk *sağçı*
sakkam: *h* tehlike, korku, vatanet √ *lbr*
Sakkamalı: *t* tehlikeli, korkulu, vahim. √ *sakkama+lı*
sakla-: *ht* saklamak, korunmak, muhafaza etmek. √ ET *sak+la-*, ED 810, CC *sakla-*, Kzk *saqla-*
saklavçu: *t* karakol. √ *sakla-vçu*
sal: *k* sal. √ *säl* ED 824, Kzk *sal(I)*

sal-: *hkt* 1. koymak; 2. koymak, yerleştirmek; 3. atmak, fırlatmak; 4. tayin etmek; 5. kulah *sal-* dinlemek. √ *sal-* ED 824, Kzk *sal-*
salpra-: *ht* 1. eskimek, yıpranmak; 2. solmak
saltanat: *k* saltanat, hükümdarlık. √ Ar. *سلطنة*, Krş. Kzk *saltanat*
salsvçu: *t* salan, koyan, bırakan. √ *sal uvçu*
san I: *hkt* 1. anlam, mana; 2. düşünce
san II: *hkt* sayı. √ *sän* TDBUÖ 174, ED 831, CC *san*, Kzk *sauil*
san III: *hkt* şan, şeref, namus. √ Ar. *شأن*
sana-: *hkt* saymak, hesaplamak. √ ET *sä-n+a-* TDBUÖ 174, CC *sana-*, Kzk *sana-*
sandal: *ht* sandal, sandal ağacı. √ Uyg. *çintan* > Skr. *candana* > Ar. *صندل*, Kzk *sandal(II)*
sandalye: *k* sandalye. √ Ar. *سندالية*
sandrahla-: *kt* sayıklamak, bezeyan etmek. √ ED *sandri-* "delirmek, çıldirmek" 837, Kzk *sandrahla-*
sandrav: *ht* sağır
sanduhaç: *ht* bülbül. √ *sanduvâç* ED 837, Kzk *sanduhaç*
sansız: *ht* sayısız. √ ET *san+sız*,

ED 842, Kzk *sansız*
sappir: *t* safir. √ Ar. *سفير*
sarar-: *k* sararmak, solmak. √ ET *sarig+ar* > *sarar-*, ED *sargar-* 849, Kzk *sargay-saray*: *hkt* saray. √ Far. *سرای* CC *saray*, Kzk *saray*
sarhit-: *t* dökmek, boşaltmak. √ ET *sark-it-*, ED 849, CC *sarhit-*, Krş. Kzk *salbira-sarhoç*: *k* sarhoç. √ Far. *سرخوش*
sarı I: *hkt* 1. sarı; 2. mısır. √ ET *särig* TDBUÖ 174, ED 848, CC *sarı*, Kzk *sarı*
sarı II: *hkt* -e doğru, yönüne. √ *sıjaru* < *saru* < *sarı*, Li TDS 387
sarna-: *hkt* (şarkı) okumak, söylemek; ağlamak, feryat etmek. √ *sarna-*, Krş. Kzk *sarna-sarav*: *hkt* şarkı, ilah. √ *sarna-*
■
sartın: *hkt* -den dolayı, -den yönünden, -e göre, sayesinde, yüzünden, Li TDS 382
saruv I: *hkt* 1. emir; 2. muhafızlar, bekçiler
saruv II: *ht* tan yennin ağarması, şafak, seher
sat-: *hkt* satınmak. √ *sat-*, CC *sat-*, Kzk *sat-*
satınal-: *ht* satın almak, almak. √ ET *sat-ig+ın al-* > *satın al-*, CC *satınal-*

satırhş: *h* neşe, şenlik. √ Ar. *ساطر* Krş. *lıh*
satuv: *hkt* satma, satış. √ *sat-uv*, *sahg* ED 799, CC *satov*, Kzk *satın*
savluh *h*, *savluh kt*: sağlık, sıhhat. √ *sav+luh* < *sag+lık* ED 809, CC *saglık*, Kzk *savluq*
savuşturuvçu: *hkt* iyileştirici, hekim, tabip
savuş-: *k* çekilip gitmek. √ ET *sav-uş-*
savut: *hkt* kap, küp
saya: *t* sana, 2. tekil kişi adının yönelme durumu
sayla-: *hkt* çıkmak, sıyrılmak, kurtulmak; tercih etmek, üstün tutmak. √ Kzk *sayla-*
saytan: *h* şeytan. √ Ar. *شيطان* CC *şaytan*, Kzk *şaytan*
sazı: *k* rül, çamur. √ CC *saz*, Kzk *saz(I)*
sebeb: *k* neden, sebep. √ Ar. *سبب* CC *sebeb*, Kzk *sebeb*
sebil-: *t* dağılmak, serpilme, gömülme
sedef: *k* sedef, inci kabuğu. √ Ar. *صدف*, Krş. CC *sadaf*
sefer: *k* yolculuk, savaşa gitme. √ Ar. *سفر* CC *safar*, Kzk *sapar*
segiz *t*, *sektiz kt* *sektiz*. √ ET *sektiz*, *sektiz* ED 823, CC *segiz*, Kzk *segiz*

seher: *k* tan yeri ağarmadan önceki vakit. √ Ar. *سحر*, Kzk *sahar*
 sehîr: *k* seyir, seyretme. √ Ar. *سهر*
 sekir-: *t* atlamak, dans etmek, oynamak. √ *sâkri-* TDBUÜ 181, ED 822, CC *sekir-*, Kzk *sekir-*
 sel: *k* sel, su baskını. √ Ar. *سيل*, Kzk *sel*
 selam: *k* selam verme, esenlenme. √ Ar. *سلام*, Kzk *sâlem*
 selvi: *kt* servi, selvi ağacı. √ Far. *سرو*
 semiz: *t* yağlı, şişman. √ ET *semiz*, ED 830, CC *semiz*, Kzk *semiz*
 semizlik: *t* semizlik, şişmanlık, dolgunluk. √ *semiz+lik* ED 830, Kzk *semizdik*
 sen: *t* sen, 2. tekil kişi adı. √ ET *sen*, ED 831, CC *sen*, Kzk *sen*
 sepet-: *t* kuvvetlendirmek, takviye etmek
 serdar: *k* asker başı, komutan, kumandan. √ Far. *سردار*
 sevdâ: *k* aşk, sevdâ √ Ar. *سودا*
 sewle-: *k* söylemek. √ Krş. *söcle-* ED 863, CC *sözle-*, Kzk *söyle-*
 seyahat: *k* yolculuk, gezi. √ Ar. *سباحة*, Kzk *seyahat*

seyis: *k* ata bakan, tımar eden; at bakıcısı √ Ar. *ساييس*
 seyran: *k* gezinme. √ *سيران*
 seyyah: *k* yolcu, gezgin. √ Ar. *سباح*
 sıçan: *hk* sıçan. √ *sıçgan* ED 796, CC *sıçkan*, Kzk *tışgan*
 sığır-: *k* almak, çıkarmak, çekmek, soymak. √ *sıdır-* ED 802, Kzk *sıdır-*
 sıh: *t* sık, koyu. √ CC *sık*
 sıhr *hkt*, sıyr *ht*: inek, sığır. √ *sığır* ED 814, CC *sığır*
 sıkıl-: *k* 1. sıkışmak, toplanmak; 2. canı sıkılmak, içi sıkılmak. √ ET *sık-ıl-*, ED 809
 sıla-: *hkt* düzeltmek, hazırlamak; Krş. CC *sıla-*, Kzk *sıla-*
 sıltav: *ht* vaka, hadise, olay; sebep, neden, bahane. √ ET *siltav* > Mo. *siltav* 707b, Krş. CC *siltov*, Kzk *siltav*, Li TDS 717 dipnot 728
 sîma: *k* sima, yüz, çehre. √ Far. *سوما*
 sîmarla-: *hkt* itimat etmek, itimat göstermek. √ Krş. *sipâr* *سپاردن* TT. *sipârden*
 sipariş
 sîma-: *hkt* sınamak, denemek, tecrübe etmek. √ *sîma-* ED 835, CC *sîma-*, Kzk *sîna-*
 sîmav: *ht* sınav, sınama, deneme, tecrübe. √ *sîma-v*, Kzk *sînaq*
 sînavçn: *hk* sınavan, deneyen. √

na-vçu, Kzk *sınaqçı*
 sıncır: *t* zincir. √ Far. *سجنور* CC *zincil*, Kzk *şuncir*
 sındır-: *hkt* kırmak, parçalamak, yıkmak. √ ET *si-n-dir-* TDBUÜ 176, ED *si-n-* 833, CC *sındur-*, Kzk *sındır-*
 sınıh: *hkt* kırık. √ ET *sin-ik* > *sin-ih*, *sinuk* ED 837, CC *sinuk*, Kzk *sınıqt(i)*
 sınıh-: *hkt* kırılmak, parçalanmak. √ ET *sin-uk-* > *sin-ih-*
 sınıhlıh: *hkt* kırıklık. √ *sınıh-ih*
 sınıhtır-: *hkt* kırdurmak, parçalamak. √ *sınıh-tır-*
 sıra: *hkt* sır, gız. √ Ar. *سرا* CC *sır*, Kzk *sır(i)*
 Sırion: *t.y.a* Suriye
 sırlaş-: *kt* bölünmek, parçalanmak, tevzi edilmek. √ *sır+laş-*
 sıy: *hkt* 1. şeref, namus, hayşiyet; 2. ikram, ikram etme, ağırılama. √ CC *sıy*, Kzk *sıy*
 sıy-: *t* sığmak. √ ET *sig-*, ED 804, Kzk *sıy-*
 sıyın-: *hkt* tutunmak, sığınmak. √ *sig-in-* ED 813, CC *sigın-*, Kzk *sıyın-*
 sıyınç: *ht* sığınmak, sığınacak yer. √ *sıyın-ç*
 sıyındır-: *ht* tutandırmak, sığındırmak, sığınmasını sağlamak. √ *sıyın-dir-*
 sıyıt: *hkt* inilti, inleyiş; feryat,

figan. √ Krş. ET. *sigta-*, ED *sigit* 806, CC *sigit*
 sıyla-: *hkt* saymak, saygı göstermek, hürmet etmek. √ ET *siy+la-*, Kzk *sıyla-*
 sıylavçn: *ht* saygı gösteren, hürmet eden, saygılı, hürmetli √ *sıyla-vçu*
 sıyh: *hkt* sayın, saygıdeğer. √ *siy+lı*, Kzk *sıylı*
 sız-: *t* yazmak, çizmek. √ ET *çiz-*, ED *çiz-* 432, CC *çiz-*, Kzk *sız-*
 sızgıç: *ht* kalem. √ *siz-gıç*, Krş. Kzk *sızgıç*
 sızıç: *t* kalem. √ *sız-hıç*
 sızla-: *hkt* 1. sezmek, duymak, hissetmek; 2. ağlamak, sızlamak. √ ED *sızla-* 863, Kzk *sızda-*
 sızlav: *hkt* hastalık, illet, maraz. √ *sızla-v* < *sızlag* ED 862, Krş. Kzk *sızdav*
 sızlavlu: *hkt* hastalıklı, zayıf, mariz, çıltz. √ *sızlav+lu*
 sıbba: *ht* boyun borcu, kısmet, alın yazısı. √ lbr.
 sıbır-: *ht* temizlemek, boyamak, fırçalamak. √ ET *sipîr-*, ED *sipîr-* 791, CC *sibîr-*, Kzk *sipîr-*
 sıf: *ht* yaprak, sayfa. √ Ar.
 sılk-: *ht* silkmek. √ *silk-* ED 826, CC *silk-*, Kzk *sıkt-*
 sine: *hk* göğüs, yürek. √ Far. *سینه*

sihli: *hkt* kız kardeş. √ Kzk *sihli*, L1 TDAA 176
siplik: *ht* süprüntü, çöp
sirkâfân-: *k* okşunek, pelte gibi o.mak. √ Far. سرکه ve Krş. +lân-, Krş. Kzk *sirke+le-*
sikme: *k* dikiş, dikiş dikme. √ Krş. ET *tik-*, *tikme* ED 482, CC *tikme*, Kzk *tigis*
siz: *hk* 2. çoğul kişi adlı, siz. √ *siz* ED 860, CC *siz*, Kzk *siz*
sofra: *hkt* sofa. √ Ar. سفره, CC *sıfra*
sohım: *hkt* kesme, keşime, boğazlama; katlıam, kıyım. √ ET *sok-ım*, ED 811
sok-: *h* şapırdatmak, dudaklarını şapırdatmak. √ *sok-* ED 805, Krş. CC *sok-*, Krş. Kzk *soq-*
sokur: *hkt* kör, körü körüne. √ Mo. *sohur* 169, CC *sokur*, Kzk *soqır*
Solhat: *t.y.a.* Sulkat
son: *hkt* son, nihayet; sonra; -den sonra. √ ET *soy*, ED 832, CC *soy*, Kzk *soy*, L1 TDS 421
son-: *k*, *sön-* *ti* sönmek √ *sön-* TDBUÜ 184, ED 834, CC *sön-*, Kzk *sön-*
sondra: *ht* sonra, daha sonra, biraz sonra. √ Krş. ET. *soy*, L1 TDS 431 dipnot 448
sondrah: *t* sonra, daha sonra; → *sondra*
sonhu: son, sondaki, sonuncu. √

son+hu, Kzk *songı*
sonra: *k* sonra; → *sondra*, *sondrah*. √ *soy+ra*, CC *soyra*, Kzk *soyıra*, L1 TDS 435
sor-: *hk* sormak. √ ET *sör-* TDBUÜ 178, ED *sor-2* 843, CC *sor-*, Kzk *sura-*
sortun: *hkt* -den sonra, üzerine. √ L1 TDS 436
soray: *t* soru. √ *sor-uv* < *sor-uğ* ED 848, Kzk *surag*
soravçu: *t* soran. √ *soruv-çu* < *sor-uğ+çı* ED 849
soyad: *hkt* soyad, soy isim. √ *soy+ad*
sökän: *t* sonra, ardından
sörçük: *t* hikaye, masal. √ *sörçük*, *sörçek* ED 845, Bkz. Tekin, TDA 1991, s. 149.
söskän-: *t* korkmak, ürkmek
söz: *t* kelime, söz, sözcük. √ ET *söz*, ED 860, CC *söz*, Kzk *söz*
sözçü: *t* sözcü, konuşan. √ *söz+çü*
sözlä-: *t* söylemek, konuşmak, bahsetmek. √ *söz+lä-* ED 863, CC *sözle-*, Krş. Kzk *söyle-*
sözlävçü: *t* söyleyen, konuşan. √ *sözlä-vçü*
sözlü: *t* sesli, sözlü. √ *söz+lü*
sözlük: *t* sözlük. √ *söz+lük*, Kzk *sözdük*
studio: *t* stüdyo
sual: *k* soru. √ سوال, Krş. Kzk *saval*

suklan-: *k* beğenmek, hoşuna gitmek. √ Krş. ET. *suk+lan-*, L1D 810, Krş. CC *suhlan-*, Krş. Kzk *sugtan-*
suklançh: *k* imrenilecek, gıpta edilecek. √ *suklan-ç+lı*
sultan: *k* padişah, hükümdar. √ Ar. سلطان, CC *sultan*, Kzk *sultan*
sun-: *hkt* zannetmek, sanmak. √ Krş. *sun-* ED 834
suna: *k* erkek ördek; boylu boslu, yakışıklı. √ Mo. *sonu*, 727b
supelka: *t* kaval
suret: *k* biçim, görünüş. √ Ar. صورت, CC *surat*, Kzk *suret*
suv: *hkt* su. √ ET *süb* TDBUÜ 180, ED *suv* 783, CC *su*, Kzk *su*
suvsa-: *hkt* susamak. √ *suv+sa-* ED 793, CC *suvsa-*, Kzk *susa-suvuğ*: *ht* soğuk. √ ET *sogik*, ED 808, CC *savuk*, Kzk *suviq*
suvajlak: *ht* soğukluk. √ *sogik+lık* ED 808, Kzk *suviqıq*
sükker: *k* şeker. √ Ar. سكر
süngü: *k* süngü, mızrak. √ ET *süğü*, ED 834, CC *süğü*, Kzk *süyyı*
sünnet: *k* 1. iyi ahlak, iyi tabiat; 2. sünnet, çocuğu sünnet etme. √ *sünet*, Kzk *sünet*
sür-: *k* sürüklemek, çekmek. √ *sür-* ED 844, Krş. CC *sür-*,

Krş. Kzk *sür-*
sürt-: *k* ovmak, ovuşturmak. √ *sürt-* ED 846, CC *sürt-*, Kzk *sürt-*
sürar: *k* sevinç. √ Ar. سرور
surü: *k* evcil hayvanlar topluluğu. √ ET *sür-üg* > *sür-ü*, ED 850, CC *sürüv*
sürül-: *k* kovalanmak, takip edilmek. √ *sür-ül-*
sürülä-: *k* sürüklenmek, sürünmek. √ *sür-ül-* ED 854
sürüçäk: *k* engel, mani, güçlük. √ *sürün-çek*, Kzk *sürinçek*
süt: *k* süt. √ ET *sük*, TDBUÜ 185, ED 798, CC *sut*, Kzk *süt*
süv-: *k* sevmek. √ ET *sev-*, ED 784, CC *sev-*, *söv-*, Kzk *süv-*
süvük: *k* konuk. √ ET *süyük*, ED 838, CC *sövek*, Kzk *süyek*
süvür: *k* sevgi, aşk, sevdâ. √ *süv-ür*, CC *süvis*
süvürük: *k* sevgi, aşk, sevdâ. √ *süvür+ük*, Krş. CC *sevmeklik*, *sövmeklik*
süvürsüz: *k* sevgisiz, sevilmeyen. √ *süvür+süz*
süvümlü: *k* sevimli. √ *süv-üm+lü*, Kzk *süyümlü*
süvüvçü: *k* seven, âşık. √ *süv-uvçü*
süz-: *k* süzmek, dikkatle bakmak. √ *süz-* TDBUÜ 185, ED 861, CC *süz-*, Kzk *süz-(II)*
svaltsan: *h* kurt

şabbat: *hkt* Cumartesi, √ İbr.
şahar *kt*, **şehir** *k:* şehir, kasaba
 √ Ar. شهر, CC *şahar*, Kzk *şahar*
şaharçeh: *t* küçük şehir, site. √
şahar+çeh
şahıs: *k* şahıs, kişi. √ Ar. شخص
şahısız: *k* kişi iksiz. √ *şahıs+sız*
şahin: *k* şahin, doğan. √ Far.
 شاهين
şair: *k* şair. √ Ar. شاعر, CC *şair*
şammağ: *ht* tapınak hizmetçisi.
 √ (İncil'den alınmıştır. ?)
şapşal: *hkt* tombol, üçgenoç,
 miskin, derviş
şarab: *k* şarap, mey. √ Ar. شراب
 Kzk *şarap*
şarayat: *t* kanun, yasa. √ Ar.
 شريات, CC *şariyat*
şarbet *t*, **şorbet** *k:* şerbet, üzüm
 suyu, tatlı içecek. √ Ar. شربت
 Kzk *şarbat*
şay: *k* şaşmak, hayret etmek. √
 ET *sây-*, TDBUÜ 174
şatır: *t* şen, neşeli, şen şakrak. √
 Ar. شاطر
şatırlan-: *t* sevinmek, hoşnat ol-
 mak, memnun olmak. √
şatır+lan-
Şaul: *ht* Şaul, Yakup'un torunu
 ve Edom ülkesinin kralı
şavk: *k* ışık. √ Ar. شوق
şaz: *k* sevinçli. √ Ar. شاد
şedd: *k* sıkı bağlanma, sıkma. √
 Ar. شد

şefa *t*, **şevahat** *t:* suçun
 affedilmesi için aracılık etme;
 şofahat, merhamet, koruma. √
 Ar. شفاعت
şehzade: *k* hükümdar oğlu,
 prens. √ Far. شهزاده
şeker: *kt* şeker. Far. شکر, CC
şeker, Kzk *şeker*
şema: *kt* mum. √ Ar. شمع
şemim: *t* güzel kokan, güzel
 kokulu. √ Ar. شميم
şems: *k* güneş. √ Ar. شمس
şen: *k* sevinçli, neşeli. √ Far. شن
şenlik: *k* şen olma durumu. √
şen+lik
şert: *t* şart, koşul. √ Ar. شرط
 Kzk *şurt*
şevahat: *t* İltufkâr, iyilikç.,
 kerim. √ *şevahat+lı*
şevahatsız: *t* bağışlamayan. √
şevahat+sız
şey: *k* madde, eşya. √ Ar. شيء
şeytan: *k* şeytan, iblis; → *şeytan*
Şilo: *ht* Şilo, Kenan diyarında
 bir yer
şıra: *k* şire, mayalanmamış
 üzüm suyu. √ Far. شيرة, CC
şıra
şıra: *t* şarkı, deli
şıyan: *t* şeytan; → *şeytan*,
şeytan
şifa: *k* iyi olma, sağalma. √ Ar.
 شفاء
şimdiden: *k* şimdiden (sonra). √
şimdi+den

şimdi: *k* şimdi, henüz
şirin: *kt* şirin, tatlı, okşayıcı. √
 Far. شيرين, Kzk *şirin*
şirlihk: *t* şirnilik, tatlılık. √
şirin+lik
şışlik: *t* kızartmak et. √ ET
şış+lik, ED *şış*-857
şoş: *t* çalışkan, gayretli
şöyle: *k* şunun gibi, şuna benzer.
 √ ET *şu ödle* > *şöyle*
şulhe: *k* alev, yalın. √ Ar. شعله
şükür: *kt* minnetlilik, minnet
 Ar. شكر, CC *şügür*, Kzk
şükür
şükürhk: *kt* minnet, minnet-
 tarlık, şükran. √ *şükür+lük*
taam: *kt* tat, lezzet. √ Ar. طعام
tabaka: *k* kat, katman. √ Ar. طبقة
taban: *hkt* taban, alt. √ ET *tāpan*
 TDBUÜ 174, ED 441, CC
taban, Kzk *taban*
tabe et-: *t* teşekkür etmek, şük-
 ranlarını sunmak
taber-: *t* (dışarı) atmak
tabip: *k* hekim, doktor. √ Ar.
 طبيب, Kzk *tāvīp*
tabw *hkt*, **tabuv** *ht:* nunnat,
 minnettarlık. √ *tapış* ED 437,
 Krş. Kzk *tabuv*
tabul-: *hkt* bulunmak, kaınmak,
 ikamet etmek. √ ET *tap-ul-*,
 ED 439
tabuluş: *ht* nunnat, minnettâr-
 lık, şükran. √ ET *tap-ug+luk*
 > *tabuluş*

tabuştır-: *kt* anlamak, aklına
 getirmek, sezmek. √ *tap-iş-*
tur-, *tapış*- ED 446
tabavçu: *ht* bulan, icat eden,
 mucit. √ ET *tap-ıgçı* > *tab-*
ıvçu, ED 438
taç: *kt* taç. √ Ar. تاج, CC *taç*
daç, Kzk *tâç*
taçla-: *t* taç giydirmek. √
taç+la-
taf: *ht* davul, tef. √ Ar. دف, CC
taf
tafiila, tefiila, tefinla *t*, **tifiila** *ht:*
 dua; Krş. *tafiila tefiila, tefinla*
tağ-: *t* 1. tartmak, tartıya
 çekmek; 2. bağlamak. √ *tak-*
 ED 464, CC *tak-*, Kzk *tağ-*
tahil-: *hkt* takılmak, tartılmak. √
tah-il- ED 469
tahkala-: *t* asmak
tahşil: *k* ilim öğrenme. √ Ar.
 تحصیل
taht: taht. √ Far. تخت, Kzk *tağ*
 (II)
tahta: *hkt* tahta. Far. تخت, CC
takta, Kzk *tağta*
takip: *k* arkasından gümme,
 kovalama. √ Ar. تعقب
takkala-: *k* ceza olarak dayak
 atmak. √
tal: *hkt* 1. söğüt, 2. dal, budak,
 kol. √ ET *tāl*, ED 489, Kzk *tal*
 (I)
tala-: *hkt* yağma etmek, taan
 etmek, soymak. √ Mo. *tala*

771b, ED 492, Kzk *tala-*
talaş h, *talaş kt*: münakaşa,
 tartışma, kavga, gürültü, patır-
 tı. √ *tala-s*, Kzk *talaş*
talaş-ı: *hkt* ağız kavgası yapmak,
 tartışmak, çekişmek. √ *tala-ş-*
 ED 502, CC *talaş-*, Kzk *talaş-*
talaşuvçu: *k* düşman, hasım. √
talaş-uvçu
talav I: *hkt* yağma, çapul, talan.
 √ *tala-v*
talav II: *f* genç kız
talçıbuğ: *f* söğüt da.ı
talçık: yormak, yorulmak
talavud: *ht* Müsevi dinini izah
 eden, kuralları tespit eden
 kitap. √ *ibr*.
tam-ı: *hkt* akmak, damlamak. √
tam ED 503, CC *tam-*, Kzk
tam-
tamak, *tamağ*: *f* boğaz, damak
 √ ET *tamgak*, ED 505, CC
tamak, Kzk *tamağ (f)*
tamam: *hk* tam, tamam. √ Ar.
 تمام, CC *tamam*, Kzk *tamam*
tamar: *hk* 1. kök; 2. damar, kan
 damarı. √ ET *tamar* TDBUÜ
 174, ED 508, CC *tamar*, Kzk
tanur(f)
tamaşa hkt, *tamaşa f*: mucize;
 seyir, manzara. √ Far. تماشا,
 CC *tamaşa*, Kzk *tamaşa*
tamaşalığ: *ht* mucize; seyirlik. √
tamaşa+lığ, Kzk *tamaşalıq*
tanur: *hkt* 1. damar, kan dama-

rı; 2. kök; → *tanar*
tanurlat: *hkt* kökleştirmek,
 sağlamlaştırmak. √ *tanur+lat*
tan: *hkt* tan vakti, sabah vakti,
 sabah. √ ET *tağ*, ED *tağ I*
 510, CC *tağ*, Kzk *tağ (f)*
tan-: *hkt* aldatmak, yanıltmak. √
 Krş. ET. *tān-* TDBUÜ 174,
 ED 513, CC *tan-*, Kzk *tan-*
tanā: *hkt* dana, dilve. √ Kzk
tana (f)
tanā-: *k* dalkavukluk etmek,
 pohpohlamak
tandah: *k* yanık. √ ET *tan+daht*
tanā-: *hkt* bilmek, haberi olmak,
 tanımak. √ ET *tan-*, ED 516,
 CC *tan-*, Kzk *tan-*
tanığ t, *tanık hkt*: şahit, tanık. √
 ET *tanık*, ED 518, CC *tanık*,
 Kzk *tanıq*
tanığ et-: tanıklık etmek,
 şahitlik etmek. √ *tanığ et-*, CC
tanıklık ber-
tanıksız: *ht* şahitsiz, tamksız. √
tanıh+sız, CC *tanıksız*
tanığlığ: *f* tarıklık, şahitlik. √
tanığ+lığ tanıklık ED 519,
 CC *tanıklık*
tanış: *kt* bildik, tanıdık. √ *tan-ş*,
 Kzk *tanış (f)*
tanış-: *kt* tanışmak. √ *tan-ş-*,
 ED *tanış-* 526, Kzk *tanış-*
tanıt: *k* tanıtmak, bildirmek,

haberdar etmek. √ *tanı-t-* ED
 517, Kzk *tanıt*
tanmağ: *f* kabahat, suç, günah.
 √ ET *tan-mağ*
tanuvçu: *ht* boyun eğmez,
 itaatsiz. √ *tan-uvçu*
tap-: *hkt* bulmak, keşfetmek. √
tap- ED *tap-* 2 435, CC *tap-*,
 Kzk *tap-*
tar: *hkt* dar, geniş olmayan. √
 İT *tār* TDBUÜ 174, ED *tar I*
 528, CC *tar*, Kzk *tar*
tara-: *hkt* taramak. √ *tara-* ED
 532, Kzk *tara-(II)*
taraf: *hkt* yan, yön. √ Ar. طرف,
 Kzk *tarap*, Lı TDS 724
tarak: *hkt* tarak. √ ET *tara-k*,
tarğak ED 539, Kzk *tarğak(f)*
tarazu: *f* terazi. √ Far. ترازو CC
tarazu, Kzk *tarazı (f)*
tarazuv: *ht* terazi; → *tarazu*
tarı: *k* darı. √ *tarı-g* ED 537, CC
tarı, Kzk *tarı*
taribar: *k* karmakarışık, dağınık,
 perişan. √ Far. تاربار
tarlan-: *ht* daraltmak, büzmek.
 √ *tar+la-n-*
tarlav: *hkt* tarla, sürülmüş
 toprak. √ ET *tarı-g+la-g*, ED
 541, CC *tarlov*
tarlığ: *hkt* bela, felaket. √
tar+lığ
tart-: *hkt* çekmek; tartmak. √
tart- ED 534, CC *tart-*, Kzk
tart-

tartıl: *hkt* çekilmek, tartılmak.
 √ *tart-ıl-* ED 536
tartuvçu: *kt* tartıcı, tartan. √
tart-uvçu < *tartıgçı* ED 537
tas I h, *taş kt*: taş. √ ET *tāş*
 TDBUÜ 174, ED 556, CC *taş*,
 Kzk *tas*
tas II: *hkt* kırma, imha etme,
 yok etme, öldürme. √ *tas I* ED
 554, CC *tas*
tas et-: *hkt* yok etmek, öldür-
 mek, mahvelmek. √ ET *tas et-*
tas pol-: *hkt* mahvolmak, yok
 olmak, ölmek. √ *tas bol-*, CC
tas bol-
taş-: *kt* taşmak, dökülmek, ak-
 mak. √ ET *tāş-* TDBUÜ 174,
 ED 559, Kzk *taşı-(II)*
taşça: *f* genç kız
taşı: *kt* göçürmek, nakletme. √
taşu- ED 561, CC *taşı*, Kzk
taşı-(I)
taşıl: *f* dökülmek, akmak,
 taşmak. √ *taş-ıl-*
taşın-: *kt* göçmek, taşınmak. √
 ET *taşı-n-*
taşla-: *kt* atmak, fırlatmak, gön-
 dermek, taş atmak. √ *taş+la-*
 ED 564, CC *taşla-*
taşlığ: *f* taşlık, taşı çok olan yer.
 √ *taş+lığ*
tat-: *hkt* tatmak; denemek,
 tecrübe etmek. √ ET *tāt-*
 TDBUÜ 175, ED 450, CC *tat-*,
 Kzk *tat-(II)*

Tatar: *hkt* Tatar. √ *Tatar*, CC *tatar*
Tatarça: *ht* Tatarca. √ *Tatar* +ça, CC *tatarça*
tatarhanlı: *k* Tatar hanlığı, Tatar ülkesi. √ *Tatar*; Krş. Far خال; Krş. +*lıh*
tatlı: *hkt* tatlı, lezzetli, hoş. √ *tat+lı*, *tatlılı* ED 454, CC *tatlılı*, *tatlı*, Kzk *tattı*
tatavı: *hkt* tat, tadım. √ ET *tatuv*, ED *tatig* 452, CC *tatov*
tatavla: *ht* tatlı; krş *tatlı*
tatavlarah: *ht* daha tatlı, oldukça tatlı, tatlıca. √ *tatavlu+rah*
tav I: *hkt* dağ. √ ET *tāg* TDBUÜ 174, ED *tāg* 1 463, CC *tag*, Kzk *tav*
tav II: *k* orman
tavçeh: *t* küçük dağ. √ *tav+çeh*
tavla: *k* at ahır √ Ar. حويطة
tavuh t, tavuk k: tavuk. √ CC *tavuk*, Kzk *taviq*
tavul: *ht* fırtına, bors, tufan, kasırga. √ CC *tavul*
tavulan-: *hkt* kabarmak, kudurmak, azmak, köpürmek √ ET *tavul+lan-*
tavulan: *k* fırtınalı, taşkın. √ *tavul+lu*
tavus-: *hkt* kırmak, imha etmek, öldürmek, yok etmek, bitirmek, tüketmek, Krş. CC *tavus-*, Kzk *tavis-* (f)

tavusul-: *hkt* kırmak, imha edilmek, öldürülmek, yok edilmek, bitirilmek. √ *tavusul-*
tavuş: *k* ses, sesde. √ *taviş* ED 446, Kzk *tavis*(II)
tavuş kuş: *hkt* deve kuşu. √ ET *tavuş kuş*
tavuşla: *k* sesli, gürültülü. √ *tavuş+lu*
tay: *k* at yavrusu. √ *tay* ED 566, Kzk *tay* (I)
tay-: *hkt* sallanmak, sarsılmak, yalpalamak. √ ET *tāy*-TDBUÜ 175, ED 567, Kzk *tay-* (III)
taya-: *kt* dayanmak. √ ET *taya-*, ED 567, Kzk *taya-*(II)
tayah t, tayak hkt: değnek, sopa, baston. √ *taya-h* < *tayuk* ED 568, CC *tayuk*, Kzk *tayaq*
tayan-: *hkt* dayanmak, yaslanmak. √ *tayan-it-* ED 569, Kzk *tayan-*
tayla: *k* ayırma, belli etme. √ Ar. تفتين
tazı: *k* taze, il, köpek. √ Kzk *tazı*
tê-: *tk* demek, söylemek. √ ET *tê*, TDBUÜ 182, ED 433, CC *de*-Kzk *de-*
teala: *k* yükselme, ululanma. √ Ar. تعلقى
tedarik: *k* hazırlanma, araştırıp bulma, ele geçirme. √ Ar. تدارك
teğä: *t* teke, erkek, keçi. √ *teke*

ED 477, Kzk *teke*
teğänäk: *t* deve dikeni
tek: *t* ancak, olsa olsa. √ Krş. ET, *teg*, ED *tek* 1 475, CC *tek*, Kzk *tek* (II)
tekli: *t* kadar, aşağı yukarı, yaklaşık, yakınında. √ *tek+lı*, Li TDS 482
tekmäk: *k* bitirme, bitirime, tamamlanma. √ Ar. تكميل
tekrar: *k* bir şeyi iki veya daha çok yapma. √ Ar. تكرر
teli: *t* deli, ahmak, akılsız, serseri. √ ET *tēlu* TDBUÜ 181, krş. *tēlvē* ED 493, CC *teli*
telik: *kt* delik. √ *telik* ED 498, CC *teşik*, Kzk *testik*
tellik: *t* delilik, akılsızlık, ahmaklık, aptallık. √ *teli+lık*
tellir-: *t* delirmek, bunamak. √ *teli+r-*
telli: *k* teli olan, teller takınmuş. √ ET *teli+li*
telmür-: *t* ummak, umit etmek, beklemek. √ *telmür-* ED 500
tembih: *k* uyarma, tembih etme. √ Ar. تنبيه
temennak: *k* eli başa götürülecek verilen selam. √ Ar. تملى
temir: *t* demir. √ ET *temir*, ED 508, CC *temir*, Kzk *temir*
ten: *t* ten, cisim, madde, insan, adam. √ Far. تن, CC *ten*, Kzk *tän*
tenäş-: *t* bir olmak, bir saymak.

√ ET *tenes-*, ED 526, Kzk *tenes-*
tengiz: *t* deniz. √ ET *teytz*, ED 527, CC *teytz*, Kzk *teyis*
tenri: *t* Tauri, ilah, Allah. √ ET *tenri*, ED 523, CC *tenri*, Kzk *tägir*
tenrlik: *t* Tanrılık, ilahlık. √ *tenri+lik* ED 525, CC *tenrlik*
tenşlik: *t* düzlük, pürüzsüzlük
tenük: *t* aptal, ahmak, Kzk *tenük* (II)
tepal: *t* tepsi, loğen. √ Mo. *tepsi* 790b, krş. ED *tepsi*, CC *tepsi*
toptär etmek: *t* ayakları altında ezme, çiğneme
teptärlik: *t* çiğneme, ayakları altında ezme, kırılma
ter: *t* ter. √ *tēr* ED 528, CC *ter*, Kzk *ter* (I)
tercä, teräcä: *t* derece, nuktar. √ Far. درجة
teräk: *t* ağaç, tahta √ *teräk* ED 543, CC *terek*, Kzk *terek*
terän: *ht* derin. √ *teriq*, ED *terin* 551, CC *tereq*, Kzk *tereq*
teränlik: *ht* derinlik. √ *terän+lik*, Kzk *terendik*
tergä-: *t* öğrenmek, öğrenim yapmak, tahsil yapmak, CC *terge-*, Kzk *terge-*
tergäv: *t* hesap. √ *tergä-v*, Kzk *tergev*
terk: *t* çabuk, çar çabuk, süratle. √ *terk* ED 542, CC *terk*

terkräk: *t* çok çabuk, en çabuk, daha çabuk. \checkmark *terk+räk*
ters: *t* ters, karşı, karşıdaki. \checkmark *ters* ED 553, CC *ters*, Kzk *teris*
terslik: *t* söz dinlememe, itaat-sizlik. \checkmark *ters+lik*, Kzk *teristik*
teşik: *t* delik, deşik, çukur. \checkmark *teşik* ED 564, CC *teşik*, Kzk *tesik*
teşuva: *t* dine dönme, dönüş, döndürülme; günah çıkarma, pişman olma. \checkmark *lbr*
teyz: *t* tez, çevik, atik, hızlı. \checkmark *Par*, \checkmark *CC* *tez*, Kzk *tez(l)*
teyzçer: *t* tozcu, çabuk. \checkmark *tez+çer*
tez: *t* tez, çevik, atik, hızlı; \rightarrow *teyz*
tifil: *k* küçük çocuk. \checkmark *Ar*, \checkmark *Ar*
tihan: *k* hamur teknesi
timbil: *hkt* paskalya çöbreği
tinç: *hkt*, *tinç* *ti* dinç, sağlam, dingin. \checkmark *ET* *tin-ç* TDBUÜ 177, ED 516, CC *tinç*, Kzk *tinç*
tinçal: *ht* dinlenmek, istirahat etmek. \checkmark *tinç+al-*, Kzk *tinçay-*
tinçlik: *t*, *tinçlik* *ki* rahat, sükunet, huzur. \checkmark *tinç+lık*
tinçlihsiz: *t* telaş, endişe, heyecan, galeyan \checkmark *tinç+lihsiz*
tintis: *h* sakin, dingin. \checkmark *Krş*, Kzk *tintis*
tırnak: *hkt* tırnak. \checkmark *tırnak* ED 551, CC *tırnak*, Kzk *tırnaç*

tışartın: *t* dışarıdan. \checkmark *tışartın* ED 563, Krş. Kzk *tışartı*, *Lı* TDS *tışartı* 452 dipnot 471
tıy-, **tıy-:** *hkt* 1. kesmek, bırakmak; 2. mahrum etmek, yoksun kılmak; 3. vaz geçirmek, caydırmak; 4. serzeniş etmek, başına kaktmak; 5. oturtmak, bindirmek; 6. öldürücü, imha edici, yıkıcı; 7. teskin etmek, yatıştırmak. \checkmark *ıd-* ED 450, CC *ıy-*, Kzk *ıy-*
tıyıl-: *hkt* azalmak, dinmek. \checkmark *ET* *ıdıl-*, CC *tıyıl-*
tıyıs: *t* kocanın erkek kardeşi; *Lı* TDAA 288
tıyış: *t* akraba; *Lı* TDAA 288
tıyuv: *ht* akıt, sözleşme, söz
tıgım: *hkt* kısım, parça, pay; dihm. \checkmark *tıgım* ED 500, Krş. CC *tıgım*, Kzk *tıgım*
tık-: *hkt* dikmek, dikiş dikmek. \checkmark *ET* *tik-*, ED 476, CC *tik-*, Kzk *tik-(II)*
til: *h* dil. \checkmark *ET* *til*, *til*, ED 490, CC *til*, Kzk *til*
tili: *h* dili olan, dilli, konuşan. \checkmark *til+li*, Kzk *tildi*
tilsiz: *h* dilsiz. \checkmark *til+siz*, CC *tilsiz*, Kzk *tilsiz*
tint-: *ht* yoklamak, kontrol etmek \checkmark *CC* *tint-*, Kzk *tint-*
tintövcü: *t* araştırmacı, araştırmacı. \checkmark *tint-övcü*, CC *tintövcü*, Kzk *tintövcü*

tirgiz-: *hk* diriltmek, hayat vermek. \checkmark *ET* *tir-güz-*, *tirgür-* ED 545, CC *tirgiz-*
tirgizüvcü: *t* dirilten, hayat veren. \checkmark *tirgiz-igöl*, CC *tirgizigöl*
tiri: *hkt* diri, canlı, sağ. \checkmark *tirig* ED 543, CC *tiri*, Kzk *tiri*
tiril-: *ht* dirilmek, canlanmak. \checkmark *tiri-l-* ED 547, CC *tiril-*, Kzk *tiril-*
tirilüvcü: *t* canlı, uzun ömürlü. \checkmark *tiril-üvcü*
tirik: *hkt* hediye, armağan, ih-san, CC *tirka*
tirlik: *hkt* hayat, ömür, yaşam. \checkmark *ET* *tirig+lik*, ED 546, Kzk *tirlik*
tiş: *kt* dış. \checkmark *ET* *tiş* TDBUÜ 183, ED 557, CC *tiş*, Kzk *tiş*
tişik-: *ht* dışlemek, eksiltmek, tüketmek. \checkmark *tiş+il-* ED 564, CC *tişle-*, Kzk *tişle-*
titre-: *hkt* titremek. \checkmark *ET* *titre-*, ED 460, CC *titre-*, Kzk *titre-*
titrävük: *ht* titreme, titreşim. \checkmark *titrävük*
tiyis *h*, **tiyis** *kt*: vazife, ödev, görev. \checkmark *ET* *ti-y-iş*
tiyış: *t* görevli. \checkmark *tiyış+lı*
tiz I: *h* çabuk, hızlı; \rightarrow *teyz*, *tez*
tiz II: *h* sonbahar, güz
tiz III: *h* tarla, kur. \checkmark *Krş*, ED *tiz* "yer, düzlük" 571
tiz IV: *ht* diz. \checkmark *ET* *tiz*, TDBUÜ

183, ED *tiz* / 570, CC *tiz*, Kzk *tize*
tiz- *h*, **tüz-** *kt*: dizmek, sıralamak, koymak, yerleştirmek. \checkmark *tiz-* ED 572, Kzk *tiz-*
to I: *k* dağ keçisi
to II: *t* kım. \checkmark *Rus*, *mo*
toh: *t* tok. \checkmark *ET* *tosık*, ED 555, Kzk *toğ (I)*
tohluğ: *t* tokluk. \checkmark *toh+luğ*, CC *tokluk*, Kzk *toğuğ*
tohta-: *hkt* durmak, duraklamak, kesilmek. \checkmark *Mo*, *tohta-* 815, Krş. CC *tohta-*, Kzk *toğta-*
tohtavcu: *hkt* bulunan, kalan, ikamet eden \checkmark *tohta-vcu*
tohtayal-: *h* alikonulmak. \checkmark *tohtayu al-*
toksan: *h* doksan. \checkmark *toksan* ED 473, Kzk *toqsan (I)*
tol-: *hkt* dolmak. \checkmark *ET* *tol-*, ED 491, CC *tol-*, Kzk *tol-*
tolhağ: *ht* kramp, doğum sancısı \checkmark *ET* *tolgak*, ED *tolgäg* 496, Kzk *tolgağ*
tolhan: *ht* dolma, dolgu \checkmark *tolhan*
tolkan-: *k* döndürmek, gevirmek. \checkmark *tol-ha-n-* ED 497, Kzk *tolgan-*
tolhat-: *hkt* 1. dışar olmak, muzdarip olmak; 2. mecbur etmek, zorlamak. \checkmark *tolha-t-* ED 497, Kzk *tolgat-*
tolhatıl-: *ht* doğmak, dünyaya

getirilme. \checkmark *tolhat-il-*
tolhun: *hkt* dalga. \checkmark *Mo. dalgan*,
dolgiya(n) 259, *Kzk tolğun*
tolhunçoh: *t* küçük dalga, dalga-
 cık. \checkmark *tolhun+çah*
toltur-: *ht* doldurmak, dolmas.nı
 sağlamak. \checkmark *tol-tur-* ED 495,
 CC *toltur-*, *Kzk toldır-*
tolu: *k* dolu. \checkmark ET *tolı*, ED *tolı* /
 491, CC *tolu*, *Kzk tolı*
tolurah: *t* oldukça dolu, çok
 dolu \checkmark *tolu+rah*
toluş-: *t* doluşmak, biraraya top-
 lanmak \checkmark *tol-uş-*
tonçah: *t* palto, manto, gıysi. \checkmark
ton+çah
topla-: *hkt* toplamak, biraraya
 getirmek \checkmark ET *top+la-*, ED
töb+la- > *topla-* 440, *Kzk*
topta-
toplın-: *kt* toplanmak, biraraya
 gelmek. \checkmark *topla-n-*
toprah t, *toprak hk*: toprak. \checkmark
 ET *toprak*, ED 443, CC
toprak, *Kzk topıraq*
tora: *hkt* kutsal kitap \checkmark *lbr*
tornahşi: *t* kurnaz, sınsı
torun: *kt* torun. \checkmark Er. *ʾorn* Lı
 TDAA 221
toy: *hkt* şb.en, ziyafet, düğün,
 eğlence. \checkmark ET *toy*, ED *töç*
 449, CC *toy (II)*, *Kzk toy (I)*
toy-t: *hkt* doymak. \checkmark ET *toğ-*, ED
töç- 451, CC *toy-*, *Kzk toy-*

toyhunça: *hkt* doyuncaya kadar.
 \checkmark *toy-hun+ça*
toyla-: *t* kutlamak, tören
 yapmak. \checkmark *toy+la-*, *Kzk toyla-*
toyumlu: *h* karnı tok. \checkmark *toy-*
um+lu, *Kzk toyumdı*
toyumsuz: *h* doyumsuz, aç. \checkmark
toy-um+suz
toz: *hkt* toz. \checkmark ET *tö* TDBUÜ
 178, ED *tö* / 570, CC *toz*,
 Krş. *Kzk toz (I)*
toz-l: *ht* ekmek, tohum atmak. \checkmark
Kzk toz- (II)
toz-ll: *k* beklemek
tozrah: *ht* toz. \checkmark ET *tozrak*, ED
 573, Krş. *Kzk tozraq*
tozul-: *hkt* tozlamak, uçmak,
 uzaklaşmak. \checkmark *toz+u-l-*
töbä I: *k* 1. çatı, dam; 2. tepe; 3
 donuk, zarve. \checkmark ET *töpä*, ED
 436, *Kzk töbe*, Lı TDS 740
 dipnot 754
töbä II: *k* pışmanlık, nedamet. \checkmark
 Ar. *توب*
tök-: *k* dökmek, boşaltmak. \checkmark
tök- ED 477, CC *tök-*, *Kzk*
tök-
tölä-: *k* ödemek, vermek, tediye
 etmek. \checkmark ET *töle-*, ED *töle-2*
 492, CC *töle-*, *Kzk töle-*
töläv: *k* ücret, para. \checkmark *tölä-v*
tör: *k* değerli, itibarlı yer. \checkmark *tör*
 ED 528, *Kzk tör*
törä: *k* töre, hak, hukuk. \checkmark ET
törä, ED 531, CC *töre*, *Kzk*

töre
törä-: *k* doğurmak, türemek. \checkmark
 ET *törä-*, ED 533, CC *töre-*
töräçi: *k* hakim, yargıç. \checkmark
törä+çi, ED *törä+çi* 534, *Kzk*
töreçi
töräliş-: *k* hüküm verilme, yar-
 gılanmak. \checkmark *törä+liş-*, Krş.
 CC *törel-*, Krş. *Kzk törel-*
töräli: *k* kanuna uygun, düzenli,
 töreye uygun. \checkmark *törä+li*, ED
törä+liş 548
töşe-: *k* yerleşirmek, döşemek.
 \checkmark *töşe-* ED 561, *Kzk töşe-*
töşäk: *k* döşek, şilte. \checkmark ET *töşek*,
 ED 563, CC *töşek*, *Kzk töşek*
töz-: *ht* beklemek, sabretmek. \checkmark
töz- TDBUÜ 184, Krş. *töz-*
 ED "acı çekmek, dayanmak,
 tahammül etmek" 572, Az.
döz-, CC *töz-*, *Kzk töz-*
Troş, Trokd: *t.y.a.* Trakay
tube et-: *t* tövbe etmek, af
 dilemek. \checkmark Ar. *توب* Krş. *et-*
tuburu-: *h* hamurun tomur-
 cuklanması
tue: *h* tunç, bronz. \checkmark *töç*
 TDBUÜ 180, ED 450, CC *tuç*
tucur-: *t* kesmek
tul: *hkt* dul, dul kadın. \checkmark ET *tul*,
 ED 490, CC *tul*, *Kzk tul*
tunhuç: *kt* ilk, birinci, baştaki. \checkmark
tun+huç
tunkata: *ht* sabahlara kadar. \checkmark
tün kat-a Lı TDS 286

tunuh t, *tunuk h*: karanlık
tunuhleñ: karanlık. \checkmark
tunuh+luñ
tur-: *hkt* kalkmak, durmak. \checkmark
tur- ED 529, CC *tur-*, *Kzk tur-*
tura I: *k* dik, sarp, yalman. \checkmark
 Krş. ED *tura* 2 531
tura II: *k* görünüş, tavır
tural-: *ht* kalkınak
turna: *hk* turna, balıkçıl kuşu. \checkmark
turna ED 551, CC *turna*, *Kzk*
turna (I)
tuş-: *t* 1. duruş; 2. büyüme,
 yükselme, artma; 3. durakla-
 ma; 4. durum, vaziyet, hal, 5.
 sadakat, bağlılık \checkmark *tur-uş* ED
 554, *Kzk turuş*
tuşuçu: *ht* değer
tut-: *hkt* tutmak. \checkmark ET *tut-*, ED
 451, CC *tut-*, *Kzk tut (II)*
tutğun t, *tutkun kt* hapis, mah-
 pus; hapisane. \checkmark *tut-ğun*, ED
tutğun 453, CC *tutğun*, *Kzk*
tutğun
tutğunla-: esir almak, esir et-
 mek, tutuklamak. \checkmark *tutğun*
+la-, *Kzk tutğında-*
tutuvçu: *ht* tutan, tutucu \checkmark *tut-*
uvçu
tutuvluñ t, *tutuvluk h*: mülki-
 yet, sahiplik. \checkmark *tutuv+luñ*
tuv: *hkt* 1. çocuk düşürme, 2.
 düşük, sıkık; 3. kısır, verimsiz;
 4. yetim, öksüz. \checkmark *Kzk tuv (II)*
tuv et-: *kt* kesmek

tuv-: *hkt* doğmak, dünyaya gelmek. √ ET *tug-*, ED 465, CC *tag-*, Kzk *tuv-(III)*
tuvak *h*, *tuyah* *t*, *tuyak* *hk*: hayvan tınağı. √ *tuyag* ED 519
tuvat: *hkt* davat, hayvan. √ ET *tawar*, ED 442
tuvduh *t*, *tuvduk* *hk*: kız kardeş. √ Li TDAA 52, 162
tuvhan: *ht* 1. öz; 2. doğan, doğmuş, 3. çocuk. √ *tuv-han*, Kzk *tuvgan*, Li TDAA 52
tuvra-: *ht* ince ince kesmek, doğramak. √ *togra-* ED 472, Kzk *tuvra-(II)*
tuvravçu: *ht* doğrayan, kesen, kesici. √ *tuvra-vcu*, Kzk *tuvravçı*
tuvuş I: *kt* doğuş, doğma, doğum. √ *tuv-uy*, Krş. CC *toğuş*, Krş. Kzk *tuvış*
tuvuş II: *kt* kahramanlık, yiğitlik
tuvuşlu: *kt* 1. doğuştan; 2. muktedir, kadir, güçlü olan; 3. kudretli, güçlü. √ *tuvuş+lu*
tuvuşluh: *t* fevkalade, son derece. √ *tuvuş+luh*, Krş. Kzk *tuvuştıq*
tuz: *hkt* tuz. √ ET *tāz*, TDBUÜ 180, ED 571, CC *tuz*, Kzk *tuz*
tuzah *t*, *tuzak* *hk*: tuzak, kapan. √ *tuzak* ED 573, CC *tuzak*, Kzk *tuzaq*

tuzahlan-: *t* tutulmak, yakalanmak. √ *tuzah+lan-*
tuzasuz: *ht* tozsuz, tuzu kit. √ *tuz+suz*, Kzk *tuzsuz*
tügal: *k* henüz, daha, bütün, tamamen. √ ET *tükā-l*, ED 480, CC *tükel*, Kzk *tügel*
tügälivçü: *k* mükemmelleştiren, yetkinleştiren. √ *tügäl+lä-vcü*
tügänik: *k* mükemmellik, mükemmeliyet. √ *tügäl+lik*
tügäträk: *k* tam olarak, tamamen. √ *tügäl+träk*
tügän-: *k* tükenmek, bitmek; gözden düşmek; eskimek, yıpranmak. √ *tügä-n-<tükä-n-* ED 484, CC *tügen-*
tügängisiz: *k* sonsuz, bitmez, tükenmez. √ *tügän-gi+sis*
tügänli-: *k* tüketmek, bitirmek, sona erdirmek. √ *tügän+lä*, Krş. Kzk *tügelde-*
tügätkän: *k* tüketici, bitiren, tüketen. √ *tügä-t-kän*
tük: *k* tüy, yün. √ ET *tū+k*, TDBUÜ 185, ED *tü* 433, CC *tük*, Kzk *tük (I)*
tükü: *t* tüki. √ *tükü* ED 498, CC *tükü*, Kzk *tükü*
tümän: *k* 1. on bin; 2. oldukça fazla; 3. bölge, daire; 4. şehir. √ *tümen* ED 507, CC *tümen*, Kzk *tümen*
tüp: *k* dip, alt, temel, taban, asıl.

√ ET *tüp*, TDBUÜ 185, ED *tüb* 434, CC *tüp*, Kzk *tüp (I)*, Li TDS 752
türab: *k* toprak. √ Ar. *تراب*
türk: *k* Türk. √ ET *türk*, Kzk *türük*
türkü: *k* türkü, şarkı
türsün: *k* kılık, kıyafet, görünüş
türt-: *k* dürtmek, iteklemek. √ ET *türt-*, ED 535, Kzk *türt-tüslü:* *k* bu gibi, benzeri, andıran
tüy: *k* 1. öğle, öğle vakti; 2. güney. √ *tüy* TDBUÜ 185, CC *tüy*, Kzk *tüs (II)*
tüşl-: *k* düşünde görmek, rüyasında görmek. √ *tüş+lä-*
tüşlük: *k* güney. √ *tüş+lik*, Kzk *tüşlük (II)*
tütün: *k* duman. √ ET *tütün*, ED 457, CC *tütün*, Kzk *tütün*
töv-: *k* cezalandırmak, cezaya çarptırmak
tövşür-: *k* kıyaslamak, karşılaştırmak
tüz I: *k* düz, doğru; doğru, düzgün. √ *tüz* ED 571, CC *tüz*, Krş. Kzk *tüzük*
tüz II: *k* ova, yazi. √ ET *tüz*, Krş. Kzk *tüz (I)*
tüzät-: *k* düzeltilmek, düzeltilmek. √ *tüz+ät-*, Kzk *tüzet-tüzl-:* *k* haklı çıkarmak, doğru çıkarmak. √ *tüz+lä-*
tüzl-: *k* düz. √ *tüz+lä-*
tüzlük: *k* doğruluk, adalet. √

tüz+lük, Kzk *tüzüklik*
tüzrük: *k* daha düz, oldukça düz, çok düz. √ *tüz+rük*
tüzsüzlük: *k* düzlüksüz, düz olmayan. √ *tüz+süz+lük*
tüzü-: *k* 1. yazmak, telif etmek; 2. yapmak, kurmak, donatmak; 3. kurmak, inşa etmek; 4. araştırmak, muayene etmek, tahlil etmek; 5. kökleştirmek, sağlama bağlamak; 6. yerleştirmek, koymak. √ *tüz+ü-*
tüzüvcü: *k* besteci, yazar, editör. √ *tüzü-vcü*
uç: *ht* uç, son, nihayet. √ ET *hüç* TDBUÜ 179, ED *üç* I 17, CC *uç*, Kzk *uç(I)*
uç-: *kt* uçmak; kaymak. √ *uç-* ED 19, CC *uç-*, Kzk *uç-(II)*
uçhala-: *t* uçmak, uçuşmak. √ *uç-hala-*
uçhanı *t* kivilcim, pırılta. √ CC *uçhan*, Kzk *uçqın*
uçır-: *k* uçurmak, uçmasını sağlamak. √ *uç-ır-* ED 30, Kzk *uçır-*
uçsuz: *t* uçsuz, sonsuz, nihayetsiz. √ *uç+suz* ED 31
uçur: *kt* vaka, olay, hadise. √ Mo. *uçır* 859.
uçuz: *t* ucuz, kolay, değersiz. √ *uçuz* TDBUÜ 179, ED 32, CC *uçuz*
ugav: *k* bir müzik aleti

uğra-: *k* uğramak, ziyaret etmek. √ *uğra-* ED 91
uğraş-: *k* uğraşmak. √ *uğra-ş-* ED 92
ulah / ulak *k*: oğlak, keç; yavru.su. √ *oglak* ED 84, CC *ulah*, Krş. Kzk *lağ*
ulan: *hkt* çocuk, evlat; → *oğlan*
ulhay-: *hkt* bilyümek, artmak. √ ET *ulgad-*, ED *ulug+ad-* > *ulgad-* 138, CC *ulgay-*, Kzk *ulgay-*
ulan: *ht* ulu, büyük, yitce. √ *ulug* ED 136, CC *ulu*, Kzk *uh (I)*
ululuş *t*, ululuk *h*: ululuk, büyüklük, yücelik. √ *ulu+luş* ED 139, CC *ululuk*, Kzk *ululuq*
uluraj: *t* en büyük, çok büyük. √ *ulu+raj*
ulus: *hkt* ulus, halk. √ ET *ulus* > Mo. *ulus* 873b, ED 152, Kzk *ulus*
uluslu: *hkt* ulusu, halk. olan. √ *ulus+lu*
um-: *k* ummak, beklemek, beklenti.de olmak. √ *um-* ED 155
ummet *h*, ummet *t*: ummet, nüfus, şahat. √ Ar. *امت*, Lı TDAA 63 dipnot 58
umsunç: *kt* ümit, umut. √ Krş ET. *umunç*, ED 162, CC *umunç*

üniversitet: *t* üniversite, yüksek okul. √ Rus. *yunisepciumem*, Kzk *üniversitet*
unh *k*, unlu *t*: unlu. √ *hün+lı* TDBUÜ 179
unulan-: *t* una bezenmek, unlanmak. √ *unlu+la-n-*
unut-: *hkt* unutmak, hatırdan çıkmak, ihmal etmek. √ ET *unt-*, ED 179, CC *unut-*, Kzk *umit-*
unutmayan: *t* unutmayan. √ *unt-ma-ıvı*
unutuvçu: *t* unutan. √ *unut-ıvı*
upra-: *h* yıpranmak, eskimek, hırpalanmak. √ *opra-* ED 14
uprah *kt*, uprak *h*: elbise, giysi, giyecek, esbap. √ *oprah* ED 13
ur-: *hkt* vurmak. √ ET *hür-* TDBUÜ 179, ED 194, CC *ur-*, Kzk *ur-*
urlamak: *h* çalmak, aşımak. √ Kzk *urla-*
urluş: *t* aile, tohum, torunlar. √ *urluk* ED 229, CC *urluk*, Krş. Kzk *urluq*, Lı TDAA 54
uru *ht* hürsüz; → ogrı, ogrıy
urun-: *hkt* çıldırmaq, azmak. √ *ur-un-* ED 235, Krş. CC *urun-*, Kzk *urun-*
uruş: *kt* mücadele, savaş. √ *ur-uş* ED 239, CC *uruşu*, Kzk *urus (I)*
uruş-: *kt* vuruşmak, savaşmak,

ıvıccadele etmek. √ ur-uş- ED 239, CC *uruş-*, Kzk *urus-* (II)
uruşma: *t* mücadele, savaş, çarpışma. √ *uruş-ma*
uruv: *hkt* kabile, boy, unuk. √ ET *uruk*, ED *uruğ* 2 214, CC *uruk*, Krş. Kzk *uruq*, Lı TDAA 56
us: *hkt* us, akıl, zeka. √ ET *us*, ED 240, CC *us*
usan-: *k* usanmak, bıkmak. √ *osan-* ED 248
usayt-: *ht* sağduyulu olmak, düşünmek. √ *us+ay-t-*
uslu: *hkt* akıllı, düşünceli, sağduyulu. √ *us+lu* < *usluq* ED 247, CC *uslu*
ussuz: *ht* akılsız, düşüncesiz. √ *us+suz*
usta: *hkt* üstat, maharetlı kışı √ Far. *استاد*, CC *usta*, Kzk *usta(I)*
ustalıq: *t* kurnazlık, hünerlı olma. √ ET *usta+lıq*, Kzk *ustalıq*
uşa-: *ht* benzemek; → *oşsa-*, *okşa-*, *ıkşa-*. √ ET *okşa-*
uşan-: *t* benzetilmek. √ *uşa-n-*
uşpa: *kt* öteki. √ *uş bu*, ED *oşbu* -oş 254
uşu-: *k* üşümek, donmak, buz tutmak. √ *üşü-* ED 256
utru, uturu: *hkt* -e karşı, karşıda, karşı tarafta. √ ET *utur-u* > *utru*, ED 64, CC *utru*, Lı TDS 514, 517

utru-la-: *hkt* dayanmak. √ *utru+la-*
uvşq: *t* ufak. √ Krş. ET. *uvşak*, ED 16, Kzk *uvaq (II)*
uvakt-: *t* ufaltılmak, kırılmak, parçalamak. √ ET *uvat-*, Kzk *uvat (I)*
uvçu, uvuç: *ht* avuç, aya, el ayası. √ Krş. ET. *adul*, T.T. *avuç*, Kzk *uvıv*
uvul: *ht* oğul, erkek, evlat; → *oğul*
uvun-: *hkt* avunmak, teselli olmak. √ ET *avun-*, ED 12, → T.T. *avun-*, Kzk *ıvan-*
uvunçlu: *t* teselli veren, avıtıcı. √ *uvun-ç+lu*
uvus: *ht* yulaf. √ Rus. *овес*
uvut-: *hkt* teselli vermek, avutmak. √ ET *avut-*, ED 7, Kzk *uvat-*
uyal- I: *hkt* utanmak. √ ET *uyal-*, ED 272, CC *uyal-*, Kzk *uyal-*
uyal- II: *k* yuva yapmak, barınmak, sığınmak, yorleşmek. √ *uy+al-*
uyat: *hkt* utanç, utanma, ar. √ ET *uyal*, ED 268, CC *uyat*, Kzk *ıyat*
uyatlı: *ht* utançlı, arlı. √ *uyat+lı*
uyatlık: *h* rezalet, yüz karası, ayp. √ *uyat+lık*, Krş. Kzk *uyatlıq*
uygan: *hk* uygun. √ ET *ud-gan* > *uy-gan*

- uzak:** *t* uzak, irak. √ ET *usa-k*, ED 283, Kzk *uzaq(II)*
- uzar-:** *hkt* devam etmek, sürmek. √ *usa-r-*, Kzk *uzar-*, Krş. OTWF -(I)r- §6.3., s. 535 ve ötesi.
- uzat-:** *hkt* uzatmak, sürdürmek. √ *usa-t-* ED 282, CC *uzat-*, Kzk *uzat-*
- uzun:** *h* uzun. √ ET *uzun*, ED 288, CC *uzun*, Kzk *uzun*
- uzunluk:** *t* uzunluk. √ *uzun+luh*, CC *uzunluk*, Kzk *uzunluq*
- uç:** *t* uç. √ ET *uç*, ED 18, CC *uç*, Kzk *uç*
- üçüt:** *t* öğüt, nasihat, tavsiye, akıl. √ ET *üçüt*, ED 102, Kzk *üçüt(I)*
- üçütük-:** *t* öğüt vermek, tavsiye etmek, akıl vermek. √ *üçüt+ta-* ED 104, Kzk *üçütte-*
- üksek:** *k* yüksek. √ *yüksek* ED 914
- ülhştir-:** *hk* paylaşımak. √ ET *ülhştir-*, Kzk *üleştir-*
- ülke:** *k* ülke, memleket, diyar. √ Kzk *ülke*
- ülügöç:** *k* ustura. √ ET *yül-ü-güç*
- ülüs:** *t* 1. pay, hisse; 2. arazi parçası, toprak; 3. hediye. √ ET *ülüs*, ED 153, CC *ülüs*, Kzk *üles(I)*
- ülüş-:** *hk* paylaşmak. √ ET *üle-ş-*, TDBUÜ 184, ED 154, CC *üleş-*, Kzk *üles-(II)*

- ümit:** *k* umut, beklenti. √ Far. *ؤمل*, CC *ümed*, Kzk *ümit*
- ün:** *k* sos, soda. √ ET *ün*, TDBUÜ 185, ED 167, CC *ün*, Kzk *ün*
- üniversitet:** *t* üniversite, yüksek okul. √ Rus. *университет*
- üräk t, yoräk t, yüräk kt:** yürek, kalp. √ ET *yüräk*, ED 965, CC *yüräk*, Kzk *jüräk*
- üräklän-:** *t* yürekli olmak, cesaretlenmek. √ *üräk+län-* ED 966
- üräklil:** *t* yürekli, cesur. √ *üräk+li* ED *yüreklilig* 966, Kzk *jüreklil*
- ürän-, övrän-:** *t* öğrenmek, oku. √ ET *öğren-*, ED 114, CC *övrän-*, Kzk *üyrän-*
- ürät-, övrät-:** *t* öğretmek. √ ET *öğret-*, ED 114, CC *övrät-*, Kzk *üyrät-*
- ürpäy-:** *t* ürpermek, tüyleri diken diken olmak. √ *ürper-* ED 199
- ürü-:** *t* yürümek, gelmek, gitmek. √ ET *yörü-* TDBUÜ 179, ED 957, Krş. CC *yügür-*, Kzk *jür-*
- üsüü:** *t* üstüne, üzerine. √ Li TDS *üst+nü* > *üsüü* 769 dipnot 775
- üst:** *kt* üst, yukarı, üzer. √ ET *üst*, ED 242, Krş. CC *üstün*, Kzk *üstü*, Li TDS 769

- üstäl-:** *t* koymak, eklemek, ilave etmek. √ *üst+äl-* ED 244, Krş. Kzk *üste-*
- üstäv:** *t* ok, ilave. √ *üstek* 242, Kzk *üstev*
- üv:** *t* ev. √ ET *eb*, ED *ev* 3, CC *ev*, Kzk *üy (I)*
- üvrät-:** *t* öğretmek, okutmak; Krş. *ürät-*. √ ET *öğret-*
- üvrätäv:** *t* ilim, bilim, bilgi. √ *üvrät-äv*
- üvrätävçü:** *t* öğretmen, öğretici, okutucu. √ *üvrät-ävçü*, Kzk *üyrätävçü*
- üvün-:** *t* övünmek. √ ET *ög-ün-*, ED 110
- üz-:** *k* koparmak, kırmak, kırıp koparmak. √ *üz-* ED 279, CC *üz-*, Kzk *üz-*
- vahda:** *ht* vakit, süre, müddet. √ Ar. *وقت*
- vahht ht, vakit kt:** vakit, zaman, süre. √ Ar. *وقت*
- vahhtlıq:** *t* dergi, magazin, mecmua. √ *vahht+lıq*
- vahhsız:** *ht* vakitsiz, zamansız. √ *vahht+sız*
- vaka:** *k* olay, hadise. √ Ar. *واقعه*
- vakilik:** *k* vekillik, temsilcilik. √ Ar. *وكيل* ve Krş. *+lık*
- valayet, vilayet k, valayat ht:** vilayet, il. √ Ar. *ولاية*
- vale ht, vall k:** fakat, ama, lakin. √ Far. *ولی*

- välde:** *k* ana, anne, doğuran. √ *والده*
- vallahı:** *k* Allah için, Allah hakkı için. √ Ar. *والله*
- valisbê:**
- var:** *k* var, mevcut. √ ET *bär*, TDBUÜ 172, ED 353, CC *bar*, Kzk *bar (III)*
- var-:** *k* varmak, gitmek. √ ET *bar-*, ED 354, CC *bar-*, Kzk *bar-(II)*
- vat-:** *ht* vurmak, çekmek, kakmak. √ *bat-* ED 298
- vatan:** *k* yurt. √ Ar. *وطن*, Kzk *otan*
- vay:** *hkt* vay! Ayl CC *vay*
- vazgeç-:** *k* 1. keşmek, ara vermek, vaz geçmek; 2. reddetmek, kabul etmemek. √ Far. *وإل* ve Krş. *geç-*
- ve:** *k* ve, dahı, ile. √ Ar. *و*
- velhasıl:** *k* sözün kıyası, kısacası. √ Ar. *ولفصل*
- ver-:** *k* vermek, iade etmek. √ ET *bär* TDBUÜ 182, ED 354, CC *ber-*, Kzk *ber-*
- verän:** *t* zelil, ezilmiş. √ Far. *ورذل*
- veränlik:** *t* yıkım, ezilmişlik. √ *verän+lık*
- vezir kt, vizir t:** vezir, padişah vekili. √ Ar. *وزير*
- Villan:** *t y.a.* Vinlius
- vizit:** *t* ziyaret. √ Rus. *визит*
- vot:** *t* işte. √ Rus. *вот*

vur-: *k* vurtmak, çarpmak; → *ur-*. √ ET *ur-*, ED 194
vücut: *k* beden, gövde, cisim. √ Ar وجود
ya: *t* ya... *ya*, fakat, ama. √ Far. CC *ya*
Yaakov: *hkt* Yakup, İbrahim' in torunu
yaban: *k* çöl, sahra. √ Far جاب
yavru: *k* yavru. √ Rûslänen OT *yabur* ile Osm. *yavru*'yu karşılaştırır, şüpheli bir karşılaşımına, 176.
yabuğ t, yabuk h: 1. kapalı; 2. gizli, saklı, esrarlı √ *yapıg* ED 873, CC *yabov*, Kzk *yabıg (I)*
yabul-: *hkt* örtünmek, giymek, (başını) örtemek. √ *yabil-* ED 877, Kzk *yabil-*
yabuş-: *kt* yapışmak. √ ET *yapış-*, ED 880, Kzk *yabış-*
yabustur-: *t* yapıştırmak, yapışmasını sağlamak. √ *yapış-tur-*, Kzk *yabıstur-*
yada-: *hkt* yorulmak, usanmak. √ Mo. *yada-* 422, CC *yada-*, Krş. Kzk *yada-*
yadav: *ht* yorgunluk, bitkinlik. √ *yada-v*, Kzk *yadav*
yadavlu: *h* yorgun, bitkin. √ *yadav-lu*
yağış t, yakıt h: iyi, güzel. √ ET *yağış*, ED 908, CC *yakış*, Kzk *caqış*
yağışlı t, yağışlık h: iyilik, gü-

zellik. √ *yağış+lığ*, Kzk *yağışlıg*
yağışrah: *t* daha iyi. √ *yağış+rah*, CC *yakışrah*, Kzk *yağışrah*
yaka: *h* yaka. √ *yaka* ED 898, CC *yaga*, Kzk *yaga*
yaklaş-: *k* yaklaşmak, yakınına gelmek. √ Krş. Kzk *yağında-yakrı:* *k* yakın. √ ET *yakuru*, ED *yağru* 905
yal I: *hkt* 1. mükafat, ödül; 2. kıralama, kura ile tutma. √ Kzk *yal (III)*
yal II: *k* yelo, karışık, uzamış saç. √ ET *yäl* TDBUÜ 175, ED 916, Kzk *yal(I)*
yala-: *hkt* yalamak; el etek öpmek. √ ET *yälga-* TDBUÜ 175, ED 919, CC *yala-*
yalan-: *hkt* yalanlamak. √ *yala-n-*
yalbar- hkt, yalvar- k: yalvarmak, yakarmak. √ ET *yalbar-*, ED 920, CC *yalbar-*, Kzk *yalbar-*
yalbaruvçu: *t* yalvaran. √ *yalbar-uvçu*
yalçı: *kt* uşak, hizmetkâr. √ *yal+çı*, CC *yalçı*
yalçımah: *t* başarı, muvaffakiyet
yalhan: *hkt* yalan, yalancılık. √ ET *yalgan*, ED 926, CC *yalgan*, Kzk *yalgan (II)*
yalhançı: *t* yalancı, yalan söyleyen. √ *yalhan+çı*, Kzk *yal-*

ganış
yalhanla-: *t* yalanlamak. √ *yalhan+la-*
yalhanlı t, yalhanlık h: aldatma, hile. √ *yalhan+lığ*
yalhız hkt, yalhız k: yalnız, sadece. √ ET *yalhız*, ED *yalhız* 930, CC *yalguz*, Kzk *yalguz*
yalhızah: *t* 1. bir, tek; 2. ancak, olsa olsa. √ ET *yalhız+ah*
yalhızev: *ht* yalnızca, sadece
yalıtay: *hkt* eğri, eğrilmiş; aldatıcı, hilekâr. √ ET *(y)al+ta-d* > *yalıtay*
yalıtaylı: *ht* aldatma, hile. √ *yalıtay+lığ*
yaman: *hkt* yaman, kötü, fena. √ ET *yaman*, ED 937, CC *yaman*, Kzk *jaman*
yamanlı t, yamanlık k: ağır suç. √ *yaman+lığ*, CC *yamanlık*, Kzk *jamanlıg*
yamav: *ht* 1. tamir, onarım; 2. yama. √ *yamag* ED 935, CC *yamov*, Kzk *jamav*
yambur ht, yanhur t: yağmur. √ *yagmur* ED 903, CC *yamgur*, Kzk *jamgur*
yamburta: *ht* yağmurlu. √ *yambur+ta*, CC *yamgurlu*, Kzk *jamgurlu*
yan: *hkt* 1. yan, yan taraf; 2. sayfa, yaprak. √ ET *yan* TDBUÜ 175, ED *yay* 940,

Kzk *yan (III)*, Lt TDS 782
yan-: *hkt* 1. yanmak, alev almak, 2. heyecanlanmak, 3. acımak, merhamet etmek, üzülmek. √ ET *yan-* TDBU Ü 175, ED *yan-* 2 942, CC *yan-*, Kzk *yan-(IV)*
yanak k, yayah t, yayak ht: 1. yanak, avurt; 2. çene. √ *yajak* 948, CC *yajak*, *yaak*, *yaah*, Kzk *yaq (I)*
yanış-: *k* yanaşmak, yaklaşmak. √ Kzk *yanas-*
yanç-: *kt* vurtmak, dövmek; çalmak. √ ET *yanç-*, ED 944, CC *yanç-*
yançılı k cop. √ *yançık* ED 945, CC *yançık*
yançıl-: *hkt* kırılmak, parçalanmak. √ ET *yançal-*, ED *yançıl-* 946
yanlı: *hkt* yeni. √ ET *yayı* > *yanlı*, CC *yayı*, Kzk *yanlı (I)*
yanlıl-: *ht* yanılmak, şaşırarak, yolunu kaybetmek. √ ET *yanlıl-*, CC *yanlıl-*, Kzk *yanlıl-*
yanlılık t, yanlılık h: yanlış, hata. √ ET *yanlıl-ıy+lığ*, Krş. Kzk *yanlıl*
yanlılvucu: *ht* yanılan, şaşıran. √ *yanlıl-uvçu*
yanlır-: *ht* onarmak, yenilemek, tamir etmek
yanlırt-: *ht* onarmak, yenilemek, tamir etmek. √ ET *ya-*

ırt-
yarı: *t* gene, yino, yendir. √ ET *yana*, CC *yana*, Kzk *yaña(II)*
yap-: *hkt* kapamak, kapatmak. √ *yap-* ED 870, CC *yap-*, Kzk *jap-*
yapır-: *ht* kapamak, örtmek. √ *yap-ır-* ED 879, Kzk *japır-*
yaprak: *t* yaprak. √ ET *yapır-gak*, ED *yapırgak* 879, Kzk *japıraq*
yapu: *k* 1. dış görüntü; 2. yapma, yapıma, inşa etme. √ ET *yap-ıg* > *yap-u*, ED 873
yar-: *hkt* yarmak, kesmek, doğramak, kırmak. √ ET *yār-* TDBUÜ 175, ED 954, Krş. CC *yar-*, Kzk *jar-(IV)*
yara: *hkt* yara. √ ET *yāra* TDBUÜ 175, CC *yara*, Kzk *jar(I)*
yara-ı *hkt* 1. uymak, uygun düşmek, uygun olmak, 2. yaranmak, menmün etmek; 3. beğenmek, hoşuna gitmek, hoşlanmak. √ ET *yara-*, ED 956, CC *yara-*, Kzk *jar-(II)*
yarabbi: *k* Ey Allahım!, Tanırım! √ Ar. *يا ربی*
yarala-: *hkt* yaralanmak √ *yara+la-*
yarışk. *t* uygun. √ *yara-ş+lı*
yarat- I: *hkt* takdir etmek, tasvip etmek. √ *yara-t-* ED 959, Kzk *jarat-(I)*

yarat- II: *hkt* yaratmak, vücuda getirmek. √ ET *yarat-*, ED 959, CC *yarat-*, Kzk *jarat-(II)*
yaratıl-: *ht* yaratılmak, vücuda gelmek. √ *yarat-ıl-* ED 962
yaratıvçu: *ht* yaratan, yaratıcı. √ *yarat-ıvçu*, Kzk *jaratıvçı*
yarav: *ht* müsaade, izin. √ Krş. *yarag* ED 962, Krş. Kzk *jarav*
yaravlu: *ht* izinli. √ *yarav+lu* <*yaraglıg* ED 964, Krş. Kzk *jaravlı*
yarçık t, yarçık hk: 1. yarık, aralık, 2. yonga, parça. √ Kzk *jarıq (II)*
yarçıkla-: *t* parçalamak, doğramak, kırmak
yarhu: *hkt* karar verme, bir karara verme. √ ET *yar-gu* > *yarhu*, ED 963, CC *yargu*, Kzk *jarğı*
yarı I: *k* yarım, yarı. √ *yarı* ED 955
yarı II: *kt* -e doğru, yön, istikamet, cihet. √ Li TDS 547, dipnot 798
yarı-: *hkt* ışık vermek, ışık saçmak, parlamak. √ ET *yarı-*, ED 956
yarı t, yarı hk: parlak. √ ET *yarı-t-*, ED *yarık* 2 962, CC *yarıt-*, Kzk *jarıq*
yarıtlık: *t* parlaklık. √ *yarıt+lıt* ED 964, CC *yarıklık*

yarım: *hkt* yarım, yarı. √ *yarım* ED 968, CC *yarım*, Kzk *jarım*
yarın: *k* yarın. √ ET *yārın* TDBUÜ 175, ED *yarın* 2 970
yarıt-: *ht* parlamak, ışık saçmak. √ ET *yarı-t-*, ED 960, CC *yarıt*
yarlı: *hkt* fakir, yoksul, sefil. √ *yarlıg* ED *yarlıg* 2 967, CC *yarlı*, Kzk *jarlı(I)*
yarlıhas h, yarlıhas t: affetme, bağışlama. √ Krş. ET. *yarlıka-s*, ED *yarlıka*-<**yarlıg+ka*-968
yarlıhasla-: *kt* kurtarmak. √ *yarlıhas+la-*
yarlıhaslavçu: *t*, kurtarıcı, bağışlayıcı. √ *yarlıhaslavçu*
yarlıhaslı: *t* merhamet, acıma. √ *yarlıhas+lı*, CC *yarlıgançlı*
yarlılık t, yarlılık hk: fakirlik, yoksulluk. √ *yarlı+lıg*, CC *yarlılık*
yarlırah: *t* oldukça yoksul, çok fakir. √ *yarlı+rah*
yas I h, yaş kt: 1. genç; 2. taze, körpe. √ *yās* TDBUÜ 175, ED 976, CC *yaş*, Kzk *jas(II)*
yas II h, yaş kt: yaş, göz yaşı. √ ET *yaş*, CC *yar*, Kzk *jas(III)*
yas III: *ht* yas, matem. √ ET *yās* TDBUÜ 175
yas IV: *ht* yıldırım, şimşek. √ *yas* ED "hasar, yıkım" 974
yas V: *k* 1. mahal, yer; 2. mer-

kez, orta
yash: *hkt* yaşlı, yas tutan, matemli √ *yas+lı*
yasna-: *ht* ışıldamak, parlamak. √ ET *yaşın*, *yaşna-*
yas yasna-: *ht* şimşek çakınak
yaş: *kt* 1. yıl, sene. √ ET *yās* TDBUÜ 175, Kzk *jas(I)*
yaşar-: *kt* gençleşmek, genç olmak. √ *yaş+ar-*, Kzk *jasar-(II)*
yaşar-: *kt* ıslanmak. √ *yaş+ar-* ED 979
yaşır-: *kt* saklamak, gizlemek. √ ET *yaşır-*, ED 979, CC *yaşır-*, Kzk *jasır-*
yaşırın: *kt* gizli, esrarlı √ *yaşırın* < *yaşır-ın*(?) < *yaş-* "örtmek, kapamak", CC *yaşırın*, Kzk *jasırın(I)*
yaşırtın: *kt* gizli, esrarlı √ *yaşır-t+ın*(?)
yaşırtılılık: *t* gizlilik. √ *yaşırtın+lıg*
yaş I. k yaşlı, ihtiyar. √ *yaş+lı* < *yaşlıg* ED 978
yaş II: *t* genç, taze. √ *yaş+lıg* ED 978
yaşlıg: gençlik, gençlik çağı. √ *yaş+lıg*, Kzk *jaslıg*
yaştalı: *t* genç. √ *yaş+dakı*
yat: *hkt* 1. yâd, yabancı; 2. vahşi, yabanî. √ ET *yāt* TDBUÜ 175, CC *yat*, Kzk *jat(I)*
yat-: *hkt* yatmak, uzanmak. √

ET *yat-*, ED 882, CC *yat-*, Kzk *jat-(II)*
yatak: *h* yatak. √ ET *yatik*, ED *yatgak* 888
yatlıq: *t* 1. yabancı, uzak. √ *yat+lıq*, Kzk *yatlıq*
yatın: *k* yatın, güneş batıktan sonraki vakit √ Krş *yastuk* ED 974
yav: *hkt* yağ. √ ET *yäg* TDBUÜ 175, ED 895, CC *yag*
yav-: *hkt* yağmak √ ET *yag-*, ED 896, CC *yag-*, Kzk *yav-*
yavna: *ht* 1. asker, 2. ortodoks
yavdur-: yağdırmak, yağmasını sağlamak √ *yag-tur-* ED 900, CC *yavdur-*, Kzk *yavdur-(II)*
yavlıq: *t* havlu. √ Krş. Kzk *yavlıq*
yavtsı: *h* asker
yay: *ht* yay. √ ET *yä* TDBUÜ 175, ED 869, CC *ya, yaa*, Kzk *yay(IV)*
yay-: *hkt* yaymak, yerleştirmek, koymak. √ ET *yäd-*, ED 883, CC *yay-*, Kzk *yay-(VII)*
yaya: *hkt* 1. yay, 2. gök kuşağı
yayav: *hkt* 1. yaya, yayın; 2. piyade. √ *yadäg* ED 887
yayıl-: *hkt* 1. yayılmak; 2. (su) akmak; 3. dağılmak, disiplini bozulmak, 4. genişletmek, büyülmek; 5. yayılmak, duyulmak. √ *yay-ıl-* ED 890, CC *yayıł-*, Kzk *yayıł*

yayla: *k* yayla, yazın yaşanan yüksek yer. √ ET *yay+lak*, ED *yaylag* 981, Kzk *yaylav(I)*
yayna-: *h* parıldamak, parıl parıl olmak. √ Kzk *yayna-*
yaz: *hkt* yaz. √ Krş. ET. *yäy* TDBUÜ 175, ED 982, T.T. *yaz*, CC *yay*, Kzk *yaz*
yaz- I: *hkt* yazmak √ *yaz* 3 ED 983, CC *yaz-*, Kzk *yaz-(II)*
yaz- II: *hkt* tahsis etmek, ayırmak. √ *yaz* 1 ED 983
yazbaq: *kt* bahar, ilkbahar. √ *yaz* *baq+ı*, CC *yaz*
yazlı: *t* yaz, yazki. √ *yaz+lı*, Kzk *yazlı*
yazı: *hkt* 1. yazı, mektup; 2. yazma, yazılma, kayıt. √ ET *yaz-ı*, Kzk *yazuv*
yazılıq: *t*, yazık *hk*: günah. √ ET *yaz-uk* TDBUÜ 175, ED *yazuk* 2 985, CC *yazuk*, Kzk *yazıq(II)*
yazılıq: *t*, yazık *kt*: günahkâr. √ *yazılıq+lı* < *yazuk+luq* ED 986, CC *yazuklu*, Kzk *yazıqtı*
yazık: *k* acınacak şekilde, yazık
yazıl-: *hkt* yazılmak. √ *yaz-ıl-* ED 987, Krş. CC *yazıl-*, Kzk *yazıl-*
yazış: *ht* yazma, mektup. √ *yaz-ış*
yazmaq: *t* kıtap, yazma. √ *yaz-maq*
yazuvçu: *ht* yazan, yazar,

yazıcı: √ *yaz-uvçu*, Kzk *yazuvçu*
yeber-: *t* 1. korkutmak, göz dağı vermek; 2. göndermek, yollamak; 3. bırakmak, izin vermek. √ ET *ıdu ber-*, ED *ıd-37*
yedi: *h* yedi. √ ET *yēti*, TDBUÜ 182, ED 886, CC *yetti*, Kzk *yetti(II)*
yedinci: *hkt* yedinci. √ *yedi+nci*, ED *yetinç* 892, Kzk *yetinç*
yedir-: *k* yedirmek, yemesini sağlamak. √ ET *yēdir-* TDBUÜ 182, ED *yedir-* 1 892
yedüha: *k* ala doğan
yedut: *t* Yedut
yek: *h* şeytan. √ *yek* ED 910, CC *yek*
yel: *hkt* yel, rüzgar. √ ET *yēl*, TDBUÜ 182, ED 916, CC *yel*, Kzk *yel*
yel akılı: *h* beyinsiz, aktısız. √ *yel* *akıl+ı*
yel başı: *h* beyinsiz, kafası boş. √ *yel* *baş+ı*
yeldä-: *hk* uyandırmak, uyanmasını sağlamak, Krş. Kzk *yelde-*
yeldän-: *h* uyandırmak, Krş. Kzk *yelden-*
yeldävçü: *h* 1. baştan çıkarıcı, ayartıcı; 2. yalancı, hilekâr. √ ET *yeldä* *vçü*
yem: *hkt* 1. yemek; 2. yem; 3.

yem yemleme. √ ET *yem*, ED *yēni* 2 934, Kzk *yem*
yemak: *k* yemek. √ ET *yēmek* TDBUÜ 182
Yemen: *k* *y.a* Yemen. √ Ar. *يم*
yemesä: *t* veya, yahut. √ Krş. ET. *yune*, CC *yemese*
yemli: *k* yemli, ant. √ Ar. *يملي*
yemis: *h*, *yemli* *t*: meyva, meyve, yemiş. √ *yēmitq* ED 938, CC *yemliq*, Kzk *yemis*
yemişli: *t* meyveli, meyve veren. √ *yemliq+li*, Kzk *yemistli*
yemle-: *ht* yemlemek, yemesini sağlamak. √ *yem+le-*, Kzk *yemle-*
yengil: *ht* hafif, yeğni. √ ET *yeyil*, ED 950, CC *yeyli*, Kzk *yeyil*
yengilät-: *t* hafifletmek, yeğnilemek. √ *yengil+ät-*, Kzk *yeyildet-*
yengilük: *ht* hafiflik, yeğnilik. √ *yengil+ük*, Kzk *yeyildik*
yengilräk: *t* oldukça hafif, çok hafif. √ *yengil+räk*
yemä: *h* zafer, galibiyet, başarı. √ ET *yey-mä*, CC *yeymek*
yer I: *hkt* 1. ülke, memleket, diyar, 2. toprak, zemin. √ ET *yer*, ED *yē* 954, CC *yer*, Kzk *jer*
yer II: *t* eyer, palan. √ *ēder* TDBUÜ 180, ED 63
yerinçl: *t* iğrenç, tiksindirici; →

irânc
 yer-suv: *ht* vatan, anayurt, ana vatan. √ *yer suv* ED 954, Kzk *jer-suv*
 Yergalayım: *hkt y.a.* Kudüs
 yesl: *ht* 1. bay, bey, beyefendi, 2. sahip
 yeslrhk: *ht* esaret, kölelik. √ Ar. *يسير*, ve Krş. +*ilk*, Kzk *jesirlik*
 yeşil: *kt* yeşil. √ ET *yaşıl*, ED 978, CC *yaşıl*, Kzk *jasıl (II)*
 yet-: *hk* varmak, yetişmek, ulaşmak. √ ET *yet-*, ED *yet 2* 978, CC *yet-*, Kzk *jet-*
 yetil-: *t* varmak, yetişmek. √ *yet-il-* ED 890, Kzk *jetil-*
 yetiş-: *t* yetişmek, ulaşmak. √ *yet-iş-* ED 894, Krş. Kzk *jetiş-*
 yetiz: *hkt* 1. çalışkan, gayretli, 2. sağduyulu, makul; 3. kurnaz, sinisi. √ *yetiz* ED 894
 yetizhk: *hk* 1. çalışkanlık; 2. akıllı, zeki; 3. basıret, öngörü; 4. sağ duyuolu olma, akıllılık; 5. kurnazlık. √ *yetiz+ilk* ED 895
 yığdır-: *k* bir araya getirmesini sağlamak, yığdırmak. √ ET *yig-dir-*, ED *yig-tur-* 900
 yihil- *hkt*, yikal- *kt*: düşmek, yıkılmak √ *yik-il-* ED 902, CC *yikil-*, Kzk *jiqil-*
 yıl: *hkt* yıl, sene. √ ET *yıl*, ED 918, CC *yıl, il*, Kzk *jil*
 yıla-: *hkt* memek, sızlamak,

yakınmak; → *ağla-*, *ıla-*
 yılan: *hkt* yılan. √ ET *yılan*, ED 930, CC *yılan, ilan*, Kzk *jılan (I)*
 yılayama-: *t* ağlayamamak. √ *yıla-yu al-ma-*
 yıldırım: *hkt* yıldırım, şimşek. √ *yılra-* > *yaldırım* > *yıldırım* ED 923
 yılıh *t*, yılık *hkt*: yıllık, senelik. √ *yıl+hıh*, Kzk *jıldız (I)*
 yılma: *hkt* kaygan, kaypak
 yılmalih: *hkt* kayganlık, kaypaklık. √ *yılma+hıh*
 yıkratıl-: *ht* parlatılmak, ışıldatılmak. √ *yılra-t-il-*, ED *yaltır-* 923, Krş. CC *yılra-*
 yırt: *ht* şarkı, türkü. √ ET *yır*, *ır* TDBUÜ 175, ED 192, CC *ır*, Kzk *jır (I)*
 yırab: *t* uzak, ırak; → *uzak*
 yırçab: *t* küçük şarkı. √ *yır+çab*
 yırca: *ht* şair, şarkıcı. √ *yır+çs*, CC *ırçs*, Kzk *jırçs*
 yırt-: *hkt* yırtmak, koparmak, çekmek, çıkarmak. √ ET *yirt-*, ED 958, CC *yirt-*, Kzk *jirt-*
 yırtav: *ht* çıkartma, üretme
 yırım: *t* yığın, kalabalık, halk, kitle. √ ET *yig-in*, ED 904, CC *yım*
 yız: *t* yol, çığır. √ *yız< iz* Lı TDS 671 dipnot 689
 yigirmi: *k* yirmi; → *egirmt.* √ ET *yigirmi*,

yıl: *k* yıl; → *yıl*. √ ET *yıl*
 yımsak: *k* yumuşak. √ *yımsak* ED 938, CC *yımsak*, Kzk *jımsaq*
 yırab: *ht* uzak; → *uzak*, *yırab*. √ *yıra-h*
 yırânc: *hk* öğrenç tiksindimci; → *irânc* √ Krş ET. *yırâncıg*
 yırâncılık: *hk* öğrençlik; → *irâncılık*. √ *yırânc+lık*
 Yisrael: *hkt y.a.* İsrail, Yakup'un adı; Yakup'un ülkesi
 yo: *ht* hayır
 yoğ *t*, yok *hkt*: 1. yok, olmayan; 2. darlık, sıkıntı. √ ET *yok* TDBUÜ 178, ED *yok 1* 895, CC *yok*, Kzk *joq (II)*
 yoğarla: *ht* üst, yukarı. √ Krş. ET. *yokaru*
 yoharı: *hkt* üst, yukarı. √ Krş. ET. *yokarı*, CC *yoharı*
 yohartm: *t* yukarda, üstte
 yoğluh: *t* yokluk, sıkıntı, kıtlık, yetersizlik. √ *yoğ+luh*, Kzk *joğluq*
 yol: *hkt* 1. yol; 2. gezi, seyahat; → *yız*. √ ET *yol* TDBUÜ 178, ED 917, CC *yol*, Kzk *joğ*
 yolcu: *k* yolcu. √ *yol+cu* ED *yolcu* 922, CC *yolcu*, Kzk *joğcu*
 yoldaş: *ht* arkadaş, yoldaş; koca veya karı. √ *yol+daş*, Kzk *joldas (I)* Lı TDAA 234

yolduz *h*, yılduz *ht*: yıldız. √ *yultuz* ED 922, CC *yılduz*, Kzk *jıldız*
 yomağ: *t* hikaye, masal. √ *yomak* Räsänen 206.
 yomağla-*t* *t* anlatmak, hikaye etmek, iletmek. √ *yomak+la-*
 yonma: *kt* 1. oymalı; 2. put. √ ET *yon-ma*
 yora-: *hkt* çözümlenmek, anlamaya çalışmak
 yorul-: *k* yorulmak
 Yosef: *hkt* Yusuf
 yöruk: *k* göçebe
 yubat-: *ht* teselli vermek, avutmak
 yubty: *t* sahip, malik
 yubtylik: *t* sahiplik. √ *yubty+ilk*
 Yuhuda: *hkt* Yahuda, Yakup'un oğlu
 yuk I: *t* 1. yük, 2. ağır yük, külfet. √ ET *yük*, ED *yük 1* 910, CC *yük*, Kzk *jük*
 yuk II: *h* tüy, yün; → *ilk*
 yukla-: *ht* uyumak, uyuklamak. √ ET *uduk+la-*, TDBUÜ *üdi-* 179, ED 49, Kzk *uyıqta-*
 yuklavcu: *ht* uyuyan, uyuklayan. √ *yukla-vcu*
 yukı: *ht* uyku. √ ET *udiku*, TDBUÜ *ü* 179, ED *udık* 46, CC *uyuhu*, Kzk *uyqı*
 yılduzçob: *t* yıldız işareti. √ *yılduz+çob*
 yulu-: *hkt* almak, kurtarmak,

elinden almak. √ Krş. ET *yul-*;
ED *yul-* "taian etmek,
yağmalamak" 919
yuluv: *hkt* kurtarma, kurtarış,
serbest bırakma. √ *yulu-v* <
yuluğ 925, CC *yuluv*
yuluvçu: *hkt* kurtarıcı. √ *yulu-*
çu
yum-: *hkt* kapamak, kapatmak.
√ ET *yum-*, ED *yum-1* 934,
CC *yum-*, Kzk *jum-*(II)
yumçuh: *ht* kapak, göz kapağı
yumurtha: *t* yumurtla, →
murtha
yumuşçu: *hkt* işçi. √ *yumuş+ç-*
ED 939, Kzk *jumuşçu*
yumuşluk: *t* iş, eylem, faaliyet.
√ *yumuş+luh*
yunaçob: *t* taly, kuş tüyü, tülek. √
yun+çob
yuv, yüv: *t* ev; → *iv, üv*
yuv-: *hkt* yıkamak. √ *yü-*,
TDBUÜ 180, ED 870, CC *yuv-*,
yuv-, Kzk *yuv-*
yuvaş: *kt* sakin, uslu. √ *yavaş*
ED 880, Kzk *yavas*
yuvaşlı: *t* sakin, uslu
yuvaşlı: *t* sükunet, usuluk,
akıllılık, Kzk *yuvastıq*
yuvçök: *t* evcik, küçük ev. √
yuv+çök
yuvu-: *hkt* yaklaşmak, yakın-
laşmak, √ *yagı-* ED 898
yuvuğ t, yuvuk hkt: yakın, en
yakın akraba. √ *yuvu-ğ* ED

yagük 901, Kzk *yuvıq* (III), L1
TDAA 60
yuvuğlat-: *t* yakınlaştırmak. √
yuvuğ+lat-, Krş. Kzk *yuvıqta-*
yuvuğrah: *t* çok yakın, oldukça
yakın. √ *yuvuğ+rah*
yuvur-: *hkt* koşmak, yürümek,
→ *ürü-*. √ *yügür-* ED 914
yuvurgan: *ht* yatak çarşafı. √
yogurkan ED 907
yuvuş: *t* yaş, nemli
yuvuz: *ht* alçak, basık, düşük. √
yabız > *yavız*, ED 881, CC
yuvuz
yuvuzlat-: *ht* alçaltmak, küçük
düşürmek. √ *yuvuz+lat-*
yuz I, yüz: *t* 1. yüz, çehre, kılık,
sıfat; 2. yıl, yüzey, satır. √
yüz, TDBUÜ 186, ED *yüz* 2
983, Kzk *jüz* (I)
yuz II, yüz: *t* yüz, 100. √ *yüz*,
TDBUÜ 186, ED *yüz* 1 983,
CC *yüz*, Kzk *jüz* (IV)
yuzak: *h* kiht. √ CC *yuzak*
yuzyl: *t* asır, yüzyıl. √ *yüz yıl*,
Kzk *jüzjil*
yügün-: *k* selam vermek, selam-
lamak. √ CC *yügün-*, Kzk
jügün-
yüklän-: *k* yüklemek. √ *yük+lä-*
n-, CC *yükle-*, Kzk *jükte-*
yüklü: *k* yüklü. √ *yük+lä*, Kzk
jükte (III)

yürüklü: *kt* 1. kalbi olan, kalp
sahibi; 2. cesur, cesaretlü. √
yürük+li
yürü- *k* yürümek; → *ürü-*,
yügür-
yüzük: *k* yüzük. √ *yüzük* ED 986,
CC *yüzük*, Kzk *jüzük*
yüzyıllı: *t* yüzyıl, asır. √ *yüz*
yıl+lı, Kzk *jüzjıldiq*
zahmet: *t* emek, iş, çalışma. √
Ar. *زحمت*
zaman: *hkt* zaman, vakit. √ Ar.
زمان, CC *zamana*
zaval: *ht* zeval, gerileme,
zayıflama. √ Ar. *زوال*
zehr: *k* zehir, ağu. √ *زهر*
zeht: *ht* hayırlı, yararlı iş. √
ibr.
zemer: *ht* ilahi, şarkı. √ *ibr.*
zerât: *h* mezar, kabir, sın. √ Ar.
زبرأت
zernişan: *k* altın süsleme. √ Far.
زرنشانی
zevda: *k* seveda, aşk. √ *سودا*
zeytun: *t* zeytin. √ Ar. *زيتون* CC
zeytin, Kzk *zäytün*
zından: *ht* zindan, hapis,
hapisane. √ Far. *زندان*, Kzk
zından
zınharlanuvçu: *t* sakınan, çekti-
nen. √ Far. *زینهار* ve Krş. *+lan-*
uvçu
zira: *k* çünkü, şundan dolayı. √
Far. *زیرا*
zlyade: *k* fazla, aşırı. √ Ar. *زیاده*

ziyafet: *k* yedincı ıçırma, şölen.
√ Ar. *ضيافة*
zukur: *k* görünme, meydana
çıkma. √ Ar. *ظهور*
zulumlan-: *ht* ezilmek, hakarete
uğramak, gücenmek. √ Ar. *ظلم*
√ Krş. *+lan-*
zulumlavçu: *ht* zalım, zulme-
den, zulmedici. √ *zulum+la-*
vçu
zulumluk: *ht* zulüm, baskı. √
zulum+luh
zürriyet: *k* nesil, kuşak, soy. √
Ar. *ذريت*

Türkçe-Karayca Dizin

1. çoğul kişi adlı: bız
1. çoğul kişi adının belirtme durumu: bizni
1. çoğul kişi adının çıkma durumu: bizdän
1. çoğul kişi adının İgi durumu: biznin
1. çoğul kişi adına yönelme durumu: bizgä
1. tekil kişi adlı: men
2. çoğul kişi adlı: siz
2. tekil kişi adlı: sen
2. tekil kişi adının yönelme durumu: saya
3. tekil kişi adının belirtme durumu: anı
3. tekil kişi adlı: ol II, anar
3. tekil kişi adının bulunma durumu: anda
3. tekil kişi adının çıkma durumu: andan
3. tekil kişi adının İgi durumu: anın
acele: rıçıha
acele etmek: aşıh-, cahtla-, cahtla-
acı (I): kıynı
acı çekmek: kıynal-
acı duymak: açı-
acı (II): açı
acıkmak: açılı-
acıkmış: aç
- acı: kıynlı
acıma: yarlıhaşı, rahm
acımak: açı-, aya-, hayıfla-, hayıfsun-, rahmetlä-, yan-acımacak şekilde: yazık II
acıyan: rahmetlävçü
aç: aç, aşsız, toyumsuz
aç gözlük: opħaş
açık: açılı, ken, aşkara
açıklık: açıklık
açılmak: açıl-
açılan: munhal
açlık: açılış
açmak: aç-, çeş-, kutla-
ad: ad, at I, ısın
ada: otaç
adalet: rızlık
adaletli: rast
adam: adam, ten
adamlar: cıän
aday: kandidat
Adem'in karısı: Havva
adet (I): kıyas
adet (II): adet, munhal
adil: on I, rast
adsız: adsız
af dlemek: tube et-
afletme: yarlıhas, yarlıhaş
afletmek: boşat-
ağ: av
ağa: ağa
ağabey: ağa

ağaç: ahaç, teräk
 ak ağaç: kayın
 ağarmak: ahar-
 ağıl: aran, avul, kotan
 ağır: avur
 ağır suç: yamanlıq, ya-
 manlıq
 ağır yük: yuk I
 ağırlama: sıy
 ağırlik: avurluh, avurluh
 ağıt: kına
 ağız (I): ağız, avuz
 ağız kavgası yapmak: talaş-
 ağız (II): dialekt
 ağlamak: ağla-, ila-, öküür-,
 sarna-, nızla-
 ağlayamamak: yılayalma-
 ağrı: avru.v
 ağu: zehr
 ah çekmek: kistun-
 ahali: ummet, ümnet
 ahbap: dost, eş
 ahonk: niggun
 ahır: ahır, kotan
 ahmak: telı, tentäk
 ahmaklık: telilik
 aife: arluq
 ak: ah, ak
 akciğer: öpkä II
 akça: ahçı
 akçe: ahça
 akıl: ügüt, akıl, es, us
 akıl vermek: ügütüä-
 akh yatması: kası
 akına gefirmek: tabuştur-

akıntı: başına alması
 sağlamak: akilat-
 akullanmak: akullan-
 akıllı: maylı, akıllı, akıllı,
 şahıçlı, uslu
 akıllık: şahıçlıq, yetizlik,
 yuvaşlıq
 akılsız: yel akılı, akılsız, telı,
 ussuz
 akılsızlık: telilik
 akıtmak: akıt-; kuy-, ahızdır-
 akli: tiyuv
 akmak: ah-, ah-, taş-, yayıl-,
 ak-, tam-, taşıl-
 akraba: karandaş, tiyısı,
 mışpağa
 akşam: akşam, ingir, ıgır, ingir,
 keçkurun
 akşama doğru: keçkurun
 akşamleyin: keçkurun
 al: al I
 al yanaklı: gülüzar
 aladoğan: yeduha, aya
 alaca: ala
 alacaklı veya borçlu olma:
 hesab
 alon: maydan
 alay: kültkü
 alaycı: eukçi
 albüm: albom
 alçak: baytbağ, yuvuz
 alçaklık: mənçilig
 alçaltmak: yuvuzlat-, endir-
 aldannmak: az-
 aldatıcı: yaltay

aldatma: al II, yaltanlıq, yal-
 banlık, yaltaylıq
 aldatmak: alda-, tan-
 şlem: felek
 alet: alet
 alev: şulhe
 alev almak: yan-
 alıcı: aluvçu
 alkonuılmak: tohtaya!
 alım satım işi: alış-beriş
 alimli kadın: peri
 alın: manlay, alın
 alın yazısı: sıbba
 alışmak: çımı-
 alışık olmak: çımı-
 alışılmış olandan çok: pek
 alışkanlık: kılıççeh, munhah
 alışmasın sağlamak:
 alıştır-
 alıştırmak: alıştır-
 alışık: adet
 alış-veriş: alış-beriş
 Allah: tenri, Allah
 Allah hakkı için: vallahu
 Allah için: vallahu
 almak: al-, satınal-, sıdır-, yulu-
 Almanya: Germaniya
 alp: bahadır, bahadır
 alt: taban, alt, tüp
 altında: aşahartin
 altı: altı
 altın: altın, frold
 altın suyu: çahır
 altın süsleme: zernişan
 ama: ya, amma, lakın, vale, valı
 amacıyla: için
 amaçlanan: mahsud
 aman: aman
 ambar: ambar, anbar
 amca: aga, dädä
 amin: amen
 an: esna, an
 ana (I): baş, başlıq
 ana vatan: yer-suv
 ana (II): ana, ana, valide
 anak: şahıç
 analiz: inçkälämä
 analiz eden: inçkälävçü
 Anna bin David: David
 anayurt: yer-suv
 ancak: ança, ançah, ançaq,
 ançak, ançeh, kıyasa, tek,
 yalhızağ
 andıran: tüslü
 angut kuşu: ankit
 anlam: mene, san I
 anlama: fehüm
 anlamak: anla-, bil-, tabaştur-
 anlamaya çalışmak: yora-
 anlatan: ravi
 anlatış: ifade
 anlatma: maasa, ifade
 anlatmak: anlat-, görüldä- II,
 yomağla-
 anlayın: anlavçu
 anlayış: fehüm
 anlayışlı: anlavlu
 anne: ana, mama, valide
 ant: yemin, ant
 antropoloji: antropologiya

apaçık: aşkara
 aptal: tentäk
 aptallık: telhik
 aptes: abdest
 ar: uyat
 ara: arı, ara
 ara aşan: buşurhanıvçu
 ara vermek: vazgeç-
 araba: araba
 arabacı: arabacı
 aralamak: ayır-
 aralık: ara; yarçık, yarçık
 aramak: ara-
 Arap: arab
 araştırmacı: ızlavçu, tintüvçü
 araştırmak: ekspediciya
 araştırmacı: tintüvçü
 araştırmak: tüzü-
 araştırıp bulma: tedarik
 arazi parçası: ülüş
 ardından: sökän
 arınmak: arın-
 arıtmak: arı-
 arka: arı, arka, geri, peş
 arkasında: arı
 arkasından gitme: takip
 arkadaş: havar, yoldaş
 arkeolog: arpeolog
 arlı: uyatlı
 armağan: bernä, tırkı
 armağan etmek: bernälä-
 arslan: arıslan
 arşiv: arhiv
 art: geri, peş, arı
 art kafa: ensä

artan: artıhaç
 artık: artıh, artıhaç, artıhaçlıh,
 artıhaçlıh
 artma: kammul, tunuş
 artmak: ulhay-, art-
 artırmak: münän-
 arzo: kläk, küşänç, mured
 arzu etmek: arzula-
 asap: éver
 asil: tüp, başlıh
 asillar: esnah
 asılmak: kabun-
 asur: yüzüylüh, yazıyl
 asistan: asistent
 asker: çeriv, yavan, yavtsı
 asker başı: serdar
 asla: hergiz
 aslan: arıslan
 asmak: tahkala-
 Asur devleti: asınyä
 aş: aş
 aşağı: all, aşağı, aşaha
 aşağı yukarı: teki
 aşağıda: aşahatın
 aşağılanmak: horlan-
 aşağılamak: rusvaylavçu
 aşağılık: rusvaylı, rusvaylıh,
 rusvaylık
 aşam: aşuvçu
 aşık: süvtüvçü
 aşırı: ziyade, astrı
 aşırnak: aşır-, ırlamak, aşur-
 mah
 aşkarcı: aşkara
 aşk: zevda, aşk, sevda, süvär,

süvärlük
 aşmak: aş-
 at: at II
 at ahırı: tavla
 at bakıcısı: seysis
 at takımı: raht
 at yavrusu: tay
 ata bakan: seysis
 ata: sifa, ata
 ateş: ateş, ot
 atlık: teyz, tez
 atlamak: atla-, sekir-
 atmak: at-, çal-, çüv-, sal-,
 taber-, taşla-
 avare: nekıs
 avlu kapısı: kabağ
 avuç: uvuç
 avukat: advokat
 avunmak: uvun-
 avert: yanak, yayah, yayak
 avutan: uvunçu
 avutmak: uvut-, yubat-
 ay (I): ay, kamer
 Ayl (II): vay
 aya: uvçu, uvuç
 ayak: ayah, ayah
 ayakları altında ezme:
 teptär etmek, teptärlük,
 başhala-
 ayakkabı: papuç
 ayartıcı: yeldüvçü
 ayaz: moroz
 ayazlatmak: buzlat-
 aydın: intelegenı, ruşen
 ayık: aynıh, oyuv

ayıp: uyatlık, ayıp
 ayıplama: horlavçu
 ayıplanmak: horlan-
 ayıplanmış: ayıplı
 ayırma: layin
 ayırmak: yaz- II, ayır-, ayır-
 ayırılmak: ayırıl-
 ayne: küzgü
 aynı ülkede yaşayan
 insanlar: halk
 ayırı: ayınc
 ayrı elma durumu: ayrılık
 ayırıcılık: privilegiya
 ayrılan: ayrıhı
 ayrılık: ayrılık
 ayrılmak: kayınıl-
 ayırılma durumu: andan,
 bızdän
 az: az, bitrah
 az biraz: azhına
 aza: organ
 azalmak: ekalı-, azar-, kırkär-,
 lıyl-
 azaltmak: eksit-
 azat olmuş: azat
 azdırıcı: azhırtuvçu
 azık: azıh
 azıkk: azıkk
 azmak: arın-, tavuılan-
 baba: peder, ata
 bacak: but
 bağ: bahça, bav, horlalıh
 bağcı: bağvan
 Bağdat: bagdad
 bağı: koyun

bağırma basmak: kuç-
bağırmaq: kışır-
bağış: ihsan
bağışlama: yarlıhas, yarlıbaş
bağışlamak: bernäli-, boşat-
bağışlamayan: şevahatsız
bağışlayıcı: yarlıhaslavçu
bağlamak: taş-, bayla-
bağlılık: mamliş, mamliş, turuş
bahadır: bohadır
bahane: sıltav
baharı yazbaşı
bahçe: borialı, bağça
Bahçesaray: bahç saray
bahçıvan: saşçı, bağvan
bahsetmek: sözlä-
bahıyar: kutlu
bakan: müster
bakıcı: bahıvçu, bahıvçu
bakış: nazar
bakmak: baş-, bahın-
bakınmak: bahın-
balçık: balçı, ba, çit
balık: bal, ğ
balıkçı kuşu: tuma
balta: bolta
balıoz: çöküç
bana: ma, maya
banyo yapmak: çomun-
barınmak: uyal- II
basamak: basaha
basık: yuvuz
basiret: yetizlik
baskı: zulumlub
basmak: kışa-, bas-, bastır-, az-

bastırmak: bastır-, kış-
baston: tayaş, tayak
baş: baş, başlı; ilkin; ön;
aharaj, aharak
baş eğmek: başur-
başın ön kısmı: alın
başına kakmak: tıy-, tiy-
baştağı: tunhuç
baştan çıkarıcı: yeldävçü
başak: başak
başarı: yemä, yalçımağ
başka: özgä, başka, gayrı, kayrı,
okrom, öngä
başkan: aharaj, aharak
başkanlık: departament
başlama: başlıh
başlamak: başla-
başlangıç: ilkin, ön
başlık: kalkın, başlıh
batı: maurob
batırmak: çanç-
batma: cölüv
batmak: bat-
bay: bıy, erkländüvçü, koduy,
yesi
bayan: ahaliçka, hanım
bayılmak: bayıl-
bayram: ğic, moed
be: hoy
becerikli: mahir, erän
bedbakt: kutsuz
beddua: karış
beden: vücud
beğendirmek: bıyändir-
beğenilen: hoş

beğenmek: beğän-, bıyan-,
sukian-, yara-
bekar: boydağ
bekçi: sakçı
bekçiler: saruv I
beklemek: telmät-, toz-II, töz-,
um-
beklentli: ğimat
beklentide olmak: um-
bekleyici: beklävçü
bela: çayı, felaket, tarih
bela sarılan kumaş: kuşak
belirmek: körün-
belirtili: belgü
belirtmek: belgirt-
belki: moget
bellek: sahuç
belli etme: tayin
belli: ruşen
belli mevki sahibi kimseler:
ıcal
ben: men
benzemek: oşsa-, okşa-, ukşa-,
uşa-
benzeri: kibik, tışlı
benzetilmek: uşan-
beraber: birdän
berekat: berekät
berketik: bitişli, mübarek, on I
berraklık: safa
beslemek: beslä-
besteci: tüzüvçü
beş: beş, karış
beşinci: beşançı
beter: belär

bey: efendi, bıy, erkländüvçü,
yesi
beyaz: aş, ak
beyazlamak: ahar-
beyefendi: koduy, yesi
beygir: at
beyin: mıy
beyinsiz: yel akılı, yel başlı
beylik: bıyık
bezirganlık: bezärgänlik
bıkmak: usan-, bez-
bırakan: saluvçu
bırakmak: kaldır-, tıy-, tiy-, ty-
, yeber-
bir işle uğraşan: meşkul
biçare: muskın
biçilmek: biçil-
biçim: oraj, suret
biçmek: or-, ora-
bildik: tanış
bildirmek: bildir-, kotar-, kutla-
, tanıt-
bilmek: bilä-
bilin: anlavçu, bilgän
bilgi: bilgın, üvrätüv
bilgiç: bilüvçü, bilüvçü
bilgili: anlavçu, bilgän, bilüv,
erän
bilici: bilüvçü, bilüvçü
bilim: bilgın, üvrätüv
bilinmeyen: bilüvsüz
bilgi: um
bilme: bilgın, ihm
bilmek: bil-, tanı-
bin: bıy, mın

bln kere bityütmek:	birdenbire ansızın: kepke-
munlân-	meta
blmek: bin-, min-	bir çok: kibisî
bindirmek: ty-, tiy-	bir olmak: tenâş-
bindirtmek: ornat-	bira mayası: çöprâ
bir: bir, yalnızca	biraz: bitrah
bir araya getirmesini	biraz karıştırmak: koy-
sağlamak: yığdır-	biraz sonra: sonda
bir de: hanuz	birî: birgâ, bir, birisî
bir işi yapmaya yarayan	birimel: tunhuç
nesne: alet	birine ya da bir şeye
bir işin yapılması için	bayram hayran bakmak:
verilen zaman: mühlet	kevilen-
bir karara varma: yarhu	birden esiri olmak: kulluğ
bir müzik aleti: cimbal,	birisi: birgâ, birisî
ugav	birleşmek: birleş-
bir parça: azhına, bitrah	birleştirmek: kuvşur-
bir saymak: tenâş-	birlik: birlik, ahadut
bir şeyi gözle görme:	birlikte: aken, birdân
müşahede	bit: bit
bir şeyi iki veya daha çok	bitiren: tügâtkân
yapma: tekrar	bitirilme: tekmi
bir şeyi oluşturmak	bitirilmek: tavusul-
katlardan her biri: katmer	bitirme: tekmi
bir tür su kuşu: ankıt	bitirmek: tavus-, tügânlâ-
bir yerden başka bir yere	bitkin: halsiz, yadavlu
geçmek: ak-	bitkinlik: yadav
biraraya getirmek: topla-	bitmek: tügân-, bit-
biraraya gelmek: toplan-	bitmez: tügângısız
biraraya toplanmak: toluş-	bitzen: bızdân
birbirine uygun olarak:	bize: bızgâ
körâ	bizî: bızru
birden çok kere öpmek:	bizim: bızın, bızın
öpkâlâ-	blok: bavel
	boğa: ögüz

boğaz: tamah, tamah	bölge: tümân
boğazında kalmak: karıt-	bölmek: ayır-
boğazlama: sohum	bölük: bölâk
bohça: çahm	bölüm: bitik
bok: boğ	bölünmek: sırlaş-
bol: on I	böyle: böyle, aley, andıy, bewle,
bolhuk: köplük, berekât	bundi
boncukla süslemek: muncahla-	bronz: tuc
boncuklamak: muncahla-	bu: anlığ, bu, bunluğ
bora: tavul	bu gibi: kibik, rüslü
borçlu: borçlu	bu gün: bugün
boru: birhi	bu gün olan: bugünkü
boş: boş	bu güne ait: bugünkü
boş yere: muft	bu yüzden: bununüçün
boşaltan: boşatuvçu, kotaruvçu	buna göre: imdı
boşaltmak: ahızdır-, boşat-,	bunlar: bular
kotar-, sarhat-, tök-	bunna gibi: bewle, böyle,
boşluk: boşluğ	butek
boşuna: muft	bunun için: bunluğka,
boy: cıns, boy, uruv	bununüçün
boy bos: endam	bunun kadar: butek
boyla boslu: kammutlu,	burada: muna
suna	burasına: burc
boya: farba	buraya: bere
boyamak: aibir-	bucak: müvüs, müyüş
boyun: boyun, gerdan	budak: butah, butah, tal
boyun borcu: sibba	bugün: bügün, endı, hale,
boyun eğmez: tanuvçu	haleginâ, neginça
boyundurek: boyunsa	bugünkü: ahın
bozmak: çırıt-, buz-, kovşat-	buğday: buday
bozulmak: bozul-	buğday başağı: başak
bozulmaz: kayyam	buğday unu: özâk
böbrek: büvrâk	buhur: ladan
böcek: bit, komuz	bulanmak: бүрâl-
böcekli: komuzlu	bulan: tabuvçu

bulmak: bul-, tap-
 bulmaya çalışmak: ara-
 bulunan: tohtavçu
 bulunmak: tabul-
 buket: buket
 bunamak: telir-
 burun: burun
 but: but
 buyruk: enür, resim, buyruh,
 buyruh
 buyurmak: buyur-
 buz tutmak: uşu-
 buz: buz
 buzağı: buzov
 buzağık: buzovlu
 bukmek: kayır-
 bukulme: karpaymah
 bukulmek: enkay-, kayırlı-
 bülbül: bülbü, bülbül, sanduhaç
 bünye: hucura
 Bürüksel: Brusel
 bütün: hapsi, her, bütün, hep,
 tığâl
 büyük: aga, ağa, aharaç,
 aharak, büyük, merubba, ulu
 büyük anne: inna, nina
 büyük baba: itta
 büyük gıblı: büyükliği
 büyük meclis: divan
 büyük olmak: büyükliği
 büyüklük: büyüklik, kammut,
 ululuğ, ululuk
 büyüme: kammut, turoş
 büyüme: bit-, ös-, ulhay-
 büyüme: üstürüvçü

büyütmek: kenârı-, yayıl-,
 üstür-
 büzmek: tarlan-
 cadde: oram
 camilerde Kâbe yâsinü
 gösteren duvarda bulunan
 oyuk yer: mihrab
 can: can
 cana yakın: çebâr
 candan bağle: emun
 canı sıkılmak: küsân-, sıkıl-
 canım! : düşünkem
 cantanmak: tırğıdıvçü
 cank: sağ, canlı, tiri, tırğıdıvçü
 -caya kadar: derâ
 caydirmek: tıy-, tiy-
 cefa: cevr
 cehennem: cehennem
 cekat: çaypavçu
 cemast: cimat
 cemiyet: hevra
 cennet: asayış bag, bag-bostan,
 bah bostan, cennet, eden
 cennet hazrı: asayışlıh
 cennette yaşadığına inanı-
 lan kızlara verilen ad: huru
 Cenova: Geneva
 cep: ceb, yançh
 cesaret: bahatırlıh, bahatırlıh
 cesaretlenmek: bahatırlan-,
 ürâklân-
 cesaretlî: yırâklı
 cesur: ürâklı, bohatur, yırâklı
 cel: ata
 cevap: cogap, karuv

cevher: cuvher, gevher
 cevher ile süslenmiş:
 mücever
 cevherler: covahir
 çeylan: ciren, ahu
 ceza: karanya, curum
 ceza olarak dayak atmak:
 lakkala-
 cezalandırmak: tûv-
 cezaya çarptırmak: tûv-
 rıda: mızrak
 cilez: aızlavlu
 cihan: alem
 etiket: yarı II
 cin: cin
 cins: cins
 cism: vücud, govda, ten
 coğrafya: geografia
 cömert: comart
 cömert olmak: comartlan-
 cömertlik: comartlıh
 cönk: necuma
 cuma günü: aynekin, baraskı
 Cumartesi: şabbat
 cümle: bütün
 çabuk: teyzçe, terk, tiz I
 çar çabuk: terk
 çadır: çatır
 çağ: keçlik
 çağırın: çağıruvçu
 çağırmaq: çağır-, çağır-, indâ-
 çağrı: davet
 çakır: çahır
 çakmak: kada-
 çalgı aleti: kobuz

çalışan: işlavçü, işlavçu
 çalışkan: şöb, yetiz
 çalışkanlık: yetizlik
 çalışma: emgâk, iş, ömgâk,
 zahmet, çalışma
 çalmak: yanç-, urlamak
 çamur: saz
 çapku: azuvçu
 çapuk: karahlamah, talav I
 çarpışma: uruşma, curum
 çarpışmak: çengüş-
 çarpınak: vlr-
 çarşı: bazar
 çatı: dağ, dağt, töbâ I
 çatırdamak: çuvla-
 çatışma: cunım
 çavdar: aşlıh
 çay: çirleğ, özân, reka
 çaylak: aya
 çehre: suna, çeray, yuzl, yüz I
 çekic: çöküç
 çekilmek: tartıl-
 çekilip gitmek: savuş-
 çekinen: zınharlanuvçu
 çekirdek: bürtük
 çekirge: çegirtkâ
 çekişmek: talaş-
 çekmek: sür-, tart-, çek-, sızır-,
 vat-, yirt-
 Çekoslavakya: Çehoslovakıya
 çelik: çelik
 çene: yanak
 çeşit: dürlü
 çetin: müşkül
 çevik: teyz, tez

çevirmek: kaytar-, kaytır-,
tolhan-, çüvür-, kayır-
çevre: çüvrü
çevrilmek: kayırıl-
çeyiz: kalın II
çibana: bitöv
çığır: yız
çıkan: çihuvçu
çıkaram: çiharuvçu
çıkarma: olca
çıkarmak: çihar-, çihar-, yırt-,
sıdır-
çıkartma: yirtuv
çıkun: çihın
çıkış: çihış
çıkma: çihış
çıkma: kayırıl-, çih-, çih-,
aayla-
çıldirmek: alca-, kutar-, urun-
çilgin: alcagan, kuturgan,
mecnun
çıra: çıraş
çilek: çeçäk
çilik: azbar
çift: ekizäk
çifte: ekizäk
çiftleştirme: koş-
çigneme: teptärlük
çignemek: ez-, teptär etmek,
başhala-, çiyına-
çığaenmiş: çeyovav
çirkın: baytbaş
çit: çalman
çivl: kadav, mah
çiy: çih

çizme: etik
çizmek: sız-
çocuk: evlat, tuvhan, bala, ulan
çocuk düşürme: tuv
çocuğu sünnel etme: sünnel
çoğalmak: art-
çok: köp; astri, ohota, on I
çoğu: artışı
çok büyük: ulırah
çok çabuk: terkräk
çok dolu: tolurah
çok düz: tüzräk
çok fakir: yarlırah
çok güzel: perı
çok hafif: yengilräk
çok olmayan: az
çok önceden olan: avallı
çok renkli: ala
çok yakın: yuvırah
çokluk: köplük
çökmek: çök-
çöl: m.dbar, yaban
çömek: çölmäk
çöp: sıplık
çörek otu: çaman
çözmek: çeş-
çözüm: mınhal
çözümlemek: yora-
çubuk: çibuş
çukur: teşik, cuhur, oba II
çuval: kapçuş, kap
çünkü: zira, çirik
çürümüş: çırık
çürütmek: çirit-
da: hem, da, dahu, hanuz

dağ: tav I
dağ keçisi: to I
dağın eteği: etek
dağılmak: sebil-, yayıl-
dağınık: perüşan, taribar
Dağıstan: Dagestan
daha: artışı, hanuz, tügäl
daha az: azraş
daha başka: öngäräk
daha cömert: comartıraş
daha çabuk: terkräk
daha düz: tüzräk
daha evvel: burınıraş
daha fazla: artışı
daha fena: betär
daha geç: keçrük
daha genç: ıgıträk
daha geniş: avlaşıraş
daha iyi: edirek, egirek,
yaşşıraş
daha kötü: betär
daha küçük: kıçıräk
daha önce: burınıraş
daha pahalı: baharaş
daha sonra: sondıraş, sonda
daha tatk: tatavlıraş
dahi: da, dahi, ve
daima: barça, hammesä, nor
dalre: galgal, tümän, departa-
ment
dakika: daş
dal: butah, butaş, tal
dalga: tolhun
dalgaçık: tolhunçoh
dalginlik: gaflet
dalkavukluk etmek: tana-
dalmak: bat-
dam: daş, daşt, töbä I
damak: tamah, tamaş
damar: tamar, tamur
damga: mohor
danzlık erkek koyun: koç
dandamak: tam-
dana: buzov, tana
danişma: meşevre, meşevret
dans etmek: sekir-
dar: tar
dar olma: kışılış
daraltmak: tarlan-
darginlik: öpkä I
darı: tarı
darılmak: açırğan-, açuvlanma
darlık: kışılış, yoş
davar: tuvar
davet: davet
davet eden: çahiruvçu
davranış: eda
daval: taf
dayanmak: taya-
dayanak: bahana
dayanışma: ahadut
dayanmak: utruila-, cıda-,
tayan-
de: dahi
dede: itta
dedi- kodu: fesfese
defa: for
değer: turuvçu
değer vermek: abayla-
değerli: önce, tör

değersiz: uçuz
 değil: divıl, givıl, küvül
 değişmek: al ş-
 değiştirmek: al.ş-
 değnek: tayaş, tayaç
 deH: divane, mecnun, telî
 deHk: telik, teşik
 deHlik: telilik
 deHirmek: alca-, kutur-, telir-
 demek: de-, tē-
 demek ki: da
 dlye: mahat
 dlyerek: doy
 demir: temir
 demirci: koval
 -den başka: başka, gayrı
 -den dolayı: sartın, üçün
 -den fazla: atlam, artıh
 -den geçe: aşıra
 -den önce: burun, evvel
 -den sonra: son, arı, sortun
 -den yönünden: sartın
 denek taşı: mihenk
 deneme: sinav
 denemek: köp-, sına-, tat-
 deneyen: sinavçu
 deniz: derya, tengiz
 dere: çırılak
 derece: terâcâ, tercâ
 derecesinde: kadar
 dergi: vahtlık
 derhal: homan
 derin: terân
 derinlik: terânlık
 ders: leks.ya

dert: aç, ham, kayhı
 dertli: kayhılı
 derviş: derviş, şapşal
 derya: darya
 desen: emâk
 destek: bahana
 deşik: teşik
 dev: alankasar
 devam etmek: uzar-
 devasa: alankasar
 deve: deve, tevâ
 deve dikenli: tegânâk
 deve kuşu: tavuş kuş
 devir: keçlik
 devlet: hanlık
 devlet adına: resmen
 devlet mahkûmı devlet
 parasını saklandığı yer:
 hazine
 -diği balde: iken
 dış: körlüm
 dış görünüş: yapu
 dışarıdan: tışhartin
 diğer: arı, kayrı, okrom, başka,
 gayrı, öngâ
 dik: tura I
 dikilmek: saçıl-
 dikiş: sitme
 dikiş dikme: sitme
 dikiş dikmek: tık-
 dikkatle bakmak: süz-
 dikkatsızlık: gaflet
 dikmek: tik-
 dil: dil, ul

dil He söyleme bildirme:
 itkar
 dili olan: tili
 dilek: klâk, kolma, murad,
 kolmaş, koltaha, koltıa
 dileme: boşatlık, boşatlık
 dilemek: kol-
 dilenci: klençi
 dileyen: koluvçu
 dilim: tıgım
 dilî: telî
 diltsiz: tilsiz
 dilmağ: miy
 din: din
 din adamı: din yesisi, gıdy,
 hazan
 dine dönme: teşuva
 dinç: tınç, tinç
 dindar: imanuvçu
 dingin: tınç, tınıs, aşayış
 dinginlik: aşayışlık
 dini okul: mıdrâş
 dinlemek: dinle-, kulak sal-,
 tınla-, kulak sal-, tınçal-
 dinmek: uyıl-
 dip: tıp
 direk: bahana
 diri: tırı
 dirilmek: tıml-
 dirilten: turgızuvçu
 dirilmek: turgız-
 dirlik: baz, bazlık, bazlık, huzur
 disiplinli bozulmak: yayıl-
 diş: tış
 dişlemek: tışıl-

diyar: ülke, yer I
 diyen: degân
 diz: tız IV
 dizgi: buhov
 dizmek: tüz-, tız-
 doğan: şaiun, tuvhan
 doğma: tuvuş I
 doğmak: tolhatıl-, tıv-
 doğmuş: tuvhan
 doğramak: tıvra-, yar-,
 yarçılıla-
 doğrayan: tıvrauvçu
 doğru: tüz I, kerti, könd, rast,
 tız I
 doğru çıkarmak: tüzle-
 doğru yol: hıdayet
 doğrultmak: kumıştur-
 doğruluk: inamıh, inamıh,
 kertilik, rastlık, rastlık,
 tızlık
 doğu: mızrah
 doğum: tuvuş I
 doğum sancısı: tolhak
 doğuran: valide
 doğurmak: törâ-
 doğuş: tuvuş I
 doğuştan: tuvuşlu
 doksan: toksan
 doktor: hekim, tabıp,
 onhaltuvçu
 doktorluk: hek.mâk
 dokunaklı: kına
 dokunmak: katıl-
 dolayma: azmah
 dolaymak: kez-, kulaçla-

deldürmek: bekiä-, toltur-
delgu: tolhan
delgunlik: semuzlik
delma: tolhan
delmak: bekiä-, tol-
delmasını sağlamak: toltur-
dolu: tolu
dolu tasesi: buz
deluşmak: toluş-
domuz: domuz, tonhuz
donanma: koba
donatmak: tüzü-
dondürmek: buzlat-
doymak: usu-
doruk: töbä I
dest: dost, eş
dost olmak: dostlaş-
dostluk: dostluş
doymak: toy-
doymacaya kadar: toyhunça
doymasuz: toyumsuz
dökmek: ahızdır-, kuy-, sarhit-,
 tök-
dökülmek: iri-, kuyul-, taş-,
 taşıl-
döndürmek: çüvür-, kursa-,
 kursa-, kaytar-, kaytır-,
 tolhan-
döndürülme: teşuva
dönme: avdet
dönmek: kayt-, aylan-
dönüp durmak: aylan-
dönüş: teşuva
dönüşlülük adık: öz
dördünce: dördünçü

dört: dört
dörder: dörtär
dörtgen: morubba
döşek: töşäk
döşemek: töşö-
dövmek: yanç-
dövüş: harp
dua: tasilla, tefilla, tefinla, tefila
dua edilen yan taraf: kibia
duçar olmak: tolhat-
duvak: enn, leb
duvaklarını şapırdatmak:
 sok-
dul: tul
dul kadısı: tul
duman: tötüñ, duman, tuman
duraklama: turuş
duraklamak: tohta-
durmak: kon-, tur-, tohta-
durma: iş, bolum, turuş
duruş: tolhat-
düvar: duvar, çalman, farst
duyan: eşitüvçü
duymak: eşit-, sızla-
duyulmak: yayıl-
düdük: kışaş
düğümlemek: bayla-
düğün: toy
dükkan: dükan
dünya: devran, dünya, felek,
 alem
dünyanın hydusu: ay
dünyaya ait: dünyalış
dünyaya gelmek: tuv-
dünyaya getirilmek:

tolhatıl-
dünyalık: dünyalış
dürtmek: türt-
düş: düş, tüş I
düşünde görmek: tüşlä-
düşman: duşman, talaşuvçu
düşmanlık: duşmanlık, kek, öç
düşmek: düş-, tüş-, yihil-, yıkıl-
düşük: yuvuz, tuv
düşünce: fikir, sahuş, san I
düşünceli: uslu
düşüncesiz: ussuz, akılsız
düşünme: sahuş
düşünmek: sahuşet-, usayt-,
 sahuşla-
düve: tana
düz: tüzü, tüz I
düz olmayan: tözsüzlük
düz yazı: proza
düzelme: onhal-
düzeltili: redaktor
düzeltilme: redakasya
düzeltilmek: onhalt-, sıla-, tüzät-
düzenleme: organizasya
düzceleyici: redaktor
düzenli: töräh
düzgün: tüz I
düzleştirmek: tüzät-
düzlük: tenşilik
düzlüksüz: tözsüzlük
-e doğru: san II, yan II
-e göre: körä, sarın
-e kadar: kadar, deyin
-e karşı: utru
-e nazaran: körä

ebedi: ömürlük
-eceği gelmek: kış-
edebiyat: lteratura
eder: baha
ederi, değeri yüksek: bahalı
editör: çiharuvçu, tüzüvçü
Edom (Esav): Adom
Edom'un oğlu: Korah
efendi: biy, orklänuvçü, Mevla
Efrayım: Afrayım
eğer: egor, esä
eğilme: karpaymah
eğilmek: igin-, iyil-, başur-,
 bükräy-, çök-, enkäy-,
 kınıray-, adeplä-
eğilme: toy
eğlenen: keçindüvçü
eğlenmek: keçin-, keçindir-
eğmek: çök-
eğri: kınır, yaltay
eğrilik: kınırılık
eğrilme: karpaymah
eğrilmek: kınıray-
eğriliş: yaltay
eğritmek: enkäy-
ejder: acdaha
ejderha: acdaha, lityatan
ek: üstäv
ekilmek: saçıl-
ekim yapmak: çaç-
ekin biçen: oraşçı
ekin biçme: oraş
ekin biçmek: ora-
eklemek: katla-, koş-, iste-,
 üstäl-

eklenmek: koşul-
ekmek (I): otmak, ötmäk
ekmek (II): çaç-, saç-, toz-
eksik: aksık
eksiklik: eksiklik
ekşemek: kıçkâr-, êksâ-
eksiltmek: eksit-, tışlä-
ekşimək: sîrkâ,ân-
el: el, kol
el ayası: uvçu, uvuç
el etek öpmek: yala-
ele geçirmek: tedarik
elî açık: comart
elî başa götürülerek verilen
selam: temennah
elînden almak: yulu-
ela: ela
elbise: kıyıt, uprah, uprak
elçi: elçi
elek: olâk
element: element
emil: muzhul
Ellyah: el.yahu, ilyah
emas: gevher
emash: mücever
elverişli duruma getirmek:
ışıl-
elzem: kerâkî
emak: emgâk, ömgâk, zahmet
emel: begânç, küşânç
emen: ömüvçü
emici: ömüvçu
emîn olmak: man-
emâr: buyruh, buyruş, saruv I,
emir, resim

emniyet: emniâk
emretmek: buyur-, kada-
en: en, ênk
en büyük: ulurah
en çabuk: terkrâk
en çok: arıhsı
en farkli olan: öngörâk
en kısa zaman parçası: an
en üstünlük derecesi: ênk
en yakın akraba: yuvuş
endâm: boy
endişe: alhasavuş, tınçlıhsız
endişeye düşürmek: alha-
san-
endişelenmek: alhasa-
endişelendirmek: alhasan-
engel: kora, sürünçâk
englilik: kenlik
eni açık: avlaş
enî: ken
ense: ensâ
erbap: bîûv
erimek: iri-
erkek: êr, tegâ, uvul
erkek evlat: oğlan
erkek kardeş: karandaş,
kardaş
erkek kişi: erân
erkek ördek: suna
erkin: azat
erzak: azıh
esaret: yesârlık
esas: ana, başlıh
eshap: uprah, uprak
esef etmek: aya-

esen: sağ
eselenme: selam
esenlik: afiyet, esânlık
esim: alhem
esir: olca
esir almak: tutğunla-
esir etmek: tutğunla-
esir olmak: olcala-
esirgeme: rahm
eski: eski, avahı, burunhu
eskiden beri: avaldan
eskilik: avahılıh
eskilmek: salpra-, tûgân-, upra-
esnasında: iken
esrarlı: yabuş, yaşırın, yaşırın
eş: dostça, katın
eşek: eşâk
eşik: basaha, eyik
eşya: metah, şey
et: et
etek: etek
etmek: e-, et-, etiv
etraf: çüvrâ
etrafında: çüvrâ
ev: iv, üv, yuv, yüv
evcik: yuvçök
evcil hayvanlar topluluğu:
sürü
evel: evvel
evham: fesfese
evlat: ulan, uvul, evlat
evlenmek: erleş
evlenmek için hazırlanmış
kız: gelin
evren: alem

evvel: aval
evvelki: burın, burunhu
ey: ey, hay, hây, hoy, ay
Ey Allahım!: yarabbi
eyer: yer II
eylem: yumuşlah
eyleme: otiv
eylemek: at-, e-, eyic-
eza: cevr
ezberleyen: hafiz
ezen: işçü
ezgi: niggan
ezilmek: zulumlan-
ezilmiş: çaynav, verân
ezilmişlik: verânlık
eziyet: cevr
ezme: kistav
ezmek: iş-, ez-, kista-
faaliyet: yumuşlah
falk: kıl.vçu, kıluvçu
fakat: anıma, lakın, vale, valı,
ya
fakir: muskın, yarlı
fakirlik: yarlılıh, yarlılık
Fars: pers
fayda: fayda
faydalı: faydalı, hayır
fazla: artıh, ziyade
fazla cömert: comartah
fazlalık: artıhaçlıh, artıhaçlıh
felaket: tarlıh, kırânç, maggefa
fena: baytab, faşmanlı, yaman,
hor
fenalık: trâncılığ
feryat: fıryat, sıyt

feryat etmek: sarma-
fevkalade: tuvuşluh
fezlekeler: fezalık
firçalamak: sibir-
fırlatmak: at-, sa-, çal-, taşla-
fırtına: tavul
fırtınak: tavulu
fıgan: sıyıt
fikir: fikir
fil: fil
Filistin: Palestina
Fislandiya: Fınlendiya
firavun: paro
fiyat: baha
fült: kıoaş
fonksiyon: funksıya
fotoğraf: foto
fragment: fragment
Fransa: Franciya
fukara: fakır
fusun: çebärlik, körk
gaddar: kıyık
gagalamak: çöplä-
galeyan: alhasavaş, tınçlıhsız
galibiyet: yenmä
gam: gam
gayet: ohota, astır
gayretli: şoş, yetiz
gazap: kaşır, öpkä I, hışsım
gece: keçü
geçilmek: keçik-
geç kalmak: keçik-
geç vakit: keçräk
geçici: ötkünç, aşırvcu
geçindirmek: keçindir-

geçimen: keçinüvçü
geçirmek: keçin-
geçirmek: aşırmaş, aşır-, keçir-
geçmek: aş-, keç-, öt-, aş-
geçmiş: aşhan, avalı
gelin: kelin
gelin ve damadın yalnız
kaldıkları oda: gerdek
getir: bitiş, paması
geliş: kelüv
gelişmek: ös-, onar-
geliştiren: onarıvcu
gelme: kelüv
gelmek: bar-, kel-, ürü-
gemi: aron, gereb
genç: igit, yas I, yaş I, yaştabı,
yaşı II
genç kadın: katınçeb
genç kız: kız, talav II, taşça
genç olmak: yaşar-
gençleşmek: yaşar-
gençlik: igitlik, yaşlış
gençlik çağı: yaşlış
gene: yanı
genellikle tahıl saklanan yer:
ambar
geniş: avlaş, ken
geniş olmayan: tar
genişçe: avlaşraş
genişletmek: avlaşlat-, kenärt-,
yayı-
genişlik: en, kenlik
gerçek: gerçek, kerti, könü,
köni
gerçeğe uygun: köni

gerçekleştirme: etüvçü
gerçeklik: kertibik, oyav I
gerdan: gerdan
gereç: materyal
gerek: keräk, lazım
gerekten ügiyl göstermeme:
ihtimal
gerekli: lazım, keräklü, ravuy
gereksiz: keräksiz
geri: arhan, aytkarı
geri gelme: avdot
geriye: arhan
gerileme: zaval
getiren: keltürüvçü, ketürüvçü
getirici: ketürüvçü
getirmek: elt-, keltür-, ketür-
gevezelik: fefese
geviş getirmek: çiyına-
gezgin: seyrah
gezi: seyahat, ekskursıya, yol
geziel: ekskursant
gezinme: seyran
gezip dolanma: azmah
gezmek: kez-
gıda maddesi: et
gıpta edilecek: suklançlı
gibi: bunda, gibi, kibık
gidem: revan, ketüvçü
gidici: ketüvçü
giren: kurıvçü
giriş: eşik, kırış
girmek: gir-, kır-
gitmek: çılt-, çit-, grt-, kel-,
ürü-, var-, bar-, keltälä-
giydiren: kıyırüvçü

giydireli: kıyırüvçü
giydirmek: kıyır-, kıydır-
giyecek: kıyıt, upraş, uprak
gılmek: giy-, kıy-, yabul-
giysi: elbise, tonçah, kıyıt,
upraş
giz: sır
gizlemek: abra-, astra-, yaşır-
gizli olan: gayip, gizli, yabuğ.
yaşırın, yaşırın
gizlilik: yaşırınlış
göç etmek: köç-
göçebe: yöruk
göçmek: köç-, taşın-
göçürmek: taşı-
göğüs: göğüs, koyun, sine
göğüsük: enlik
gök: kök, rakıya
gök kuşağı: yaya
göksel: rakıya
gökyüzü: gök, felek, kegizi,
kök
göl: göl
gölgü: kölägä
gömmek: köm-
gömmek: sebül-
gönderen: köndärüvçü, iyuvçü
gönderici: iyuvçü, köndärüvçü
göndermek: köndär-, gönder-,
iy-, taşla-, yeber-
gönenç: genç
gönül: haur, kölön, köngül
gönül oyalanmak: keçindir-
gönül şenliği: safa
görev: borc, borç, tıyıs, tıyış

görevini yerine getirmek: kıl
 görevli: tıyışlı
 görmek: kör-
 görmesini sağlamak: göster-
 ter-
 görülen: körümlü
 görülür: körümlü
 görünme: zıhar
 görünmek: körün-
 görünümez: gizli
 görünüş: sarı, tırsın, tura II
 görüştürmek: görüştür-
 gösteren: aşkardıvçu
 gösterilmek: aşkardı-
 göstermek: aşkardı-, körgöz-,
 göster-
 götüren: kötürüvçü
 götürmek: götür-, kötür-, östür-
 gövde: guf, govda, gövdü,
 vüled
 göz: enayat, göz, köz
 göz dağı vermek: yeber-
 göz kapağı: yumçun
 göz rengi: eia
 göz yaşı: yas II, yaş II
 gözden düşmek: tığan-
 göze görünmeyen: gayip
 gözle görünmez yaratık:
 cın
 gözül açık: oyav II
 gözcü: bahıvçu, bahıvçu
 gözeticisi: bahıvçu, bahıvçu
 gözetime: haşgağa
 gözleme: mişahede

gözmek: kara-
 gözlük: közlük
 gram: funt
 gurbet: kurbet
 grup: bölük, grupa
 gurup: enliv
 gurur (II): öktamlık
 gururlanmak: öktamlan-
 gururlu: öktam
 gübre: boğ
 gücencilik: öpkü I
 gücenmek: zulumlan-
 güç: devlet, erk, kiplik, kudrat,
 kuvat, kılıç, müşkül
 gücü olan: tuvuşlu
 güç toplamak: bört-
 güçlendirmek: kipli-, küçü-
 güçlenmek: erkian-
 güçlü: tuvuşlu, bek, kip, kılıç
 güçlük: sürünçük
 güçsüz: hanış
 güden: kutıvçü
 güdüce: küdüvçü
 güdüne: koşu, kuman
 gül: gül
 gül bahçesi: gülşen
 gül yanaklı: gülözar
 güldürmek: güldür-
 gülme: kütkü
 gülmek: kü-
 gülüş: kütkü
 gülmüş: gümüş, kümüş
 gümlüyle işlemek: gümlü-
 gün: kuyuş, kü, gün
 günah: avanlıh, avanlıh, günah,

tanmağ, yazık, yazık I
 günah çıkarma: mode,
 teşuva
 günah işlemek: azaşmağ
 günah işlemek: azaş-
 günahkâr: avancı, yazıklı,
 yazıklı, faşmanlı, raşa
 günahkarlık: avan
 gündüz: kündüz
 güneş: gün, güneş, kuyuş, şems
 güneş batıktan sonraki
 vakit: yası
 güneşli: könlü
 güney: tüşlük, tüş II
 günlük: alayış, günlük, ladan
 günlük: künlü-, künlü-
 günlükleyen: künlüçü, künlüvçü
 günün olayları: hronika
 güre: kalın I
 güreş tutmak: güreş-
 güreşmek: güreş-
 güreşmek: görüldü- I
 güreşlü: çuv, talaş
 güreşlülü: tavuşlu
 gütmek: kü-
 güvenli: emun
 güvenlik: emunluk
 güvercin: köğürçün
 güz: tiz II, küz
 güzel: güzel, körkü, yahşı
 güzel kokan: şenun
 güzel kokulu: otyam, şenun
 güzel, ince, zarif kadın: ahu
 güzelleşmek: körküy-
 güzellik: yahşılığ, yahşılık,

çebârlık, körk
 haber: habarçeh, rivayet
 haber vermek: bildir-
 haberi olan: habarlı
 haberi olmak: tanı-
 haberler: hronika
 haberdâr: habarlı
 haberdar etmek: kotar-,
 tanı-
 haberli: habarlı
 Habeşistan kıtasında yaşayan
 halk: Habeş
 habis: avancı
 hadise: uçur, vaka, sıltav
 hafıza: şahıç
 hafızası kuvvetli: şahıçlı
 hafif: yengil
 hafiften esmek: ir-
 hafifletmek: yengilät-
 hafiflik: yengilik
 hafta: aña
 haham: haşam, ribbi
 hak: törü
 hakkını birbirine
 bağışlamak: helalleş-
 hakaret eden: rusvaylavçu
 hakaret etmek: rusvayla-
 hakarete uğramak: zulumlan-
 hakikat: kertlik, oyav I, rastlıh,
 rastlıh, kertü
 hakiki: köm, könlü
 hakim: bıyım, törüçü
 haklı: on I, rast
 haklı çıkarmak: tüzü-
 haklı kılmak: rastla-

hakkılık: rastlıb, rastlıb
 hal: turuş, iş
 hall olmayan: halsiz
 halem: neğme
 halk: ulus, yetiş-
 halk edebiyatı ürünlerinin toplandığı kitap: mecumu
 halkı olan: uluş
 halkbilim: folklor
 ham: çam
 hamur teknesi: tihan
 hamurun tomurcuklanması: tubursu-
 hangi: kayı, nindi, nindi
 hanım: hanım, kat u
 hanımefendi: ahaliçka
 hanı: hanı
 hanlık: hanlık
 hapis: tutkun, tutkun, zindan
 hapısane: tutkun, tutkun, zindan
 haram olmayan şey: helal
 harf: otıyot, otıyot
 harici: körtim
 harman: mdir
 harman yeri: mdir
 harmancı: kahuvçu
 haset: künlük
 hasım: taleşuvçu
 hasımlık: öç
 hasret çekmek: küsän-
 hasta: hasta
 hastalanmak: hastalan-
 hastalık: hastalık, sızlav
 hastalık: sızlavla-

başare: komuz
 bata: yanlılıb
 bataktı: şaşmanlı
 hatırda tutmak: salun-
 hatırından çıkmak: unut-
 hatırlamak: salun-
 hatırlayan: salunuvçu
 hava: aver
 havla: yavluş
 hayat: emir, hayat, tırlık
 hayat veren: ırgızuvçu
 hayat vermek: ırgız-
 hayır (I): hazır, iy
 hayır dua: alıuş
 hayır dua eden: alıuşlavçu
 hayır dua etmek: alıuşla-
 hayır (II): yo
 hayırk: zebut
 haykırı: fıryat
 haykırmak: kıçır-
 haylaz: örmeçk
 hayret etmek: şaş-
 hayıyet: sıy
 hayvan: tuvar
 hayvan damı: ahır
 hayvan tırağı: kopıta,
 tavak, tuyah, tuyak
 hazan: hazan
 Hazar Denizi ve bölgesi: Hazar
 hazır: anık
 hazırlama: hadırlamä
 hazırlamak: anılaş-, anık.a-
 hadırlä-, kur-, s.la-
 hazırlanma: tedarik
 hazırlanmak: hadırlan-

hazırlık: hadır
 hazine: çazna
 haznedar: gabbay
 hediyeye: ülüş, bernä, tırki
 hediyeye etmek: bernä-
 hekim: onhaltuvçu, hekim,
 savuhturuvçu, tabıp
 hekimlik: hekimlik
 hemen: hemen
 hemen arkasından: derakab
 henüz: an.a, anuz, şimdi, tügäl
 hep: bütün, her
 hepsi: hepsi
 her: her
 her biri: biri, herbir
 her günkü: alaylıb
 her ikisi: öks
 her vakit: barça, hamneşa
 her yerde: barında,
 bartsagarı, baytsagarı
 her zaman: hamneşa, nor
 herkes: barça, hergez
 hesap: tergäv
 hesaplamak: sana-
 heves: bogänç, kläk
 hey: hoy, ey, ay, hay, hey
 heybe: heybe
 heyecan: alhasavuh, tuçl.çarız
 heyecanlanmak: yan-
 hezeyan etmek: sandraşla-
 Hristiyan: hristiyan
 türka: türka
 hırpalanmak: upra-
 hırsız: ogır, uru, ogıy
 hisim: ç.şşim

hiyar: hiyar
 Hızkaya: hızkaya
 hızkı: teyz, teyz, tiz I
 hızkık: rüçüça
 hiç: heç
 hiçbir: hiçbir
 hiçbir şey: nemet, nemede
 hiçbir zaman: hergez
 hiçlik: heçlik
 hiddet: açuv, hızım, kahır, kek,
 öpka I
 hiddetlendiren: açırhanuvçu
 hiddetlenmek: açırhan-
 açırhan-, açuvlan-, kahıra-
 kahra-, övkelen-
 hiddetli: açuvlu
 hikaye: masal, maasa, söççäk,
 yomaş, maşal
 hikaye eden: ravı
 hikaye etme: maasa
 hikaye etmek: yomaşla-
 hile: yalhanlıb, yalhanlık,
 yaltaylıb, al il
 hilekâr: yaltay, yeldävçu
 Hindistan: hint
 Hint: hint
 hisse: ülüş, pay
 hissetmek: s.zla-
 hizmetkâr: yalçı, karavaş, kul
 hocası: moro
 Hollanda: holandiya
 horoz: kogut
 hoş: tatlı, güzel, hoş, kolaylı
 hoşuna gitmek: suk.an-
 begän-, yara-

hoşlanma: haz
 hoşlanmak: yara-
 hoşnut etmek: biyan-
 hoşnut olmak: kuvan-, şatırlan-
 hudut: çek
 hukuk: törk
 husumet: kek, öç
 huzur: baz, bazlıh, bazlıh,
 tınçlıh, tınçlık, ahn, esayış,
 aşayış:ıh, kat
 huzur bulmak: esayışlan-
 hücre: hücura
 hüküm verilme: törälüş-
 hükümdar: padişah, sultan
 hükümdar oğlu: şehzade
 hükümdarlık: bıyık, saltanat
 hülâsalar: fezalık
 hünorlî olma: astalıh
 hüngür hüngür ağlamak:
 ökürl-
 hür: azat
 hürmet: hörmät
 hürmet eden: sıylavçu
 hürmet etmek: sıyla-
 hürmetli: sıylavçu
 Hz İbrahim: Aharon
 Hz Muhammet: mahomet
 Hz Musa'nın Sina dağından
 getirdiği ilk beş kitabı:
 şummaş
 Hz Yakup'un kardeşi: Adom
 Hz Yusuf'un oğullarından
 biri: Afrayım
 ilk: ıssı
 irak: uzah, yıräh

ırgalamak: kozha-
 ırmak: nil, özän, reka, çırıah
 ısınmak: kız-
 ıslak: yaş II
 ıslanmak: yaşar-
 ıslanmış: yaş II
 ıslatmak: ıbit-
 ıstırap: kıyın
 ıstıraph: kıyanlı
 ışık: şavk
 ışık saçmak: parla-, yarı-,
 balkı-, yan-
 ışık vermek: balkı-, yarı-
 ışıklı: balkıvlu
 ışıltanmak: yasna-
 ışıltanılmak: yıltatıl-
 ızdırap: açı, ham
 fade etmek: ver-
 faşe: azıh
 iblis: şeytan
 ibret verici: anlatuvçu
 icat eden: tabuvçu
 iç geçirmek: kıstan-
 iç: büvräk, iç
 iç karın: iç
 içeri: büvräk, içkeni, dahıl, içeni
 içerde olan: içtâğı
 içeride: içeri, içkürtün
 içi sıkılmak: sıkıl-
 içlude: bıyanç, dahıl
 içteki: içtâğı
 içme: için, mahat, içün
 içki: araha, bade, çahır, içki, nuş
 içkiye düşkün: içüvçü
 içme: içki

ıçmek: iç-
 idare: idar
 idareci: erkländüvçü
 ifade etmek: belgälä-
 iftihar: öktämlik
 iftihar etmek: öktämliän-
 iğrenç: yıränçi, yerünç
 iğrençlik: yıränçilik
 imal etmek: unut-
 imsan: turkı
 imtiyar: aga, koca, pır, yaşlı I,
 ağa, ahaliş, karı, kart
 imtiyarlamak: kartay-
 imtiyarlak: ahalişlik, kartış
 imtiyat: akırtınlıh
 imtiyatlık: akırtınlıh
 ikamet eden: tohtavçu
 ikamet etmek: tabul
 iki: eki
 iki tekerlekli araba: markav
 ikisi: äksi
 ikinci: äkinci, ekinçi, ikünçi
 ikram: sıy
 ikram etme: sıy
 il: valayat, valayet, vilayet
 ilah: adonay, abah, abak, tenrı
 ilahî: çozmaş, sarnav, şıra,
 zener
 ilahlık: tenrılık
 ilave: üstäv
 ilave etmek: iste-, üstäl-
 ile: ve, bila, hem, ilen
 ile birlikte: bila
 ileri geçmek: oz-
 illetmek: yomaşla-, eit-

ilham: alhem
 ilim: üvrätäv
 ilim öğrenme: tahsil
 ilk: ilk, önce, başlıh, tunhuç
 ilkbahar: yazbaşı
 illet: sızlav
 imal etmek: anıhla-
 imdat: meded
 imha edici: tıy-, tıy-
 imha edilmek: tavusul-
 imha etme: tas I
 imha etmek: çeypa-, tavus-
 imkan: bolal-, hal
 imparator: şakan
 imparatorluk: imperiya
 imrenilerek: suklançlı
 imtiyaz: privilegiya
 in: nora
 inanma: inanuvçu, işanuvçu
 inanç: inan, inanç, dın
 inançlı: işanuvçu, inanuvçu
 inanış: dın, inanım
 inanma: dın
 inanmak: işan-, inan-
 inannuş: kalı
 ince: ince, inçkü
 ince ince kesmek: tıvra-
 inceleme: inçkälämä
 inceleyen: inçkälävçü
 inceltmek: inced-
 inci kabuğu: sedof
 incir: incir
 incirlik: incirlik
 indirmek: end.r-
 inek: mäk, inak, sıhur, sıyır

İngiltere: anghya
 İnilit: sıyıt
 İnkişaf etmek: onar-
 İnelemek: yıla-
 İnleyiş: a.yıt
 İnnek: en-
 İnsan: adam, ten
 İnsanın kafasında
 canlandırdığı şey: hayal
 İnsanın öldükten sonra
 dirilip sonsuza dek
 kalacağı yer: ah ret
 İnsanlar: e.dn
 İnsanların tamamı: hergez
 İnsanbilim: antropologiya
 İnşa etme: yapu
 İnşa etmek: kondar-, nüzü-
 İtikam: üç
 İp: ip, örkän
 İran: İran, pers, acem
 İrank: acem
 İri: bıyık
 İriilik: kammut
 İrmik: man
 İs: duman
 İsa: masıyah
 İso: da, ise, eger, ersä, esä
 İsim: ad, at, isim
 İsim vermek: atat-
 İsimsiz: adsız
 İslam: İslam
 İsrail: İsrail, Yisrael
 İstanbul: konstantinopol
 İstek: kolmağ, kläk, kolma,
 küşänç, murad

İstemek: ista-, arzula-, klä-, kol-
 İstemeyen: klämävçü
 İster: keräk
 İstenem: mahsud
 İsteyen: koluvçu
 İsteyenler: klävçü
 İstihza: kötkü
 İstikamet: yarı II
 İstirahat etmek: tınçal-
 İş: iş, ömgäk, yumuşluğ, zahmet
 İşaret: belgi, nisan
 İşaret etmek: belgilä-
 İşaret sıfatı: ol I
 İşaretlemek: belgilä-, belgüt-
 İşaretili: belgili
 İşçi: işçi, yumuşçu, işlävçü
 İslten: eşitvçü
 İslmek: eşit-
 İykence çekmek: kıynal-
 İyeme: nəhiş, nakış, oyuv
 İyemek: nakışla-, işlä-
 İyeyen: işlavçu
 İşret: nuş
 İştah: klük
 İşte: vot, muna
 İt: it, tazi
 İtaatsiz: tanuvçu
 İtaatsizlik: tersik
 İtalya: İtalyan
 İtekleme: türt-
 İthal etme: kıvırma
 İtibarlı yer: tör
 İtimat etmek: sızarla-
 İtimat göstermek: sızarla-
 İyik: egi, éyi, yakı

İyi ahlak: sünnet
 İyi giyimli: kılıklı
 İyi görünüşlü: kılıklı
 İyi olma: şıfa
 İyi tabiat: sünnet
 İyi: erän, hayır, mücade, yahşı
 İyice: eyice
 İyileşmek: onhal-
 İyileştirici: savuhturuvçu
 İyileştirmek: onhal-
 İyilik: hazır, ihsan, iy, yahşılığ,
 yahşılık
 İyilikçi: rahmetli, şevahatlı
 İz: belgi, nisan, nişan
 İzin: izin, yarav
 İzin vermek: iy-, yeber-
 İzinli: yaravlu
 İzlemek: izdeme, izlä-
 İzleyici: izlävçü
 Kaba bir adam: domuz
 Kabahat: tanmağ
 Kabarmak: tavullan-
 Kabile: cıs, uruv
 Kabir: gör, zerät
 Kabuk: kabuk
 Kabul: kabul, kabulih
 Kabul edilen: makbul
 Kabul etmek: kabulet-
 Kabul etmemek: vazgeç-
 Kaç: neçä, netäk, mee
 Kaçmak: kaç-
 Kadar: antek, derä, kadar, tekli
 Kadeh: kadeh, kovuş
 Kadın: katın
 Kadın arkadaşı: dostça

Kadır: tuvuşlu
 Kafa: baş
 Kafası boğ: yel başlı
 Kafir: haraplavçu
 Kahraman: bahadır, bahatır
 Kahramanlık: tuvuş II
 Kahve: kahve
 Kalkmak: kada-, vat-
 Kalabalık: yiyin
 Kalan: toğtavçu
 Kaldırmak: kaldır-
 Kale: kala
 Kalem: çizgiç, sızgıç, sızhiç
 Kalın: kalın I, bazıç
 Kalkan: kalkan, köbü
 Kalkmak: tur-, tural-
 Kalmak: kal-, tabul-
 Kalp: üräk, yüräk, kölün, yuräk
 Kalbi olan: yüräklü
 Kalp sahibi: yüräklü
 Kalpak: börk
 Kamçı: kamçu
 Kamer: kamer
 Kamera: gemara
 Kan: kan
 Kan damarı: tamar, tamur
 Kanat: kanat
 Kanatlı: kanatlı
 Kandahar: kandahar
 Kandırmak: igtälä-
 Kanlı: kanlı
 Kanmak: man-
 Kanun: şarayat
 Kanuna uygun: töräli
 Kanunsuzluk: avanitih, avanılığ

kap: kuman, savut
 kap kaçak kırığı: çerep
 kapak: yumuşuk
 kapalı: yabuğ, yabuk, kapalı
 kapamak: kalkanla-, bökü-,
 kapa-, kapla-, yap-, yapır-,
 yum-
 kapam: tuzah
 kapanmış: kapalı
 kapatmak: yap-, yum-, bökü-,
 kapayın: beklävçü
 kırı: еж.к, kabağ
 kapıcı: kapıcı
 kaplayan: kaplavçu
 kaplayıcı: kaplavçu
 kâr: kar, pamas, bitiş
 kara: kara
 kara kuş: neşer
 karaca: alu
 Karafin: Karafin
 Karafin pliskopesı: haşan
 karakol: saklavçu
 karanlık: karanlı, karanlılı, karanlılı, tunuhtı, tunuk, tunuğ
 karar verme: yarıu
 kararmak: karar-
 Karay: karay
 Karay halkı: karaylı
 Karay Türkçesi: karayçe
 Karay Türkleri: karay
 Karay Türklerinin ibadet yeri: kenesa

Karaylara özgü içme
 lahana veya et konarak
 yapılan bir tür çörek: kıbın
 Karayca: karayçe
 Karaycaya çevrilmeden
 verilmiş İbranice metin:
 peşal
 kardeş: karındaş, karandaş,
 kardeş
 kare şeklinde karakterler:
 merubba
 karga: karın
 karın: karın
 karnı tok: toyumlu
 karınca: kumurstı, kumurstka
 karışık: katış, pertişan, yal II
 karışık renkli: ala
 karışmak: kobuluş-
 karıştırmak: karış-
 karmakarışık: taribar
 karşı: karşı, ters
 karşı tarafı: utru, utru
 karşıda: utru
 karşıdaki: lers
 karşısında: uturu
 karşılaştırmak: tüvşür-
 karşılık: karuv
 kart: kart
 kartal: neşer
 kasaba: şahar
 kase: çara
 kasırga: tavul
 kasıt: kavvana, niyet
 kay: kaş
 kat: kat, kat, tabaka

kattı: pek, katı
 katık: katık
 katalaştırmak: kattır-
 katılık: katılı
 katılmak: koşul-
 katılmış: katış
 knik: çeyravçu, öltürüvçü
 katıyen: hergiz
 katliam: sohum
 katmak: koş-
 katman: tabaka
 Katolik: Katolik
 kaval: supelka, kışağ
 kavga: kavha, meriva, talas,
 harp
 kavgacı: buşurhanıvçu, kavhacı
 kavurmak: küvdür-
 kaya: kaya
 kaybetme: kavşarlı, kavşarlı, kemiş-
 kaybolma: kavşarlı, kavşarlı
 kaygam: yılma
 kayganlık: yılmaltı
 kaygı: kayhı
 kaygılı, kayhılı
 kayın: kayın
 kayırma: hummet
 kayıt: yazı
 kaymak: uç-
 kaynak: çoharah
 kaynamak: kayna-
 kaynana: kayna
 kaypak: yılma
 kaypaklık: yılmaltı
 kazanç: bitiş, pamas

kazanmak: faydalı bolma,
 kazan-
 kazı bilimsel: arheolog
 kazık: kazık
 kazıksız: kazıksız
 kazmak: kaz-
 keçli: tegä
 keçli yavrusu: ulah, ulak
 keder: gam, ham
 kederlenmek: muyay-
 kederli: muzhul
 kedli: maçı
 keklük: keklük
 kelepçe: buhov
 kelime: söz
 kemik: kemik, süvük
 kemikçilik: kıptı
 Kenan diyarında bir yer: Şilo
 kenar: kenar, kıny
 kendli: gendi, öz
 kendinden geçmek: bayıl-
 kendinden geçmiş: mest
 kendini kaybetmiş: mecnun
 kendisi: öz
 kenesada serpiyen bir tür
 tutsü: çabor
 kepez: kaya
 kere: for
 kerim: şevahatlı
 kerpiç: kırpıç
 kese: kap, kapçu
 kesen: kesüvçü, tuvravçu
 kesici: keskin, tuvravçu,
 kesüvçü

kesilme: sohum
 kesilmek: bıçıl-, kesil-, tohta-
 keskin: otyam, itili, keskin
 kesme: sohum
 kesmek: kes-, tucur-, tıy-, tıy-,
 tuv ot-, vazgeç-, yar-
 keşfetmek: tap-
 keyifsiz: keyifsiz
 kez: for
 kılıç: kılıç
 kılık: kılıh, kılıh, türsün, yuzl,
 yüz I
 kılmak: kil-
 kır: tuz III
 kırığı: kırav
 kırıl: han
 kırç: kırav
 kırdirmek: sınıhtır-
 kırık: sınıh
 kırıklık: sınıhlıh
 kırılmak: kırıl-, sınıh-, tavusul-,
 yançıl-
 Kırım: Kırım
 kırıtma: cıba
 kırk: kırk
 kırma: tas II
 kırmak: kovşat-, yar-, yarçılıh-,
 çeypa-, sindir-, tavus-, uvalt-
 , üz-
 kırıp koparmak: üz-
 kırmızı: al I, kızıl
 kısa: k.sha
 kısacısı: velhasıl
 kısılmak: azar-
 kısım: helek, tıgım

kısır: tuv
 kiskanana: künülävçü
 kiskanca: künüçü, künülävçü
 kiskançlık: künüçük, künüvlik
 kiskanmak: künü-, künü-
 kısmak: karıl-, kıs-
 kısmet: sibba
 kısarak: kısarak
 kış: kış
 kışkırtıcı: açırhanuvçu
 kılıh: azlıh, eksik, yoğlıh
 kıvanç: kuvanç
 kıvıncım: uçhun
 kıvırmak: kayır-
 kıvrılmak: kayırıl-
 kıyafet: kılıh, kılıh, türsün
 kıyaslamak: tüvşür-
 kıy: kıy
 kıym: sohum
 kıymetli: baharağ, önce
 kıymetli taşlar: cevahir
 kız: kızine
 kız arkadaş: dostça
 kız çocuğuna ad koymak:
 kutla-, atat-
 kız evlat: kız
 kız kardeş: sınıh, tuvduğ,
 tuvduk
 kızartmaklık et: şışlık
 kızgınlık: açuv, gazab
 kızıl: kızıl
 kızılmak: açuvlan-, kahıra-,
 kağra-, kız-
 kil: balçılıh
 kilise mihrabı: hejal

kilit: ızah, yuzak
 kilitlemek: beklä-, bökä-
 kilitleyem: beklävçü
 kim: kim, to II
 kimse: kışı
 kimyon: kimen, çaman
 kiralama: yal I
 kırletme: leptärlük
 kırıl: murdar
 kırpık: kırpık
 kişi: şahıs, kışı
 kişiliksiz: şahıssız
 kitap: katab, yazmağ
 kitaplık: biblioteka
 kitle: yıym
 kitlemek: beklä-
 koca: ér, erän, karı, kart
 koca veya karı: ortağ,
 yoldağ
 kocanın erkek kardeşi:
 tıyıs
 kocaklık: kartılıh
 kokmak: küküy-
 kol: butah, butağ, kol, tal
 kolay: uçuz
 kolej: gımnaziya
 koltaja: koltaja
 komite: komitet
 komşu: komşu
 komutan: serdar
 konferans: leksiya
 kongre: kongrés
 konmak: kon-
 kontrol: revizya
 kontrol etmek: bnt-

konuk: konağ, mihman, konuk
 konuşan: sözcü, sözlävçü, tılı
 konuşmak: oyt-, sözlä-
 koparmak: üz-, yart-
 kopuz: kobuz
 kopuz çalmak: kobuzlä-
 Korah: korah
 korkak: korhuvçu
 korkan: korhuvçu
 korkmak: alhasa-, korh-,
 söskän-
 korku: korhuv, sakkana
 kerku duymak: korh-
 korkulu: sakkana
 korkunç: korhunçlu
 korkutmak: alhasat-, korhut-,
 yober-
 korkutucu: korhunçlu
 koruma: rahın, şevahat
 korumak: sakla-
 koruyan: hafiz
 koruyucu: beklävçü
 koşmak: yuvur-
 koşul: şert
 kovalama: takip
 kovalamak: kuv-
 kevalanmak: sürül-
 kovmak: kov-
 koy: lapa
 koyan: koyuvçu, kuruvçu,
 saluvçu
 koymak: sal-, tüzil-, yay-, koy-,
 kuy-, sal-, tüz-, üstäl-
 köye: sıh
 koyulmak: kuyul-

koyun: koy, koyun
köfte: kopta
kök: tamar, tansur
kökler: esnah
kökleştirmek: tamuriat-, tüzü-
köle: kul
kölelik: boyunsa, yesirlik,
kulluğ
kömür: gömür
köpek: it, kebek, taçı
köpek sineği: katış çibin
köpürmek: tavullan-
kör: sokur
körü körüne: sokur
körfez: lupa
körletmek: kamaş-
körpe: yas I. yaş I
küstek: bav
küşe: köşe, kırıy, müvüş, müyüş
kötü: baytbağ, şaşmanlı, hor,
yaman
kötü adam: çeypavçu
kötü glyimli: kulhsız
kötülemek: kahra-, kahra-
kötülük: avan, çıyır, irâncılık
kötülüğe: raşa, avançı
köy: köy
Krakov: krakow
kral: hakan, meleğ
kramp: tolhağ
kubbe: kübbâ
kucak: kuçah
kucaklamak: kuçuğa-, kuç-
kudret: devlât, kuvat, erk,
kudrat

kudret helvası: man
kudretli: tuvuşlu
kadurmak: alca-, kutur-,
tavullan-
Kudüs: Yerusâlayım
kul: kul
kulaç: kulaç
kulak: kulah
kulak vermek: kulah sal-
kulluk: kulluğ
kulûbe: slaç.ğ
kum: kum
kumandan: serdar
kundaga sarımak: bölü-
kundaklamak: bölü-
kuralları tespi eden kitap:
ta'imud
kuralızsızlık: kinh.rılığ
Kuran: koran
kurban: debeğa, kurban
kurban etmek: kurbanla-
kurbanlık: debeğa, kurbanlık,
kurbanlık
kurma: organizasyaya
kurmak: bunyatet-, kondar-,
kur-, kuvşur-, tüzü-, tüzü-
kurmaz: çaya, tomahşi, yetiz
kurmazlık: yetizlik, ustalık
kursak: kursah
kurt: börü, kurt, svaltsan
kurtaran: östürüvçü
kurtarıcı: kutharuvçu, yuluvçu,
gilây, yarlıhaşlavçu
kurtarıcı: yuluv
kurtarma: yuluv

kurtarmak: kuthar-, yarlıhaşla-
, östür-, yuluv-
kurtla: komuzlu
kurtulmak: sayla-, kutul-
kuru: kuru
kurultay: kongrés
kuruluk: arılığ
kurumak: kuru-
kuruntu: sefsese
kuzmak: kus-
kuzmak: kuşu
kusur: kinh.rılığ
kuş: kuş
kuş tüyü: yunçoğ
kuşak: dor, kuşak, züryet
kuşku belirtir: acaba
kuşulanmak: imân-
kutlamak: hıcla-, toyla-
kutsal: alışı, azız, pır
kutsal kitap: hunmaş, tora
kutsallaştırmak: azizet-
kutsanmış: barlıh
kuvvet: erk, kıplık, kudrat,
kuvat, küç
kuvvet toplamak: bört-
kuvvetlendirmek: kıplâ-,
küçây-, sepet-
kuvvetlemek: erklân-
kuvvetli: kıp, küçlü, bek
kuvvetsizlik: hanlaşlık
kuyruk: kuyruğ
kuyu: kuyu
kuzgun: karha
küçük: kıçı
küçük çocuk: tıfil

küçük dağ: tavçeh
küçük dalga: tolhunçoh
küçük döğürmek: yuvuzlat-
, birçla-
küçük ev: yuvçök
küçük hamam: ahahçka
küçük kemik: kıppi
küçük mektup: bitçek
küçük söyletli: habarçeh
küçük şarkı: yırçah
küçük şehir: şaharçeh
küçük şey: parça
küçük ve büyük baş
hayvan: mal
küçülme: azar-
küçültmek: oksit-
küfreden: haraplavçu
küfurbaz: haraplavçu
kükürt: küğürt
kül: kül
külfet: yuk I
külfür: kultura
küme: oba I, bavel
küme hayvanlarına bakan:
çepçeh
küp: koşu, savut
küstahça davranan: açırha-
navçu
küstahlık: çeyahğ
kütüphane: biblioteka
lakın: vale, val.
lanet: karış
lanetli: melun
latife: el k
Latın: Latin

layık: erân
 lazım: kerâk
 leğen: tepsi
 Leh: Lej
 lehçe: dialekt
 lekelemek: bırçla-
 lenellenmiş: me'un
 letafet: çebanık
 lezzet: taam
 lezzetli: tatlı
 lîbre: flüt
 lise: gimnazıya
 Litvanya: letava
 lütuf: ihşan
 lütfikâr: rahmetli, şevahatlı
 lüzumlu: ravıy
 lüzumsuz: kerüksüz
 mabed: nigdağ
 macun: abbasâh
 macunlama: abbasâh
 madde: govda, şey, ten
 magazin: vahtlıj
 mağîret: boşathh, boşathj
 mağrur: öktün
 mahal: orun, yas V
 maharetli kışl: usta
 mahcubiyet: imâncılık
 mahcup: imâncılı
 mahpus: tuthan, tutkun
 mahrum etmek: ty-, ty-
 mahsus: has
 mahvetmek: tas et-
 mahvolmak: tas pol
 mahzen: cular
 makas: kıptı, kıptılar

maksadıyla: için
 makul: yetiz
 mal: genç, mal, namet
 malik: Mevla, yubıy
 malzeme: materyal
 mana : san I, mene
 manasına gelmek: beiglä-
 manî: sürünçäk
 manlo: tonçab
 manzara: tamaşa
 maraz: sızlav
 mariz: sızlavla
 markî: marksız
 masal: sörcük, masa, maşal,
 yomaş
 matem: yas III
 matemli: yaşlı
 maya: çöprâ
 mayalanmamış üzüm suyu:
 şıra
 mecbur etmek: byändir-,
 tolnat-
 meckis: oftunış
 mecmua: vahtlıj
 meçkul: harib
 medeniyet: kultura
 meğeri: meğer
 mekan: orun
 mektup: yazı, yazış, bitik
 mektupçuk: bitişek
 melek: malah, malaş
 melodi: nıggan
 memba: çoharah
 meme: meme
 memleket: memleket, ülke, yer

I
 memnun etmek: yara-
 memnun olmak: kuvsn-,
 şatırlan-
 memnualuk: şükür
 Menasse: Menaşse
 menekçe: melevçe
 mera: otlak
 merak: acaba
 merak etmek: kayır-
 merdiven: merdiven
 merhamet: rahmet, şevahat,
 yarlıhaşlı
 merhamet eden: rahmet-
 lüvçü
 merhamet etmek: hayıflı-,
 hayıfsun-, rahmetli-, aya-,
 yan-
 merhametli: hayıfsunuvçu
 merhametsiz: kıyık
 merhem: otyam
 merhem sürmek: maîhem-
 lä-
 merkez: yas V
 mesele: problema
 meseleler: meselat
 Mesih: masıyah
 mesut: kullu
 meşale: çıraş, çirah
 methetmek: mahta-
 mevcut: var, boluvçu
 mevki: mekan
 mey: şarab
 meydana okuyan: açırhanuvçu
 meydana çıkaran: aşkartuvçu

meydana çıkarılmak: aşkarlı-
 meydana çıkma: zıhar
 meydana getirmek: bavel
 meydana: ruşen
 meyletmek: bükrüy-
 meyve: yemis, yemiş
 meyve veren: yemişli
 meyveli: yemişli
 mezar: gör, oba II, zerdî
 Mezopotamya: mezopotamiya
 murıldanan: buşırhanuvçu
 murıldanmak: çoz-
 Mısır (I): Mısır, Mıcri
 Mısır (II): sarı I
 masra: pasuğ
 mızrak: süngü
 mide: iç
 midyo: midiya
 miğler: kakan
 mikrop: kranç
 miktar: tercâ, tercâd
 mil: saz
 mimar: kondaruvçu
 minnet: şükür, şükürlük, tabu,
 tabuluğ, tabuv
 minnettarlık: tabu, tabuv,
 şükürlük, tabuluğ
 miras kalmak: merâsilâ-
 misafir: konuk, konaş, muhunan
 misk: muşk
 miskin: erinçäk, şapşal
 Moğol: Mongol
 mor renk: mor
 motif: emşk, oyuv
 muayene etmek: tüzil-

muclif: tabıyıcı
 muclize: tamaşa, tamaşalıh,
 temaşa
 muhafaza etmek: sakla-
 muhafızlar: baruv I
 Muhammet: Mahamed,
 mahomet
 muharebe: orus II
 muhterem: abaylı
 mukaddes: az.z
 mukaddes kitap: bibliya
 muktedir: tuvuşlu
 mum: şem, çırak, çırağ
 Musa: Moşe
 Musa peygamber: Moşe
 Musevi: rabban
 Musevi dinini izah eden:
 talmud
 musibet: kırınc, maggefa
 musiki: oyun
 mutabakat: kabulülük
 mutlu: kutlu
 müfluluk: kut, mazza
 mutsuz: kıtsuz
 muvaffakiyet: yalçımah
 muvzarip olmak: to.hat-
 mücadele: uruş, uruşma
 mücadele etmek: uruş-,
 çengüş-
 mücevher: mücever
 müddet: vahda
 müdür: direktor
 mühendis: incener
 mühlet: münlet
 mühür: hatem, mohor

mükafat: yal I
 mükemmeliyet: tügällik
 mükemmelleştireb: tügällävçü
 mükemmellik: tügällik
 mülkiyet: tutuvluh, tutuvluk
 mümkün: kabil
 müzakere: talas, talaş
 münasip: ravuy, minasıp
 müsaade: yarav
 müsademe: curum
 Müslüman: Muslim, Musul-
 man, Müslim, Müslimih
 Müslümanlık: İslam
 Müşahede: müşahede
 müşaverede bulunma: meşev-
 re, meşevrei
 müşkül: müşkül
 müsterek: orıtağ
 müzik: oyun
 müzik aleti: alamot, çalılı
 nacak: bolta
 nakarat: cuvaf
 nakış: emäk, nahış, nakış, oyuv
 nakış işlemeye yarayan
 çerçeve: gergef
 nakletmek: taşı-
 naksetmek: nakışla-
 nalbant: koval
 namaz: namaz
 namus: kavod, san III, sıy
 namussuz: çeyah, baytbağ
 namussuzluk: çeyalıh
 namzet: kandidate
 nar: nar
 nasıl: kaysı, nasılı, neçik, nındı,

nındıy
 nasıl bir: nındı, nındıy,
 kaysı
 nasihat: ıgıt, öğüt, kenüş,
 nasıat, nasihat, üğüt
 naz: cılbe
 nazar: nazar
 nazım: poezya
 ne (I): ne, neçik
 ne diye: nek
 ne eylemek: neyle-, nişle-
 ne kadar: neçä, netäk, nice
 ne oldu: hanı
 ne vakit: kaçan
 ne yapmak: neyle-, nişle-
 ne zaman: kaçan
 ne (II): nelik, neni
 ne... ne: auu
 nebi: peygamber, navı
 nebiik: navilik
 nedamet: tobä II
 neden: niçün, nek, sebep, sıltav
 nefis: kiäk
 nefret: urınc
 nehr: ni, özn, reka
 nemlendirmek: ibit-
 nemil: ham, yuvuş
 nerede: kayda, hanı
 nereden: kaydan, handan
 nereye: keyre
 nesil: dor, zürıyet
 nesir: proza
 nesne: nersä
 neşe: kuvanç, satırılıh
 neşeli: bıyançılı, şen, şatır

New York: Niuyork
 nezaret: haşgağa
 nezdi: alın, kat
 niçin: nege, neçün, nek, niçün
 nihayet: son, uç, enoanı, gayet
 nihayetsiz: uçsuz
 Nil: Nil
 Nil nehri: Nil
 nımet: namet
 nine: imia
 nişan: nişan
 nişanlık: hatan
 nişanlık verilen hediye:
 bıgı
 niyet: kavvana, niyet
 niyet edilen: mahsud
 nur: nur
 nüfus: ummet, ünmet
 nüfus bilimi: demograf
 nüfus bilimi: demografiya
 o: ol II
 o da: oldahı
 ocak: peç
 od: ateş, ot
 oda: oda, hucura
 odun: otun
 oğlak: ulah, ulak
 oğul: oğul, oğlan, uvul
 ohol: oho
 ok: ok
 ok kılıfı: keş
 okuyucu: şırıa
 okumak: ohu-, oşu-, oku-,
 ürän-, üvrän-, sarna-
 okuyucu: okur

okutmak: okat-, üvrät-
 okutma: oğutuvçu
 okutucu: üvrätüvçü
 okuyan: oğuvçu
 okuyucu: oğuvçu
 okyanus: derya
 olabilir: kabıl
 olabilirlik: bolal-
 olanak: hal
 olay: sıtav, uğur, vaka
 olaylar: meselat
 oldukça: ohota
 oldukça dolu: tolıuraĝ
 oldukça diliz: tılräk
 oldukça erken: örtäräk
 oldukça fazla: tümän
 oldukça hafif: yenguräk
 oldukça iyi: eyice
 oldukça tatlı: tatuvluraĝ
 oldukça yakın: yuvuĝraĝ
 oldukça yoksul: yarlıuraĝ
 olmak: bol-, e-
 olmayan: yoĝ, yok
 olsa olsa: tek, yalnız
 olumsuzluk eki: ma
 omuz: egän
 on: on II
 on bin: tümän
 onaran: onaruvçu
 onarım: yama
 onarmak (I): onar-, yanĝır-
 onarmak (II): yanĝır-
 onda: anda
 ondan: andan, ondan
 ondan sonra: badeha

onlar: alar, anlar, anar
 onun: anay, anı
 onun gibi: antek, öyle,
 andak
 onun için: anıñçün
 onunki: anın
 onüç: onüç
 orakçı: oraĝçı
 organ: buvan, organ
 orman: oman, tav II
 orta: ara, orta, yas V
 ortak: ortah
 ortakçı: ortah
 ortaklık: ortahlıĝ
 ortanca: ortancı
 ortodoks: yavan
 oruç: oruç
 oruç tutmak: oruçla-
 oruçlu olmak: oruçla-
 ot: köĝöt
 otlamak: otlan-
 otobüs: avtobus
 oturan: oltaruvçu
 oturma: olturaĝ
 oturmak: oltur-, omat-, tıy-,
 tıy-
 oturuş: olturaĝ
 otuz: otuz
 ova: ova, tüz II
 ovmak: sür-
 ovuşturmak: sür-
 oymak: yonma
 oynamak: oyna-, sekır
 oynatmak: oynat-
 oysa: meĝer

oyun: oyun
 öbür dünya: ahiret
 öbürü: kedürĝi
 üç alma: üç, üçkam
 öd: öt
 ödemek: tölä-
 ödev: tıyıs, tıyıs
 ölü: yal I
 ölüncü: ötkünç
 öfke: gazab, ĝıĝım, açuv, kaĝır,
 kek, öpkä I
 öfkelenmek: açırĝan-,
 açuvlanma, kaĝı-, açırĝan-,
 açırĝan-, açuvlan-, övkelen-
 öfkeli: açuvlu
 öfkesiz: öpkısız
 öğle: tüz II
 öğle vakti: tüz II
 öğrenim yapmak: terĝä-
 öğrenmek: terĝä-, örän-, üvrän-
 öğretici: anlatuvçu, üvrätüvçü
 öğretmek: örät-, adeplä-, üvrät-
 öğretmen: muallım, moro,
 oğutuvçu, üvrätüvçü
 öğüt: nasıat, nasihat, ıĝıt, kenäĝ,
 öĝüt, öĝüt
 öğüt vermek: öĝütlä-
 öğütlemek: ıĝıtlä-
 öksü: küsöv
 öksüz: luv, öksüz
 öküz: öĝüz
 ölçmek: ölçä-
 ölçü: kıyas, ölçäv
 ölçüsünde: kadar
 öldürme: öltürüvçü

öldürme: tas II
 öldürmek: çeypa-, öltür-, tas et-
 , lavus-
 öldürücü: öltürüvçü, tıy-, tıy-
 öldürülmek: tavasıl-
 ölmek: kırıl-, öl-, tas pol-
 ölmüş kadının yüzüne
 örtülen örtü: maĝrama
 ölü: ölü
 ölüm: ökm, kavşarlıĝ, kavşar-
 lıĝ
 ölmüştü: ölmüştü
 ömür: emir, ömür, urlık
 ön: al III, ön, alın
 önüne geçmek: oz-
 önce: aval, başlıĝ, burun
 önceki: avaldahı, burunlu
 önde giden: mukaddeme
 öne geçen: mukaddeme
 önemsemek: kayır-
 öneri: paşıĝ
 öngörü: yetizlik
 önlük: enlik
 öpme: puse
 öpmek: öp-, pus et-
 öpücü: puse
 öpüşmek: öbüĝ-
 örme: örkän
 örnek: ornäk, örnäk
 örtbas edici: asıuvçu
 örtme: alaçıĝ
 örtmek: kapa-, kapla-, yapır-,
 yabul-
 örtünmek: yabul-
 örtülme: örkän

öteden beri: avaldan
 öteki: başka, gayrı, oşol, öngä, uşpu, an, etol
 ötesinde: an
 övgü: mahtav, mahtov
 övmek: mahta-
 övülmek: mahtal-, mahtan-
 övünmek: mahtal-, mahtan-, övün-
 öyle: andak, andıy, alayoş, aley, bundı, da, ewle, ki, öyle
 öz: tuvnan, özäk
 özel: ğas
 özetler: fezalık
 özgürlük: azatlıq
 özlem: hasret, küşänç
 özlemek: kusan-
 padişah: padişah, sultan
 padişah vekili: vezir
 paha: baha
 pahalı: bahalı
 pahalılık: bahalıq
 pak: aruv, pak
 palan: yer II
 pakte: tonçah
 panayır: panar
 papaz: karatonlu
 para: aňçı, aňça, mavut, töläv
 para kesesi: kapçuq
 para vermek: aňçala-
 parazit: kurt
 parça: pare, yarçıq, yarçık, bavel, fragment, ğelek, parça, tıgım
 parçalamak: uvalt-, sıdır-,

yarçığı-
 parçalanmak: sıdır-, yarçı-
 paralan-, sılaş-
 parçalamak: sıdır-
 parti parti olmak: yayna-
 paridama: balkuv
 paridamak: balkı-, yasna-
 yayna-
 parılı: balkuv
 parılık: balkuvlu
 parlak: balkuvlu, ruşen, yanı-
 yarıq
 parlaklık: yanlıq
 parlamak: yan-, parla-
 parlatılmak: yıldıtır-
 parlatmak: yarı-
 parmak: parmak
 pas: pas
 Paskalya: pesağ
 paskalya çöreği: Umbıl
 patırtı: talaş, şuv
 pay: n.ssc, pay, tıgım, ölüş
 paylaşmak: ölüş-
 paylaştırmak: ölüştür-
 pazar: bazar
 Peçenek kavmi: Peçeneg
 pek: bek, astrı
 pek çok: ohota
 pelesenk yağı: otyam
 pelte gibi olmak: sirkäñ-
 pençe: pençe
 perde: perde
 perişan: tarıbar
 perişan olmak: paralan-

peygamber: navi, nebi,
 peygamber
 peygamberlik: navılık
 piyar: çoharah
 piyadı: uçun
 plükleme: çenim
 plükleme: çirimet-
 pis: murdar
 pislik: nrañçılıq
 pişman olma: teşuva
 pişmanlık: töbä II
 piyade: yayav
 plan: proyekt
 pohoblanmak: tana-
 politika: politika
 Polonya: Lehistan, Polonia
 Polonyalı: Leç
 prens: şehzade, nasi
 problem: problema
 profesör: profesor
 program: programa
 proje: proyekt
 propaganda: propaganda
 propagandacı: propagandist
 pulluk: saban
 pus: tuman
 pat: abaq, abak, yonma
 pürüzsüzlük: tenşilik
 rahat: tınçlıq, tınçlık
 rahatlama: asayışlan-
 rahatlama: asayışlat-
 rahatlık: huzur
 rahip: kohen
 raki: çağır, raki
 rakip: rakıp

razı olmak: kabulet-
 realite: kerti
 redaksiyon: redaksiya
 redaktör: redaktor
 reddetmek: vazgeç-
 refah: genç
 rekât: rogaat
 renk: farba
 renkler: elvan
 resimleri koymaya yarayan
 bir tür defter: albom
 resmi olarak: resmen
 revizyon: reviziya
 rezalet: rusvay, rusvaylı,
 rusvaylıq, rusvaylık, uyatlık
 rıza: bazlıq, bazlıq, kabuluh
 rıza tasvip: birlik
 rica: koltaha, koltıya
 rica etme: boşatlıq, boşatlıq
 rivayet: habar
 Roma: Roma
 Romanya: Rumuniya
 ruble: kaşkan
 ruh: can
 Rus: orus I
 Rusya: Rosiya, Rasya
 rüya: düş, tuş I
 rüyasında görmek: tüşlä-
 rüzgar: yel
 saadet: kul, mazzai
 saat: saat, sahat
 sabah: ertä, öriä, sabah, tan
 sabah vakfi: tan
 sabahlara kadar: tunkata
 saban: saban

sabretmek: keçin-, töz-, tıda-
 saç: çaç, saç
 saç örgüsü: eşim
 saçma: martava.
 saçma sapan: martaval
 saçmak: bürk-, çaç-
 sadakat: inamlıh, inamlıh, turuş
 sadakatli: emun, inamlı
 sadece: kıyasa, yalviz, yalvizov,
 yalıh.z
 sadık: emin, inamlı
 safir: sappir
 saflik: safa
 safra: öt
 sağ: canlı, tin, sağ, sav
 sağ duyulu olma: yetizlik
 sağalma: ş.f.a
 sağduyulu: uslu, yetiz
 sağduyulu olmak: usayt-
 sağır: sandrav
 sağlam: kayyam, tinç, bek, sav,
 t.nç
 sağlama bağlamak: tüzü-
 sağlamlaştırmak: kayyamet-,
 tamarlat-
 sağlık: afiyet, esenlik, savluh,
 savluh
 sağmal (inek): sahman
 saha: meydan
 sahip: biyam, Mevla, ycsi,
 yub.y
 sahiplik: tutuvluh, tutuvluk,
 yubiylik
 sahra: midbar, yaban
 sakatlamak: buz-

sakınan: zınharlanuvçu
 sakın: öp-, aşayış, tınus, yuvaş.
 yuvaşlıh
 sakinlemek: asayışlan-
 sakinleştirmek: asayıştat-
 saklama: sılçılıh
 saklamak: bölä-, abra-, astra-
 sakla-, yaşır-
 saklamak: hafiz
 saklayıcı: astravçu
 saklı: gizli, yabuh
 sal: sal
 safan: seluvçu
 salatalık: hıyar
 salgın hastalık: öfät
 sallamak: kozha-
 sallanmak: çliv-, tay-
 salmak: çal-, çliv-
 saltanat: saltanat
 saman: kora
 sana: sa, saya
 saner: avrıv
 sandal: sandal
 sandal ağacı: sandal
 sandalye: sandalye
 sanmak: sun-
 saplamak: çañç-
 sararmak: sarar-
 saray: saray
 sarhoş: sarhoş, mest
 sarhoş olmak: esir-
 sarı: sarı I
 sarıh: aşkara
 sarınmak: kuç-, kuçuhla-
 sarı: tura I

sarsılmak: tay-
 sarsılmaz: kayyam
 satılı: yuzl, yüz I
 satış: satuv
 satma: satuv
 satmak: sat-
 satılacak mal: metah
 satın almak: satınal-
 savaş: çeriv, harp, orus II,
 uruşma, uruş
 savaş gemisi: gereb
 savaşa gitme: sefer
 savaşmak: çengüş-, uruş-
 sayesinde: sartın
 sayfa: sıf, yan
 saygı: hörmät
 saygı gösteren: sıylavçu
 saygı göstermek: abayla-,
 sıyla-
 saygıdeğer: sıylı, abaylı
 saygılı: sıylavçu
 sayı: san II, kıyas
 sayıklamak: sandrahlä-
 sayın: sıylı
 sayısız: sansız
 saymak: abayla-, sana-, sıyla-
 sebep: sebeb, siltav
 seda: avaz, tavuş, ün
 sedef: sedef
 sefer: for
 sefil: azuvçu
 sefil: yarlı, muskın
 seher: saruv II
 sekiz: segiz, sekiz
 sel: sel

selam verme: selam
 selam vermek: yüğün-
 selamlamak: yüğün-
 selvi ağacı: selvi
 sema: felek, kök
 semavi: rakıya
 semizlik: semizlik
 sen: sen
 sene: yaş III, yıl
 senelik: yıllıh, yıllık
 serbest bırakma: yuluv
 serbest kalmak: kutul-
 serçe: çipçih
 serçe kuşu: çipçih
 serpilme: sebil-
 serpmek: bürk-
 sersem: toh
 sert: kati, otyam, pek
 serileştirmek: kattır-
 servi: selvi
 serzeniş etmek: tıy-, tıy-
 ses: avaz, tavuş, ün
 seslenmek: indä-, çahır-
 resli: sözlü, tavuşlu.
 set: kora
 sevda: sevda, süvär, süvärlik,
 begünç, zevda
 seven: süvüvçü
 sevgi: muhabbet, süvär, süvärlik
 sevgisiz: süvüvsüz
 sevi: aşk
 sevilmeyen: süvüvsüz
 sevilmi: körklü, süvümlü, çebär
 sevinç: sürur, biyanç, kuvanç
 sevinçle: biyanç

sevinçli: mesrur, şaz, biyançlı,
şen
sevinçli haber: müjde
sevindirmek: biyan-
sevinmek: kuyan-, şatırlan-
sevinmiş: mesrur
sevmek: sily-
seyahat: yol
seyir: proses, temaşa, sehir,
tamaşa
seyirci: körüvçü
seyirlik: temaşalık
seyretmek: sohur
sezmek: tabuştur-, sızla-
sıcak: ısı
sıçan: sıçan
sıçramak: alia-
sifat: yuzl, yüz I
sığınacak yer: sıyınç
sığınmak: sıyınç
sıyındırmak: sıyındır-
sığınmak: sıyın-, uyal- II
sığınmasını bağlamak:
s.yındır-
sığır: sıhur, sıyır
sığmak: sıy-
sıhhat: savluh, savluh, esänlik
sıhhatli: sav
sık: sıh
sık sık ve tek tek bemekler
durumunda: püskürme
sıkı bağlanma: şedd
sıkı: ka... I
sıklamak: unân-
sıkıntı: yoğ, azlık, eksik, kıstav,

yoğluh
sıkışmak: sıkıl-
sıkıştırmak: kıs-
sıkut: tuv
sıkma: şedd
sınama: sınav
sınamak: sına-
sınav, sınav
sınayan: sınavçu
sınır: itî, çek, kırık
sır: sır
sıra: esna
sıralamak: tız-, tüz-
sırt: arka, egân
sivama: abbasüh
sıyılmak: sayla-
sızı: sıvı, v
sızlamak: sızla-, yıla-
sılmek: silk-
sima: çeray, sına
sin: gör, zerât
sine: koyun
sinek: çibin
sindir: éver
sifirlenmek: açırhan-, açırhan-
sinsî: çaya, yetiz, tomahşı
siper: oba II
sis: tuman
sîte: şaharçeh
sivri: itî:
siyah: kara
siyaset: politika
Siyon Dağı: Cıyyon
siz: siz
soba: peç

sofra: sofrâ
soğuk: suvuğ, moroz
soğukluk: suvuğluh
sohbet: oluruş
sokak: oram
sokakları arşınlamak:
kulaçla-
sokmak: çanç-
solmak: salpra-, sarat-, sön-
solucan: kurt
son: encam, gayet, son, sonhu,
uç
son derece: astrı, tuvuşluh
sona erdirmek: tügânâ-
sondaki: sonhu
sonbahar: kûz, kûzgü, tız II
sonra: son, sonra, sonra,
sondrağ, sökân
sonsuz: tügângısız, uçsuz
sonuncu: sonhu
sopa: layah, layak
soran: soruvçu
sormak: sor-
sorma: soruv, sual
soy: ala, zürriyet, dor,
geneologiya
soyle Arap adı: küheylan
soyad: soyad
soygun: karahlamah
soy isim: soyad
soymak: sıdır-, tala-
söğüt: tal
söğüt dalı: talçıbuğ
sönmek: son-, sön-
söylemek: ayıt-, de-, sarna-,
sewle-, té-, çoz-, sözlâ-
söylenen: buşurhanıvçu
söylenmek: ayıl-
söylentî: habar, rivayet
söyliyen: degân, aythan, karı,
ravi, sözlüvçü
söz: kavil, söz, tiyuv
söz dinlememe: terslik
söz eden: aythan
söz verme: kavil
sözün kıssası: velhasıl
sözcü: sözcü
sözcük: söz
sözleşme: tiyuv
sözli: hatan, sözlü
sözlük: sözlük
stüdyo: studio
su: ab, çiriah, suv
su baskını: sel
suç: curum, tanmah
suçun affedilmesi için
aracılık etme: şefaaf
suçla: borçlu, kırıvçu, kırıvçu
Sultan: Solhat
sultan: han
sunak: hehal
suret: minval
Suriye: Sıron
susamak: sıvsa-
susuzluğunu gidermek:
böğövre-, esir-
sükunet: aşayışlıh, esayış,
tıncılıh, tıncılık, yuvaşlıh
süngü: mızrak, süngü
sünnet: sünnet

süprüntü: sıplık
 sütratle: terk
 sürdürmek: uzat-
 süre: vakit, vanda
 süreç: proses
 süre: bölük
 sürmek: kuv-, uzar-
 sürü: bölük
 sürüklemek: sür-
 sürüklemek: sürün-
 sürülmüş tarla: tarlay
 sürülmüş toprak: tarlay
 sürdürmek: sürün-
 süslemek: nakışla-
 süt: süt
 süt anne: daya
 süt nine: daya
 sütun: bahana
 süzmek: süz-
 şafak: saray II
 şahıs: şahıs
 şahin: şahin
 şahit: tanık, tanık
 şahitlik: tanıklık
 şahitlik etmek: tanık et-
 şahitsiz: tanısız
 şair: şair, yırçı
 şaka: elik
 şakacı: elikçi
 şakırdamak: çuvla-
 Şam: Damask
 şan: san III
 şanlı: mahtavlu
 şapırdatmak: sok-
 şarap: bade, çabır, şarab

şark: mızrah
 şarko: zemer, çozmağ, samav,
 şıra, türkü, yır
 şarkacı: yırçı
 şart: şert
 şaşa kolmağ: hayran
 şaşırma: yanlıluvçu
 şaşırma: yanlı-
 şaşkın: imânçlı
 şaşkınlık: imânçlık
 şaşmak: şaş-
 şaşmı: hayran
 Şaul: Şaul
 şayet: eger, ersä, esü
 şecere: gencologiya
 şefahat: şevahat
 şehir: şehir, tümän, şahar
 şeker: sükker, şeker
 şekil: minval
 şen: şatır
 şen olma durumu: şenlik
 şen şokrak: şatır
 şenlik: şatırlık
 şerbet: şarbet
 şeref: kavod, san III, sıy
 şerir: avaçı
 şey: nersä
 şeyhler: meşnyih
 şeytan: saytan, şıyan, yok,
 şeytan
 şile: poezya
 Şilo: Şilo
 şite: töşäk
 şimdi: undı, hale, halegmä,
 neginça, şimdi

şimdiden (sonra): şimden
 şimdiki: ahın
 şimşek: yas IV, yıldırım
 şimşek çukmak: yas yasna-
 şire: şıra
 şirin: çebär, şırın
 şirirlik: şırılık
 şış: bitöv, köböv
 şışkinlik: bitöv
 şışlik: köböv
 şışman: bazı, semiz
 şışmanlamak: bazı-
 şışmanlık: semizlik
 şışmek: bört-
 şöhretli: mahtavlu
 şöen: ziyafet, toy
 şöyle: da, kı, kıbık, alayoh, aley,
 ewic
 şu: anlık, bunluğ
 şu halde: imdı
 şuna benzor: şöyle
 şundan dolayı: zıra
 şunna gibi: şöyle
 şube: departament
 şükran: şükürlük, tabuluğ
 şükranlarını suamak: tabe
 et-
 tabak: çara
 tabaka: kat
 taban: bunyat, etek, taban, tüp
 tabip: savuhturuvçu
 tabla: çara, lotok
 taç: tac
 taç giydirmek: tacla-
 taç giyme: huppa

tadına: tatuv
 tadını çıkarmak: asayışlan-
 tadını çıkartmak: asayışlat-
 tahammül etmek: cıda-
 tahıl ambarı: ambar
 tahıl saklanan yer: arbar
 tahkir etmek: rusvayla-
 tahlil etmek: tuzü-
 tahrip etmek: buz-
 tahsil yapmak: tergä-
 tahsis edilen: ayrıış
 tahsis etmek: yaz- II
 taht: taht
 tahta: teräk, çalman, tahta
 takat: erk, kıplık, kudrat
 takdir etmek: yarat- I
 takdis: ahıs
 takdis eden: ahıslavçu
 takdis edilmiş: ahışlı
 takdis etme: huppa
 takdis etmek: kutla-,
 ahışla-
 takılmak: ilun-, tahıl-
 takım: grupa
 takip eden: kuvuvçu
 takip edilmek: sürül-
 takip etmek: kara-
 takipçi: kuvuvçu
 takvim: luvahlar
 takviye etmek: kıplä-, küçäy-,
 sepet-
 talan: talav I
 talan etmek: tala-
 talep etmeyen: klänävçü
 talipler: klävçü

Talmud'a inanan: rabban
 Talmudçu: rabban
 tam: tamam
 tam olarak: tüğâlräk
 tamahkar: opbah
 tamam: anık, tamam
 tamamen: tügäl, tügälräk
 tamamın: heps.
 tamamılanma: teknuı
 tamamlanmış: mışlam
 tandır: yanav
 tandır etmek: yanhurt-, yanhur-
 ten vakti: ten
 ten yeri ağarmadan önceki
 vakti: seher
 ten yerinde ağarması: saruv II
 tane: bürtük
 tanidik: bülüvü, tanış
 tanık: tanış, tanık
 tanıklık: tanışlılı
 tanıklık etmek: tanış et-
 tanıksız: tanışısız
 tanımak: bil-, tanı-
 tanınamayan: bülüvstiz
 tanışmak: tanış-
 tanıtmak: tanı-
 Tanrı: abah, abak, Allah, hasıl,
 adonay, Mevla, tenri
 Tanrı dilerse: inşallah
 Tanrı kabul etsin: amen
 Tanrımı: yarabbi
 Tanrı'nın bulunduğu:
 kiblalar
 Tanrıya ait: kiblalar
 Tanrılık: tenrilik

tapınak: mugdaş
 tapınak hizmetçisi: şammaş
 taraf: man
 tarak: tarak
 taramak: tara-
 tarih: istoriya
 tarih: tız III
 tartan: tartavçu
 tartıcı: tartıvçu
 tartılmak: tahil-, tartıl-
 tartışma: talas, meriva, talas
 tartışmak: talas-
 tartıştı çekmek: tah-
 tartmak: çek-, ölçä-, tart-, tah-
 tarz: minval
 tasa: kayıt
 tasarı: proyekt
 tasvip: bazılıb, bazılıb
 tasvip etmek: yarat- I
 taş: tas I, taş
 taş atmak: taşla-
 taşı çok olan yer: taşlılı
 taşınak: keçir-, elt-
 taşınmak: taşın-
 taşıyan: kötürüvçü
 taşkın: tavullu
 taşlık: taşlılı
 taşmak: taşıl-, taş-
 tat: taam, tatav
 Tatar: Tatar
 Tatar könlüğü: tatarhanlılı
 Tatar ülkesi: tatarhanlılı
 Tatarca: Tatarça
 tatlı: kolaylı, nuş, tatıvlu, şirin,
 tatlı

tatlı içecek: şerbet
 tatlıca: tatıvıvurah
 tatlılık: şırımlık
 tutmak: tat-
 tavır: eda, tura II
 tavsiye: kenäs, ügütl
 tavsiye olme: rekomenda-
 sıya
 tavsiye etmek: ügütlä-
 tavşan: davşan, koyan
 tavuk: tavuğ, tavuk
 tayin etmek: sal-
 taze: yaşlı II, yas I, yaş I
 tazi: lazi
 tecrübe: sınav
 tecrübe etmek: sina-, tat-,
 köp-
 teçhizat: koba
 tediye etmek: tölä-
 tef: taf
 tefekkür: sahiş
 tefekkür etmek: sahişla-
 tehlike: sakkana
 tehlikeli: sakkanalı
 tek: yalnızah
 tek başına: ayırıl-
 tekdir: horlavçu
 teke: teğä
 teklif: pasuh
 tekne: gereb
 tekrarlama: katla-
 tel:ıp
 teli olan: telli
 teller takıntısı: telli
 telaş: alhasavuh, tınçlıhsız
 telif etmek: tözl-
 temas: kontakt
 tembel: çaman, erinçäk, nekäs,
 şapşal
 tembih etme: tembia
 temel: ana, baş, bunyat, tıp
 temellendirmek: bunyatel-
 temiz: pak, aruv
 temizlemek: arıt-, sıbur-
 tenhizlenmek: arın-
 tenkilâhlik: akırtınlılı
 temsilcilik: vakıllık
 ten: ten
 tepe: töbd I, başlılı
 tepsi: lepsi
 ter: ter
 terazî: tarazu, tarazuv
 terbiye vermek: adeplä-
 tercih etmek: sayla-
 ters: ters
 teselli olmak: avun-
 teselli veren: avunçlı.
 teselli vermek: uvut-, yubat-
 tesis etme: organizasıya
 teskin etmek: tıy-, tıy-
 teşebbüs: çalıama
 teşekkür etmek: tabe et-
 Tevrat'ın ilk beş kitabı:
 hummaş
 Tavrata göre güneyde,
 Habesistan Yemen veya Doğu
 Afrika'da bulunan güzel,
 zengin bir yer: ofir
 tevl edilmek: sırlaş
 tez: teyz, tez

tezce: feyzçe
 tezgah: .otok
 tınar eden: seyis
 tırmalamak: kır-
 tırnak: bınak, kopıtı
 tiksindirici: yerinçi
 tiksintil: ırınç
 tıkkı: tıkkı
 tıreme: kaltravuş, tırävük
 tıremek: tırä-, ka.trä-
 tıreyiş: tırävük, kaltravuş
 tohum: bürtük, ırluğ
 tohum atmak: saç-, toz-I
 tok: toğ
 toklu: koy
 tokluk: toğluğ
 toplamak: devşir-, çöplä-, ıştır-,
 topla-
 toplanmak: sıkıl-, toplan-
 toplantı: kongres
 toplatmak: kınıştır-
 topluluk: cımat
 toprak: toprağ, toprak, tırab,
 tılış, yer I
 torba: heybe
 torun: torun
 torunlar: ırluğ
 toz: toz, tozhağ
 tozmak: tozul-
 töre: adet, törä
 töreye uygun: töräli
 tören yapmak: ııcıla-, toyla-
 tövbe etmek: tıbe et-
 Trakay: Troğ, Troki
 tufan: tavul

tuğla: kırpıç
 tuğ: tuc
 turist: ekskursant
 turna: turna
 tutan: tutuvçu
 tutmak: alın-, tut-
 tutsak: olca
 tutucu: tutuvçu
 tutuklamak: tutunla-
 tutulmak: tuzahlan-
 tutundarmak: sıyındır-
 tutunmak: alın-, sıyın-
 tutuşmak: dutuş-
 tutuşup yanmak: kız-
 tuz: tuz
 tuzlu kut: tuzsuz
 tuzak: tuzak, tuzah
 tuzsuz: tuzsuz
 tüccar: bezärgän, bezirgän
 tüccarlık: bezärgänlik
 tükenmek: tığän-
 tükenmez: tığängisiz
 tüketem: tığäikän
 tüketici: tığäikän
 tüketmek: tışlä-, tavus-,
 tığänlä-
 tülek: yunçoğ
 tüm: bütün, hep
 türemek: törä-
 Türk: tırk
 türkâ: çozmağ, yır, türkü
 türkü: dörüä
 tüy: tük, yuk II, yunçoğ
 tüyleri diken diken olmak:
 ürpäy-

tüylerini yakmak: örtä-
 ucuz: uçuz
 uç: çek, kenar, gayet, iti, kırıy,
 uç
 ucun himkili kaygan, uzan
 ıp: kemend
 ucun sıvri buzrak: kargı
 uçlu: itili
 uçmak: uç-, tozul-, uçhala-
 uçmasını sağlamak: uçır-
 uçsuz: uçsuz
 uçurmak: uçır-
 uçuşmak: uçhala-
 ufak: uvah
 ufalımak: uvalı-
 uğramak: uğra-
 uğraşmak: uğraş-
 uğultu: çuv
 ulaşmak: yet-, yetiş-
 ulu: ulfa
 ululanma: teala
 ululuk: ulluluğ, ulluluk
 ulus: ulus
 ulusu olan: uluslu
 ummak: telmä-, um-
 unvat: umsunç, ımul
 un: özäk
 una bezenmek: unulan-
 unlanmak: unulan-
 unlu: unlu
 unutan: unutuvçu
 unutmak: unut-
 unutmayan: unutmavçu
 urgan: örkän
 uruk: uruv
 us: akıl, es, us
 usanmak: bez-, yada-, usan-
 uslandırmak: akilat-
 uslanmak: akılan-
 uslu: akıllı, akınlı, yuvaş,
 yuvaşlı
 usuluk: yuvaşlı
 usuz: akılsız
 ustura: tılığuş
 usül: rah, metod
 uşak: karavaş, kul, yalçı
 utanç: imänç, uyat
 utanç verici: ayıp
 utanç verici bir iş yapması:
 ayıplı
 utançlı: uyatlı
 utandırma: rusvay
 utanma: imänç, uyat
 utanmak: uyal-I
 uyandırmak: oyat-, yeldä-,
 yeldän-
 uyanık: oyav II, oyuv
 uyanmak: oyan-, uyan-
 uyanmasını sağlamak:
 yeldä-
 uyarma: tembih
 uygun: uygan, minasıp, ravay,
 yaraşlı
 uygun düşmek: yara-
 uygun olmak: yara-
 uyku: tış I, yuka, çirim
 uyku sersemi: mahmur
 uylak: bul
 uymak: yara-
 uyruk: cans

uyuklamak: çarım, çarım
 uyuklamak: yukla-, çarım-
 uyuklayan: yuklavçu
 uyumak: yukla-
 uyumsuzluk: çarım
 uyuyan: yuklavçu
 uzak: irah, yat-ıh, yırah, uzah,
 yırah
 uzaklaşmak: tozul-
 uzaklaştırma: östürüvçü
 uzaklaştırılmak: ayırıl-
 uzaklaştırmak: östür-, ayır-
 uzaklık: avahınlıh
 uzamış saç: ya. II
 uzanmak: yat-
 uzatmak: uzat-
 uzun: uzun
 uzun boy: boy
 uzun boylu: kanımıtlı
 uzun ömürlü: tirilüvçil
 uzunluk: uzanlıh
 âcret: töläv
 âç: âç
 âlke: hanlıh, memleket, ülke,
 yer I
 âlser: ölät
 âmî: umsuuç
 âmîl etmek: telmâr-
 âmmet: ummet, ünmet
 âniversite: universitet,
 ün.versitet
 âretme: olca, yırtuv
 âretmek: bave,
 ârkmek: söskân-, alhasa-
 ârkütmeç. alhasat-

ârperme: kaltravuh
 ârpermek: kaltra-, ürpây-
 âst: üst, yoharlı, yohan
 âst gıysisi: hırha
 âst kısıma: başlıh
 âstü esâhürü yâzük: hatem
 âstte: yoharlı
 âstünde: atlam
 âstüne: aşıra, üsnü
 âstüne merhem koymak:
 malhemlä-
 âstünü örtmek: kalkarla-
 âstat: usla
 âstün kişi: erân
 âstün tutmak: sayla-
 âstünlük: privilegiya
 âşengeç: çaman, şapşal
 âşümek: uşu-
 âtmek: östü-
 âye: bavan, organ
 âzer: üst
 âzerine: sortun, üsnü
 âzerine: aşıra
 âzgün: mahzun
 âzümek: kayhır-, yan-, muyay-
 âzüm şey: şarbet
 âzüntâ: açılıh, kıstav
 âzüntülü: mahzun
 vahim: sakkana
 vahşi: kıyık, yat
 vaiz: derâş
 vaka: sıfay, uçur
 vakıf olma: bılın
 vakit: zaman, vahda, vaht
 vakitsiz: vahtsız

vali: gubernator
 var: bar, barı, var
 var olan: bar, bolavçu
 var yok: namet
 varıncaya kadar: deyin
 varlık: genç, mal, namet
 varlık: hoca
 varlıklı olma: hocalıh,
 hocalıh
 varmak: barmah, bar-, kalk-,
 var-, yet-, yetil-
 vatan: el, yer-suv
 vay: vay
 vaz geçmek: vazgeç-
 vaz geçirmek: tıy-, tıy-
 vazife: borç, borç, tıyıs, tıyıs
 vaziyet: bolom, turuş
 ve: da, hem, ve
 vehamet: sakkana
 vekil: minister
 vekillik: vakıllık
 verem: berivçü, berüvçü
 verici: berivçü, berüvçü
 verimli: bıtışlı
 verimsiz: tuv
 vermek: ber-, tölä-, ver-
 veya: yemesil
 vezir: vızır, vezir
 veznedar: gabbay
 viedansız: çeyalı
 viedansızlık: çeyalıh
 vilayet: valayat, valayet, vilayet
 Vilnius: Villnä
 votka: araşa
 vurmak (I): ur-, çal-, vat-, vur-

vurmak (II): yanç-
 vuruşmak: uruş-
 vücat: govda, gövdä, boy, guf
 vücuda gelmek: yaratıl-
 vücuda getirmek: yarat- II
 ya ya: ya
 yabancı: yat, harib, yatılıh
 yabancı: kıyık, yat
 yâd: yat
 yağ: yav
 yağdırmak: yavdur-
 yağlı: bazıh, semiz
 yağma: karahlamaç, talav I
 yağma etmek: tala-
 yağmak: yav-
 yağmur: yanhur, yanhur
 yağmurlu: yanhurlu
 Yahuda kırık: hırkıya
 Yahudi: rabbanski, rabban
 yahudi papazı: ribbi
 Yahudilik: rabbanlıh
 yahut: yemesil
 yaka: yaka
 yakalanmak: tuzahlan-
 yakarmak: yavtar-
 yakon: yakrı, yuvuk, yuvuh
 yakonına gelmek: yaklaş-
 yakınında: tekli
 yakınlaşmak: yuvu-
 yakınlaştırmak: yuvuhıat-
 yakonmak: yıla-
 yakışıklı: suna
 yakışıklı genç erkek: civan
 yaklaşıklık: tekli
 yaklaşmak: yanaş-, yaklaş-,

yuvu-
yakmak: küvdür-, örtä-
Yakup'un torunu ve Edom
ülkesinin kralı: Şaul
Yakup'un ülkesi: Yisrael
yalamak: yala-
yalan: aldav, yalhan
yalan söylemek: alda-
yalan söyleyen: yalhançı
yalancı: yalhançı, yeldävçü
yalancılık: aldav, yalhan
yalanlamak: yalhanla-
yalanmak: yalan-
yalın: şulhe
yalıyar: kaya
yalınan: tura I
yalınız: yalıız, yalıız
yalıızca: yalıızov
yalpalamak: tay-
yalvaran: yalbaruvçu
yalvarış: koltaha, koltaha
yalvarma: koltaha, koltaha
yalvarmak: yalbar-, yalvar-
yama: yamav
yaman: yaman
yan: alın, kat, man, taraf, yan
yan tarafı: yan
yandaki: kedärgi
yanak: yanak, yavañ, yayak
yanaşmak: yanaş-
yanık: k.na
yanılan: yanıluvçu
yanılmak: az-, yanıl-
yanıtıcı: azhırtıvçu
yanılmak: tan-

yanlış: yanlışlıñ
yanlışlık: yanlışlıñ
yanmaak: dutuş-, kız-, yan-
yapan: kıluvçu, kıluvçu
yapı: hucura
yapıcı: kıluvçu, kıluvçu
yapılma: yapu
yapılmak: kılın-
yapışmak: yabuş-, kabun-
yapışmanın suğlamak:
yabuştur-
yapıştırmak: yabuştur-
yapma: yapu
yapmak: eyile-, hadırlä-, kur-,
kuvşur-, anıñla-, kıl-,
kondar-, tüzü-
yaprak: yan, yaprah, sıf
yara: yara, ölä
yaralamak: yarala-
yarınmak: yara-
yarar: fayda
yararlı: hayır, faydalı
yararlı iş: zehut
yaratma: yaratuvçu
yaratıcı: yaratuvçu
yaratılmak: yaratıl-
yaratmak: yarat- II
yardım: bolus, boluşlıh,
boluşlıñ, undat, lummet,
meded
yardım etmek: boluş-
yardım ya da bir suçun
bağışlanması isteğini
belirtir aman
yardımcı olmak: boluş-

yargıcı: tördçi
yargılanmak: törälüş-
yarı: yarı I, yarım
yarık: yarcıñ, yarcık
yarım: yarı I, yarım
yarın: yarın
yarınkı: tandalı
yarmak: yar-
yas tutan: yashı
yasa: şarayat
yashınmak: tayan-
yashı: yashı
yaş: ham, yas II, yaş II, yuvuş
yaşam: ömür, urlık, hayat
yaşamak: öt-
yaşuyan: canlı
yaşlanmak: kartay-
yaşlı: ahalıñ, karı, kooa, pır,
yaşlı I
yaşlılık: kartlıñ, ahalıñlıñ
yatak: yatah
yatak çarşafı: pokloda,
yuvurgan
yatıştırmak: ty-, ty-
yatmak: yat-
yatsı: yatsı
yavru: bala, yabrı
yavru geyik: butuğamor
yavru inek: buzovlu
yay: keman, yay, yaya
yaya: yayav
yayan: yayav
yayılmak: yayıl-, yayıl-
yayınlamak: bastır-
yayınlayan: çıharuvçu

yayla: otak, yayla
yaymak: yay-
yazı yaz, yazın
yazın yazının yüksek yer:
yayla
yazıklı: yazın
yazan: yazuvçu
yazar: tüzüvçü, yazuvçu
yazı (I): bitik, tüz II
yazı makinesi: maşınko
yazı (II): ova, yazı
yazıcı: yazuvçu
yazık: hayıf, yazık II
yazılma: yazı
yazılmak: yazıl-
yazın: literatura
yazma: yazmañ, yazı, yazış
yazmak: yaz-, sız-, tüzü-
yedi: yedi
yedinci: yedinçi
yedirmek: besilä-, yedir-
yedirtip içirme: ziyafet
Yedut: yedut
yeğül: yengil
yeğüllük: yengilix
yeğüllük: yengilät-
yel: yel
yole: yal II
yem: yem
yem yemleme: yem
yemek: aş, kalh, yem, yemek
yemeği olmayan. aşsız
yemek yemek: aş-
yemek yiyen kişi: aşavçu

yemesial sağlamak: yedir-,
yemle
Yemen: Yemen
yemin: ant, yemin
yemiş: yemiş, yemiş
yenilemek: yemle-
yeni: yanı
yeni evH: hatan
yeniden: yanı
yenilemek: yanır-, yanıtır-
yer: yas V, mekan, orın
yer aktı deposu: mahsen
yerine getiren: ettivçü
yerine getirilmek: kını-
yerine koymak: alış-
yeri al değiştirmek: karşı-
yerleşmek: uyal- II
yerleştiren: kuruvçu
yerleştirmek: ornat-, sal-, töşe-,
tüz-, tüzül-, yay-
yeme: horlavçu
yeşil: yeşil
yeter: kaf
yetersiz: eksik
yetersizlik: eksiklik, yohluh
yetim: öksüz, tuv
yetişmek: bit-, kalk-, yatıl-, yet-
, yetiş
yetleştiren: üstürtivçü
yetiştirmek: üstür-
yetkinleştiren: tügällävçü
yığdırmak: yığdır-, oba I, yetiş-
yıkamak: yuv-, arıt-
yıkant: iççü
yıkantmak: çarpınma, çomun-

yıkacı: iççü, tıy-, tıy-
yıkılmak: tış-, yahl-, yıkıl-
yıkant: veränlik
yıkamak: sındır-, iç-
yık: il, yıl, yaş III, yıl
yılan: ilan, yılan
yıldırım: yas IV, yıldırım
yıldız: yıldız, yıldız
yıldız işaretli: yıldızçoh
yılık: yillik, yillik
yılanmak: salpra-, tığan-,
upra-
yırtmak: irt-, yırt-
yığıt: bobatır, ıgıt
yığıtlık: ıgıtlık, tuvus II
yinet: yanı
yır (türkü): ır
yirmek: egimni, yigimni
yirmineç: egimniçü
yürmek: kemüş-
yok: yoh, yok
yok denecek kadar az olan:
hiç
yok edilmek: tavusul-
yok etme: tas II
yok etmek: tas et-, tavus-
yok gibi: hiç
yok olma: kavşarlıh, kav-
şarlıh
yok olmak: tas pol-
yoklama: revızıya
yoklamak: tint-
yokluk: heçlik, yohluh
yoksul: fakır, miskin, yarıh
yoksulluk: yarlılıh, yarlılık

yoksun kalmak: tıy-, tıy-
yol: minval, rah, yız, yol
yol levazımı: raht
yoldan çıkaran aıdatan
yanıtan: aztır-
yoldan çıkarıcı: azlırtuvçu
yoldan çıkmış: azuvçu
yolunu kaybetmek: yahlı-,
azaş-
yolunu şaşırmaq: azaş-
yolcu: yolcu, seyyah
yolculuk: sefer, seyahat
yolculuk yapmak: ketkälü-
yoldaş: yoldaş, haver
yollamak: yeber-, gönder-
yolsuzluk: avantlıh, avantlıh
yonga: yarçık, yarçık
yontmak: biş-
yordam göstermek: boluş-
yorgun: yadavlu
yorgunluk: kıyın, yadav
yormak: talçık-
yorulmak: talçık-, yorul-, yada-
yön: kbla, man, taraf, yarı II
yönüne: sarı II
yönelmek: kunuştur-
yönetic: erkänüvçü
yönetim: idar
yöntem: metod
yulka yürekli: hayısunuvçu
yukarı: yoharlı, yoharı, üst
yukarda: yohartın
yulaf: uvas
yumurta: ınırta, yumurta
yumuşak: ınışah, yınısak

yumuşatıcı: ınışatuvçu
yurt: vatan, el
Yusuf: Yosef
YusuFun oğlu: Monaşşe
yuva: nora
yuva yapmak: uyal- II
yavartlamak: büräl-
yüce: ıllu
yücelik: bıyıklık, köplük,
ılluluh, ılluluk
yük: yuk I
yüklemek: yüklän-
yükli: yüklü
yüksek: üksek
yüksek okul: universitet,
üniversitet
yükseleme: kamumat, teala, turuş
yükselemek (ses): kötür-
yün: tük, yuk II
yüre: iç, kölan, köngül, sine,
yüräk, üräk, yüräk
yürekleemek: öräklän-
yürekli: öräklü
yüreklilik: bahatırlıh, bahatırlıh
yürümek: bas-, yuvur-, yürü-,
ürü-
yürüyen: revan
yüz: çeray, sım, yuzI, yuzI,
yuz II, yüz I, yüz I, yüz II
yüz güzelliği: cernal
yüz karası: rusvay, uyal. k
yüzünden: üçün, sartın
yüzde: present
yüzdelik oran: present
yüzey: yuzI, yüz I

yüzmek: çom-
yüzsüzlük: çeyahlı
yüzlük: yüzük
yüzyıl: yüzyıl, yüzyıllı
zafer: yennâ
zâhır: zulumlavçu
zaman: vaht, keçlik, vakıt,
zanın
zamanısız: vahtsız
zannetmek: sun-
zavalk: m sk n
zayıf: inçik, hanlaş, sızlavlu
zayıflama: zava.
zayıflık: arılılı, hanlaşlı
zehir: zehr
zeka: os, us
zekki: yetizlik, ak.nlı
zehl: verün
zondı: yer I
zengin: hoca
zengin olmak: hocalan-

zenginleşmek: hocalan-
zenginlik: hocalıh, hocalı
zerafet: çebârlık
zeval: zaval
zevkleme: haz
zeytin: zeytin
zırh: köbâ
zincir: zincir
zindan: zından
zirve: töbâ I
ziyade: artışı
ziyafet: toy
ziyaret: ekskurciya, konahlı,
vızıt
ziyaret etmek: uğra-
zor: müşkül
zorlamak: bıyandır-, tolhat-
zulüm: kıstav, zulumluh
zulüm etmek: kısta-
zulmeden: zulumlavçu
zulmedici: zulumlavçu

Türk Dilleri Dışındaki Dillerle Dizial

Almanca:
dach = daht

Arapça:
= markav
= n.ggun
= sıf
= sır
كافي = kafi
عناء = esna
إحسان = ihсан
أحرار = ah.ret
إدا = eda
إداره = idar
أدب = adepli-
أهله = aynekın
إذن = izin
اسم = isim
يسير = yesirlik
أفاده = ifade
إقرار = ıkrar
العصبه = elbise
آل = alet
الله = Allah
ألهام = alhem
الوان = elvan
أمت = ummet
إمداد = imdat
امر = emir
أمير = emir
أن = an
إنعام = encam
أندام = endam
إنشاءالله = inşallah
إهمال = ihmal

اول = avai
عول = evvel
اولاد = evlat
بركت = berekât
بده = badehu
بغداد = bagdad
بيل = bilbil
پوس = pus et-
پوسه = puse
تاج = tac
تحصيل = tahsil
تدارك = tedarik
ترايب = tirab
تعالي = teala
تعتيب = takip
تعين = tayin
تفل = tifi
تكرار = tekrar
تمام = tamam
تمنى = temennah
تنبه = tembüh
توبه = töbâ II
توبه = tube et-
جرم = curum
جنه = cilbe
جماعت = cemat
جمال = cemat
جن = cin
جنت = cennet
جنس = cins
جهد = cahtla-
جهد = cahtla-
جهنم = celhanem
جواب = cogap
جوهر = cevahir

جور = cevr	ديوان = divan
جوهر = cuvher	ديوانه = divane
جيب = ceb	ذريعت = zürriyet
حاضر = hadir	رأى = ravı
حافظ = hafız	رجل = rical
حل = hal	رحم = rahm
حالا = hale	رحمت = rahmet
حيش = Habeş	رسم = resim
حتم = hatem	رسمًا = resimen
حجره = hücura	راقب = rakıp
حرب = harp	ركعت = regaat
حساب = hesab	روایت = rivayet
حسرت = hasret	رحمت = rahmet
حصه = hisse	زمان = zaman
حظ = huz	زوال = zaval
حكيم = hekım	زياده = ziyade
حلال = helal	زيرت = zerât
حيات = hayat	زيتون = zeytun
خيران = hayran	ساعت = saat
خاطر = hatır	ساطر = sappır
خبر = habar	سایس = sayıs
خراب = hamplavçu	سبب = sebeb
حرکه = hırka	شهر = seher
خریبه = hazıne	سرور = sürür
خصور = huzur	سفر = sefer
خلخال = galgal	سفره = sofrı
حق = hıkk	سکر = sükker
حوری = hurı	سکام = sekam
حیال = hayal	سلطان = sultan
خبر = nazır	سلطنت = saltanat
خیر = hayır	سودا = sevda
خیب = hayıf	سیاح = seyyah
دخ = dahıl	سیاحت = seyahat
دکان = dıkan	سیر = sehir
دوران = devran	سئل = sel
دولت = devlät	شاد = şaz
دولت = dünya	شاطر = şatır
دین = dın	شاطر = satırıl.h

شاعر = şair	عزیز = azız
شان III = san III	عشق = aşk
شخص = şahıs	عقل = akıl
شد = şedd	عقل = ak nlı
شراب = şarab	علم = ilim
شربت = şarbet	عمامة = amma
شربت = şerit	عمر = emür
شربعت = şarayat	عمر = ömür
شعنه = şulhe	عودت = avdet
شفا = şıfa	عیب = ayıp
شفاعت = şefaat	عیبه = heybe
شمس = şems	غارب = harıb
شمع = şem	شم = ham
شمیم = şemim	شویت = gayet
شندلیه = sandalye	شربت = karbet
شهر = şehir	غضب = gazab
شوق = şavk	شغفت = gaffet
شعی ع = şey	غم = gam
شیطن = saytan	غیب = gayıp
صبح = sabah	غیر = gayr
سعد = sedef	فانده = fayda
سفا = safa	فزالیک = fezalık
سندال = sandal	فکیر = fakır
سوریت = sürret	فکر = fikir
ضیاف = ziyafet	فلاکت = felaket
طباقه = tabaka	فلك = felek
طبيب = tabıp	فهم = fehım
طرف = taraf	فیل = fil
طعم = taam	قائل = kail
طویله = tavla	قائل = kayıl
ظلم = zulımlan-	قائل = kayyam
ظهور = zuhur	قائل = kabıl
عادت = adet	قبلة = kıbla
عاقبت = ahiyet	قبول = kabıl
عالم = alem	قدر = kadar
عجبا = acaba	کده = kadeh
عجم = acem	قدرت = kudrat
عرب = arab	قربان = kurban

قلعه = kala
 قمر = kamer
 قمر = kaljur
 قهرا = kağra-
 قهوه = kahve
 قوت = kuvat
 قول = kavil
 قیاس = k.yas
 کتاب = kitab
 کعبه = kühey.an
 کویل = kevilen-
 کین = kenesa
 کورکرت = küğürt
 کیف = keyifs.z
 لازم = lazam
 لکن = lakın
 مال = ma.
 مبارک = mübarek
 متاع = metah
 ماال = maasa
 مال = masa.
 معجونه = mecuma
 معنون = mecnun
 معرهر = mücever
 محبت = muhabbet
 محراب = mi.rab
 محرم = mahrama
 محک = m.henk
 محمد = mahomet
 محمد = Muhammed
 مخزن = mahsen
 محمود = mahmur
 مدد = meded
 مراد = m.rad
 مربع = merubba II
 مرمم = malhemilä-
 مزرلق = m.zrak
 مسائلات = meselat

مەست = mest
 مسرور = mesrur
 ممشك = muşk
 مسكين = miskin
 معلم = Muslim
 مسلمان = Musulman
 مشاهدہ = müşahede
 مشايخ = meşayih
 مشغول = meşkul
 مشورت = meşevre
 مصر = Mısır
 معلم = muallim
 مطی = mienne
 معرب = maarab
 مقبول = makbul
 مقدمه = mukaddeme
 مقصود = mahsud
 مكن = mekkan
 معنون = mefun
 مالک = malah
 ملك = malağ
 ملك = meleğ
 ממלכת = memleket
 منحل = munğal
 منقول = munval
 مهنت = muhlet
 مولا = Mevla
 ميدان = meydan
 ميراث = meräslä-
 نبی = nebi
 نصیحت = nasiat
 نظر = nazar
 نعمت = namet
 نقش = nağ.ş
 نقش = nakış
 نور = nur
 نیت = niyet
 نيل = Nil

هدایت = hidayet
 همت = hummet
 همت = hmt
 و = ve
 والاه = vallahi
 وجود = vüevud
 وزیر = vezir
 وسوسه = fesfese
 وطن = vatan
 واحد = vahda
 وقت = vaht
 وکعه = vaka
 وکیل = vakıllık
 ولایت = valayat
 ولعاشل = velhasıl
 یاری = yarabbi
 یمن = Yemen
 یمین = yemin

Ermenice:

تورن = torun

Farsça:

اب = ab
 ابدست = abdest
 آتش = ateş
 اهو = ahu
 اخور = ahur
 ارزو = arzula-
 ازاد = azat
 آردو ما = acdaha
 آسایش = aşayış
 استاد = usta
 آشکار = aşkara
 امید = imat
 انبار = ambar
 انجیر = incir
 آواز = avaz
 باد = bade
 بازار = bazar
 بازگان = bezärgän
 بازگانlık = bezärgänlik
 باغبان = bağvan
 باغ بستان = bah bostan
 باغچه = bahça
 بایباق = baybağ
 بنفشه = melevşe
 بها = baha
 بهادر = bahadır
 بهانه = bahana
 بنیاد = bunyat
 پاپوش = papuç
 پادشاه = padişah
 پارچه = parça
 پارلانی = paralan-
 پاس = pas
 پاک = pak
 پدر = peder
 پرده = perde
 پری = perı
 پریشان = perışan
 پی = peş
 فاشمانلی = faşmanlı
 پنجه = pençe
 پیر = pır
 پیغمبر = peygamber
 تازیبار = taribar
 تاجت = taht
 ترازو = tarazu
 تماشا = tamaşa
 تن = ten
 تیز = teyz
 جان = can
 جوامرت = comart
 جوان = cıvan
 چتر = çatır

چراغ = çirah
 چکریچ = çöküç
 خان = han
 خان = han
 خان = tatarhan.ih
 خسته = hasta
 حشم = hisşim
 خواجه = hoca
 خور = hor
 خوش = hoş
 درجه = tercü
 درخت = derakab
 درویش = derviş
 دریا = darya
 دوست = dost
 دشمن = duşman
 دیوار = duvar
 راست = rast
 ره = rah
 رخت = roht
 رسوای = rusvay
 روی = revan
 روشن = ruşen
 زرنشان = zernişan
 زنجیر = sancır
 زندانی = zından
 زیرا = zira
 زینهار = zinharlanuvçu
 سراى = saray
 سرخوش = sarhoş
 سردار = serdar
 سرکه = sirkä.än-
 سرو = selvi
 سینه = sinia
 سینه = sine
 شام = akşam
 شاهین = şahin
 شیرین = şirin

شن = şen
 شهر = şahar
 شهزاده = şehzade
 شیره = şıra
 عراق = rakı
 غوغا = kavha
 فیراد = fıryat
 گنگاه = gergef
 گر = eger
 گردن = gerdan
 گل = gül
 گلزار = gülüzar
 گلشن = gulşen
 کمان = keman
 کمند = kemend
 کنار = کنار
 کنه = günüh
 کنج = genç
 که = kı
 کور = gör
 کوشه = küşe
 کوفته = kopta
 گوهر = gevher
 لب = leb
 مردار = murdar
 مشکلی = müşkül
 معت = muft
 مگر = meger
 مهر = mohor
 مهمان = mişman
 میخ = miş
 مده = mücede
 نار = nar
 نشان = nisan
 نکس = nekäs
 نماز = namaz
 نوش = nuş
 هر = har

هرگز = hergez
 هرگز = hergez
 هرگز = hergez
 هفته = afta
 هم = hem
 همان = همان
 هنوز = anıs
 هنوز = hanuz
 هیچ = heç
 واز = vazgeç-
 ولی = vale
 ویران = verän
 یا = ya
 یابی = yaban

Fransızca:

organe = organ

İbranice:

= adam
 Edom = Adom
 = adonay
 Efrayim = Afrayim
 = ahadut
 = alamot
 = amen
 avon = avan
 avir = aver
 = baruh
 = bavel
 = çabor
 = debeha
 = deraşa
 = dor
 = eden
 = eliyahu
 = gabbay
 = gulây

= guf
 = haşam
 hallaş = hanlaş
 = haşgaha
 = hatan
 = haver
 = hazan
 = heçal
 = helek
 = hevra
 = hummaş
 = huppa
 = ihyah
 = kammul
 = Karaim
 = kavod
 = kavvana
 kina = kina
 kavod = koduy
 = kohen
 maggefa = maggefa
 maşyah = maşyah
 = mazzal
 = midbar
 = midraş
 mikdaş = mugdaş
 minhag = minnah
 = nuzrah
 = moed
 more = moro
 = Moşe
 = navi
 = neşer
 = nişlam
 = ofir
 = otiyot
 = parnasa
 = paro

= peşah
peşat = peşat
 = rabban
rakiya = rakıya
 = raşa
 = ribbî
 = sakkana
 = sibba
 = şabbat
 = tafilla
 = talmud
 = teşuva
 = tora
 = zehut
 = zemer
 minhag = minhah

İngilizce:

folklore = folklor

Lehçe:

ant = ant
farba = farba
karainy = karanya
kogut = kogut
kowal = koval
mama = mania
okrom = okrom
poezja = poezya
proza = proza

Moğolca:

cegere(n) = ciren
abagayla- = abayla-
ağa = ahalişka, aga
asra- = asıra-
bağatur = bahadır, bahadır,
 baatur

çıda- = cıda-
dolgan, dolgiyatı, = tolhun
mağta- = mahta-
olca = olca
oram = oram
ös- = ös-
sıltag = sıltay
soğur = sokur
sonu = suna
tala- = tala-
tebyl = tepsî
toğta- = tohta-
uçır = uçur
ulus = ulus
yada- = yada-

Orta Farsça:

bıvr = borialih
rwç = oruç

Rusça:

+*ışka* = ahalişka
advokat = advokat
альом = albom
антропология = antropologiya
археолог = arheolog
архив = arhiv
ассистент = asistent
автобус = avtobus
библиотека = biblioteka
библия = bibliya
дагестан = Dagestan
Дамаск = Damask
демограф = demograf
демография = demografiya
департамент = departament
диалект = dialekt
директор = direktor

дядя = dâdâ
Душа = düşinkem
экскурсант = ekskursant
экскурсия = ekskurciya
экспедиция = ekspediciya
элемент = element
фото = foto
фрагмент = fragment
функция = funksiya
фунт = funt
генеалогия = geneologiya
гимназия = gimnaziya
группа = gr.pa
губернатор = gubemator
Ислам = İslam
Италия = İtalyan
империя = imperiya
интеллект = intelektent
Иран = İran
история = istoriya
кандидат = kandidat
католик = Katolik
комитет = komitet
конгресс = kongrès
контакт = kontakt
копьюто = kopita
Коран = koran
культура = kultura
ладан = ladan
Латынь = Latin
лекция = leksiya
литература = literatura
лоток = lotok
маркиз = markız
материал = materyal
машинка = maşinke
метод = metod
мидия = midiya

министр = m.nister
может = moget
Монгол = Mongol
мороз = moroz
нора = nora
организация = organizasiya
овёс = uvuş
печь = peç
Перс = pers
политика = politika
привилегия = privilegiya
проблема = problema
профессор = profesor
программа = programa
пропаганда = propaganda
пропагандист = propagandist
процент = prosent
процесс = proses
проект = proyekt
редакция = redaksiya
редактор = redaktor
река = reka
рекомендация = rekomendasiya
ревизия = revizya
то = to II
университет = universitet,
 üniversitet
визит = vizit
вот = vot
хроника = hronika

Sanskritçe:

sandana = sandal
chattrā = çatır

Söğdca:

borç = borç
borç > bōrç = borc

Yunanca:

= abak

= abak

efendi = efend.*kereb* = gereb*khristianos* = hristiyan*panegyris* = panatır**Türk Dilleri Dizini****Azerice:***döz* = töz-**Kıpçak-Kuman
Kumanikus)***abra-* = abra-*aç* = aç*aç-* = aç-*açı* = açu*açıl-* = açıl-*açırgan-* = açırgan-*açırgan-* = açırgan-*açırgan-* = açırgan-*açuv* = açuv*ag* = av*agaç* = ahaç*agir* = avur*agırla-* = avurla-*agız, avız* = agız*agız, avız* = avuz*agrık* = avruv*ah-* = ah-*ak* = ah*akça* = ahça*akşam* = ahşam*al* = al-*al* = al II*ala* = ala*alaçuk* = alaçuk*alda-* = alda-*algış* = alhuş*algışla-* = alhuşla-*algışlı* = alhuşlı*alm* = al(ı)n*alıy-* = alıy-**(Kodeks***alt* = alt*altı* = altı*altın* = altın*ambar* = ambar*an* = ana*ança, ançak* = ança*andı* = andıy*ant* = ant*anıkla-* = anıkla-*anuz* = anuz*anla-* = anla-*ara* = ara*ara* = arı*araba* = araba*arha* = arka*arık* = arık*arın-* = arın-*arıl-* = arıl-*aroy* = aruy*arslan* = arıslan*arıl* = arıl*art-* = art-*artuk* = artuk*aş* = aş*aş-* = aş-*aşa-* = aş-*aşkara* = aşkara*aşlık* = aşlık*at* = ad*at* = at*ata* = ata*atla-* = atla-*aval* = aval*avıl* = evvel*avaz* = avaz

ave, hava = havva
 avlak = av.ağ
 ay = ay
 ay = ay
 ayak = ayah
 ayır- = ayır-
 ayna = aynekin
 ayt- = ayt-
 ayıl- = ayıl-
 az = az
 azaş- = azaş-
 azat = azat
 azık = azık
 aziz, haziz = aziz
 bagatur, bahatur = bahadır
 bağla- = bağla-
 bahalı = baha.,
 bak-, bah- = bah-
 balçuk = balçık
 balk- = balk-
 balık = balık
 bar = bar
 bar- = bar-
 bar = var
 bar- = var-
 barakat = berekât
 barça = barça
 barmak = parmak
 bas- = bas-
 baş = baş
 başla- = başla-
 bat- = bat-
 bav = bav
 bazar = bazar
 bazargan = bezârgân
 bazık = bazık
 bazlık = bazlık
 bele- = bölä-

belgirt- = belgirt
 ber- = ber-
 ber- = ver-
 beri = bere
 berk = bek
 bestle besle- = beslä
 beş = beş
 bey = biy
 beyeç = biyanç
 beylik = biyiklik
 bez- = bez-
 bil- = bil-
 bildir- = bildir-
 bile- = bilä-
 bir = bir
 birge = b.rgü
 birlik = birlik
 bit = bit
 bit- = bit-
 bitik = bitik
 biyen- = biyan-
 biz = biz
 bo = boy
 bogday = buday
 boh = boh
 bol- = bol-
 boluş = boluş
 boluş- = boluş-
 borç = borç
 borçlı = borçlu
 boş = boş
 boşat- = boşat-
 boyun = boyun
 bürü = bürü
 bürk = bürk
 bu = bu
 bukân = bugün
 bulut = bulut

bunyat = bunyal
 burun = burun
 but = but
 butak = butak
 buyur- = buyur-
 buyuruk, buyruk = buyruk
 buz = buz
 buz- = buz-
 buzov = buzov
 büger- = bükrây-
 bülbül = bülbül
 bütân = bütân
 can = can
 cins = cins
 covap = cogap
 curum = curum
 çahar- = çahır-
 çakuç = çöküç
 çaman = çarman
 çatır = çatır
 çayna- = çeynav
 çayna- = çayna-
 çerek = çirik
 çeri, çeyri = çenri
 çibuk = çibuk
 çigar- = çihar-
 çik = çik
 çik-, çih- = çih-
 çimik- = çimik-
 çipçik = çipçik
 çirak = çirak
 çirlak = çirlak
 çibin = çibin
 çiçek = çeçäk
 çiz- = siz-
 çök- = çök-
 çömlek = çölmäk
 çöple- = çöplä-

çövre çivrä
 çövlr- = çiv(ü)r-
 çugur = çuhur
 çavla- = çavla-
 da = da
 dagı tagı = dahi
 de- = de-
 de- = të-
 devil = divil
 deyin = deyin
 divar = duvar
 dost = dost
 dört = dört
 dünya = dünya
 düşman = duşman
 eger = eger
 ekinc = ekinci
 ekki = eki
 eks.klık = eksiklik
 eksit- = eksit-
 eksik = eksik
 el = el
 elçi = elçi
 elek = ölek
 elik = elik
 elt- = o.t-
 emdi = undi
 emen- = imân-
 emgek = emgäk
 emgek = ömgäk
 en- = en-
 endür- = endir-
 enj = enj
 enşe = ensä
 er = er
 er = er
 erin = erin
 eruçek = erinçäk

erk = erk
erte = ertä
erte = örtä
es = es
esir- = esir-
eski = eskü
eşek = eşäk
eşik = eşik
eşit- = eşit-
et = et
et- = et-
etik = etik
etmek, ötmek = etmek
ev = iv
ev = üv
eygi = egi
fil = fil
gam = gam
gul = kül
habar = habar
ham = ham
hamaya = hammeşa
heç = heç
her = her
hergiz = hergiz
heyar = hıyar
hormat = hörmät
hoş = hoş
hucra = hücre
igla-, ila- = ağıla-
manlı = inanlı
man- = man-
ındır = indür
ır = ır
ır = yır
ırak, irah = irah
ırçı = yırçı
ıç = iç

iç- = iç-
içkeri = içeri
ilin = ilin-
incir = incir
inçke = ince
inek = inäk
ip = ip
ırı- = ırı-
ıssı = ıssı
iş = iş
işçi = işçi
işle- = işle-
ıt = ıt
ızde- = izlä-
kabuk = kabuk
kabul = kabul
kaç- = kaç-
kaçan = kaçan
kada- = kada-
kadav = kadav
kagi- = kağı-
kal- = kal-
kalaa = kala
kahn = kahn I
kalkan = kalkan
kamçı = kamçu
kan = kan
kan, han = han
kanlı = kanlı
kanlık = hanlık
kapuç = kap
kapuç = kapçuç
kar = kar
kara = kara
karangu = karanlı
karangu = karanlı
karar- = karar
karavaş = karavaş

kargış = karış
karı = karı
karın = kar(ı)n
karındaş = karındaş
karış = karış-
karşı = karşı
kart = kart
kaş = kaş
kat = kat
katı, kattı = katı
katun = katun
kaya = kaya
kaygı = kaygı
kaygır- = kaygır-
kayın = kayın
kayna- = kayna-
kayra, kayrı = kayrı
kayt- = kayt-
kaytar- = kaytar-
kazgan- = kazan-
keç- = keç-
keçe, kiçe = keçä
keçir- = keçir-
kel- = kel-
kelin = gelin
keltür- = keltür-
kemiş- = kemiş-
kemiş- = kemiş-
ken = kek
kendi = gendi
ken = ken
keleş = kenäş
kenlik = kenlik
kenlik = kenlik
kerek = keräk
kerekli = keräklü
keri = geri
kerpiç = kırıpç

kertek = gerdek
kerti = kerti
kes- = kes-
keş = keş
kef- = git-
ket- = ket-
key- = giy-
key- = kay-
keytk = kıyık
kez- = kez-
kıçır- = kıçır-
kıl- = kıl-
kılıç = kılıç
kılıh, kılık = kılıh
kılıklı = kılıklı
kılın- = kılın-
kıngır = kınhar
kaptı = kıptı, kıptılar
kırl- = kırıl-
kıs- = kıs-
kista- = kista-
kıstrak = kısarak
kış = kış
kıyna-l- = kıynal-
kız = kız
kız- = kız-
kızıl = kızıl
kıbtı = gıbtı
kıbtı = kibik
kiçi = kiçi
kım = kım
kir- = gr-
kir- = kır
kışt = kışt
koca = koca
koçtır = koç
kol = kol
kol- = kol-

kon = kon-
konak = konağ
konaklık = konağlık
kondur- = kondar-
konuş- = konuş-
kopuz = kobuz
kork- = kork-
korku = korku
korkunç = korkunç
korkut- = korkut-
koşıl-, koşul- = koşul-
kovuş = kovuş
koy- = koy-
koyan = davşan
koyan = koyan
köç- = köç-
köğüs = göğüs
kök = gök
köl = göl
kölege = köşge
köm- = köm-
kömür = gömür
könder- = gönder-
könder- = köndür-
kön = kön
köyül = köylü
köp = köp
kör = gör
kör- = kör-
körgüz = körgüz-
körk = körk
körküllü = körküllü
körümlü = körümlü
korün- = körün-
kötür- = götür-
kötür- = kötür-
köz = göz
köz = köz

közüldirik = közlük
kuç- = kuç-
kul = kul
kulak = kulak
kulluk = kulluk
kurt = kurt
kur- = kur-
kurban = kurban
kursak = kursak
kurt = kurt
kuru = kuru
kus- = kus-
kuş = kuş
kutkar- = kutkar-
kutlu = kutlu
kuttul- = kuttul-
kuttur- = kuttur-
kuyuş = kuyuş
kuyruk = kuyruk
kuyu = kuyu
kübe = köbe
küç = küç
küçlü = küçlü
kugurçın = köğürçün
kül- = kül-
künâz = görünüş
kümüş = kumüş
kün = gün
kun = kün
künle- = künlü-
künücü = künlüçü
küsen- = küsün-
küşenç = küşenç
küt- = küt-
küydür- = küvdür-
küz = küz
mahta- = mahta-
manlay = manlay

medet = meded
men = men
mih = mih
min- = bin-
min = min
miş = biş
miş = min
mohor = mohor
muna = muna
murad = murad
murad = murad
murdar = murdar
mül = mo
müvâz = müvâz
nakş = nakış
nakşla- = nakışla-
nardan = nar
ne = ne
neçe = neçü
neçik = neçik
nek = nege
nemede = nemede
ni = ni
nışan = nışan
nur = nur
oba = oba I
oglan = oğlan
ogri = ogri
ogul, ovul = oğul
ok = ok
okşa-, uşsa- = oğşa-
oku = oğ
ol = ol II
olça = olca
oltur- = oltur-
oy = oy I
oyal = onhal-
oyalıt = onhalıt-
onar- = onar-
organa = organ
orman = orman
orna-t- = ornat
orta = orta
ortaç = ortaç
ortak = ortak
oruç = oruç
orun = orun
oş ol = oşol
ol = ol
otlamak = otlak
otuz = otuz
oyun = oyun
oyna- = oynat-
oyna-t- = oynat-
oyov = oyov
oz = on II
öç = öç
ögüz = ögüz
öğür- = öğür-
öktem = öktüm
öktemlen- = öktümlen-
öktemlik = öktümlük
öl- = öl-
ölç- = ölç-
ölçe = ölçü
öldür- = öldür-
ölü = öl
ölmü = ölmü
ölmüç = ölmüç
öy = ön
öp- = öp
öpke = öpke
öpkele = öpkeli-
öp-üş- = öbüş-
örken = örkün
ös- = ös-

öi = öi
 ötmek, etmek = ötmäk
 övren- = örän-
 övret- = ürüt-
 öz = öz
 özge = özgä
 peygamber = peygamber
 peç = peç
 rusi = Rosiya
 saat, sahat = saat
 saban = saban
 saç = çaç
 saç- = çaç-
 saç = saç
 saç- = saç-
 sadaf = sadaf
 safar = sefer
 sag, sav = sağ
 sağınç = sahinç
 sağış = sahiş
 sağışla- = sahişla-
 sağlık = savluh
 sağışa- = sahişet-
 sakla- = sakla-
 san = san II
 sana- = sana-
 sanç- = çañç-
 saray = saray
 sarhul- = sarhul-
 sarı = sarı I
 sat- = sat-
 satov = satuv
 satımal- = satımal-
 savuk = savuğ
 saz = saz
 sebep = sebeb
 segiz = seğiz
 sekir- = sekir

semiz = semiz
 sen = sen
 sev = süv-
 sevnelik, sövnelik = süvârlük
 sıçkan = sıçan
 sığın- = sıym-
 sığır = sığır
 sığıt = sıyıt
 sık = sıh
 siltov = siltav
 sına- = sına-
 sindur- = sindir-
 simuk = simuğ
 sir = sır
 sıy = sıy
 sıbtır- = sibir-
 silk- = silk-
 sız = sız
 sok- = sok-
 sokur = sokur
 soy = son
 sonra = sonra
 sor- = sor-
 sön- = son-
 sövek = suväk
 söz = söz
 sözle- = sewle-
 sözle- = sözlä-
 su = suv
 sıfra = sofrä
 suhlan- = suklan-
 sultan = sultan
 surat = surat
 suvsa- = suvsa-
 süngü = süngü
 sür- = sür-
 sürt- = sürt-
 sürüv = sürü

süt = sül
 süvis = süvâr
 süz- = süz-
 şahar = şahar
 şaytan = saytan
 şeir = şair
 şeriyat = şarayat
 şıra = şıra
 taban = taban
 taç, daç = tac
 taf = taf
 tag = tav I
 tak- = tağ-
 talaş- = talaş-
 tam- = tam-
 tamak = tamak
 tamam = tamamı
 tamur = tamar
 tamaşa = tamaşa
 tanı- = tanı-
 tanısız = tanıhsız
 tanuk = tanuğ
 tanukluk = tanuğluk
 tanukluk ber- = tanuğ et-
 taş = tan
 tap- = bul-
 tap- = tap-
 tar = tar
 tarazu = tarazu
 tarı = tarı
 tarlov = tarlav
 tart- = tart-
 tas = tas II
 tas bol- = tas pol-
 taş = tas I
 taşır- = taşır-
 taşla- = taşla-
 tat- = tat

tatar = Tatar
 tatarça = Tatarça
 tatlı, tatlı = tatlı
 tatov = tatuv
 tavuk = tavuğ
 tavul = tavul
 tayak = tayak
 tek = tek
 tel- = tel-
 temir = temir
 ten = ten
 teğiz = teğiz
 teğri = tenri
 teğrilik = tenrilik
 ter = ter
 terek = teräk
 tereğ = terän
 terk = terk
 ters = ters
 teşik = telik
 teşik = teşik
 tez = teyz
 tinç = tinç
 tıya- = dıyle-
 tıya- = tınla-
 tırmak = tırmak
 ty- = ty-
 tyıl- = tyıl-
 tik- = tik-
 tkme = s.tme
 til = dil
 tl = tl
 tilim = tıgım
 tilsiz = tilsiz
 tint- = tint-
 tintövcü = tintivçü
 tırgız- = tırgız-
 tırgızgıçı = tırgızvçü

tiri = tiri
tiril- = tiri-
tış = tış
tışla- = tışla-
titre- = tître-
tiz = tiz IV
tog- = tuv-
toguş = tuvuş I
tohta- = tohta-
tokluk = tohluğ
tol- = tol-
tohtur- = tohtur-
tolu = tolu
tojuz = domuz
tojuz = tonhuz
toprak = toprağ
toy- = toy-
toy(II) = toy
toz = toz
tök- = tök-
töle- = töle-
töre = törä
töre- = törä-
törelä- = törälis-
töşek = töşäk
töve = deve
töz- = töz-
tuç = tuç
tul = tul
tuman = düman
tur- = tur-
turna = turna
tut- = tut-
tutgun = tutgun
tuz = tuz
tuzak = tuzah
tügen- = tügän-
tük = tök

tükel = tügäl
tükü = tökü
tümen = tümän
tüp = tüp
türü, türlendi = dürlü
tüş = düş
tüş- = düş-
tüş- = düş-
tüş = düş I
tüş = düş II
tütün = tüdün
tüz = tüz I
uç- = uç-
uç = uç
uçkun = uçgun
uçuz = uçuz
ulah = ulah
ulgay- = ulhay-
ulu = ulu
ulluluk = ulluluğ
umunç = umunç
unut- = unut-
ur- = ur-
urluk = urluğ
uruk = uruv
urun- = urun-
uruş- = uruş-
uruşu = uruş
us = us
usta = usta
ustlu = uslu
utra, = utru
uyal- = uyal- I
uyan- = oyan-
uyan- = uyan-
uyat = uyat
uyuhm = yuku
uzat = uzat-

uzun = uzun
uzunluk = uzunluğ
uç = uç
uçlu = uçlu
üleş- = üleş-
ülüş = üleş
ümed = ümit
ün = ün
ünde- = indä-
üstün = üst
üz- = üz-
ya = ya
ya, yaa = yay
yabov = yabuh
yada- = yada-
yag = yav
yag- = yav-
yaga = yaka
yakşı = yaşş.
yakşırak = yaşşırak
yala- = yala-
yalbar- = yalbar-
yalçı = yalçı
yalhan = yalhan
yalguz = yaluz
yaman = yaman
yamanlık = yamanlık
yamgur = yamhur
yamgurlu = yamhurlu
yamov = yamav
yan- = yan-
yana = yan.
yanç- = yanç-
yançık = yançık
yanak, yaak, yaah = yanak
yanı = yanı
yanıl- = yanıl-
yap- = yap-

yar- = yar-
yara = yara
yara- = yara-
yarat- = yarat- II
yargu = yargu
yargu = yargu
yarıklık = yarıklık
yarım = yarım
yarlı = yarlı
yarlıgançlı = yarlıhaşlı
yarlılık = yarlılık
yaruh = yaruh
yas = yas II
yaş = yas I
yaşıl = yeşil
yaşır- = yaşır-
yaşırı = yaşırım
yat = yat
yat- = yat-
yavdur- = yavdur-
yay- = yay-
yay = yaz
yayıl- = yayıl-
yaz- = yaz-
yaz = yazbaşı
yazıl- = yazıl-
yazık = yazık
yazıklı = yazıklı
yegit = igit
yegitlik = igitlik
yek = yek
yel = yel
yemese = yemesä
yemiy = yemis
yengil = yengil
yenmek = yemä
yer = yer I
yet- = yet-

yeti = yedi
yih- = ih-
yım = yın
yıkıl- = yihil-
yıl, il = il
yıl, il = yıl
yılan = yılan
yılan, ilan = ilan
yılıra- = yılratıl-
yımşak = imşah
yımşak = yimsak
yirt- = irt-
yirt- = yirt-
yirençi = irinç
yoharı = yoharı
yok = yoh
yol = yol
yolcu = yolcu
yuv, yuv = yuv-
yulduz = yolduz
yuluv = yuluv
yım- = yım-
yımurtka = imurtka
yuvus = yuvuz
yuzak = yuzak
yüglün- = yügün-
yüglir- = ürü-
yük = yuk I
yükle- = yüklän-
yürek = üräk
yüz = yuzII
yüzük = yüzük
zamana = zaman
zeytin = zeytin
zıncı = sineir

Eski Türkçe:

(yjal+ta-d > yaltay = yaltay
*art+garu > art+ğarı = arığarı
*bay-il- = bayıl-
*bük-ür-äd- > büküräy- =
büküräy-
*höç > öç = öç
*ına-m = inam
*küd- > küt- = küt-
id = iy-
ıgla- yıgla- = ağla-
it = it
+dakı < +da+ki = avaldahu
öyün = oyun
äç = aç
aç- = aç-
açuk = açık
adak = ayah
adak = ayah
adın- = aynıñ
adruk (< adır-uk) = aynıñsı
adut = uvuç
äg = av
ägül = avul
ägir = avur
agırta- = avurla-
ägiz = avuz
äk = ah
ak- = ah-
äk = akşam
äkar- = ahar-
akça = ahça
ak-iz-dir- = ahızdır-
äl = aI II
äl,ı = ala
aldag = aldav
alka-ş = alhış
altın = alt
altun = altın

amı = imdi
amı > emti > endi = emdi
andan = andan
anı teg = antek
anı+täg > antak > andak =
andak
änü-k = an'k
anuk+la- = anıpla-
äy+la- = anla-
anla-t- = anlat-
ärga- = ara-
ärig = aruv
arik = arıñ
arik+lık = arıñlıñ
arlan = arıslan
aş-ıgçı > aş-uvçu = aşuvçu
ät = ad
awın- = uvım-
awıt- = uvul-
aya- = aya-
ayman- > äymän- > imän- =
imän-
az- = azas-
azkıya > az+gına = azhına
äzuk = azıñ
bag+la- > bayla- = bayla-
bä-g > bav = bav
bak-ın- = bahun-
balçık = balçık
bär = bart
bär = var
bar- = var-
bedük = bıyık
bēg = biy
begüm = bıyım
bēle- = bölä-
belgü = belgi
bēr- = ver-

bērü = bere
bē-il- = biçil-
bā- = min-
bā, = bir
biti-k = bitik
bitik+çek = biticek
bokün = bugün
bu öd+le = böyle
bu ödle = bewle
bu teg = butek
bugday = buday
bukägu, bukägu = buhov
büit = bulut
burun = burun
büt = but
butik = butah
çipin = çibin
çäkır- = çahır-
çätir = çalır
çekirge = çegirtkä
çērig = çeriv
çevür- = çuv(ü)r-
çevür-d = çüvrd
çık- = çih-
çiz-, çiz- = sız-
çöm- = çom-
çukur = çahur
çürü-t- = çirit-
eb, ev = üv
eb, ew = iv
edgü = egi
edgü = eyi
egsük = eksik
egsü-t- = eksit-
ek(i)+sı = ekai
ekki = eki
el = ei
elet- = eit-

elge-k > *ele-k* > *öle-k* = öläk
emge-k = emgäk
emge-k = ömgäk
em-igçi > *öm-üvçü* = ömüvçü
eñse = ensä
eñ-ik+ed- > *eñ-ik+ey-* =
 onkäy-
ër = ër
ër- = ır-
erin-çek = ırınçäk
erk = erk
erte = ertä
erü- = ırı-
esrlü-, esür- = esir-
ëş = eş
eşgek = eşäk
eşik = eş k
eşit- = eşit-
ei = ei
ë- = et-
etek = etek
emek = etmök
etmek = ötmäk
ëtük = etik
höt = ot
həpığ > *açığ* > *açı* = açı
həgrıg = avrıt
həç, əç = uç
hür- = ur-
t+gaç = anaç
ıdu ber- = yober-
man- = man-
marı, anarı, ayarı = arı
ırak, yırak = ırak
it = it
iç+kerü, içgerü = içen
iken = iken
il in- = ilin-

inçke ed- = inced-
ingek = mäk
inäk = inek
ınır = ınır
ıñır = ınır
irin = erin
irtä, erte, erte = örtä
ısıg = ısı
iste-, izde = ısta-
ış = ış
ıt ıg = ıtı
iz+de-me iste- = izdeme
iz+lä-, iz = ızlä-
kiz = kız
kadgu = kaytı
kadgur- = kayhur-
kakı- = kahi-
känat = kenet
kandin = bandan
kani = hanı
kapa-gli = kapalı
kap-un-, kap- = kabun-
karabaş = karavaş
karangı = karanlı
kärga = karha
käri = karı
kart+ad- = kartay-
katıg = katı
kätim = katın
kawıy-ur- < *havşur-* = kuvşur-
kayt- = kayt-
kazgan- = kazan-
kazguk = kazık
keç- = keç-
keç+e = keçä
keç+ik- = keçik-
keçün- = keçin-
keç-ür- = keçir-

ked- = gıy-
ked- = kıy-
käl- = kel-
keltir-üvçü = keltürüvçü
kentü = gendi
kěj = ken
kenes = kenäs
kerge-k = keräk
kerül = kertü
kěj- = gıl-
kěj- = kel-
keyik = kıyık
kiç+kır- > *kiç+hır-* = kiçhır-
kırığı = kırav
kısğa = kışha
kısğa = kışha
kıs-ıg+lıh = kışıkışık
kıv+a-n-, küven- < *küve-n- =
 kuvan-
kıvan-ç, küvenç = kuvanç
kıyın = kıyın
kiç+kär- = kiçkär-
kiçig = kıçı
kıp = kibik
kör- = gir-
kör- = kır-
kod- = koy-
kogıg = kovuş
kogısa-t-, hoşsa-t- = kovşat-
kol- = kol-
kol-t-ga = kolıha
konyı = konşu
kony = koy
kopuz = kobuz
kork = korı-
koyın = koy(v)n
kozga = kozha-

kög+ol = kögöt
kögürçken = kögürçün
kölgä, kolıge = kölägä
köni = könu
köñül = köñl(i)n
kör-güz-, körtgür- = körgüz-
körüm = körum
köy-mär = gömur
köz = göz
kudruk = kuyruk
kudug = kuyu
käç- = kuç-
kuç-ak > *kuç+ah* = kuçah
kuç-ıh+la- = kuçıhla-
kulgak = kulak
kumursga = kumursıha
kur+ga- = kursa-
kürü- = kuru-
kürü-g > *kuru* = kuru
kurtgar- > *kuthar-* = kuthar-
kuruksak = kurash
küç+äd- > *küçdy-* = küçdy-
kümüş = gümüş
kün = gün
kün+eş = kuyaş
küneş = güneş
kün+lä- > *künlä-* = künlä-
kün+läk = künlük
küntüz = kundüz
küse-n- = küsän-
küy-dür-, kündür- = küvdür-
küz = küz
mönçuk+la- = müncahla-
mana = ma
maya = maya
men = man
men, ben = men
miş = bış

miy, biy = mün
 m + le n = mnlän-
 miy = mıy
 mu + n + a = muna
 ne + eyle > ne + eyle- = neyle-
 odgan- = uyan-
 odgat- > oygat- = oyat-
 odug + an- > odgan- > oygan- =
 oyan-
 ogil, ogul = oğul
 ogil + an = oğlan
 ogri = ogri
 ok = ok
 okı- = oğu-
 okı- = oku-
 okı-r- = öklir-
 okşa- = okşan-
 okşa- = ukşa-
 okşa- = uşa-
 okşa-, okşa- = oğşa-
 ol = ol I
 ol = ol I
 ol dahı = oldahı
 ol + da = anda
 ol + lar = alar
 oltur-, olur- = oltur-
 on + ar = onar-
 onal = onnal
 orga > ora = ora
 orta, ortu = orta
 orun = or(um)
 orun + a + t- = ornat-
 öt, öt = öI
 ot + la- k, otluğ = otlak
 oyun + a- > oyna = oyna-
 oy-uv = oyuv
 ögren- = övran-
 ögren- = övran-

ögret- = övrat-
 ögret- = övrat-
 öksüz = öksüz
 ög-ün- = övün-
 ögüt = ögüt
 ögüt, üt, ögüt = ögüt
 öklüz = öklüz
 öl- = öl-
 ölez = ölat
 öñ = ön
 öñ > en + lik = enlik
 öñi = öngü
 öp-üş- = öbüş-
 ört + ü- = örtü-
 öt-, öt- = öI-
 ötek = öklünç
 öz = öz
 öz + ü- k = özak
 özken = övün
 öñ-n-dir- = sındır-
 sür- = sor-
 saç = saç
 saç = saç-
 saç- = saç-
 saç-ıl- = saçıl-
 sag = sağ
 sahiç + lih = sah.ñçih
 sahın-ç = sahınç
 sahınç + li < sahınçlığ = sahınçlı
 sahın nuçu = sah.nuvçu
 sahiş et- = sahişet
 sahiş + la- = sahişla-
 sak + çı = sakçı
 sak + la- = sakla-
 sâl = sal
 sal- = sal-
 sâ-n+a- = sana-
 san + siz = sansız

sanç- = çanç-
 saya = sa
 sâriğ = sarı I
 sarığ + ar > sarar-, sargar- =
 sarar-
 sark-it- = sarhit-
 sâş- = şaş-
 sang = satuv
 sat-ıg + m al- > satın al- =
 satınal-
 sav + luh < sag + lik = savluh
 sav-uy- = savuş-
 sektiz, sekkiz = segiz
 sêkri- = sekir-
 semiz = somiz
 semiz + lik = semizlik
 sen = sen
 seş- = çeş-
 sew- = süv-
 sıçgan = sıçan
 sîdir- = sîd.r-
 sig- = sıy-
 sig-in- = sıym-
 sigır = sıhir
 sigta- = sıyt
 sık-il- = sikil-
 sına- = sına-
 sına-v = sınav
 sına-ıçu = sınavçu
 simiş + lih = simişliş
 simiş-ir- = simişir-
 sim-ik > sim-ih, simik = simiş
 sim-uk- > sim-ih- = simiş-
 sıjaru < saru < sarı = sarı II
 sırlaş- = surlaş-
 sıy + la- = sıyla-
 sıy + li = sıyli
 sıym-ç = sıyırç

sıym dir- = sıymdir-
 sıyla-ıçu = sıylavçu
 siz-gıç = sızgıç
 siz-hıç = sızhıç
 sızla-v < sızlağ = sızlav
 sızlav + lu = sızlavlu
 silk- = silk-
 sipür- = sibir-
 sıg + lik, sıg- = sıglik
 siz = siz
 sogik = suvuh
 sok-um = sohum
 soy = son
 soy = sonda
 sörcük = sörcük
 sörcük = sörcük
 sön- = sön-
 söz = söz
 süb, suv = suv
 suk + lan- = suklan-
 süngü = süngü
 süvük = süvük
 sür-üg > sür-ii = sürü
 süt = süt
 şu ödle > şöyle = şöyle
 tin-ç = tinç
 tığ = tav I
 takı > daki > dahı = dahı
 takı > daki > dahı > da = da
 täl = tal
 tala-s = talas
 tala-ş = talaş
 tala-ş- = talaş-
 talaş-ıvçu = talaşuvçu
 tala-v = talav I
 lâmar = tamar
 tamgak = tamah
 tamgak = tamah

tamur+lat- = tamurlat-
tân- = tan-
tan+ daki = tandaki
ta-n- = tam-
tanı-ş = tanış
tan-mağ = tanımağ
tanuk = tanığ
tanuk = tanık
tanukiuk = tanığlığ
tanuğ- = tanış-
tan-uvçu = tanuvçu
tağ, tağ = tan
tap-, tap = tap-
tâpan = taban
tapıg = tabu
tap-ıgçı > *tab-uvçu* = tabuvçu
tap-ıg+lık > *tabuluğ* = tabuluğ
tap-ıf- = tabui-
târ = tar
tara- = tara-
tara-k, targak = tarak
tarı-g = tari
tarı-g+la-g = tarlav
tari- = tart-
tartıgçı = tartuvçu
tart-ıl- = tartıl-
tas et- = tas et-
tâş = tas I
tâş- = taş-
taşğarâ = taşğartin
taşı-n- = taşın-
taşu- = taşı-
tât- = tat-
tat+h = tatlı
Tatar = Tatar
Tatar = tatarhanlığ
Tatar+ça = Tatarça
tat-ıv < *tatıg* = tatuv

tavıg = tavuğ
tavıgân = davışan
tavul+lan- = tavullan-
tavuş kuş = tavuş kuş
tavar = tuvar
tay = tay
tây- = tay-
taya- = taya-
taya-ğ < *tayak* = tayağ
taya-k = tayak
taya-n- = tayan-
tâ- = te-
tâ- = de-
teg, tek = tek
teğül = devil
teğül = müvül
teke = teğâ
tel+li = telli
tel+lik = tellik
tel+r- = telir-
tekmir- = telmür-
têlü, têlve = telli
telik = telik
temir = temür
teş- = teş-
teşiz = teşiz
teşri = teşri
terân+lık = terânlık
têrêk = terük
tergâ-v = terğäv
terîğ, têrin = terân
terk = terk
ters = ters
ters+lik = terslik
teşik = teşik
tud- = ty-
tudil = tyıl-
ti tel = til

titog = siltav
tu-ç = tuç
tuç+al- = tuçal-
tuç+lık = tuçlık
tuyla- = diğle-
tuyla- = tula-
turnak = turnak
tik- = tik-
tik-, tikme = sime
tâ = di
tilim = tigem
tikü = tükü
tir-gür-, tirgür- = turgüz-
tirig = tiri
tirig+lık = tirlik
tîğ = tiğ
titrâ-gük = titrâvük
titre- = titrâ-
ti-y-iğ = tiyis
tuz- = tuz-
tuz- = tüz-
tüz = tüz IV
tod- = toy-
togra- = tuvra-
toksan = toksan
tol- = tol-
tolgak = tolhah
tolı = tolu
tonuz = domuz
tonuz = tonhuz
top+la- = topla-
toprak = toprağ
tört = dört
tosık = toğ
toy tâğ = toy
töz = toz
tozgak = tozhağ
tök = tük-

tölä-v = töläv
töle- = tölä-
töpü = töbä I
tör = tör
törl = törä
törl- = törä-
törlü+üg = törülü
töşe- = töşe-
töşek = töşäk
töz- = töz-
tüç = tuc
tug- = tuv-
tul = tul
tuman = duman
tuman = tuman
tunâğ = tuvak
tur- = tur-
turğa = turna
tur-uğ = turuğ
tut- = tut-
tüz = tuz
tuzak = tuzah
tû+k = tük
tûb = tûp
tükâ-I, = tûğal
tümän = tûmän
türk = türk
türt- = türt-
tüş = düş
tüş- = düş-
tüş- = tüş-
tüş = tüş II
tüş, tüş = tüş I
tüş+la- = tüşä-
tüş+lak = tüşlük
tütü = tütü
tüz- = tüz-
tüz = tuz I

tüz = tüz I
 tüz+ät = tüzät-
 tüz+lä = tüzlä-
 tüz+li- = tüzli-
 uç- = uç-
 uç+suz = uçsuz
 uç-ır- = uçır-
 uçuz = uçuz
 ud-gan > uy-gan = uygan
 udıku = yuku
 uduk+la- = yukla-
 uğra- = uğra-
 uğra-ş- = uğraş-
 ulgad-, ulug+ad- > ulgad- =
 ulhay-
 ullu+luk = ulluluk
 ulug = ulla
 ulug = ulus
 um- = um-
 umunç = umsunc
 um = umad-
 ur- = var-
 urluk = urlug
 uruk, urug = uruv
 ur-un- = urun-
 ur-uy = urı ş
 ur-us- = uruş-
 us = us
 us+suz = ussuz
 uslug = uslu
 usta+lıh = ustalıh
 us bu, aşbu ~aş = uspu
 us- aş ol, aş = oşol
 uşa-n- = uşan-
 utur-u > utru = utru
 uwat- = uvalt-
 uvşak = uvah
 uy+al- = uyal- II

uyal = uyal I
 uyat = uyal
 uyat+lı = uyatlı
 uza k = uzah
 uzun = uzam
 üç = üç
 üçün = için
 üçün = üçün
 üç-ir- = üçür-
 üçe-ş- = üçüş-
 üçüş = üçüş
 ün = ün
 ün+te- > ünde- inde- = indä-
 ürak+län- = üräklän-
 üst = üst
 üst- = üstü-
 üz- = üz-
 yört- = örtü-
 yä = yay
 yäd- = yay-
 yädäg = yayav
 yabil- = yabul-
 yabız > yavız = yuvuz
 yäg = yav
 yag- = yav-
 yagmur = yamhur
 yagmur = yanhur
 yag-tur- = yavdur-
 yagu- = yuvu-
 yagük = yuvuk
 yahşı = yahşı
 yahşı = yakşı
 yaka = yaka
 yakuru, yağru = yakrı
 yäl = yal II
 yal+çı = yalçı
 yala-n- = yalan-
 yalanuz = yalıuz

yalanuz, yalıüz = yalıuz
 yalbar- = yalvar-
 yalbar-, = yalbar-
 yalbar-uvçu = yalbaruvçu
 yälga- = yala-
 yalğan = yalhan
 yalıuz+ah = ya.hızah
 yalırgak, yapurgak = yaprah
 yalıay+lıh = yalıaylıh
 yamag = yamav
 yaman = yaman
 yän = yan-
 yana = yanı
 yanç- = yanç-
 yançıl-, yançıl- = yançıl-
 yançuk = yançuk
 yanhil-ış+lıh = yanhılışıh
 yanı = yan
 yanak = yanak
 yanak = yayah
 yanı > yanhı = yanhı
 yanıl- = yanhıl-
 yanirt- = yanhirt-
 yap- = yap-
 yapığ = yabuh
 yap-ıg > yap-u = yapu
 yap-ur- = yapır-
 yapuş- = yabuş-
 yapuş-ur- = yabuşur-
 yâr- = yar-
 yâra = yara
 vara- = yara-
 yara+la = yarala-
 yaraglıg = yaravlu
 yara-t- = yarat- I
 yarat- = yarat- II
 yar-gu > yarhu = yarhu
 yarı-ğ, yarık = yarlığ

yarun = yarım
 yârin yarin = yarım
 yarlıg = yarlı
 yarlıka-s = yarlıhas
 yaru- = yarı-
 yarı = yar I
 yaru-t-
 yäs = yas III
 yas = yas IV
 yäg = yas I
 yäg = yaş III
 yaş+ar- = yaşar-
 yaş+lıg = yaşlı II
 yaş+lıh = yaşlıh
 yay = yas II
 yaşıl = yeşil
 yaşın = yasna-
 yaşlıg = yaşlı I
 yaşna- = yasna-
 yapır- = yaşır-
 yäl = yal
 yat- = yat-
 yatık, yatık = yatah
 yavaş = yuvaş
 yäy = yaz
 yay+lak = yayla
 yaz = yaz-
 yaz = yaz- II
 yaz+hı = yazlı
 yaz-ı = yazı
 yazık+lı = yazıklı
 yaz-ıl- = yazıl-
 yaz-ıg = yazış
 yazuk = yazık
 yaz-uk = yazık I
 yazuk+lıg = yazıkılı
 yedi+nci, yetinc = yedinci
 yēdir- = yedir-

yéğirmi = egirmi
 yek = yek
 yel = yel
 yeldä vçü = yeldävçü
 yem = yem
 yê-mek = yomak
 yê-miş = yemis
 yemiş+lig = yemişli
 yengil+lât = yengillât-
 yengil+lik = yengilik
 yengil = yengil
 yeq-mâ = yemak
 yer = yer I
 yer suv = yer-suv
 yet- = yet-
 yet-il- = yetil-
 yet-iş- = yetiş-
 yetiz = yetiz
 yetiz+lik = yetizlik
 yêtil = yedi
 yig-dir-, yig-tur- = yığdır-
 yig-in = yıym
 yik- = iş-
 yik-il- = yitil-
 yil = il
 yıl = yıl
 yıl = yıl
 yılan = ilan
 yılan = yılan
 yıla-yı al-ma- = yılayılma-
 yıldra- > yaldırım > yıldırım =
 yıldırım
 yıldra-t-il-, yaldri- = yıldratıl-
 yumurğa, yumurğa = yumurta
 yır, ır = yır
 yır, ır = ır
 yır+çı = yırçı
 yirt- = irt-

yirt- = yirt-
 yigirmi, = yigirmi
 yigu = igit
 yigren-ç = ırınç
 yime = yemesä
 yinçgele- = inçkälämä
 yâçke > inçke = ince
 yip = ip
 yitrânç+lik = yitrânçlık
 yirinçig = yitrânç
 yis< is = yiz
 yok = yoh
 yok = yok
 yokaru = yoharlı
 yokaru = yohan
 yöl = yol
 yol+daş = yoldaş
 yolçı = yoleu
 yon-ma = yonma
 yû = yuv-
 yubily+lik = yubilylik
 yul-; yulı- = yulu-
 yultuz = yolduz
 yuluğ = yuluv
 yum-, yum- = yuma-
 yunça-k = inçşâh
 yügür- = yuvur-
 yük = yuk I
 yâli-ü-güç = diögüç
 yüräk = yüräk
 yüräk = yüräk
 yüräk = üräk
 yüräklig = üräklü
 yûz = yuzl
 yûz = yuzll
 yüz = yüz II
 yüz yüz = yüz I
 yüzük = yüzük

Karacay-Balkar:
 alca- = alca-

Genel Türkçe

+a- = kabra-
 +geç- = vazgeç-
 +la- = abayla-
 +lä- = adedlä-
 +la- = arzula-
 +la- = cahtla-
 +la- = cahtla-
 +lä- = mahemlä-
 +lä- = meräsliä-
 +la+lıh = borlalıh
 +läñ- = sirkälän-
 +lan- = zulumlan-
 +la-n = paralan-
 +lan-ıvçu = zinhorlanıvçu
 +la-vçu = haraplavçu
 +lı = aktılı
 +lı = faşmanı
 +lıh = satırlıh
 +lıh = tatarhanlıh
 +lik = bezärgänlik
 +lik = esänlik
 +lik = vakil'lik
 +lık = yesirlik
 et- = pus et-
 et- = tube et-

Kazakça:

abayla- = abayla-
 âdet = adet
 advoqat = advokat
 ağalıq = ahaliq
 ağar- = ahar-

ağay = ahaç
 ajdaha = acdaha
 al- = al-
 ala = ala
 alda- = alda-
 alıs-beris = alış-beriş
 Alla = Allah
 altı = altı
 alın = alın
 aluvşı, = aluvçu
 ambar = ambar
 âmir = emir
 ana = ana
 anar = nar
 anıqta- = anıqla-
 ant = ant
 antropologiya = antropologiya
 ayda- = anla-
 aq = iş
 aq- = ah-
 aqıl = akıl
 aqıldan- = akıllan-
 aqıldı = akıllı
 aqqa = aqça
 aqşam = akşam
 ara = ara
 ara = arı
 arab = arab
 aran = aran
 arba = araba
 arbaşı, arbakeş = arabaçı
 arheolog = arheolog
 arkiv = arşiv
 arıq = arıh
 arıqlıq = arıqlıh
 arıstan = arıslan
 arqa = arka
 arqan = örkän

art = art
 art- = art-
 artıq = artıq
 as = aş
 as- = aş-
 asa- = aşı-
 asır- = aşır-
 assistent = asistent
 astı = aşağı
 aş = aç
 aş- = aç-
 aşı- = açıl-
 aşıqı "maya" = açığı
 aşuv = açuv
 aşuvlan- = açırğan-
 aşuvlan- = açırhan-
 oşuvlan- = açırğan-
 aşuvlan- = açuvlan-
 aşuvlu = açuvlu
 at = ad
 at = at
 at- = at-
 ata = ata
 ata- = atlat-
 atta- = atla-
 av = av
 avır = avır
 avırla- = avurla-
 avırlıq = avurluq
 avız = ağız
 avız = avuz
 avla = avul
 avlaq = avlaq
 avru = avruv
 avtobus = avtobus
 ay = ay
 ay = ay
 aya- = aya

ayaq = ayak
 ayıptı = ayıptı
 ayır- = ayır-
 ayı- = ayıl-
 ayıl- = ayıl-
 az = az
 az- = az-
 azat = azat
 azıh = azıh
 bağa = baha
 bağalı = bahalı
 bağban = bağvan
 bala = bala
 balaq = balıq
 balıq- = balıkt-
 balıqı = balıqı
 balta = baltta
 baq = bahça
 bar = bar
 bar- = bar-
 bar-(II) = var-
 bar-(III) = var-
 barmaq = parmaq
 bas- = bas-
 bas = baş
 basıq = basaha
 basta- = başla-
 bat = bat
 bav = bav
 bavla- = bayla-
 bazar = bazar
 beği = beği
 beğile- = beğilä-
 beğili = beğili
 ber- = ber-
 ber- = ver-
 bereke = berekät
 beri = bere

bes = beş
 bez- = bez-
 bil- = bil-
 bildir- = bildir-
 bile- = bilä-
 bir = bir
 birge = bürgä
 birlik = birlik
 bit- = bit-
 bitük = bitük
 biz = biz
 bol- = bol-
 boq = boq
 borıq = borc
 borıqtı = borçlu
 bos = boş
 bosat- = boşat-
 boy = boy
 böle- = bölä-
 bölek = böläk
 börti = börtü
 börti- = börti-
 bul = bu
 bulbul = bulbul
 bulı = bulut
 burun = burun
 but = but
 butaq = butah
 buyır- = buyur-
 buyıraq = buyruq
 buz- = buz-
 buzav = buzov
 bügin = bugün
 bükşiy- = bükşiy-
 bürtük = bütük
 bütün = bütün
 büyreğ = büvräk
 cahannam, cannam = celunnem

can = can
 candı = canlı
 cannat = cənnet
 caqstı = yağış
 cavap = cəgəp
 cin = cin
 cınıs = cins
 da = da
 dağı = dağı
 däreje = teräcä
 de- = de-
 de- = te-
 deyir = deyir
 din = din
 doyrız = domuz
 doyrız = tonhuz
 dos = dost
 dostas- = dostlaş-
 dostıq = dostluq
 duşpan = düşman
 duşpandıq = düşmanlıq
 duval = duvar
 düken = dükən
 düniye = dünya
 e- = e-
 eger = eger
 eki = eki
 ekinçi = ekinçi, ikinci
 el = el
 elek = ölkä
 elçi = elçi
 emüvçü = ömüvçü
 en = en
 en- = en-
 en- = en-
 endi = ımdı
 enj = enk
 enj = enk

eñbek = emgäk
 eñbek = ömgäk
 eñkey- = enkäy-
 er = ər
 eri- = ırı-
 erik = erk
 ertı = ırın
 erinşek = ərincük
 erte = ertä
 erte = örtä
 es = es
 esek = eşäk
 esendik = esänlik
 esik = eşik
 esım = ısım
 esir- = esir-
 esit- = eşit-
 eski = eski
 et = et
 etek = etek
 etik = etik
 ey = ey
 ez- = ez-
 funksiya = funksiya
 funt = funt
 ğilm = ilim
 habar = habar
 habarlı = habarlı
 han = han
 handıq = hanlıq
 has = has
 hoş = hoş
 hristian = hristiyan
 ıstıq = ısı
 ilki = ilk
 incir = incir
 işir = ingir
 is = is

işi = işi
 iste- = ısta-
 iste- = işlä-
 iş = iş
 iş- = iş-
 işimdik = içki
 işkeri = işeri
 it = it
 iygi = egi
 izde- = izlä-
 jabıqtı = yabıq
 jada- = yada-
 jadav = yadav
 jaga = yaka
 ja:(I) = ya:(I)
 jal(III) = ya:(I)
 jalbar- = yalbar-
 jalgan(II) = yalhan
 jalğanı = yalhançı
 jalgız = yalğız
 jaman = yaman
 jamandıq = yamanlıq
 jamav = yamav
 jan(III) = yan
 jan- (IV) = yan-
 janas- = yanaş-
 japa(I) = yanlı
 japa(II) = yanı
 jaqbir = yambur
 jangırh = yamburhı
 janıl- = yanıl-
 janılıs = yanılışlıq
 jap- = yap-
 japır- = yapır-
 japıraq = yaprah
 jaq(I) = yanak
 jaqında- = yaklaş-
 jaqsıtlıq = yahşılıq

jaqsıraq = yahşırağ
 jar-(IV) = yar-
 jara(I) = yara
 jara-(II) = yara-
 jarat-(I) = yarat- I
 jarat-(II) = yarat- II
 jaratuvçı = yaratuvçu
 jarav = yarav
 jaravlı = yaravlu
 jarım = yarım
 jarıq(II) = yarçılıq
 jarlı(I) = yarlı
 jas(I) = yaş III
 jas(II) = yas I
 jas(III) = yas II
 jasar-(II) = yaşar-
 jasıl(II) = yeşil
 jasır- = yaşır-
 jasırın(II) = yaşırın
 jaslıq = yaşlıq
 jat(I) = yat
 jat-(II) = yat-
 jattıq = yatlıq
 jav- = yav-
 javlıq = yavluq
 jayı(IV) = yay
 jay-(VII) = yay-
 jayıl- = yayıl-
 jaylav(I) = yayla
 jayna- = yayna-
 jaz = yaz
 jaz-(III) = yaz-
 jazgı = yazlı
 jazıl- = yazıl-
 jazıq(II) = yazlıq
 jazıqtı = yazılı
 jazuv = yaza
 jel = yel

jem = yem
 jende- = yemle-
 jemis = yenus
 jemisti = yemişli
 jenil = yengil
 jenildet- = yengillät-
 jenildik = yengillik
 jer = yer I
 jerkentı = ırkınç
 jerkeniştı = ırkınçılıq
 jer-suv = yer-suv
 jesirlik = yesirlik
 jet- = yet-
 jetil- = yetil-
 jets- = yetiş-
 jil = il
 jil = yıl
 jıla- = ağla-
 jılan = ınan
 jılan(I) = yılan
 jıldıq(I) = yıllıq
 jıq- = iş-
 jıqtı- = yihil-
 jır = ır
 jır(I) = yır
 jırağ = ırağ
 jırğı = yırğı
 jirt- = irt-
 jirt- = yirt-
 jıyırna = egirmü
 jiber- = iy-
 jigil = igit
 jigittik = igitlik
 jıñışke = ince
 jıp = ip
 jol = yol
 joldas(I) = yoldaş
 jolşı = yoleu

joq(II) = yoh
 joqtıq = yohluh
 juldız = yıldız
 jum (II) = yum-
 jumırtqa = .mırtha
 .umısı = yumuşu
 jumısaq = imşah
 jumısaq = yınısak
 jıv- = yuv-
 jıvas = yuvaş
 jıvıq(II) = yıvuş
 jıvıqta- = yuvublat-
 jügin- = yügün-
 jük = yök I
 jükte- = yükün-
 jükü(II) = yüklü
 jür- = ürü-
 jürek = ürək
 jürekti = ürəki.
 jüz(I) = yuzl
 jüz(IV) = y. zll
 jüzük = yüzük
 jüzül = yuzyl
 jüzjıldız = yüzyıllıq
 kek = kek
 keklik = keklük
 kel- = kel-
 kelın = gelin
 kelıs = kelüv
 kelır- = keltir-
 kemik = kemük
 kenere = kenar
 keñ = ken
 keñes = kenäs
 kerek = keräk
 kereksiz = keräksız
 kerekil = keräklı
 kerı = geri

kes- = kes-
 kesil- = kesil-
 keş = keç-
 keş = keçä
 keşik- = keçik-
 ket- = git-
 ket- = ket-
 kevde = govda
 kez- = kez-
 kışır- = kışır-
 kım = kim
 kır- = gir-
 kır- = kır-
 kırıs = kırış
 kırpik = kırpık
 kırpıs = kırpış
 kısı = kışı
 kışı = kış
 kışırek = kışıräk
 kitap = kitab
 kıy- = gıy-
 kıy- = kıy-
 kıyık = kıyık
 kıyıl = kıyıl
 kos- = koş-
 köbe = köbä
 kögerşın = kögürşın
 kök = gök
 köl = göl
 köleşke = köleşgä
 köm- = köm-
 kömir = gömir
 köñil = köñ(ü)n
 köp = köp
 köptik = köplük
 kör = gör
 kör- = kör-
 körin- = köryn-

körkeyt = körküyt-
 körset = göster-
 körset- = körgüz-
 köş- = köç-
 köter- = götür-
 köter- = kötür-
 köz = göz
 köz = köz
 kükirt = küğürt
 kül- = kül-
 küldür- = güldür-
 kümıs = gümüş
 kümıs = kümüş
 küñ = gün
 küñ = gün
 kündik = gündük
 kündiz = kündüz
 küñe = günäh
 küres = göreş-
 küş = küç-
 küşey- = küçäy-
 küştı = küçlü
 küt- = kü-
 küydür- = küvdür-
 küz = küz
 küzgi = küzgü
 qabaq = kabağ
 qabil = kabal
 qabılta- = kabulet-
 qabıq = kabık
 qalıñ- = kada
 qada = kadav
 qadar = kadar
 qal- = kal-
 qalıñ = klä-
 qaldır- = kaldır-
 qalıñ = kalın I
 qalıñ = kalın II

qalqan = kalkan
 qalıra- = kalıra-
 qamşı = kamçı
 qan = kan
 qanat = kanat
 qanatlı = kanatlı
 qandı = kanlı
 qap = kap
 qapşıq = kapçuğ
 qapla- = kapla-
 qar = kar
 qara = kara
 qara- = kara-
 qararı = karanlı
 qararı = karanlı
 qararıñlıq = karanlılıq
 qaray- = karar-
 qarayıñ = Karaim
 qarga = karha
 qargıs = karıñ
 qarın = kar(ı)n
 qarındaş = karandaş
 qarıs = karış
 qarıs- = karış-
 qarıs = karşı
 qarıs = karş
 qarıs- = kaç-
 qarın = kaçan
 qat = kat
 qatlıq = katlı
 qatıs = katış
 qatpar = katmer
 qatta- = katla-
 qatın = katı
 qatlıñ = katılı
 qayda = kayda
 qaydan = kaydan
 qayğı = kayğı

qaygılı = kaygılı
qaygır- = kaybur-
qayın = kayın
qayın ene = kayna
qayır- = kayır-
qayna- = kayna-
qayt- = kayt-
qaytar- = kaytar-
qaz- = kaz-
qazıq = kezih
qıl- = kıl-
qılıq = kılıh
qılıqtı = kılıhlı
qılış = kılıç
qıjır = kınhır
qıjıray- = kınhıray-
qıjıraq = kınhırlıh
qır- = kır-
qırav = kırav
qırıq = kırık
qıw- = kıw-
qıs = kış
qısıqlıq = kışlıh
qısqa = kışa
qısta- = kısta-
qız = kız
qız- = kız-
qızıl = kızıl
qobız = kobuz
qoca = hoca
qoca = koça
qol = kol
qon- = kon-
qonaq = konah
qonaq = konuk
qoşız = komuz
qor = hor
qorıq- = korh-

qorqınız = korhıw
qorqınıstı = korhınçlı
qorqıt- = korhıt-
qosıl- = koşıl-
qoşqar = koç
qotan = kotan
qotar- = kotar-
qoy- = koy-
qoyan = davşan
qoyıl- = kuyul-
qozga- = kozha-
qudıq = kuyu
quı = kul
qulaq = kulah
qulaş = kulaç
qulaşta- = kulaçla-
quldıq = kullıh
qum = kum
quman = kuman
qumurstıqa = kumurstıhu
qur- = kur-
qurban = kurban
qurbandıq = kurbanlıh
qurğaq = kuru
qurı- = kuru-
qurmet = hörmät
qursa- = kursa-
qursaq = kursah
qurt = kurt
qus- = kus-
qus = kuş
quş- = kuş-
quşaq = kuşah
quşaqta- = kuşahla-
quı = kut
qutıł- = kutul-
qutır- = kutur-
qutqar- = kutıhar-

quısız = kutsuz
quıtı = kutlu
quıtıqta- = kula-
quw- = kov-
quwan- = kuan-
quwanıq = kuwanç
quvat = kuvat
quyrıq = kuyruh
laq = ulah
ma = mo
magına = mene
mal = mal
maıday = al(i)n
maıday = manlay
maqta- = mahta-
maqtaı- = mahtıan-
maqtaıv = mahtıav
maqtaıvı = mahtıavlu
masaq = başak
meçe, meçı = maçı
medet = meded
memleket = memleket
men = men
metodika = metod
mıy = bıy
mıy = min
min- = bin-
min- = min-
monşaqta- = muncahla-
moyut = boyun
mör = mohor
mural = murad
muz = buz
muzdat- = buzdı-
mübaraq = mübarek
müşkil = müşkül
namaz = namaz
nan- = inan-

nanım = inan
nanımdı = inamıt
naqış = nahtış
naqışta- = nahtısla-
nastıhat = nasıal
nazar = nazar
ne = ne
nege = nege
nekes = nekäs
neşe = neçä
neşik = neçık
nıl = nıl
niyet = niyet
nur = nur
oba = oba I
oqtı- = ohtı-
ol = ol I
ol = ol II
olca = olca
olcala- = olcala-
on = on II
oñ = on I
oñal- = onhal-
oñaltı- = onhaltı-
oq = ok
oqıtı- = okıtı-
or- = or-
ora- = ora-
oraq = orah
oraq = orah
oraqşı = orahçı
oraza = oruç
organ = organ
orın = or(u)n
orman = orman
orna-tı- = ornatı-
orta = orta
ortaq = ortah

orus = orus I
 ot = ot
 o¹an = vatan
 olur = oltur-
 oluru = oluruş
 otuz = otuz
 otla-n- = ot.an-
 oyan- = oyan-
 uyan- = uyan-
 oyal- = oyal-
 oyav = oyav
 oyun = oyun
 oyna- = oyna-
 oz- = oz-
 öziz = özüz
 ökir- = ökir-
 öktein = öktän
 öktenide-n- = öktänlän-
 öktenidik = öktänlik
 öi- = öi-
 öli = öli
 ölim = ölim
 ölmäd = ölmäd
 öke = öke
 ölgä- = ölgä-
 ölgäv = ölgäv
 ölüv = ölüv
 ömur = ömur
 ömur = ömür
 ömürlük = ömürlük
 ömürlük = ömürlük
 öy = öy
 öyge = öyge
 öp- = öp-
 örnäk = örnäk
 örtä- = örtä-
 ös- = ös-

öy = öy
 öt = öt
 öt- = öt-
 ötkinji = ötkünç
 öz = öz
 özen = özän
 özge = özgä
 padişah = padişah
 parala-n- = paralan-
 parla- = parla-
 parça = parça
 pas = pas
 pay = pay
 paygambär = peygamber
 perde = perde
 peri = peri
 peş = peş
 pikir = fikir
 pil = pil
 pir = pir
 problema = problema
 professor = profesör
 räsivä = rusvay
 räsivälä- = rusvaylä-
 räsiväläh = rusvayläh
 redaktor = redaktor
 redaktsiya = redaksiya
 reviziya = reviziya
 saban = saban
 saat = saat
 sağıñış = sağıñış
 sağıñış = sağıñış
 sahar = sahar
 salbura- = sarhüt-
 sälem = selam
 saltanat = saltanat
 sana- = sana-
 sandıraқта- = sandıraqla-

sanduğaç = sanduhaç
 sansız = sansız
 supar = sefer
 saqşı = sakçı
 saqta- = sakla-
 saray = saray
 sargay- = sarar-
 sarı = sarı I
 sarna- = sarna-
 satın = satuv
 sav = sağ
 savlıq = savluh
 sayla- = sayla-
 saytan = saytan
 saz(I) = saz
 sebep = sebeb
 segiz = segiz
 sekir- = sekir-
 sel = sel
 semiz = semiz
 semizdik = semizlik
 sen = sen
 seyahat = seyahat
 sızır- = sızır-
 siltav = siltav
 sına- = sına-
 sınaq = sınav
 sınaqşı = sınavçı
 sındır- = sındır-
 sınıq(I) = sınıq
 sıpır- = sibir-
 sır(I) = sır
 sıy = sıy
 sıy- = sıy-
 sıyın- = sıyın-
 sıyır = sıyır
 sıyla = sıyla
 sıylı = sıylı

siz = siz
 sizda- = sizla-
 sizdav = sizlav
 sizgış = sizgış
 silki- = silk-
 sıylı = sıylı
 sırke+le- = sirkälän-
 siz = siz
 songı = sonhu
 soñ = son
 soñıra = sonra
 soq- = sok-
 soqır = sokur
 söñ- = son-
 söyle- = sewle-
 söyle- = sözlük-
 söz = söz
 sözdik = sözlük
 su = suv
 sultan = sultan
 suqtan = suk.an-
 sura- = sor-
 suraq = soruv
 suret = suret
 susa- = suvba-
 suviq = suvuñ
 suviqıñ = suvuñluñ
 süñdet = süñnet
 süygi = süngü
 sür- = sür-
 sürinçek = sürinçek
 sürt- = sürt
 süt = süt
 süy- = süv-
 süyek = süväk
 süykümdü = süvümlü
 süz-(II) = süz-
 şahar = şahar

şaqır- = çabır-
 şanşı- = çanç-
 şarap = şarab
 şərbət = şarbet
 şart = şert
 şaş = çaç
 şay- = çaç-
 şaş = saç
 şay- = saç-
 şaşıra- = saçıl-
 şatır = çatır
 şayna- = çayna-
 şeberlik = çebârlük
 şegirtke = çegirtkâ
 şek- = çek-
 şek = çek
 şeş- = çeş-
 şeşek = çeçäk
 şıbıq = çıbuğ
 şıbın = çibin
 şıgar- = çihar-
 şıgıs = çihış
 şıq = çih
 şıq- = çih-
 şıncır = sincır
 şınuq- = çınığ-
 şırağ = çırağ
 şırın = şirin
 şirik = çirik
 şirit- = çirit-
 şök- = çök-
 şölmek = çölmäk
 şöpte- = çöplä-
 şungır = cubur
 şuvla- = çuvla-
 taban = taban
 tabuv = tabu
 täj = tac

tai(I) = tai
 tala- = tala-
 talas = talas
 talas- = talaş-
 tam- = tanı-
 tamam = tamam
 tamaq(I) = tamaq
 tamaşa = tamaşa
 tamaşalıq = tamaşalıq
 tamır(I) = tamar
 tән = ten
 tana(I) = tana
 tanı- = tanı-
 tanıq = tanıq
 tanı- = tanı-
 tanı- = tanı-
 tañ(I) = tән
 täñir = tenri
 tap- = bul-
 tap- = tap-
 taq- = tağ-
 taq(II) = taht
 tar = tar
 tara-(II) = tara-
 tarap = taraf
 tarazu(I) = tarazu
 tari = tari
 tart- = tart-
 tas = tas I
 taşğ-(I) = taş-
 taşı-(II) = taş-
 tat-(II) = tat-
 täti = tati
 tav = tav I
 taviq = tavuğ
 tavıs(II) = tavuş
 tävip = tabip
 tay(I) = tay

tay-(III) = tay-
 taya-(II) = taya-
 tayan- = tayan-
 tayaq = tayağ
 tozi = tozi
 tek(II) = tek
 teke = teğä
 temir = temir
 teşes- = teşiş-
 teşiz = teşiz
 ter(I) = ter
 terek = teräk
 tereş = terän
 terendik = teränlik
 tergev = tergäv
 teris = ters
 teristik = terslik
 tesik = telik
 tesik = teşik
 tez(I) = teyz
 tuns = tunis
 tıy = tınç
 tıyay- = tınçal-
 tıyda- = dinle-
 tıyda- = tınla-
 turna(I) = turna
 turnaq = turnak
 tısqarı = tışhartın
 tışgan = sıçan
 tıy- = tıy-
 tigis = sitme
 tik-(II) = tik-
 til = dil
 til = til
 tildi = tili
 tilim = tigiim
 tilsiz = tilsiz
 tint- = tint-

tintüvyi = tintüvçü
 tiri = tiri
 tiril- = tiril-
 tirlik = tirlik
 tis = tiş
 tiste- = tişlä-
 titire- = titirä-
 tize = tiz IV
 tol- = tol-
 toldır- = toltur-
 tolgan- = tolhan-
 tolgag = tolhağ
 tolgat- = tolhat-
 toli = tolu
 tolıqın = tollun
 topıraq = toprağ
 topta- = topla-
 toq(I) = toğ
 toqsan(I) = toksan
 toqta- = tohta-
 toqtıq = toğluğ
 toy- = toy-
 toy(I) = toy
 toyımdı = toyumlu
 toyla- = toyla-
 toz(I) = toz
 toz-(II) = toz-I
 tozgaq = tozhağ
 töbe = töbä I
 tök- = tök-
 töle- = tölä-
 tör = tör
 töre = törä
 törele- = töräläğ-
 töreşi = töräçi
 tört = dört
 töse- = töşe-
 tösek = töşäk

tüz- = tüz-
 tul = tul
 tuman = duman
 tur- = tur-
 turis = turuş
 tut(II) = tut-
 tutqın = tutğun
 tutqında- = tutğunla-
 tuv(II) = tuv
 tuv-(III) = tuv-
 tuvgan = tuvhan
 tuvis = tuvuş I
 tuvıstıq = tuvuşluh
 tuvra-(II) = tuvra-
 tuvraıvı = tuvraıvı
 tuz = tuz
 tuzaq = tuzah
 tuzsız = tuzsuz
 tügel = tüğäl
 tügelde- = tüğänlä-
 tük(I) = tük
 tükü = tükü
 tümen = tümän
 tüp(I) = tüp
 tükrik = türk
 türit = düritü
 türt- = türt-
 tūs = düş
 tūs- = düş-
 tūs- = tüş-
 tūs(II) = tüş II
 tūs(III) = tüş I
 tüstük(II) = tüşlük
 tütin = tütin
 tüye = deve
 tüz(I) = tüz II
 tüzet- = tüzät-
 tüzik = tüz I

tüziktik = tüzlük
 ul = oğlan
 ul = oğul
 ulgay- = ulhay-
 ulı(I) = ulı
 ulıhıq = ulıhulıh
 ulıs = ulus
 umut- = unut-
 universitet = universitet
 uqsa- = oħşa-
 ur- = ur-
 urı = ogri
 urıq = uruv
 urın- = urun-
 urıs(I) = uruş
 urıs(II) = uruş-
 urla- = urlamak
 urlıq = urlıh
 usta(I) = usta
 ustalıq = ustalıh
 uş(I) = uş
 uşır- = uşır-
 uşqın = uşqın
 uvan- = uvun-
 uvıaq(II) = uvah
 uvat-(I) = uvatı-
 uvıs = uvıuş
 uyal- = uyal- I
 uyat = uyal
 uyattıq = uyatlık
 uyqta- = yukla-
 uyıqı = yuku
 uzaq(II) = uzaq
 uzar- = uzar-
 uzat- = uzat-
 uzın = uzun
 uzındıq = uzunluh
 ügüt = ögüt

ügüt(I) = ögüt
 ügütte- = ögütlä-
 üles(I) = ülüş
 üles-(II) = ülöş-
 ülestir- = üläştir-
 ülken = biyik
 ülkendik = biyiklik
 ümit = ömit
 ün = ün
 ünde- = indä-
 üste- = üstäl-
 üstev = üstäv
 üsti = üst
 üş = üç
 üşin = için
 üşin = üçün
 üy(I) = iv
 üy(I) = üv
 üyren- = ürän-
 üyret- = ürät-
 üyretüvü = üvrätüvüçü
 üz- = üz-
 yabıl- = yabul-
 yabıs- = yabuş-
 yabıstır- = yabuştur-
 yarıq = yarıh

yavdır-(II) = yavdur-
 yazıvı = yazıvıçı
 yeti(I) = yedi
 yetinşi = yedinçi
 zäytün = zeytin
 zından = zundan

Kırgızca:

alçı- = alca-

Divân-ı Lugatî't-Türk:

elik = elik

Türkiye Türkçesi:

ancak = ança
 avıuş = uvıuş
 avun- = uvun-
 beğen- = biyan-
 iğrenç = iränç
 koyun = koy
 o = ol I
 o = ol II
 yaz = yaz

Eski Uygurca:

çintan = sandal

ISBN 975-7981-36-2

9 789757 981367